

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
O P E R A

E X

Libris MSS. Vulgatisque
Summâ Curâ

E X C E R P T A :

Juxtâ EDITIONES

Rutgersianam & Cantabrigiensem.

Præmittuntur

M E T R A H O R A T I A N A :

Subjicitur

Odarum, &c. I N D E X.

L O N D I N I :

Ex Officina M. Clark, c15 15 ccii.

11

896
12

19

Q. HORATII FLACCI VITA,

E Vetusto Exemplari descripta.

QUINTUS HORATIUS FLACCUS, Venusinus, patre, ut ipse quidem tradit, libertino, & exactio-
num coactore; ut verò creditum est, falsamentario: cùm illi quidam in altercatione exprobrasset, Quoties ego vidi patrem tuum brachio se emungentem? Bello Philippensi excitus à M. Bruto imperatore, tribunus militum meruit: victisq; partibus, veniâ impetratâ, scriptum Quæstorium comparavit: ac primò Mæcenati, mox Augusto in gratiam insinuat, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Mæcenas quanto-
pere eum dilexerit, satis demonstratur illo epigrammate;

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem
Himno me videas strigosorem.*

Sed multo magis extremis, tali ad Augustum elogio; A 2 Horatii

Horatii Flacci, ut mei, esto memor.

Augustus epistolarum quoque ei officium obtulit, ut hoc ad Mæcenatem scripto significat, *Antè ipse sufficiebam scribendis epistolis amicorum: nunc occupatissimus & infirmus, Horatium nostrum te cupio adducere. Veniet igitur ab istâ parasiticâ mensâ ad hanc regiam, & nos in epistolis scribendis adjuvabit* Ac ne recusanti quidem aut succensuit quidquam, aut amicitiam suam suggerere destitit. Extant epistolæ, à quibus, argumenti gratiâ, pauca subjeci. Sume tibi aliquid juris apud me, tanquam si convictor mihi fueris. Rectè enim, & non temere feceris: quoniam id usus mihi tecum esse volui, si per valetudinem tuam fieri possit. Et rursus: Tui qualem habeam memoriam, poteris ex Septimio quoque nostro audire: nam incidit ut coram illo fieret à me tui mentio. Neque enim, si tu superbus amicitiam nostram sprevisi, ideo nos quoque *avdumepovudv*. Scripta quidem ejus usque adedò probavit; mansuraque perpetuò credidit, ut non modò Seculare carmen componendum injunxerit; sed & Vindelicam victoriam Tiberii Drusique, privignorum suorum: eumque coegerit propter hoc, tribus Carminum libris ex longo intervallo quartum addere: post Sermones verò lectos quosdam, nullam sui mentionem factam ita sit questus; *Iratum me tibi*

tibi scito, quòd non in plerisque ejusmodi scriptis mecum potissimum loquaris. An vereris ne apud posteros infame tibi sit, quòd videaris familiaris nobis esse? Expressitq; Eclogam, cujus initium est,

Cùm tot sustineas & tanta negotia solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes; in publica commoda
peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.

Habitu corporis brevis fuit, atq; obesus: qualis & à semetipso in Satyris describitur, & ab Augusto, hac epistolâ; Pertulit ad me Dionysius libellum tuum: quem ego (ne accusem brevitatem) quantuluscunque est, boni consulo. Vereri autem mihi videris ne majores libelli tui sint, quàm ipse es: sed si tibi statura deest, corpusculum non deest. Itaque licebit in sextariolo scribas; cùm circuitus voluminis tui sit ὀγκωδισαίῳ, sicut est ventriculi tui.

Vixit plurimum in secessu ruris sui Sabini, aut Tiburtini: domusque ejus ostenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in manus meas & elegi sub ejus titulo, & Epistola prosâ oratione, quasi commendantis se Mæcenati: sed utraque falsa puto: nam Elegi vulgares, Epistola autem obscura; quo vitio minimè tenebatur. Natus est vi. Id. Decemb. L. Cottâ & L. Torquato Consulibus.

Decessit v. Cal. Decemb. C. Marcio
Censorino & C. Asinio Gallo Consulibus,
post nonum & quinquagesimum annum:
hæredæ Augusto palàm nuncupato; cùm,
urgente vi valetudinis, non sufficeret ad
oblignandas testamenti tabulas. Humat-
us & conditus est extremis Esquiliis,
juxta Mæcenatis tumulum.

*Nota Libb. MSS. atque impressorum, quarum
mentio infra habetur.*

GA L. Codex MS. D. Gale; cui inferuntur
Horatii Opera, cum Scholiis ad marginem
scriptis.

2. Gal. Ejusdem Cod. MS. vetustus, continens
Horatii Epistolas, cum Scholiis & Glossâ inter-
lineari.

Bemb. Cod. MS. Cardinalis Bembæ, continens
Horatii Opera in Bibliothecâ Coll. Regal. servatus.

Petr. Cod. MS. Coll. Petrensis; cui inferuntur
Horatii Odæ, Saryræ & Epistolæ, cum Scholiis &
Glossâ interlineari.

Tr. Cod. MS. Coll. Trin. Cantabr. cui inferun-
tur Horatii Epistolæ.

1 B. Cod. MS. Bibliothecæ Bodleianæ Oxon.
continens Odas Horatii nitidè scriptas.

2 B. Cod. MS. Biblioth. Bodl. continens Odas
Horatii: olim liber Georgii à Turre Professoris
Medicinæ Paravini.

3 B. Cod. MS. papyraceus Biblioth. Bodl. con-
tinens Horatii Odas & librum de Arte Poeticâ,
Anno 1463. per Johannem de Munti finitus.

4 B. Cod. MS. Biblioth. Bodl. cui inferitur Ho-
rati de Arte Poeticâ Liber.

3 M.

1 *M. Cod. MS. Coll. Magd. Oxon. continens*
Horatii Opera.

2 *M. Cod. MS. ejusdem Collegii, continens*
Horatii Satyras, Epistolas & Artem Poeticam.

R. Cod. MS. Coll. Reginal. Oxon. continens
Horatii Opera.

M B. Horatius cum annotationibus M. Antonii
Mureti & Aldi Manutii, impress. Lugduni, Anno
1559. cujus margini ignota manus adscripsit va-
riantes Lectiones ex Codice Michaelis Bona Rha-
cusini decerptus.

P. Opera Horatii cum Commentariis 40 Gram-
maticorum, impress. Basilea, Anno 1580. Hujusce
libri margini varias lectiones annotavit P. Pithaeus,
quas ex MS. collegerat.

Cad. Liber membranaceus D. Gale, continens
Horatii Epistolas; impress. Cadomi, Anno 1480.

Arg. Horatii Opera ex editione Jacobi Locher,
cum Scholiis & Glossa interlineari; impress. Ar-
gentina, Anno 1498. ex Bibliothecâ Coll. Joh.
Cantabr.

Asc. Horatii Opera, cum Scholiis Acronis,
Porphyrionis, Mancinelli, & Jodoci Badii As-
censii, recensente eodem; impress. Parisiis, Anno
1519.

METRA HORATIANA.

PASIPHAE,

EX PETRONIANIS.

Notæ Marginales. D. Deßylus, S. Spindens, T. Trochæus, I. Iambus, J. Ionicus à minori, - Syllaba Hypercatalectæ.

D S

D D -

S D S

S D D

S D D S

S D S S D S

1

2

3

4

5

6

Filia Solis

Æstuat igne novo ;

Et per prata juvencum,

Mentem perdita quæritat.

Non illam thalami pudor arcet,

Non regalis honos, non magni cura mariti.

T S T -

S I S I

S I S I -

I I S I I -

S I S I S I

S D - D D

T S D T T

S I - D D

D D T T

S D - D - D D

D T T

T S D - D T T

J J J

D S S D T T T

D D - S I S I

S I S I D D -

Optat in formam bovis

Convertit vultus suos;

Et Proetidas dicit beatas :

Ioque laudat, non, quod Isis alra est,
Sed, quod juvenæ cornua in fronte erigit.

Siquando miseræ copia suppetit

Brachiis ambit fera colla Tauri,

Floresque vernos cornibus illigat,

Oraque jungere quærit ori.

Audaces animos efficiunt tela Cupidinis:

Illicitisque gaudet

Corpus includi stabulis, se faciens juvencam.

Et amoris pudibundi malefuas

Obsequitur votis, & procreat, heu nefas! bimembrem.

Cecropides juvenis quem perculit fractum manu,

Filo resolvens Gnosiaz tristia tecta domus.

Specimina Carminum

HORATII.

1. **A** Donium vel Adonidium, *Lib. I. Od. 2.*
Těrrūt ūrbēm.
Od. 10, 12, 20, 22, 25, 30, 32, 38. Lib. II. O. 2.
4, 6, 8, 10, 16. Lib. III. Od. 8, 11, 14, 18,
20, 22, 27. Lib. IV. Od. 2, 6, 11. Epod. 18.
2. Archilochium heptasyllabum, *Lib. IV. O. 7.*
ārbōřibŭsqŭē cōmaē.
3. Pherecratium, *Lib. I. Od. 5.*
Grātō Pŷrrhā sŭb ānrō.
Od. 14, 21, 23. Lib. III. Od. 7, 13. Lib. IV. O. 13.
4. Glyconium, *Lib. I. Od. 3.*
Sic tē Dīvā pōtēns Cypř.
Od. 5, 6, 13, 14, 15, 19, 21, 23, 24, 33, 36. Lib.
II. Od. 12. Lib. III. Od. 7, 9, 10, 13, 15, 16, 19,
24, 25, 28. Lib. IV. Od. 1, 3, 5, 12, 13.
5. Alcmanium Dactylicum, *Lib. I. Od. 7.*
Aŭt ěphēsŭm bīmāřisvĕ Cōřinthī.
Od. 28. Epod. 12.
6. Heroicum, *Lib. I. Od. 7.*
Laŭdābuŭnt ālřī clārām Rhōdŏn aŭt Mřtylĕnĕn.
Od. 28. Lib. 4. Od. 7, 12. Epod. 12, 13, 14,
15, 16.
7. Trochaicum vel Choricum. *Lib. 2. Od. 28.*
Nōn ěbŭr nĕque aŭrĕŭm.
8. Iambicum Dimetrum Archilochium, *Epod. I.*
āmicĕ prōpŭgnācŭlā.
Epod. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14, 15.

9. Alcaicum

9. Alcaicum enneasyllabum, *Lib. I. Od. 9.*

Sylvaē lābōrāntēs gēlūquē.

Od. 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37. Lib. II.

Od. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 20. Lib.

III. Od. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 17, 21, 23, 26, 29. Lib. IV.

Od. 4, 9, 14, 15.

10. Iambicum Trimetrum, vel Hendecasyllabum, *Lib. I. Od. 4.*

Trāhūntquē siccās māchīnāē cārīnās.

Lib. II. Od. 18.

11. Iambicum Dimetrum Archilochium, *Ep. 1.*

ibīs Lībūrnīs īntēr āltā nāvīūm.

Epod. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 16, 17.

12. Asclepiadeum, *Lib. I. Od. 1.*

Maēcēnās ātāvīs ēdītē rēgībūs.

Od. 3, 5, 6, 13, 14, 15, 19, 21, 23, 24, 33, 36.

Lib. II. Od. 12. Lib. III. Od. 7, 9, 10, 13, 15, 16,

19, 24, 25, 28, 30. Lib. IV. Od. 1, 3, 5, 8, 12,

13.

13. Sapphicum, *Lib. I. Od. 2.*

Jām sāūs tērrīs nīvīs ārquē dīraē.

Od. 10, 12, 20, 22, 25, 30, 32, 38. Lib. II. Od. 2,

4, 6, 8, 10, 16. Lib. III. Od. 8, 11, 14, 18, 20,

22, 27. Lib. IV. Od. 2, 6, 11. Epod. 18.

14. Alcaicum Hendecasyllabum, *Lib. I. Od. 9.*

Vīdēs hīc āltā stēt nīvē cāndīdūm.

Od. 16, 17, 26, 27, 29, 31, 34, 35, 37. Lib. II.

Od. 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 14, 15, 17, 19, 20. Lib.

III. Od. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 17, 21, 23, 26, 29. Lib.

IV. Od. 4, 9, 14, 15.

15. Alcaicum Decasyllabum, *Lib. I. Od. 9.*

Flūmīnā cōstītērīnt ācūtō.

In iisdem Libris & Odibus ut supra in Alcaic. Hend.

16. Phalæcium, *Lib. I. Od. 11.*

Tū nē uaēsīērīs scīrē nēfās quēm mīhī quēm tībī.

Od. 18. Lib. IV. Od. 10.

17. Alcaicum Heptasyllabum, vel Anacreonticum, *Lib. I. Od. 8.*

Lydīā dīc pēr ōmnēs,

[18. Alcaic]

18. Alcaicum Pentekædecasyllabum, *Lib. I. Od. 8.*

Tē dēōs ōrō Sybārīm cūr prōpērēs āmāndō.

19. Ionicum à minori, *Lib. III. Od. 12.*

Misērārum ēst nēque āmōrī dārē lūdūm.

20. Archilochium *compositum ex Tetrametro Dactylicō & Trochæico Dimetro Brachycatalecto*, *Lib. I. Od. 4.*

Sōlvitūr ācrīs hyēms grātā vicē vēris ēt Fāvōnī.

21. Archilochium *compositum ex Penthimimeri Epico & Iambico Dimetro*, *Epod. 11.*

Scribērē vērsiculōs āmōrē pērcūlsūm grāvī.

22. Archilochium *compositum ex Iambico Dimetro & Penthimimeri Epico*, *Epod. 13.*

Nīvēsqūē dēdūcūnt Jōvēm nūnc mārē nūnc sīlluāē.

QUINTI

QUINTI
HORATII FLACCI
CARMINUM

LIBER I.

Ad MÆCENATEM.

ODE I.

MÆCENAS atavis edite regibus,
O & præsidium & dulce decus meū,
Sunt quos curriculo pulverem O-
lympicum

Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis
Terrarum dominos evēhit ad Deos.
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus;
Illum, si proprio condidit horreo
Quidquid de Libycis verritur arcis,
Gaudētem patrios findere sarculo
Agros, Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypriā
Myrtoum pavidus nauta secet mare.
Luctantem Icaris fluctibus Africum
Mercator metuens, otium & oppidi

V. 7. *Nobilium.*] Bemb. Petr. Gal. Oxoni-
enses omnes. *Rursus* periphrasis placet post pal-
maque nobilis. atque itidem post verritur arcis.
placet.

B

Mercator

Laudat rura sui : mox reficit rates
 Quassas, indocilis pauperiem pati.
 Est qui nec veteris pocula Massici,
 Nec partem solido demere de die 26
 Spernit, nunc viridi membra sub arbuto
 Stratus, nunc ad aquæ lene caput sacræ.
 Multos castra juvant, & lituo tubæ
 Permissus sonitus, bellaque matribus
 Detestata. manet sub Jove frigido 23
 Venator, teneræ conjugis immemor ;
 Seu visa est catulis cerva fidelibus,
 Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
 Me doctarum ederæ præmia frontium
 Dis miscent superis : me gelidum nemus, 30
 Nympharumque leves cum Satyris chori
 Secernunt populo ; si neque tibus
 Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
 Lesboum refugit tendere barbiton.
 Quod si me lyricis vatibus inferes, 35
 Sublimi feriam sidera vertice.

Ad AUG. CÆSAREM.

ODE II.

JAM satis terris nivis atque diræ
 Grândinis misit Pater, & rubente
 Dexterâ sacras jaculatus arces
 Terruit Urbem :
 Terruit gentes, grave ne rediret 5
 Seculum Pyrrhæ nova monstra questæ :
 Omne cùm Proteus pecus egit altos
 Visere montes :
 Piscium & summâ genus hæsit ulmo,
 Nota quæ sedes fuerat columbis : 10
 Et superjecto pavidæ natarunt
 Æquore damæ.
 Vidimus flavum Tiberim, retortis
 Littore Etrusco violenter undis,
 Ire dejectum monumenta Regis, 15
 Templeque Vestæ ;

Rix

Ilia dum se nimium querenti
 Jactat ultorem, vagus & sinistra
 Labitur ripa, Jove non probante, u-
 xorius amnis. 20
 Audiet cives acuisse ferrum,
 Quo graves Persæ melius perirent;
 Audiet pugnas, vitio parentum
 Rara juvenus.
 Quem vocet Divum populus ruentis 25
 Imperi rebus? prece quam fatigent
 Virgines sanctæ minus audientem
 Carmina Vestam?
 Cui dabit partes scelus expiandi
 Jupiter? tandem venias, precamur,
 Nube candentes humeros amictus, 30
 Augur Apollo:
 Sive tu mavis, Erycina ridens,
 Quam Jocus circumvolat, & Cupido:
 Sive neglectum genus & nepotes 35
 Respicias auctor,
 Heu, nimis longo satiare ludo:
 Quem juvat clamor, galeæque leves,
 Acer & Mauri peditis cruentum
 Vultus in hostem. 40
 Sive mutatâ juvenem figurâ
 Ales in terris imitaris, almæ
 Filius Maiæ, patiens vocari
 Cæsaris ultor.
 Serus in cælum redeas; diuque 45
 Lætus inter sis populo Quirini:
 Neve te nostris vitiis iniquum
 Ociôr aura
 Tollat. hic magnos potius triumphos,
 Hic ames dici pater arque princeps: 50
 Neu finas Medos equitare inultos,
 Te duce, Cæsar.

31. *Candenti.*] 3. B. M. 1. in duobus Lambi-
 ni & Torrentii, tribus Pulmanni, uno G. Fa-
 bricii.

Ad Navem qua vehebatur Virgilius Athenas proficiscens.

O D E III.

SI C. re. Diva potens Cypri,
 Sic fratres Helenæ, lucida sidera,
 Ventorumque regat pater,
 Obstrictis aliis præter Iapyga,
 Navis, quæ tibi creditum
 Debes Virgilium; finibus Atticis
 Reddas incolumem, precor,
 Et ferves animæ dimidium meæ.
 Illi robur & æs triplex
 Circa pectus erat, qui fragilem truci 10
 Commisit pelago ratem
 Primus, nec timuit præcipitem Africum
 Decertantem Aquilonibus,
 Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti;
 Quo non arbiter Adriæ 15
 Major, tollere seu ponere vult freta.
 Quem mortis timuit gradum,
 Qui ficcis oculis monstra natantia,
 Qui vidit mare turgidum, &
 Infames scopulos Acrocerania? 20
 Nequicquam Deus abscidit
 Prudens Oceano dissociabili
 Terras, si tamen impiæ
 Non tangenda rates transiliunt vada.
 Audax omnia perpeti 25
 Gens humana ruit per vetitum nefas.
 Audax Iapeti genus
 Ignem fraude malâ gentibus intulit:
 Post ignem ætheriâ domo
 Subductum, macies, & nova febrium 30
 Terris incubuit cohors;
 Semotique prius tarda necessitas

q. Obstrictis.] MS. Petr. ut & Mureti Editio.

19. Turbidum.] Bemb. Petr. I. B. R. M. 1.

Lethi corripuit gradum,
 Expertus vacuum Dædalus æra
 Pennis non homini datis : 35
 Perrupit Acheronta Herculeus labor.
 Nil mortalibus arduum est.
 Cælum ipsum petimus stultitiâ, neque
 Per nostrum patimur scelus
 Iracunda Jovem ponere fulmina.

Ad L. SESTIUM Consularem.

ODE IV.

Solvitur acris hiems grata vice veris &
 Favoni
 Trahuntq; ficcas machinæ carinas ; (igni,
 Ac neque jam stabulis gaudet pecus aut arator
 Nec prata canis albicant pruinis. Luna,
 Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente
 Junctæque Nymphis Gratiæ decentes 6
 Alternò terram quatiant pede, dum graves
 Cyclopum
 Vulcanus ardens urit officinas.
 Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire
 myrto,
 Aut flore, terræ quem ferunt soluta. 10
 Nunc & in umbrosis Fauno decet immolare
 lucis,
 Seu poscat agnam, five malit hœdum.
 Pallida mors æquo pulsat pede pauperum ta-
 bernas,
 Regumque turres. ô beate Sesti,

37. *Ardni.*] *Bemb. Petr. 2. B. P. ME.*
Ode IV. in Tit. Sextium.] Libri vulgati.

8. *Urit.] Visis. Rutz.*

12. *Agnam . . . hœdo.] Bemb. sed Petr. 1.*
Gal. quatuor Oxon. &c. habent agnâ
hœdo.]

Q HOR. FLACCI

Vitæ summa brevis spem nos vetat inchoare
longam. 15

Jam te premet nox, fabulæque Manes,
Et domus exilis Plutonia: quò simul meâris,
Nec regna vini sortiere talis,
Nec tenerum Lycidam mirabere, quo calet ju-
ventus
Nunc omnis, & mox virgines tepebunt.

Ad PYRRHAM.

ODE V.

QUIS multâ gracilis te puer in rosâ
Perfusus liquidis urget odoribus
Grato, Pyrrha, sub antro?
Cui flavam religas comam,
Simplex munditiis? heu quoties fidem, 5
Mutatosque Deos flebit, & aspera
Nigris æquora ventis
Emirabitur insolens,
Qui nunc te fruitur credulus auræ:
Qui semper vacuam, semper amabilem 10
Sperat, nescius auræ
Fallacis! miseri, quibus
Intentata nites. me tabula sacer
Votiva paries indicat uvida
Suspendisse potenti 15
Vestimenta maris Deo.

Ad AGRIPPAM.

ODE VI.

SCRIBERIS Vario fortis, & hostium
Victor, Mæonii carminis alite,
Quam rem cunq; ferox navibus aut equis
Miles te duce gesserit.

16. Inanes.] MS. Bemb.

17. Exilii.] Quidam impressi.

24. Humida.] Petr. 1. Gal. quatuor Omoni-
enses. Nos,

Nos, Agrippa, neque hæc dicere, nec gravem
 Pelidæ stomachum cedere nefcii, 6
 Nec cursus duplicis per mare Ulyssæi,
 Nec sævam Pelopis domum
 Conamur, tenues grandia: dum pudor,
 Imbellisque lyræ Musa potens vetat 10
 Laudes egregii Cæsaris, & tuas
 Culpâ deterere ingeni.
 Quis Martem tunicâ tectum adamantinâ
 Dignè scripserit? aut pulvere Troico
 Nigrum Merionem? aut ope Palladis 15
 Tydiden superis parem?
 Nos convivium, nos prælia virginum
 Sectis in juvenes unguibus acrium
 Cantamus; vacui, siue quid urimur,
 Non præter solitum leves.

Ad MUNATIUM PLANCUM.

O D E VII. (Ienen.)

L Audabunt alii claram Rhodon, aut Mity-
 Aut Ephesum, bimarivæ Corinthi
 Mœnia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Del-
 phos

Insignes, aut Theffala Tempe. (urbem
 Sunt quibus unum opus est, intactæ Palladis
 Carmine perpetuo celebrare, &
 Undique decerptæ frondi præponere olivam.
 Plurimus in Junonis honorem,
 Aptum dicit equis Argos, ditescque Mycenæ.
 Me nec tam patiens Lacedæmon, 19
 Nec tam Larissæ percussit campus optimæ,
 Quàm domus Albunæ resonantis,

7. *Duplices.*] *Cantabrigienses duo, Oxoni-
 enses totidem, ut & alii tam scripti quam im-
 pressi.*

Ode VII. 7. *Decerptam fronti.*] *Omnes codi-
 ces Lamb. Torr. Cruquii, Pulmanni, Oxon. &
 Cantabr,*

9. Q. HOR. FLACCI

Et præceps Anio, & Tiburni lucus, & uda
 Mobilibus pomaria rivis.
 Albus ut obscuro deterget nubila cœlo 15
 Sæpe Notus, neque parturit imbres
 Perpetuos: sic tu sapiens finire memento
 Tristitiam, vitæque labores
 Molli, Plance, mero, seu te fulgentia signis
 Castra tenent, seu densa tenebit 20
 Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremq,
 Cùm fugeret, tamen uda Lyæo
 Tempora populeâ fertur vinxisse coronâ,
 Sic tristes affatus amicos: 24
 Quo nos cunq; feret melior fortuna parente,
 Ibumus, ô socii, comitesque. (Teucro.
 Nil desperandum, Teucro duce, & auspice
 Certus enim promisit Apollo
 Ambiguam tellure novâ Salamina futuram.
 O sortes, pejoraque passi 30
 Mecum sæpe viri, nunc vino pellite curas:
 Cras ingens iterabimus æquor.

Ad LYDIAM.

O D E VIII.

LYDIA, dic, per omnes (mando
 Te Deos oro, Sybarin cur properes a-
 Perdere? cur apricum
 Oderit campum, patiens pulveris atq; solis;
 Cur neque militaris 5
 Inter æquales equitet, Gallica nec lupatis
 Temperet ora frenis? (vum
 Cur timet flavum Tiberim tangere? cur oli-
 Sanguine viperino
 Cautiùs vitat? neque jam livida gestat armis

13. Tiburti.] Bemb. Petr. i Gal. Tyburti R.
 M. 1. 2 B. 3 B.

15. Hic novam Oden ad Plancium inchoant i
 Gal. i B. R. M. 1. MB.

Brachia,

Brachia, sæpe disco,
 Sæpe trans finem jaculo nobilis expedito ?
 Quid latet, ut marinæ
 Filium dicunt Thetidis sub lacrymosa Trojæ
 Funera, ne virilis (vas ?
 Cultus in cædem & Lycias proriperet cæter-

Ad THALIARCHUM.

ODE IX.

VIDES, ut alta stet nive candidum
 Soracte ; nec jam sustineant onus
 Silvæ laborantes ; geluque
 Flumina constitierint acuto ?
 Dissolve frigus, ligna super foco
 5 Largè reponens ; atque benigniùs
 Deprome quadrimum Sabina,
 O Thaliarche, merum diorâ.
 Permite Divis cætera : qui simul
 Stravere ventos æquore fervido
 10 Depræliantes ; nec cupressi,
 Nec veteres agitantur orni.
 Quid sit futurum cras, fuge querere ; &
 Quem fors dierum cunque dabit, lucro
 Appone : nec dulces amores
 15 Sperne puer, neque tu choreas ;
 Donec virenti canities abest
 Morosa. nunc & campus, & aræ,
 Lenesque sub noctem susurri
 Compositâ repetantur horâ ;
 20 Nunc & latentis proditor intimo
 Gratus puellæ risus ab angulo,
 Pignusque dereptum lacertis,
 Aut digito malè pertinaci.

HYMNUS IN MERCURIUM.

ODE X.

MERCURI facunde, nepos Atlantis,
 Qui feros cultus hominum recentum

Voce formasti catus, & decoræ

More palæstræ :

Te canam, magni Jovis & Deorum
Nuncium, curvæque lyræ parentem ;

Callidum, quidquid placuit, jocosæ
Condere furto.

Te, boves olim nisi reddidisses

Per dolum amotas, puerum minaci

Voce dum terret, viduus pharetrâ

Risit Apollo.

Quin & Attidas, duce te, superbos,

Ilio dives Priamus relicto,

Thessalosque ignes, & iniqua Trojæ

Castra fecellit.

Tu pias lætis animas reponis

Sedibus ; virgâque levem coerces

Auræâ turbam, superis Deorum

Gratus, & imis.

Ad LEUCONOEN.

ODE XI.

TU ne quæsieris scire (nefas) quem mihi,
quem tibi

Finem Di dederint, Leuconoe ; nec Babylonios
Tentâris numeros. ut melius, quidquid erit,
pati ! (mam,

Seu plures hiemes, seu tribuit Jupiter ulti-

Quæ nunc oppositis debilitat pumicibus mare

Tyrrhenum ; sapias, vina liques, & spatio brevi

Spem longam reseces. dum loquimur, fugerit

invida (stero,

Ætas : carpe diem, quàm minimum credula po-

Hymnus de Laudibus Deorum atque

Hominum.

ODE XII.

QUEM virum aut heroa lyrâ vel acri

Tibiâ sumes celebrare, Clio ?

Quem

Quem Deum ? cuius recinet jocosa

Nomen imago,

Aut in umbrosis Heliconis oris,

Aut super Pindo, gelidove in Hæmo ?

Unde vocalem temere insecutæ

Orpheæ silvæ,

Arte maternâ rapidos morantem

Fluminum lapsus, celeresque ventos,

Blandum & auritas fidibus canoris

Ducere quercus.

Quid prius dicam solitis parentis

Laudibus ; qui res hominum ac Deorum,

Qui mare & terras, variisque mundum

Temperat horis ?

Unde nil majus generatur ipso,

Nec viget quidquam simile, aut secundum :

Proximos illi tamen occupavit

Pallas honores.

Præliis audax neque te filebo

Liber, & sævis inimica virgo

Belluis ; nec te, metuende certâ

Phœbe sagittâ.

Dicam & Alciden, puerosque Ledaë ;

Hunc equis, illum superare pugnâ

Nobilem : quorum simul alba nautis

Stella refulsit,

Defluit saxi agitato humor ;

Concidunt venti, fugiuntque nubes ;

Et minax (quod sic voluere) ponto

Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum

Pompili regnum memorem, an superbos

2. *Sumis.*] *Tres Cantabr. quatuor Oxon. & multi alii.*

3. *Recinat.*] *Erasmus. Retinet.*] *Unus Terr, Recinit.*] *Cruquii omnes & Pulmanni.*

13. *Parentum :*] *Petr. 1. Gal. quinque Oxon. Lamb. Terr.*

19. *Occupabit*] *Heins. Pnt. Rutg.*

Tac

Tarquinî fasces, dubito, an Catonis 35
 Nobile lethum,
 Regulum, & Scauros, animæque magnæ
 Prodigum Paulum, superante Pœno,
 Gratus insigni referam Camœnâ,
 Fabriciumque. 40
 Hunc, & incomitis Curium capillis
 Utilem bello tulit, & Camillum
 Sæva paupertas, & avitus apto
 Cum lare fundus.
 Crescit, occulto velut arbor ævo, 45
 Fama Marcelli: micat inter omnes
 Julium fidus, velut inter ignes
 Luna minores.
 Gentis humanæ pater atque custos,
 Orte Saturno, tibi cura magni 50
 Cæsaris fatis data: tu secundo
 Cæsare regnes.
 Ille seu Parthos Latio imminentes
 Egerit iusto domitos triumpho,
 Sive subjectos orientis oræ 55
 Seras & Indos;
 Te minor latum reget æquus orbem:
 Tu gravi curru quaties Olympum;
 Tu parum castis inimica mittes
 Fulmina lucis. 60

Ad LYDIAM.

ODE XIII.

CUM tu, Lydia, Telephi
 Cervicem roseam, cærea Telephi
 Laudas brachia, væ, meum
 Fervens difficili bile tumet jecur.
 Tunc nec mens mihi, nec color
 Certâ sede manent: humor & in genas

35. Oris.] Libri fere omnes vulgati.

57. Latum.] Multis MSS. Lambini, tres Torr.
 unus Palen, & duo Bullacini.

Furtini

Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus macerer ignibus.
 Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicæ mero 10
 Rixæ; five puer furens
 Impressit memorem dente labris notam.
 Non, si me satis audias,
 Speres perpetuum, dulcia barbarè
 Ludentem oscula, quæ Venus 15
 Quintâ parte sui nectaris imbuat.
 Felices ter, & ampliùs,
 Quos irrupra tenet copula; nec malis
 Divulsus querimoniis,
 Supremâ citiùs solvet amor die. 20

O D E XIV.

O Navis, referent in mare te novi
 Fluctus, ô quid agis? fortiter occupa
 Portum, nonne vides, ut
 Nudum remigio latus,
 Et malus celeri faucibus Africo, 5
 Antennæque gemant; ac sine funibus
 Vix durare carinæ
 Possint imperiosius
 Æquor? non tibi sunt integra lintea;
 Non Di, quos iterum pressa voces malo. 10
 Quamvis Pontica pinus,
 Silvæ filia nobilis,
 Jactes & genus, & nomen inutile:
 Nil pictis timidus navita puppibus
 Fidit. tu, nisi ventis 15
 Debes ludibrium, cave.
 Nuper sollicitum quæ mihi tædium,
 Nunc desiderium, curaque non levis,
 Interfusa nitentes
 Vites æquora Cycladas. 20

Nerei vaticinium de ruina Trojae.

ODE XV.

PAstor cū traheret per freta navibus
 Idæis Helenam perfidus hospitam ;
 Ingrato celeres obruit otio
 Ventos, ut caneret fera
 Nereus fata. Malā ducis avi domum, 5
 Quam multo repetet Græcia milite,
 Conjurata tuas rumpere nuptias,
 Et regnum Priami vetus.
 Eheu, quantus equis, quantus adest viris
 Sudor ! quanta moves funera Dardanæ 10
 Genti ! jam galeam Pallas & ægida
 Currusque & rabiem parat.
 Nequicquam, Veneris præsidio ferox,
 Pectus cæsariem ; grataque feminis
 Imbelli citharā carmina divides : 15
 Nequicquam thalamo graves
 Hastas, & calami spicula Cnossii
 Virabis, strepitumque, & celerem sequi
 Ajacem : tamen, heu, serus adulteros
 Crines pulvere collines. 20
 Non Laertiaden, exitium tuæ
 Gentis, non Pylum Nestora respicis ?
 Urgent impavidi te Salaminii
 Teucerque, & Sthenelus sciens
 Pugnæ ; siue opus est imperitare equis,
 Non auriga piger. Merionen quoque
 Nosces. ecce furit te reperire atrox
 Tydides melior patre :
 Quem tu, cervus uti vallis in alterā
 Visum parte lupum graminis immemor, 30
 Sublimi fugies mollis anhelitu,
 Non hoc pollicitus tuæ.
 Izacunda diem proferet Ilio,
 Matronisque Phrygum, classis Achillei.
 Post certas hyemes uret Achaicus 35
 Ignis Iliacas domos.

PALINODIA.

ODE XVI.

O Matre pulchrâ filia pulchrior,
 Quem criminosis cunque voles modum
 Pones iambis, five flammâ,
 Sive mari libet Adriano.
 Non Dindymene, non adytis quatit 5
 Mentem sacerdotum incola Pythius,
 Non Liber æquè, non acura
 Sic geminant Corybantes æra,
 Tristes ut iræ: quas neque Noricus
 Deterret ensis, nec mare naufragum, 10
 Nec sævus ignis, nec tremendo
 Jupiter ipse ruens tumultu.
 Fertur Prometheus addere principi
 Limo coactus particulam undique
 Defectam, & infani leonis 15
 Vim stomacho apposuisse nostro.
 Iræ Thyesten exitio gravi
 Stravere, & altis urbibus ultimæ
 Stetere causæ cur perirent
 Funditus, imprimeretque muris 20
 Hostile aratrum exercitus insolens.
 Compesce mentem. me quoque pectoris
 Tentavit in dulci juventâ
 Fervor, & in celeres iambos
 Misit furem: nunc ego mitibus 25
 Mutare quæro tristia, dum mihi
 Fias recantatis amica
 Opprobriis, animumque reddas.

Ad TYNDARIDEM.

ODE XVII.

VELOX amœnum sæpe Lucretilem
 Mutat Lycæo Faunus, & igneam
 Defendit æstatem capellis
 Usque meis, pluviosque ventos.
 Impune

Impunè tutum per nemus arbutos 5
 Quærunt latentes & thyma devias
 Olentis uxores mariti :
 Nec virides metuunt colubros,
 Nec Martiales hædilia lupos ;
 Utcunque dulci, Tyndari, fistulâ 10
 Valles, & Usticæ cubantis
 Lævia personuere saxa.
 Dî me tuentur : Dîs pietas mea
 Et musa cordi est. hinc tibi copia
 Manabit ad plenum benigno 15
 Ruris honorum opulenta cornu.
 Hic in reductâ valle Caniculæ
 Vitabis æstus, & fide Teia
 Dices laborantes in uno
 Penelopem vitreamque Circen. 20
 Hic innocentis pocula Lesbii
 Duces sub umbrâ : nec Semeleius
 Cum Marte confundet Thyoneus
 Proelia ; nec metues protervum
 Suspecta Cyrum, ne malè dispari 25
 Incontinentes injiciat manus,
 Et scindat hærentem coronam
 Crinibus, immeritamque vestem.

Ad QUINTILIUM VARUM.

ODE XVIII.

Nullam, Vare, sacrâ vite priùs severis ar-
 borem
 Circa mite solum Tiburis, & mœnia Catili.
 Siccis omnia nam dura Deus proposuit : neque
 Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines. 4

9. *Hædilia.*] MSS. plerique *Lamb.* & *Cru-*
guis.

Quis post vina gravem militiam, aut pauperem
crepat? (Venus?)

Quis non te potius, Bacche pater, teque decens
At ne quis modici transfiliat munera Liberi,
Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
Debellata; monet Sithoniis non levis Evius:
Cum fas atque nefas exiguo sine libidinum
Discernunt avidi. non ego te, candide Basareu,
Invitum quatiā; nec variis obsita frondibus
Sub divum rapiam. sæva tene cum Berecynthio
sui,

Cornu tympana, quæ subsequitur cæcus amor
Et tollens vacuum plus nimio gloria verticem,
Arcaniqu; fides prodiga, perlucidior vitro. 16

De GLYCERÆ.

ODE XIX.

MATER sæva Cupidinum,
Thebanæque; jubet me Semeles puer,
Et lasciva licentia,

Fingitis animum reddere amoribus.

Urit me Glyceræ nitor

5

Splendentis Pario marmore purius;

Urit gratâ protervitas,

Et vultus nimium lubricus aspici.

In me tota ruens Venus

Cyprum deseruit; nec patitur Scythas, 10
Et versis animosum equis

Parthum dicere, nec quæ nihil attinent.

Hic vivum mihi cespitem, hic

Verbenas, pueri, ponite, thuraque,

Bimi cum paterâ meri.

15

Mactatâ veniet lenior hostiâ.

Ode XVIII. 5. Increpat.] Cantabrigienses &
Oxonenses omnes, dempto uno, unus Pulm. duo
Lamb.

Ad

Ad MÆCENATEM.

ODE XX.

VILE potabis modicis Sabinum
 Cantharis, Græcâ quod ego ipse testâ
 Conditum levi, datus in theatro
 Cùm tibi plausus,
 Care Mæcenas eques ; ut paterni 5
 Fluminis ripæ, simul & jocosa
 Redderet laudes tibi Vaticani
 Montis imago.
 Cæcubum, & prælo domitam Caleno
 Tu bibes uvam : mea nec Falernæ 10
 Temperant vites, neque Formiani
 Pocula colles.

In DIANAM & APOLLINEM.

ODE XXI.

DIANAM teneræ dicite virgines :
 Intonsum, pueri, dicite Cynthium,
 Latonamque supremo
 Dilectam penitus Jovi.
 Vos lætam fluviis, & nemorum comâ, 5
 Quæcunque aut gelido prominet Alcido,
 Nigris aut Erymanthi
 Silvis, aut viridis Cragi ;
 Vos Tempe totidem tollite laudibus,
 Natalemque, mares, Delon Apollinis, 10
 Insignemque pharetrâ
 Fraternâque humerum lyrâ.
 Hic bellum lacrymosum, hic miseram famem
 Pestemque, à populo & principe Cæsare, in
 Persas atque Britannos 15
 Vestra motus aget prece.

Ad ARISTIUM FUSCUM.

ODE XXII.

INTEGER vitæ, scelerisque purus
Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
Nec venenatis gravidâ sagittis,

Fusce, pharetrâ ;

Sive per Syrtes iter æstuosas,
Sive facturus per inhospitalem
Caucasum, vel quæ loca fabulosus

Lambit Hydaspes.

Namque me silvâ lupus in Sabinâ,
Dum meam canto Lalagen, & ultra
Terminum curis vagor expeditis,

Fugit inermem :

Quale portentum neque militaris
Daunia in latis alit esculetis ;
Nec Jubbæ tellus generat, leonum

Arida nutrix.

Pone me pigris ubi nulla campi
Arbor æstivâ recreatur aurâ ;
Quod latus mundi nebulae malusque

Jupiter urget :

Pone sub curru nimium propinqui
Solis, in terrâ domibus negatâ ;
Dulce ridentem Lalagen amabo,

Dulce loquentem.

2. Mauri.] Plerique libri impressi. Hele-
nius.

11. Expeditus.] Libri vulgati.

14. Daunias latis.] Codex Bemb. M. B. 1.
B. R. tres Palm. quatuor Blandin. Crug. &c.

Ad

Ad CHLOEN

ODE XXIII.

Vitis hinnuleo me similis, Chloe,
 Quærenti pavidam montibus aviis
 Matrem, non sine vano
 Aurarum & filix metu.
 Nam, seu mobilibus veris inhorruit
 Adventus foliis, seu virides rubum
 Dimovere lacertæ,
 Et corde & genibus tremit.
 Atqui non ego te, tigris ut aspera,
 Gætulusve leo, frangere persequor.
 Tandem desine matrem
 Tempestitiva sequi viro.

Ad VIRGILIUM.

ODE XXIV.

QUIS desiderio sit pudor aut modus
 Tam cari capitis? præcipe lugubres
 Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
 Vocem cum citharâ dedit.
 Ergo Quintilium perpetuus sopor
 Urget? cui Pudor, & Justitiæ soror
 Incorrupta Fides, nudaque Veritas,
 Quando ullum invenient parem?
 Multis ille bonis flebilis occidit;
 Nulli flebilior quàm tibi, Virgili.
 Tu frustra pius, heu non ita creditum
 Poscis Quintilium Deos.
 Quòd si Threicio blandiùs Orpheo

Ode 23. 5. Vitis inhorruit ad ventum foliis.]
 Heinsius.

Ode 24. 2. Lugubris cantus.] Bemb. 1. Gal.
 quatuor Oxon. plerique Cruquii MS.

13. *Quid.]* & mox 15. *Num.]* Bemb. Petr.
 quatuor Lamb. totidem Pulm. omnes Cruquii ex-
 cepto uno. 1 B. 2 B. M. 1. Audi-

Auditam moderere arboribus fidem ;
 Non vanæ redeat sanguis imagini,
 Quam virgâ semel horridâ
 Non lenis precibus fata recludere
 Nigro compulerit Mercurius gregi.
 Durum : sed levius fit patientiâ,
 Quidquid corrigere est nefas.

15

20

Ad LYDIAM.

ODE XXV.

P Arcius junctas quatiant fenestras
 Ictibus crebris juvenes protervi,
 Nec tibi somnos adimunt : amatque
 Janua limen,
 Quæ prius multum faciles movebat
 Cardines. audis minus & minus jam,
 " Me tuo longas pereunte noctes,
 " Lydia, dormis ?

3

Invicem mœchos anus arrogantes
 Flebis in solo levis angipotu,
 Thracio bacchante magis sub inter-
 lunia vento :

10

Cum tibi flagrans amor, & libido,
 Quæ solet matres furiare equorum,
 Sæviet circa jectur ulcerosum ;
 Non sine questu,

15

Læta quodâ pubes ederâ virenti
 Gaudeat, pullâ magis atque myrto ;
 Aridas frondes hiemis sodali
 Dedicet Hebro.

20

1. *Vinctas.*] Petr. I. Gal. quidam Lamb.

2. *Factibus.*] Cod. Bernb. quidam Oxon. Pulm.
 Terr. Lamb. & Casquii.

5. *Facilis.*] Tres MSS. Oxon.

20. *Ebro.*] Petr. Euro, Rutgers.

De *ÆLIO LAMIA*.

O D E XXVI.

MUfis amicus, tristitiam & metus
 Tradam protervis in mare Creticum
 Portare ventis, quis sub Arcto
 Rex gelidæ metuatur oræ,
 Quid Tiridatem terreat unicè 5
 Securus. ô quæ fontibus integris
 Gaudes, apricos nocte flores,
 Noctæ meo Lamiæ coronam,
 Pimplea dulcis: nil sine te mei
 Profunt honores. hunc fidibus novis, 10
 Hunc Lesbio sacrare plectro
 Teque tuasque decet sorores.

AD SODALES.

O D E XXVII.

NAtis in usum lætitiæ scyphis
 Pugnare, Thracum est. tollite barbarum
 Morem, verecundumque Bacchum
 Sanguineis prohibete rixis.
 Vino & lucernis Medus acinaces 5
 Immane quantum discrepat. impium
 Lenite clamorem, sodales,
 Et cubito remanete pressio.
 Vultis severi me quoque sumere
 Partem Falerni? dicat Opuntiae 10
 Frater Megillæ, quo beatus
 Vulnere, quâ pereat sagittâ.
 Cessat voluntas? non aliâ bibam
 Mercede. quæ te cunque domat Venus,
 Non erubescendis adurit 15
 Ignibus, ingenuoque semper
 Amore peccas. quidquid habes, age,
 Depone tutis auribus. ah miser,

Quantâ

Quantâ laboras in Charybdi!
 Digne puer meliore flammâ. 20
 Quæ saga, quis te solvere Theffalis
 Magus venenis, quis poterit Deus?
 Vix illigatum te triformi
 Pegasus expediet Chimærà.

O D E XXVIII.

TE maris & terræ, numeroque carentis æ-
 renæ
 Menforem cohibent, Archytâ,
 Pulveris exigui prope littus parva Marinum
 Munera: nec quidquam tibi prodest
 Aërias tentasse domos, animoque rotundum &
 Percurrisse polum, morituro.
 Occidit & Pelopis genitor conviva Deorum,
 Tithonusque remotus in auras,
 Et Jovis arcanis Minos admissus: habentque
 Tartara Panthoiden, iterum Orco 10
 Demissum, quamvis, clypeo Trojana refixo
 Tempora testatus, nihil ultra
 Nervos atque cutem morti concesserat atræ,
 Judice te, non fordidus auctor
 Naturæ verique. sed omnes una manet nox,
 Et calcanda semel via lethi. 16
 Dant alios Furæ torvo spectacula Marti:
 Exitio est avidum mare nautis: (lum
 Mistâ senum ac juvenum densantur funera: nul-
 Sæva caput Proserpina fugit. 20
 Me quoque devexi rapidus comes Orionis
 Illyricis Notus obruit undis.
 At tu, nauta, vagæ ne parce malignus arenæ

Ode 27. 19. Laboras Charybdi!] MSS.
 Cantabr. Laborabas, duo Bodl. tres Lamb. Pulm.
 & Fabric. quatuor Cruq. & omnes Torr.

24. Chimæra.] Editiones Vulgata.

Ode 28. 18. Avidis.] Muretus, Lambinus.

Ossibus & capiti inhumato (Eurus
 Particulam dare, sic, quodcunque minabitur
 Fluctibus Hesperii, Venusinæ 26
 Plectantur silvæ, te sospite, multaue merces,
 Unde potest, tibi defluat æquo
 Ab Jove, Neptunoque sacri custode Tarenti.
 Negligis immeritis nocituram 30
 Postmodo te natis fraudem committere forsan.
 Debita jura vicesque superbæ (ultis;
 Te maneat ipsum: precibus non linquar in-
 Teque piacula nulla resolvent.
 Quanquam festinas, non est mora longa: licebit
 Injecto ter pulvere curras.

Ad I C C I U M.

O D E XXIX.

I C C I, beatis nunc Arabum invides
 Gazis, & acrem militiam paras
 Non antè devictis Sabææ
 Regibus, horribilique Medo
 Nectis catenas. quæ tibi virginum, §
 Sponso necato, barbara serviet?
 Puer quis ex aulâ capillis
 Ad cyathum statuetur unctis,
 Doctus sagittas tendere Sericas
 Arcu paterno? quis neget arduis 10
 Pronos relabi posse rivos
 Montibus, & Tiberim reverti,
 Cùm tu coemptos undique nobiles
 Libros Panætî, Socraticam & domum
 Mutare loricis Iberis,
 Pollicitus meliora, vendis?

31. Fors &.] Plerique Cruq. Bemb. Petr. duo
 Bodl. & tres Palm. Forset, Priscianus. Forfit,
 Lambinus & Cruquius.

16. Temnis? Quidam MSS. Lamb. unus Torr.

A d V E N E R E M.

O D E XXX.

O Venus, regina Cnidi Paphique,
 Sperne dilectam Cypron, & vocantis
 Thure te multo Glyceræ decoram
 Transfer in ædem.
 Fervidus tecum puer, & solutis
 Gratia zonis, properentque Nymphæ,
 Et parum comis sine te Juventas,
 Mercuriusque.

A d A P O L L I N E M.

O D E XXXI.

Q U I D dedicatum poscit Apollinem
 Vates? quid orat, de paterâ novum
 Fundens liquorem? non opimæ
 Sardinia segetes feraces;
 Non æstuosæ grata Calabriae
 Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
 Non rura, quæ Liris quietâ
 Mordet aquâ, taciturnus amnis.
 Premant Calenâ falce, quibus dedit
 Fortuna vitem: dives & aureis
 Mercator exsiccat culullis
 Vina Syra reparata merce,
 Dis charus ipsis; quippe ter & quater
 Anno revisens æquor Atlanticum
 Impunè. me pascunt olivæ,
 Me cichorea, levesque malvæ;
 Frui paratis & valido mihi,
 Latœ, dones, & precor, integrâ
 Cum mente; nec turpem senectam
 Degere, nec citharâ carentem.

Ode 31. 3. *Opimas Sardinia segetes & feraces*]
Muretus. Libri plerique vulgati. MS. Fabricii.
 18. *At, precor.] Quatuor Oxon. Cantabr. em-*
nes. Torr. Palm. G ODE

Ad LYRAM.

ODE XXXII.

Poscimur, si quid vacui sub umbrâ
 Lufinus tecum, quod & hunc in annum
 Vivat & plures : age, dic Latinum,
 Barbite, carmen,
 Lesbio primùm modulate civi : 5
 Qui ferox bello, tamen inter arma,
 Sive jactatam religarat udo
 Litore navim ;
 Liberum, & Musas, Veneremque, & illi
 Semper hærentem puerum canebat, 10
 Et Lycum nigris oculis nigroque
 Crine decorum.
 O decus Phœbi, & dapibus supremi
 Grata testudo Jovis, ô laborum
 Dulce lenimen, mihi cunque salve 15
 Rite vocanti.

Ad ALBIUM TIBULLUM.

ODE XXXIII.

ALBI, ne doleas plus nimio, memor
 Immitis Glyceræ : neu miserabiles
 Decantes elegos, cur tibi junior
 Læsâ præmitteat fide.
 Insignem tenui fronte Lycorida 5
 Cyri torret amor : Cyrus in asperam
 Declinat Pholœn : sed prius Appulis
 Jungentur capræ lupis,
 Quam turpi Pholœ peccet adultero.
 Sic visum Veneri ; cui placet impares 10
 Formas atque animos sub juga ahenea
 Sævo mittere cum joco.
 Ipsum me, melior cùm peteret Venus,
 Grata detinuit compede Myrtale

*Ode 32. 1. Poscimur.] Editiones vulgatae, duo
 MSS. Cantab. quinque Oxon. Libertinus*

Libertina, fretis acrior Adriæ
Curvantis Calabros sinus.

O D E XXXIV.

Parcus Deorum cultor & infrequens,
Infanientis dum sapientiæ
Consultus erro ; nunc retrorsum
Vela dare, atque iterare cursus
Cogor relictos. namque Diespiter
Igni corusco nubila dividens
Plerumque, per purum tonantes
Egit equos volucremque currum ;
Quo bruta tellus, & vaga flumina,
Quo Styx, & invisi horrida Tænari
Sedes, Atlanteusque finis
Concutitur. valet ima summis
Mutare, & insignem attenuat Deus,
Obscura promens : hinc apicem rapax
Fortuna cum stridore acuto
Sustulit ; hic posuisse gaudet.

Ad FORTUNAM.

O D E XXXV.

O Diva, gratum quæ regis Antium,
Præfens vel imo tollere de gradu
Mortale corpus, vel superbos
Vertere funeribus triumphos :
Te pauper ambit sollicitâ prece
Ruris colonus ; te dominam æquoris,
Quicumque Bithynâ laceffit
Carpathium pelagus carinâ.
Te Dacus, asper, te profugi Scythæ,
Urbesque, gentesque, & Latium ferox,
Regumque matres barbarorum, &
Purpurei metuunt tyranni ;
Injurioso ne pede proras
Stantem columnam ; neu populus frequens
Ad arma cessantes, ad arma
Concitet, imperiumq; frangat.

Te semper anteit sæva Necessitas,
 Clavos trabales & cuneos manu
 Gestans ahenâ; nec severus
 Uncus abest, liquidumq; plumbum. 20
 Te Spes, & albo rara Fides colit
 Velata panno, nec comitem abnegat,
 Utcunque mutatâ potentes
 Vestite domos inimica linquis.
 At vulgus infidum, & meretrix retro 25
 Perjura cedit: diffugiunt cadis
 Cum sæce siccatis amici,
 Ferre jugum pariter dolosi.
 Serves iturum Cæsarem in ultimos
 Orbis Britannos, & juvenum recens 30
 Examen Eois timendum
 Partibus, Oceanoque rubro.
 Eheu, cicatricum & sceleris pudet,
 Fratrumque. quid nos dura refugimus
 Ætas? quid intactum nefasti 35
 Liquimus? unde manum juvenus
 Metu Deorum continuit? quibus
 Pepercit aris? ô utinam novâ
 Incude diffingas retusum in
 Massagetæ Arabasque ferrum. 40

O D E XXXVI.

F T thure & fidibus juvat
 Placare, & vituli sanguine debito
 Custodes Numidæ Deos:
 Qui nunc Hesperîâ sospes ab ultimâ,
 Caris multa sôdalibus, 5
 Nulli plura tamen dividit oscula,

17. *Serva.*] MS. Bemb. MS. *sex Cruq. duo Pulm.*

36. *Manus.*] *Exemplaria vulgata.*

39. *Recusum.*] *Codex Cruquii. MS. Gnl. Can-teri.*

Quàm dulci Lamiæ, memor
 Actæ non alio rege puertiæ,
 Mutatæque simul togæ.
 Crescâ ne careat pulchra dies notâ : 10
 Neu promptæ modus amphoræ,
 Neu morem in Saliûm fit requies pedum :
 Neu multi Damalis meri
 Bassum Threiciâ vincat amyftide :
 Neu defint epulis rosæ, 15
 Neu vivax apium, neu breve lilium.
 Omnes in Damalin putres
 Deponent oculos : nec Damalis novo
 Divelletur adultero,
 Lascivis ederis ambitiosior.

A D S O D A L E S.

O D E XXXVII.

N U N C est bibendum, nunc pede libero
 Pulsanda tellus : nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar Deorum
 Tempus erat dapibus, sodales.
 Antehac nefas depromere Cæcubum 5
 Cellis avitis ; dum Capitolio
 Regina dementes ruinas,
 Funus & imperio parabat,
 Contaminato cum grege turpium
 Morbo virorum, quidlibet impotens 10
 Sperare, fortunæque dulci
 Ebria, sed minuit furorem
 Vix una sospes navis ab ignibus :
 Mentemque lymphatam Mareotico
 Redegit in veros timores 15
 Cæsar, ab Italiâ volantem
 Remis adurgens, (accipiter velut
 Molles columbas, aut leporem citus
 Venator in campis nivalis
 Æmonia) daret ut catenis 20
 Fatale monstrum : quæ generosius
 Perire quærens, nec muliebriter

Expavit ensem, nec latentes
 Classe citâ reparavit oras.
 Ausa & jacentem visere regiam
 Vultu sereno, fortis & asperas
 Tractare serpentes, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,
 Deliberatâ morte ferocior :
 Sævis Liburnis scilicet invidens,
 Privata deduci superbo
 Non humilis mulier triumpho.

25

30

Ad P U E R U M.

O D E XXXVIII

T Erficos odi, puer, apparatus :
 Displicent nexæ philyra coronæ :
 Mitte sectari, rosâ quo locorum
 Sera moretur.
 Simplici myrto nihil allabores
 Sedulus curo : neque te ministrum
 Dedecet myrtus, neque sub arctâ
 Vite bibentem.

5

QUINTI
HORATII FLACCI
C A R M I N U M

L I B E R II.

Ad ASINIUM POLLIONEM.

O D E I.

Mortum ex Metello consule civicum,
Bellique causas, & vitia, & modos,
Ludumque fortunæ, gravesque
Principum amicitias, & arma

Nondum expiatis uncta cruoribus, 5

Periculosa plenum opus aleæ,

Tractas, & incedis per ignes

Suppositos cineri doloio.

Paulum severæ Musa tragœdiæ

Desit theatris : mox, ubi publicas 10

Res ordinâris, grande munus

Cecropio repetes cothurno,

Insigne mœstis præsidium reis,

Et consulenti Pollio curiæ :

Cui laurus æternos honores 15

Dalmatico peperit triumpho.

Jam nunc minaci murmure cornuum

Perstringis aures : jam litui strepunt :

Jam fulgor armorum fugaces

Terret equos, equitumque vultus. 20

Audire magnos jam videor duces

Non indecoro pulvere sordidos,

Et cuncta terrarum subacta,

Præter atrocem animum Catonis.

Juno, & Deorum quisquis amicior 25
 Afris, inultâ cesserat impotens
 Tellure, victorum nepotes
 Rettulit inferias Jugurthæ.
 Quis non Latino sanguine pinguior
 Campus sepulcris impia proelia 30
 Testatur, auditumque Medis
 Hesperiaë sonitum ruinæ?
 Qui gurgēs, aut quæ flumina lugubris
 Ignara belli? quod mare Dauniaë
 Non decoloravere cædes? 35
 Quæ caret ora cruore nostro?
 Sed ne relictis, Musa procax, jocis,
 Cææ retractes munera næniæ:
 Mecum Dionæo sub antro
 Quære modos leviori plectro.

Ad C. CRISP. SALLUSTIUM.

ODE II.

Nullus argento color est, avaris
 Abditæ terris inimice laminæ
 Crispe Sallusti, nisi temperato
 Splendeat usu.
 Vivet extento Proculeius ævo, 5
 Notus in fratres animi paterni:
 Illum aget pennâ metuente solvi
 Fama superstes.
 Latiùs regnes avidum domando
 Spiritum, quàm si Libyam remotis 10
 Gadibus jungas, & uterque Pænus
 Serviat uni.
 Crescit indulgens sibi dirus hydrops;
 Nec sitim pellit, nisi causa morbi
 Fugerit venis, & aquosus albo
 Corpore languor.
 Redditum Cyri folio Phraaten,
 Dissidens plebi, numero beatorum

2. *Abdito.*] *Cantabr. & Oxon. omnes.*

Eximit

Eximit Virtus ; populumque falsis
 Dedocet uti 20
 Vocibus, regnum & diadema tutum
 Deferens uni, propriamque laurum,
 Quisquis ingentes oculo irretorto
 Spectat acervos.

A D Q U E L L I U M.

O D E III.

A Quam memento rebus in arduis
 Servare mentem ; non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Lætitia, moriture Delli.
 Seu mæstus omni tempore vixeris, 5
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum beâris
 Interiore notâ Falerni ;
 Quò pinus ingens albaque populus
 Umbram hospitalem consociare amant 10
 Ramis, & obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo :
 Huc vina, & unguenta, & nimum breves
 Flores amœnæ ferre jube rosæ,
 Dum res, & ætas, & fororum 15
 Fila trium patiuntur atra.
 Cedet coemtis saltibus, & domo,
 Villâque, flavus quam Tiberis lavit :
 Cedet ; & extructis in altum
 Divitiis potietur heres. 20
 Diveſne priſco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper, & infimâ
 De gente sub dio moreris,
 Victima nil miserantis Orci.
 Omnes eodem cogimur : omnium 25
 Versatur urnâ seriùs ociùs
 Sors exitura, & nos in æternum
 Exitum impositura cymbæ.

26. Versatur urna, seriùs ocyns.] Edd. vulg.
 C s Ad

Ad XANTHIAM PHOCEUM.

ODE IV.

NE sit ancillæ tibi amor pudori,
 Xanthia Phoceu : prius insolentem
 Serva Briseis niveo colore
 Movit Achillem.

Movit Ajacem Telamone natum 5

Forma captivæ dominum Tecmeffæ :

Arfit Atrides medio in triumpho

Virgine raptâ ;

Barbaræ postquam cecidere turmæ

Theffalo victore, & ademptus Hector 10

Tradidit fessis leviora tolli

Pergama Graiis.

Nescias an te generum beati

Phyllidis flavæ decorent parentes :

Regium certè genus, & Penates 15

Mæret iniquos.

Crede non illam tibi de scelestâ

Plebe delectam ; neque sic fidelem,

Sic lucro averfam potuisse nasci

Matre pudendâ. 20

Brachia, & vultum, teretesque furas

Integer laudo : fuge suspicari,

Cujus octavum trepidavit ætas

Claudere lustrum.

ODE V.

Nondum subactâ ferre jugum valet
 Cervice, nondum munia comparis
 Æquare, nec tauri ruentis

In Venerem tolerare pondus.

Circa virentes est animus tuæ 5

Campos juvenæ, nunc fluviiis gravem

18. Dilectam.] Cantab. omnes, dempto uno.
 quidam Lamb. & Torr.

Solantis

Solantis æstus, nunc in udo
 Ludere cum vitulis salictis
 Prægestientis. tolle cupidinem
 Immitis uvæ: jam tibi lividos
 Distinguet Autumnus racemos
 Purpureo varius colore.
 Jam te sequetur: currit enim ferox
 Ætas, & illi, quos tibi demserit,
 Apponet annos. jam protervâ
 Fronte petet Lalage maritum:
 Dilecta, quantum non Pholoe fugax,
 Non Chloris; albo sic humero nitens,
 Ut pura nocturno renidet
 Luna mari, Cnidiufve Gyges:
 Quem si puellarum infereres choro,
 Mirè sagaces falleret hospites
 Discrimen obscurum, solutis
 Crinibus, ambiguoque vultu.

Ad SEPTIMIUM.

ODE VI.

Septimi Gades aditure mecum, &
 Cantabrum indoctum juga ferre nostra, &
 Barbaras Syrtes, ubi Maura semper
 Æstuat unda;
 Tibur Argeo positum colono
 Sit meæ sedes utinam senectæ;
 Sit modus lasso maris, & viarum,
 Militiæque.
 Unde si Parcæ prohibent iniquæ,
 Dulce pellitis ovibus Galeis
 Flumen, & regnata peram Laconi
 Rura Phalanto.
 Ille terrarum mihi præter omnes
 Angulus ridet; ubi non Hymetto
 Mella decedunt, viridique carpat
 Bacca Venafro;
 Ver ubi longum, repidasque præbet
 Jupiter brumas, & amicus Aulon

Fertili Baccho minimùm Falernis

Invidet uvis.

20

Ille te mecum locus & beatæ

Postulant arces : ibi tu calentem

Debitâ sparges lacrymâ favillam

Vatis amici.

Ad POMPEIUM VARUM

O D E VII.

O Sæpe mecum tempus in ultimum
Deducte, Bruto militiæ duce,

Quis te redonavit Quiritem

Dīs patriis, Italoque cælo,

Pompei, meorum prime sodalium ?

3

Cum quo morantem sæpe diem mero

Fregi, coronatus nitentes

Malobathro Syrio capillos.

Tecum Philippos & celerem fugam

Sensī, relictâ non bene parmula ;

10

Cū fractâ virtus, & minaces

Turpe solum tetigere mento.

Sed me per hostes Mercurius celer

Denso paventem sustulit aere :

Te rursus in bellum resorbens

15

Unda fretis tulit æstuosis.

Ergo obligatam redde Jovi dapem ;

Longâque fessum militiâ latus

Depone sub lauru meâ ; nec

Parce cadis tibi destinatis.

20

Oblivioso lêvia Massico

Ciboria exple : funde capacibus

Unguenta de conchis. quis udo

Deproperare apio coronas

Curatve myrto ? quem Venus arbitrum

25

Dicet bibendi ? non ego sanius

Bacchabor Edonis : recepto

Dulce mihi furere est amico.

19. Fertilis.] Tres MSS. *Cruq. duo Pulm.*
unus Lamb. Arg. & Asc.

16

In BARINEN.

ODE IVIL.

Ulla si juris tibi pejerati
Pœna, Barine, nocuisset unquam;
Dente si nigro fieres, vel uno

Turpior ungui;

Crederem: sed tu, simul obligasti

Perfidum votis caput, enitescis

Pulchrior multo, juvenumque prodis

Publica cura.

Expedit matris cineres opertos

Fallere, & toto taciturna noctis

Signa cum cœlo, gelidâque Divos

Morte carentes.

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa; rident

Simplices Nymphæ, ferus & Cupido,

Semper ardentes acuens sagittas

Cote cruentâ.

Adde, quod pubes tibi crescit omnis,

Servitus crescit nova: nec priores

Impiæ testum dominæ relinquunt,

Sæpe minati.

Te suis matrès metuunt juvencis,

Te senes parci, miseræque nuper

Virgines nuptæ, tua ne retardet

Aura maritos.

Ad VALGIUM.

ODE IX.

NON semper imbres nubibus hispido
Manant in agros; aut mare Caspium

Vexant inæquales procellæ

Usque; nec Armeniis in oris,

Amice Valgi, stat glacies iners

Menses per omnes; aut Aquilonibus

Ode VIII. 2. Varine. 3 Bemb. 1. Gal. tres
Pulm. & Torr. Quercet3

Querceta Gargani laborant,
 Et foliis viduantur orni.
 Tu semper urges flebilibus modis
 Mythen ademtum; nec tibi Vespero 10
 Surgente decedunt amores,
 Nec rapidum fugiente solem.
 At non ter ævo functus amabilem
 Ploravit omnes Antiochum senex
 Annos; nec impubem parentes 15
 Troilon, aut Phrygiæ sorores
 Flevere semper. desine mollium
 Tandem querelarum; & potius nova
 Cantemus Augusti tropæa
 Cæsaris; & rigidum Niphaten, 20
 Medumque flumen gentibus additum
 Victis, minores volvere vortices;
 Intrâque præscriptum Gelonos
 Exiguus equitare campis.

Ad LICINIUM MURENAM.

ODE X.

Rectius vives, Licini, neque altum
 Semper urgendo; neque dum procellas
 Cautus horrescis, nimium premendo
 Litus iniquum.
 Auream quisquis mediocritatem 5
 Diligit, tutus caret obsoleti
 Sordibus tecti, caret invidendâ
 Sobrius aulâ.
 Sæpius ventis agitur ingens
 Pinus; & celsæ graviore casu 10
 Decidunt turres; feriuntque summos
 Fulmina montes.
 Sperat infestis, metuit secundis
 Alteram sortem bene præparatum
 Pectus. informes hiemes reducit 15
 Jupiter; idem

*Ode X. 12. Fulgura.] Plerique Lam. MSS.
 lateroribus cranes. ut etiam Arg. & Asc.*

Summo.

Summover: non, si malè nunc, & olim
 Sic erit: quondam citharâ tacentem
 Suscitar Musam, neque semper arcum
 Tendit Apollo.

20 .

Rebus angustis animosus atque
 Fortis appare: sapienter idem
 Contrahes vento nimium secundo
 Turgida vela.

Ad QUINTIUM HIRPINUM.

O D E XL.

QUID bellicosus Cantaber, & Scythes
 Hirpine Quinti, cogitet, Adriâ
 Divisus objecto, remittas

Quærere; nec trepides in usum
 Poscentis ævi pauca. fugit retro

5

Lévis juvenas & decor, aridâ

Pellente lascivos amores

Canitie facilemque somnum.

Non semper idem floribus est honos

Vernis; neque uno Luna rubens nitet

10

Vultu. quid æternis minorem

Consiliis animum fatigas?

Cur non sub altâ vel platano, vel hac

Pinu jacentes sic temere, & rosâ

Canos odorati capillos,

15

Dum licet, Affyriâque nardo,

Potamus uncti? dissipat Evius

Curas edaces. quis puer ocius

Restinguet ardentis Falerni

Pocula prætereunte lymphâ?

20

Quis devium scortum eliciet domo

Lyden? eburnâ, dic age, cum lyrâ

Maturet, incomtum Lacænz

More comam religata nodum.

*Ode XI. 23. In comptum.] Codex manus Torr.
 nonnulli Lamb. editio Asc.*

Ad MÆCENATEM.

ODE XII.

Nolis longa feræ bella Numantiæ,
Nec dirum Annibalem, nec Siculum
mare

Pœno purpureum sanguine, mollibus

Aptari citharæ modis;

Nec sævos Lapithas, & nimium mero

5

Hylæum; domitosque Herculeâ manu

Telluris juvenes, unde periculum

Fulgens contremuit domus

Saturni veteris: tuque pedestribus

Dices historiis prælia Cæsaris,

10

Mæcenas, melius, ductaque per vias

Regum colla minantium.

Me dulces dominæ Musa Licymniæ

Cantus, me voluit dicere lucidum

Fulgentes oculos, & bene mutuis

15

Fidum pectus amoribus:

Quam nec ferre pedem dedecuit choris,

Nec certare joco, nec dare brachia

Ludentem nitidis virginibus, sacro

Dianæ celebris die.

20

Num tu, quæ tenuit dives Achæmenes.

Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes

Permutare velis crine Licymniæ,

Plenas aut Arabum domos?

Dum flagrantia detorquet ad oscula

25

Cervicem, aut facili sævitiâ negat,

Quæ poscente magis gaudeat eripi,

Interdum rapere occupet.

2. *Durum.*] MSS. Cantab. tres Bodl. R. MB. quidam Lamb. omnes Cruq. præterunum; quatuor. Pulm.

12. *Minacium.*] Exemplaria vulgata,

23. *Licina.*] Bemb. 1. Gal. &c.

25. *Fragrantia.*] Plerique MSS. Cantab. & Quon, unus Lamb. & Cruq. Arg. & Asc,

In

*In arborem cuius casu in agro Sabino pene
oppressus est.*

O D E XIII.

ILLE & nefasto te posuit die,
Quicumque primùm, & sacrilegâ manu
Produxit, arbos, in nepotum
Perniciem, opprobriumque pagi.

Illum & parentis crediderim sui
Fregisse cervicem, & penetralia
Sparfisse nocturno cruore

Hospitis : ille venena Colchica;
Et quidquid usquam concipitur nefas,

Tractavit ; agro qui statuit meo
Te triste lignum, te caducum

In domini caput immerentis.

Quid quisque vitet, nunquam hominî satis
Cautum est in horas. navita Bosporum

Pœnus perhorrescit, neque ultra

Cæca timet aliunde fata ;

Miles sagittas & celerem fugam

Parthi ; catenas Parthus & Italum

Robur : sed improvisa lethi

Vis rapuit rapietque gentes.

Quàm penè furvæ regna Proserpinæ,

Et judicantem vidimus Æacum,

Sedesque discretas piorum, &

Æoliis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus ;

Et te sonantem plenius aureo,

Alcæ, plectro dura navis,

Dura fugæ mala, dura belli.

Utrumque sacro digna silentio

Mirantur umbræ dicere : sed magis

Pugnas & exactos tyrannos

Densum humeris bibit aure vulgus.

23. *Descriptas.*] *Septem MSS. Lamb. pleriq;
Oxon. unus Cruq. tres Pulm. & Codex Bemb. qui ha-
bet etiam priorum, loco piorum.*

Quid

Quid mirum? ubi illis carminibus stupens
Demittit atras bellua centiceps

Aures, & intorti capillis

35

Eumenidum recreantur angues?

Quin & Prometheus, & Pelopis parens

Dulci laborum decipitur sono:

Nec curat Orion leones

Aut timidos agitare lyncas.

Ad POSTUMUM.

ODE XIV.

EHEU, fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram

Rugis & instanti senectæ

Afferet, indomitæque morti:

Non, si trecentis, quotquot eunt dies,

5

Amice, places illacrymabilem

Plutona tauris; qui ter amplum

Geryonen Tityonque tristi

Compescit undâ, scilicet omnibus,

Quicumque terræ munere vescimur,

10

Enavigandâ; sive reges,

Sive inopes erimus coloni.

Frustra cruento Marte carebimus,

Fractisque rauci fluctibus Adriæ;

Frustra per Autumnos nocentem

15

Corporibus metuemus Austrum.

Vifendus ater flumine languido

Cocytus errans, & Danaï genus

Infame, damnatusque longi

Sisyphus Æolides laboris.

20

Linquenda tellus, & domus, & placens

Uxor: neque harum, quas colis, arborum

Te, præter invisas cupressos,

Ulla brevem dominum sequetur.

38. Laborem.] 2. B. nonnulli Lamb. duo Torr.
unus item Pulm.

Absumet

Absumet heres Cæcuba dignior
 Servata centum clavibus, & mero
 Tinget pavimentum superbo,
 Pontificum potiore cænis.

25

O D E XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
 Moles relinquent: undique latius
 Extenta visentur Lucrino
 Stagna lacu, platanusque cœlebs
 Evincet ulmos: tum violaria, &
 Myrtus, & omnis copia narium,
 Spargent olivetis odorem,
 Fertilibus domino priori:
 Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus. non ita Romuli
 Præscriptum & intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque normâ:
 Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum: nulla decempedis
 Metata privatis opacam
 Porticus excipiebat Arcton:
 Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant, oppida publico
 Sumtu jubentes, & deorum
 Templâ novo decorare saxo.

5

10

15

20

Ad G R O S P H U M.

O D E XVI.

O Tium Divos rogat in patenti
 Prensus Ægæo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgent
 Sidera nautis;

27. *Superbum.*] *Quidam Cod. Lamb.*

XV. 5. *Violaria Myrtusque.*] *Cod. Fabricii.*

XVI. 2. *Pressus.*] *Cod. Petr. R. quidam Lamb.*

& unus Cruquii.

Otium

- Otium bello furiosa Thrace, 3
 Otium Medi pharetrâ decori,
 Grosphæ, non gemmis, neque purpurâ ve-
 nale nec auro.
 Non enim gazæ, neque consularis
 Summovet lictor miseros tumultus 10
 Mentis, & curas laqueata circum
 Tecta volantes.
 Vivitur parvo bene, cui paternum
 Splendet in mensâ tenui salinum;
 Nec leves somnos timor aut Cupido 15
 Sordidus aufert.
 Quid brevi fortes jaculamur ævo
 Multa? quid terras alio calentes
 Sole mutamus? patriæ quis exul
 Se quoque fugit? 20
 Scandit æratas vitiosa naves
 Cura; nec turmas equitum relinquit;
 Ocior cervis, & agente nimbos
 Ocior Euro.
 Lætus in præsens animus, quod ultra est 25
 Oderit curare, & amara lento
 Temperet risu. nihil est ab omni
 Parte beatum.
 Abstulit clarum cita mors Achillem:
 Longa Tithonum minuit senectus: 30
 Et mihi forsân, tibi quod negarit,
 Porriget hora.
 Te greges centum, Siculæque circum
 Mugiant vaccæ; tibi tollit hinni-
 tum apta quadrigis equa; te bis Afro 35
 Murice tinctæ
 Vestiant lanæ: mihi parva rura, &
 Spiritum Graiæ tenuem Camenæ
 Parca non mendax dedit, & malignum
 Spernere vulgus.

26. *Lato.] Muretus. §. B. plerique post Mu-
retum impressi.*

31. *Negavit.] MB.*

Ad MÆCENATEM Ægrotum.

ODE XVII.

CUR me querelis exanimas tuis ?
 Nec Dis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Mæcenas, mearum

Grande decus columenque rerum.

Ah, te meæ si partem animæ rapit
 Maturior vis, quid moror altera ?

Nec carus æquæ, nec superstes

Integer : ille dies utramque

Ducet ruinam : non ego perfidum
 Dixi sacramentum : ibimus, ibimus,

Utcunque præcedes, supremum

Carpere iter comites parati.

Me nec Chimææ spiritus igneæ,
 Nec, si resurgat, centimanus Gigas

Divellet unquam : sic potenti

Iustitiæ placitumque Parcis.

Seu Libra, seu me Scorpius aspicit
 Formidolosus, pars violentior

Natalis horæ, seu tyrannus

Hesperiae Capricornus undæ :

Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum. te Jovis impio

Tutela Saturno refulgens

Eripuit, volucrisque fati

Tardavit alas, cum populus frequens
 Lætum theatris ter crepuit sonum :

Me truncus illapsus cerebro

Sustulerat, nisi Faunus ictum

Dextrâ levasset, Mercurialium
 Custos virorum. reddere victimas

Ædemque votivam memento :

Nos humilem feriemus agnam.

14. Gyæ.] Muret. Lamb. & vulg. Exempl.

22. Consentit.] Bemb.

24. Volucresq;.] MB. tres Cant. quidam Lamb.

O D E XVIII.

NON ebur, neque aureum
 Meâ renidet in domo lacunar:
 Non trabes Hymettizæ
 Premunt columnas ultimâ recisas
 Africâ : neque Attali 5
 Ignotus heres regiam occupavi:
 Nec Laconicas mihi
 Trahunt honestæ purpuras clientæ:
 At fides, & ingeni
 Benigna vena est, pauperemque dives 10
 Me petit : nihil supra
 Deos laceſſo, nec potentem amicum
 Largiora flagito,
 Satîs beatus unicus Sabinis.
 Truditur dies die 15
 Novæque pergunt interire Lunæ :
 Tu ſecunda marimora
 Locas ſub ipſum funus ; & ſepulcri
 Immemor, ſtruïs domos ;
 Mariſque Baiis obſtrepentis urges 20
 Summovere litora,
 Parem locuples continente ripâ.
 Quid, quòd uſque proximos
 Revellis agri terminos, & ultra
 Limites clientium 25
 Salis avarus ? pellitur paternos
 In ſinu ferens Deos
 Et uxor & vir, ſordidoſque natos.
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci ſede deſtinatâ 30
 Aula divitem manet
 Herum. quid ultra tendis ? æqua tellus

8. *Clientes.*] *Plerique MSS.*

30. *Fine.*] *Omnes MSS. Oxon. & Cantab. nec-*
non Lamb. Torr. Pulm. & plerique Cruq.

Pauperi

Pauperi recluditur,
 Regumque pueris : nec satelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit auro captus. hic superbum
 Tantalum atque Tantali
 Genus coercet : hic levare functum
 Pauperem laboribus,
 Vocatus atque non vocatus audit.

In BACCHUM.

ODE XIX.

Bacchum in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem, (credite, posteri)
 Nymphasque discentes & aures
 Capripedum Satyrorum acutas.
 Evæ! recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchi pectore turbidum
 Lætatur. evæ! parce, Liber,
 Parce, gravi metuende thyrsos.
 Fas pervicaces est mihi Thyadas,
 Vinique fontem, lactis & uberes
 Cantare rivos, atque truncis
 Lapſa cavis iterare mella.
 Fas & beatæ conjugis additum
 Stellis honorem, rectaque Penthei
 Disjecta non leni ruinâ,
 Thracis & exitium Lycurgi.
 Tu flectis amnes, tu mare barbarum :
 Tu ſeparatis uvidas in jugis
 Nodo coerces viperino
 Bittonidum ſine fraude crines.
 Tu, cùm parentis regna per arduum
 Cohors Gigantum ſcanderet impia,
 Rhæcum retorſiſti leonis
 Unguibus horribili malâ :

34. Nativ.] Sex MSS. & Lamb. & unus Canteri.

36. Revinxit.] Quidam Lamb. & plures Torr.

15. Levi.] MSS. ſerè omnes Cantab. & Oxon.
 quidam etiam Lamb. Torr. & Cruq. Quan-

Quamquam choreis aptior & jocis
 Ludoque dictus, non sat idoneus
 Pugnae ferebaris; sed idem
 Pacis eras mediufque belli.
 Te vidit infons Cerberus aureo
 Cornu decorum, leniter atterens
 Caudam; & recedentis trilingui
 Ore pedes tetigitque crura.

25

30

Ad MÆCENATEM.

ODE XX.

NON usitatâ nec tenui ferar
 Pennâ biformis per liquidum æthera
 Vates; neque in terris morabor
 Longius; invidiâque major
 Urbes relinquam. non ego, pauperum
 Sanguis parentum, non ego quem vocas
 Dilecte, Mæcenas, obibo,
 Nec Stygiâ cohibebor undâ.
 Jam jam residunt cruribus asperæ
 Pelles; & album mutor in alitem
 Supernè; nascunturque lèves
 Per digitos humerosque plumæ.
 Jam, Dædaleo ocior Icaro,
 Visam gementis litora Bospori,
 Syrtesque Gætulas, canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.
 Me Colchus, & qui dissimulat metum
 Marsæ cohortis, Dacus, & ultimi
 Noscent Geloni: me peritus
 Discet Iber, Rhodanique potor.
 Absint inani funere nœniæ,
 Luctusque turpes, & querimonix:
 Compesce clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

5

10

15

20

[1. *Superna.*] *Muretus.*

QUINTI
HORATII FLACCI
CARMINUM

LIBER III.

Ad ASINIUM POLLIONEM.

ODE I.

ODI profanum vulgus & arceo.
 Favete linguis : carmina non prius
 Audita Musarum sacerdos,
 Virginibus puerisque canto.
 Regum timeñdorum in proprios greges, §
 Reges in ipsos imperium est Jovis,
 Clari giganteo triumpho,
 Cuncta supercilio moventis.
 Est, ut viro vir latius ordinet
 Arbusa fulcis ; hic generosior 10
 Descendat in campum petitor ;
 Moribus hic, meliorque famā
 Contendat : illi turba clientium
 Sit major. æquā lege necessitas
 Sortitur inignes & imos : 15
 Omne capax movet urna nomen.
 Districtus ensis cui super impas
 Cervice pender, non Siculæ dapes
 Dulcem elaborabunt saporem ;
 Non avium citharæque cantos 20
 Somnum reducent. somnus agrestium
 Lenis virorum non humiles domos
 Fastidit, umbrosamque ripam,
 Non Zephyris agitata Tempe.
 D Desider

Desiderantem quod satis est, neque 29
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec sævus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Hædi :
 Non verberatæ grandine vineæ,
 Fundusque mendax, arbore nunc aquas 30
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hiemes iniquas.
 Contracta pisces æquora sentiunt,
 Jactis in altum molibus : huc frequens
 Cæmenta demittit redemptor 35
 Cum famulis, dominusque terræ
 Fastidiosus : sed timor & minæ
 Scandunt eodem quò dominus : neque
 Decedit æratâ triremi, &
 Post equitem sedet atra cura. 40
 Quòd si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum fidere clarior
 Delenit usus, nec Falerna
 Vitis, Achæmeniumque costum ;
 Cur invidendis postibus, & novo 45
 Sublineæ ritu moliar atrium ?
 Cur valle permutem Sabinâ
 Divitias operosiores ?

O D E II.

A Ngustam amicè pauperiem pati
 Robustus acri militiâ puer
 Conditcat, & Parthos feroces
 Vexet eques metuendus hastâ ;
 Tiramque sub dio, & trepidis agat 5
 In rebus : illum ex mœnibus hosticis

35. *Dimittit.*] Bemb. Petr. tres Cruq. duo
Pulm. & quidam Lamb.

43. *Falerna.*] Arg. Asc. plurimi Pulm. Cru-
qui quidam, & Lamb.

1. *Amici.*] *Vulgata editiones quadam.*

25 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, & adulta virgo,
 Suspiret: Eheu, ne rudis agminum
 Sponsus laceſſat regius asperum 10
 Tactu leonem; quem cruenta
 30 Per medias rapit ira cædes.
 Dulce & decorum eſt pro patriâ mori:
 Mors & fugacem perſequitur virum;
 Nec parcit imbellis iuventæ 15
 Poplitibus timidoque tergo.
 35 Virtus, repulſæ nescia ſordidæ,
 Intaminatis fulget honoribus;
 Nec ſumit aut ponit ſecures
 Arbitrio popularis auræ. 20
 Virtus, recludens immeritis mori
 40 Cælum, negatâ tentat iter viâ;
 Cætuſque vulgares, & udam
 Spernit humum fugiente pennâ.
 Eſt & fideli rura ſilentio 25
 Merces: vetabo, qui Cereris ſacrum
 45 Vulgarit arcana, ſub iſdem
 Sit trabibus, fragilemque mecum
 Solvat phaſelum. ſæpe Dieſpiter
 Neglectus inceſto addidit integrum: 30
 Karò antecedentem ſceleſtum
 Deſeruit pede pœna claudò.

O D E III.

1 Juſtum & tenacem propoſiti virum
 Non civium ardor prava iubentium,
 Non vultus iſtantis tyranni
 Mente quatit ſolida, neque Auſter
 Dux inquieti turbidus Adriæ, 5
 Nec fulminantis magna Jovis manus:

16. *Timidove.*] Bem. Per. 1 Gal. 3 Lam. 1 Pulm.26. *Særa.*] Unus Lamb.27. *Vulgavit.*] Bem. 1 Gal. duo Pulm.6. *Magna manus Jovis.*] MSS. Cantab. omnes,

34 & Cræq. & Pulm. ad unum. D 2 Si

Si fractus illabatur orbis,
 Impavidum ferient ruinæ.
 Hac arte Pollux, & vagus Hercules
 Innixus, arces attigit igneas : 10
 Quos inter Augustus recumbens
 Purpureo bibit ore nectar.
 Hac te merentem, Bacche pater, tuæ
 Vexere tigres, indocili jugum
 Collo trahentes : hac Quirinus 15
 Martis equis Acheronta fugit ;
 Gratum locuta consiliantibus
 Junone Divis : Ilion, Ilion
 Fatalis, incestusque iudex,
 Et mulier peregrina vertit 20
 In pulverem, ex quo destituit Deos
 Mercede pactâ Laomedon, mihi
 Castæque damnatum Minervæ,
 Cum populo & duce fraudulento.
 Jam nec Lacedæa splendet adulteræ 25
 Famosis hospes ; nec Priami domus
 Perjura, pugnaces Achivos
 Hectoreis opibus restringit :
 Nostrique ductum seditionibus
 Bellum refedit, protinus & graves 30
 Iras, & invisum nepotem,
 Troica quem peperit sacerdos,
 Marti redonabo. illum ego lucidas
 Inire sedes, ducere nectaris
 Succos, & ateribi quietis 35
 Ordinibus patiar Deorum.
 Dum longus inter sæviat Ilion
 Romanque pontos ; qualibet exules
 In parte regnanto beati :
 Dum Priami Paridisque busto 40
 Insulter armentum, & catulos feræ
 Celent inane, stet Capitolium

12. Bilet.] Embl. Petr. 3. E. tres Lamb. & duo Falso.

34. Discre.] 1 Gd. 2 Edl. E. 2 Tr.

Falgens, triumphatîsque possit
 Roma ferox dare jura Medis.
 Horrenda latè nomen in ultimas
 Extendat oras ; quâ medius liquor
 Secernit Europen ab Afro,
 Quâ tumidus rigat arva Nilus ;
 Aurum irrepertum, & sic meliùs situm
 Cum terra celat, spernere fortior,
 Quàm cogere humanos in usus,
 Omne sacrum rapiente dextrâ.
 Quicumque mundo terminus obstitit,
 Hanc tangat armis, visere gestiens
 Quâ parte debacchentur ignes,
 Quâ nebulæ pluviique rores.
 Sed bellicosâ fâta Quiritibus
 Hac lege dico, ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avitæ
 Tecta velint reparare Trojæ.
 Trojæ renascens alite lugubri
 Fortuna tristi clade iterabitur,
 Ducente viâtrices catervas
 Conjuge me Jovis & sorore.
 Ter si resurgat murus aeneus,
 Auctore Phæbo ; ter pereat meis
 Excisus Argivis : ter uxor
 Capta virum puerosque ploret.
 Non hæc jocosæ conveniunt lyræ :
 Quò Musa tendis ? desine pervicax
 Referre sermones Deorum, &
 Magna modis tenuare parvis.

45

50

55

60

65

70

53. Mundi.] 3. B. quidam Lamb. & Torr.
 unus Cruq. & codex Petr.

54. Tanget.] Cod. Cantabr. & Oxon. omnes
 Pulman. plures Cruq. item Arg. & Asc.

66. Duâto Phæbo.] Unus MS. Cruq. atque
 Pulman.

69. Hoc conveniet.] Cantabr. & Oxon. omnes,
 item Cruq. Pulm. Torr. Rutg.

Ad CALLIOPEN.

ODE IV.

Descende cœlo, & dic age tibiâ,
 Regina longum Calliope melos;
 Seu voce nunc mavis acutâ,
 Seu fidibus, citharâve Phœbi.
 Auditis? an me ludit amabilis
 Infania? audire, & videor pios
 Errare per lucos, amœnæ
 Quos & aquæ subeunt, & auræ.
 Me fabulosæ Vulture in Appulo,
 Altricis extra limen Apuliæ,
 Ludo fatigatumque somno,
 Fronde novâ puerum palumbes
 Texere: mirum quod foret omnibus,
 Quicumque celsæ nidum Acherontiae,
 Saltusque Bantinos, & arvum
 Pingue tenent humilis Ferenti;
 Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem & urfis; ut premerer sacrâ
 Lauroque, collatâque myrto,
 Non sine Dis animosus infans.
 Vester, Camenæ, vester in arduos
 Tollor Sabinos; seu mihi frigidum
 Præneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidæ placuere Baiæ.
 Vestris amicum fontibus & choris,
 Non me; Philippis versâ acies retro,
 Devota non extinxit arbos,
 Nec Siculâ Palinurus undâ.
 Utcunque mecum vos eritis; libens
 Infanientem navita Bosporum
 Tentabo, & urentes arenas
 Litoris Assyrii viator.
 Visam Britannos hospitibus feros,
 Et lætum equino sanguine Concanum:

10. Nutricis.] Bernb. Petr. duo Bodl. tres Lamb.
 & Cynq. quatuor Pulm. unus Torr. Arg. & Asc.
 31. Arenies.] Edit. vulg. Rutg. Vi-

Visam pharetratos Gelonos, 35
 Et Scythicum inviolatus amnem.
 Vos Cæsarem altum, militiâ simul
 Fessas cohortes abdidit oppidis,
 Finire quærentem labores, 40
 Pierio recreatis antro.
 Vos lene consilium & datis, & dato
 Gaudetis almæ. scimus ut impios
 Titanas, immanemque turmam
 Fulmine sustulerit caduco,
 Qui terram inertem, qui mare temperat 45
 Ventosum, & urbes, regnaque tristia,
 Divosque, mortalesque turbas
 Imperio regit unus æquo.
 Magnum illa terrorem intulerat Jovi
 Fidens juvenus horrida brachiis, 50
 Fratresque tendentes opaco
 Pelion imposuisse Olympo.
 Sed quid Typhoeus, & validus Mimas,
 Aut quid minaci Porphyryion statu,
 Quid Rhœcus, evulsisque truncis 55
 Enceladus jaculator audax,
 Contra sonantem Palladis ægida
 Possent ruentes? hinc avidus stetit
 Vulcanus, hinc matrona Juno, &
 Nunquam humeris positurus arcum 60
 Qui rore puro Castaliæ lavit
 Crines solutos, qui Lyciæ tenet
 Dumeta, natalemque filvam,
 Delius & Patareus Apollô.
 Vis consili expers mole ruit suâ : 65
 Vim temperatam Di quoque provehunt
 In majus : iidem odere vires
 Omne nefas animo moventes,
 Testis mearum centimanus Gyas

38. Reddidit.] 1. Gal. 2. B. MB. duo Lamb.
 & Crux. quatuor Torr. & duo Pulm.

43. Turbam.] Bemb. tres Pulm. Arg.

69. Gygas.] Tres Bodl. M. 1. forte pro Gyges.

Sententiarum notus, & integræ
 Tentator Orion Dianæ,
 Virgineâ domitus sagittâ.
 Injecta monstros Terra dolet suis:
 Mæretque partus fulmine luridum
 Missos ad Orcum: nec peredit
 Impositam celer ignis Æternam;
 Incontinentis nec Tityi jecur
 Relinquit ales, nequitiae additus
 Custos: amatorem trecentæ
 Pirithoum cohibent catenæ.

AUGUSTI Laudes.

ODE V.

COELO tonantem credidimus Jovem
 Regnare: præsens Divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusque Persis.
 Milesne Crassi conjuge barbarâ
 Turpis maritus vixit? & hostium
 (Proh curia, inversique mores!)
 Consenuit socerorum in armis
 Sub rege Medo, Marfus & Appulus,
 Anciliorum, nominis & togæ
 Oblitus, æternæque Vestæ,
 Incolumi Jove & urbe Româ?
 Hoc caverat mens provida Reguli
 Dissidentis conditionibus
 Fædis, & exemplo trahenti
 Perniciem veniens in ævum,
 Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes. Signa ego Punicis
 Affixa delubris, & arma
 Militibus sine cæde, dixit,
 Derepta vidi: vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero,
 Portasque non clausas, & arva
 Marte coli populata nostro.

15. *Trahentis.*] Editio prima Lamb. ut &
 multa alia exemplaria. Rutg. Auro

Auro repensus scilicet acrior 25^a
 Miles redibit? flagitio additis
 Damnum. neque amissos colores
 Lana refert medicata fūco;
 Nec vera virtus, cū semel excidit,
 Curat reponi deterioribus. 30
 Si pugnat extricata densis
 Cerva plagis, erit ille fortis,
 Qui perfidis se credidit hostibus;
 Et Marte Pœnos proteret altero,
 Qui lora restrictis lacertis 35
 Sensit iners, timuitque mortem.
 Hic, unde vitam sumeret inscius,
 Pacem duello miscuit: ô pudor!
 O magna Carthago, probrosis
 Altior Italiæ ruinis! 40
 Fertur pudicæ conjugis osculum,
 Parvosque natos, ut capitis minor,
 A se removisse, & virilem
 Torvus humi posuisse vultum;
 Donec labantes consilio Patres 45
 Firmaret auctor nunquam aliàs dato,
 Interque moerentes amicos
 Egregius properaret exsul.
 Atqui sciebat quæ sibi barbarus
 Tortor pararet: non aliter tamen 50
 Dimovit obstantes propinquos,
 Et populum reditus morantem,
 Quàm si clientum longa negotia,
 Dijudicatâ lite, relinqueret,
 Tendens Venafranos in agros, 55
 Aut Lacedæmonium Tarentum.

Ad ROMANOS.

O D E VI.

Delicta majorum inmeritis laes,
 Romane, donec templa reverteris,

37. *Aprius.* J *Petr.* 2. B. R. & *unus Palm.*
 D S *Ædof.*

ab. ut &
 Auro

Ædesque labentes Deorum, &
 Fœda nigro simulacra fumo.
 Dīs te minorem quodd geris, imperas:
 Hinc omne principium, huc refer exitum.
 Dī multa neglecti dederunt
 Hesperiaē mala luctuosæ.
 Jam bis Monæses, & Pacori manus
 Non auspicatos contudit impetus
 Nostros, & adjecisse prædam
 Torquibus exiguis renidet.
 Penè occupatam seditionibus
 Delevit Urbem Dacus & Æthiops;
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.
 Fecunda culpæ secula nuptias
 Primum inquinavere, & genus, & domos:
 Hoc fonte derivata clades
 In patriam populūque fluxit.
 Motus doceri gaudet Ionicos
 Matura virgo, & fingitur artibus
 Jam nunc, & incestos amores
 De tenero meditatur ungui:
 Mox juniores quærit adulteros
 Inter mariti vina: neque eligit
 Cui donet impermissa raptim
 Gaudia, luminibus remotis;
 Sed jussa coram, non sine conscio
 Surgit marito, seu vocat institor,
 Seu navis Hispanæ magister,
 Dedecorum preciosus emtor.
 Non his juvenus orta parentibus
 Infecit æquor sanguine Punico,
 Pyrrhumque, & ingentem cecidit
 Antiochum, Annibalemque dirum:
 Sed rusticorum mascula militum
 Proles, Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas, & severæ
 Matris ad arbitrium recisos
 Postare fustes; sol ubi montium
 Mutaret umbras, & juga demeret

ras : 3
exitum.

Bobus fatigatis, amicum
Tempus agens abeunte curru.
Damnosa quid non imminuit dies ?
Ætas parentum, pejor avis, tulit
Nos nequiores, mox daturos
Progeniem vitiosiore.

45

10

Ad ASTERIEN.

ODE VII.

domos :

it. 20

QUID fies, Asterie, quem tibi candidi
Primo restituent vere Favonii,
Thynā merce beatum,
Constantis juvenem fide
Gygen ? ille Notis actus ad Oricum
Post insana Capræ fidera, frigidas
Noctes, non sine multis

5

Infomnis lacrymis, agit.
Atqui sollicitæ nuncius hospitæ,
Sulpirare Chloen, & miseram tuis
Dicens ignibus uri,
Tentat mille vater modis.

10

25

Ut Prætex mulier perñda credulum
Falsis impulerit criminibus, nimis
Casto Bellerophonti

15

30

Maturare necem, refert.
Narrat penè datum Pelica Tartaro,
Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens ;
Et peccare docentes

20

irum : 35

Fallax historias monet :
Fruſtra : nam ſcopulis ſardior Icarī
Voces audit, adhuc integer. at, tibi
Ne vicinus Enipeus

Plus juſto placeat, cave :
Quamvis non alius flectere equum ſciens
Æquè conſpicitur gramine Martio ;

25

40

4. Fidei. J Cantab. & Oxon. omnes. quatuor
Lamb. tres Crug. omnes Torr. & Palm.

Nec quisquam citus æquè
 Tusco denatat alveo.
 Prima nocte domum claude: neque in vias
 Sub cantu querulæ despice tibiæ: 30
 Et te sæpe vocanti
 Duram, difficilis mane.

Ad MÆCENATEM.

ODE VIII.

MArtis cælebs quid agam Calendis,
 Quid velint flores, & acerra thuris
 Plena, miraris, positusque carbo in
 Cespite vivo,
 Docte sermones utriusque linguæ. 5
 Voveram dulces epulas, & album
 Libero caprum, prope funeratus
 Arboris ictu.
 Hic dies, anno redeunte, fistus
 Corticem astrictum pice dimovebit 10
 Amphoræ fumum bibere institutæ
 Consule Tullo.
 Sume, Mæcenas, cyathos amici
 Sosipitis centum; & vigiles lucernas
 Proter in lacem: procul omnis esto 15
 Clamor & ira.
 Mitte civiles super Urbe curas,
 Occidit Daci Cotisonis agmen:
 Medus infestus sibi luctuosus
 Dissidet armis: 20
 Servit Hispaniæ vetus hostis oræ
 Cantaber, terâ domitus catenâ:
 Jam Scythæ laxo meditantur arcu
 Cedere campis.
 Negligens ne quâ populus laboret, 25
 Parce privatas nimium cavere: &
 Dona præsentis rape latus horæ, ac
 Linque reuera.

26. *Parte.* Mut. Bensinis. Ascensius, & Heins.

27. *Ca. e.* Plerique Oxon. & Cantab. nonnulli
 Lang. Crug. & Fulg. Ad

Ad LYDIAM.

ODE IX.

Herat. **D**onec gratus eram tibi, (didæ
Nec quisquam potior brachia can-
Cervici juvenis dabat,

Perfarum vigui rege beatior.

Lydia. Donec non aliâ magis 5

Arfisti, neque erat Lydia post Chloen;

Multi Lydia rominis

Romanâ vigui clarior Iliâ.

Hor. Me nunc Thressa Chloe regit,

Dulces docta modos, & citharæ sciens: 10

Pro quâ non metuum mori,

Si parcent animæ fata superstiti.

Lyd. Me torret face mutua

Thurini Calais filius Ornithi:

Pro quo bis patiar mori,

Si parcent puero fata superstiti. 15

Hor. Quid si prisca redit Venus,

Diductosque jugo cogit aheneo?

Si flava excutitur Chloe,

Rejectæque patet janua Lydiæ? 20

Lyd. Quanquam fidere pulchrior

Ille est; ta levior cortice, & improbo

Inacundior Adriâ:

Tecum vivere anem, tecum obeam libens.

In LYCEN.

ODE X.

Exremum Tanaim si biberes, Lyce,
Sævo nupta viro, me tamen asperas
Irræctum ante fores, obicere incolis
Florares Aquilonibus.

5. *Aliam.*] 1. *Gal.* quidam MSS. *Lamb.*
unus Celsq.

9. *Crossa.*] *Esq.* *duo Terr.* *unus Palm.* & *Asc.*
Audis

Audis quo strepitu janua, quo nemo
Inter pulchra situm tecta remugiat
Ventis? & positas ut glaciēt nives
Puro numine Jupiter?

3

Ingratam Veneri pone superbiam;
Ne currente retro funis eat rotā.

10

Non te Penelopen difficilem procis
Tyrrhenus genuit parens.

O, quamvis neque te munera, nec preces,
Nec tinctus violā pallor amantium,
Nec vir Pieriā pellice saucius

15

Curvat; supplicibustuis

Parcas, nec rigidā mollior esculo,
Nec Mauris animo mitior anguib.

Non hoc semper erit liminis aut aquæ
Cœlestis patiens latus.

20

Ad MERCURIUM.

ODE XL.

Mercuri, (nam te docilis magistro
Movit Amphion lapides canendo)
Tuque testudo resonare septem

Callida nervis;

Nec loquax olim neque grata, nunc &
Divitum mensis & amica templis;
Dic modos, Lyde quibus obstinatas

5

Applicet aures:

Quæ, velut latis equa trima campis,
Ludit exsultim, metuitque tangi,
Nuptiarum expers, & adhuc protervo

10

Cruda marito.

Tu potes tigres comitesque silvas
Ducere, & rivos celeres morari.

Cessit immanis tibi blandienti

15

Janitor aulæ

*Ode X. 5. Satum.] Bemb. Petr. P. quidam
Lamb. tres Blandin. Crng. quatuor Pulm.*

Cerbe-

3 Cerberus; quamvis furiale centum
Muniant angues caput ejus, atque
Spiritus teter, saniesque manet

Ore trilingui.

20

10 Quin & Ixion, Tityosque vultu
Risit invito: stetit urna paulum
Sicca, dum grato Danaï puellas
Carmine mulces.

, Audiat Lyde scelus atque notas
15 Virginum pœnas, & inane lymphæ
Dolium fundo pereuntis imo,

Seraque fata,

25

Quæ manent culpas etiam sub Orco.
Impiæ, (nam quid potuere majus ?)
15 Impiæ sponfos potuere duro

Perdere ferro.

30

20 Una de multis, face nuptiali
Digna, perjurum fuit in parentem
Splendidè mendax, & in omne virgo

Nobilis ævum;

35

Surge, quæ dixit juveni marito,
Surge, ne longus tibi somnus, unde
Non times, detur: socerum & scelestas

Falle sorores;

40

5 Quæ, velut noctæ vitulos lænæ,
Singulos (cheu) lacerant: ego illis
Mollior nec te feriam, nec intra

Claustra tenebo.

10 Me pater sævis oneret catenis,
Quodd viro clemens misero peperci;
Me vel extremos Numidarum in agros

Classe releget.

45

15 I, pedes quò te rapiunt & auræ,
Dum favet nox & Venus: i secundo
Omne; & nostri memorem sepulcro

Sculpe querelam.

50

vidam
32. Scalpe. J. Cruq. Torr. & nonnulli alii.

Ad

Ad NEOBULEN.

ODE XII.

Miserandum est, neque amorì dare ludum;
 Neque dulci mala vino lavere, aut ex-
 animari, metuentes patruæ verbera linguæ.
 Tibi qualum Cythereæ puer ales,
 Tibi relas, operosæque Minervæ 5
 Studium aufert, Neobule, Liparæi nitor He-
 Eques ipso melior Bellerophonte, (bri;
 Neque pugno; neque segni pede victus,
 Simul unctos Tiberinis humeros lavit in un-
 Catus idem per apertum fugientes (dis;
 Agitato grege cervos jaculari, & (prum.
 Celer alto latitantem fruticeto excipere a-

Ad FONTEM BLANDUSIÆ.

ODE XIII.

O Fons Blandusiæ, splendidior vitro,
 Dulci digne mero, non sine floribus,
 Cras donaberis hædo;
 Cui frons turgida cornibus
 Primis, & Venerem & prælia destinat 5
 Frustra: nam gelidos inficiet tibi
 Rubro sanguine rivos
 Lascivi soboles gregis.
 Te flagrantis atrox hora Caniculæ
 Nescit tangere: tu frigus amabile 10
 Fessis vomere tauris
 Præbes, & pecori vago.
 Fies nobilium tu quoque fontium,
 Mæ dicente cavis impositam ilicem
 Saxi, unde loquaces 15
 Lymphæ defiliunt tuæ.

*Ode XII. ult. Arcto.] 1. Gal. duo Bodl. M. 1.
 ermes Lamb. unus Cyns. duo Palm. & Torr.*

De Reditu AUGUSTI.

ODE XIV.

Herculis ritu modo dictus, ô plebs;
Morte venalem petiisse laurum,
Cæsar Hispanâ repetit penates
Victor ab orâ.

Unico gaudens mulier marito
Prodeat, justis operata Divis;
Et soror clari ducis, & decoræ
Supplice vittâ

Virginum matres, juvenumque nuper
Sospitum. vos ô pueri, & puellæ
Jam virum expertæ, malè ominatis
Parcite verbis.

Hic dies verè mihi festus atras
Eximet curas: ego nec tumultum,
Nec mori per vim metuam, tenente
Cæsare terras.

I pete unguentum, puer, & coronas,
Et cadum Marfi memorem duelli;
Spartacum si qua potuit vagantem
Fallere testa.

Dic & argutæ properet Neæræ
Myrrheum nodo cohibere crinem;
Si per invisum mora janitorem
Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus
Litium & rixæ cupidos protervæ.
Non ego hoc ferrem calidus juventâ,
Consule Planco.

6. *Operata sacris.*] 1 B. R. *plerique Lamb.*
quatuor Crug. duo Palm.

11. *Nominatis.*] *Nonnulli Lamb. Crug. &*
Terr.

IN CHLORIM.

ODE XV.

Uxor pauperis Ibyci,
Tandem nequitiae fuge modum tuæ,
Famosisque laboribus:

Maturo propior desine funeri
Inter ludere virgines,
Et stellis nebulam spargere candidis.

Non, si quid Pholoen fatis,
Et te, Chlори, decet: filia rectius
Expugnat juvenum domos,

Pulso Thyas ut concita tympano.

Illam cogit amor Nothi

Lascivæ similem ludere capreae:

Te lanæ prope nobilem

Tonsæ Luceriam, non citharæ, decent;

Nec flos purpureus rosæ,

Nec poti vetulam fæce tenus cadi.

Ad MÆCENATEM.

ODE XVI.

Inclusam Danaen turris ahenea,
Robustæque fores, & vigilum canum
Tristes excubiæ munierant fatis

Nocturnis ab adulteris:

Si non Acrisium virginis abditæ

Custodem pavidum Jupiter & Venus

Risissent: fore enim tutus iter & patens,

Converso in precium Deo.

Aurum per medios ire satellites,

Et perrumpere amat saxa, potentius

XV. 2. *Pone.*] *Bemb.* quinq; *Lamb.* unus *Cruq.*
Pulm. *Torr.* duo *Fabr.* & editio *Muresi.*

16. *Vetula.*] *Bemb.* *Petr.* duo *Bodl. P.* quatuor
Lamb. & *Pulm.* duo *Cruq.*

Ictu fulmineo. concidit auguris
 Argivi domus, ob lucrum
 Demersa excidio. diffidit urbium
 Portas vir Macedo, & subruit æmulos
 Reges muneribus. munera navium 15
 Sævos illaqueant duces.
 Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Majorumque fames. jure perhorru
 Latè conspicuum tollere verticem,
 Mæcenas, equitum decus. 20
 Quanto quisque sibi plura negaverit,
 A Dis plura feret. nil cupientium
 Nudus castra peto, & transfuga divitum
 Partes linquere gestio,
 Contemta dominus splendidior rei, 25
 Quàm si, quidquid arat non piger Appulus,
 Occultare meis dicerer horreis,
 Magnas inter opes inops.
 Puræ rivus aquæ, silvaque jugerum
 Paucorum, & segetis certa fides meæ, 30
 Fulgentem imperio fertilis Africæ
 Fallit, forte beatior.
 Quanquam nec Calabræ mella ferunt apes,
 Nec Læstrygoniâ Bacchus in amphorâ
 Languescit mihi, nec pinguis Gallicis 35
 Crescunt vellera pascuis;
 Importuna tamen pauperies abest:
 Nec, si plura velim, tu dare deneges.
 Contracto melius parva Cupidine
 Vestigalia porrigam, 40
 Quàm si Mygdoniis regnum Halyattici
 Campis continuem. multa petentibus
 Desunt multa. bene est, cui Deus obtulit
 Parcâ, quod satis est, manu.

13. Exitio.] Plures Torr. omnes Cantabr. pleriq;
 Oxon. Pulm. Lamb. Cruq. Arg. & Asc.

25. Contenta.] Duo Torr. & unus Pulm.

26. Impiger.] Omnes Oxon. & Cantabr. Cruq.
 & Pulm. MSS. septem Torr. & decem Lamb.

Ad

Cruq.

atuer

Ictu

Ad ÆLIUM LAMIAM.

ODE XVII.

ÆLI, vetusto nobilis ab Lamo,
 (Quando & priores hinc Lamias ferunt
 Denominatos, & nepotum
 Per memores genus omne fastos)
 Auctore ab illo ducis originem, §
 Qui Formiarum mœnia dicitur
 Princeps, & innantem Maricæ
 Litoribus tenuisse Lirin
 Latè tyrannus. cras foliis nemus
 Multis, & algâ litus inutili 10
 Demissa tempestas ab Euro
 Sternet; aquæ nisi fallit augur
 Annosa cornix. dum potes, aridum
 Compone lignum: cras genium mero
 Curabis, & porco bimestri,
 Cum famulis operum solutis.

Ad FAUNUM.

ODE XIX.

FAUNE, Nympharum fugientum amator,
 Per meos fines & aprica rura
 Lenis incedas, abeasque parvis
 Æquus alumnis:
 Sitener pleno cadit hædus anno; §
 Larga nec defunt Veneris sodali
 Vina crateræ: vetus ara multo
 Fumat odore.
 Ludit herbofo pecus omne campo,
 Cùm tibi Nonæ redeunt Decembres: 10
 Festus in pratis vacat otioso
 Cum bove pagus:
 Inter audaces lupus errat agnos:
 Spargit agrestes tibi silva fronde:
 Gaudet invisam pepulisse fossor 15
 Ter pede terram.

Ad

Ad TELEPHUM.

O D E XXIV.

Q Uantum distet ab Inacho
 Codrus, pro patriâ non timidus mori,
 Narras, & genus Æaci,
 Et pugnata sacro bella sub Illo :
 Quo Chium precio cadum 5
 Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
 Quo præbente domum, & quotâ
 Pelignis caream frigoribus, taces.
 Da Lunæ properè novæ,
 Da noctis mediæ, da, puer, auguris 10
 Murenæ : tribus aut novem
 Miscentur cyathis pocula commodis.
 Qui Musas amat impares,
 Ternos ter cyathos attonitus peter
 Vates : tres prohibet supra 15
 Rixarum metuens tangere Gratia,
 Nudis juncta sororibus.
 Insanire juvat : cur Berecynthiæ
 Cessant flamina tibiæ ?
 Cur pendet tacitâ fistula cum lyrâ ? 20
 Parcentes ego dexteras
 Odi : sparge rosas : audiat invidus
 Dementem strepitum Lycus,
 Et vicina seni non habilis Lyco.
 Spisâ te nitidum comâ, 25
 Puro te similem, Telephe, vespéro,
 Tempestiva petit Chloe :
 Me lentus Glyceræ torret amor meæ.

Ad PYRRHUM.

O D E XX.

N O N vides quanto moveas periclo,
 Pyrrhe, Getulæ catulos lænæ ?

12. *Miscentor.*] Janus Rutgersius.

24. *Habito.*] Unus Crus. codex : Janus Rutgers.

Dura post paulò fugies inaudax

Prælia raptor ;

Cùm per obstantes juvenum catervas

5

Ibit insignem repetens Nearchum :

Grande certamen, tibi præda cedat

Major an illi.

Interim dum tu celeres sagittas

Promis, hæc dentes acuit timendos :

10

Arbiter pugnae posuisse nudo

Sub pede palmam

Fertur, & leni recreare vento

Sparsum odoratis humerum capillis :

Qualis aut Nireus fuit, aut aquosâ

19

Raptus ab Idâ.

Ad AMPHORAM.

ODE XXI.

O Nata mecum consule Manlio,
Seu tu querelas, five geris jocos,

Seu rixam, & insanos amores,

Seu facilem, pia testa, somnum :

Quocunque lectum nomine Massicum

5

Servas, moveri digna bono die ;

Descende, Corvino jubente

Promere languidiora vina.

Non ille, quanquam Socraticis madet

Sermonibus, te negliget horridus.

10

Narratur & prisca Catonis

Sæpe mero caluisse virtus.

Tu lene tormentum ingenio admoves

Plerumque duro : tu sapientium

Curas & arcanum jocofo

15

Consilium retegis Lyæo :

Tu spem reducis mentibus anxiiis,

Viresque, & addis cornua pauperi,

Post te neque iratos trementi

Regum apices, neque militum arma. 20

Te Liber, & si læta aderit, Venus,

Segnesque nodum solvere Gratia,

Vivæque

Vivæque producent lucernæ,
Dum rediens fugat astra Phœbus.

In D I A N A M.

O D E XXII.

MOntium custos nemorumque virgo;
Quæ laborantes utero puellas
Ter vocata audis, adimisque letho,
Diva triformis;
Imminens villæ tua pinus esto,
Quam per exactos ego lætus annos,
Verris obliquum meditantis ictum
Sanguine donem.

Ad P H I D Y L E N.

O D E XXIII.

COE L O supinas si tuleris manus
Nascente Lunâ, rustica Phidyle:
Si thure placâris & hornâ
Frugæ Lares, avidæque porcâ;
Nec pestilentem sentiet Africûm
Fecunda vitis, nec sterilem seges
Rubiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.
Nam, quæ nivali pascitur Algidò
Devora, quercus inter & ilices,
Aut crescit Albanis in herbis
Victima, pontificum secures
Cervice tinget: te nihil attinet
Tentare multâ cæde bidentium,
Parvos coronantem marino
Rore Deos, fragilique myrto.
Immunis aram si tetigit manus,
Non sumtuosa blandior hostia
Mollibit aversos Penates,
Farre pio, & saliente micâ.

19. *Adversus.] Petr. i. B. M. i. Par. & duo
Crugni.*

In AVAROS.

ODE XXIV.

Intactis opulentior
 Theſauris Arabum & divitis Indiæ,
 Cæmentis licet occupes
 Tyrrhenum omne tuis, & mare Apulicum;
 Si figit adamantinos 5
 Summis verticibus dira Neceſſitas
 Clavos; non animum metu,
 Non mortis laqueis expedies caput.
 Campeſtres melius Scythæ
 (Quorum plauſtra vagas rite trahunt domos)
 Vivunt, & rigidi Getæ; 11
 Immetata quibus jugera liberas
 Fruges & Cereſem ferunt;
 Nec cultura placet longior annuâ;
 Deſunctumque laboribus 15
 Œquali recreat ſorte vicarius.
 Illic mætre carentibus
 Privignis mulier temperat innocens;
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fidit adultero: 20
 Dos eſt magna parentium
 Virtus, & metuens alterius viri
 Certo fœdere caſtitas:
 Et peccare nefas, aut precium eſt mori.
 O quiſquis volet impias 25
 Cædes & rabiem tollere civicam:
 Si quæret pater urbium
 Subſcribi ſtatuis; indomitam audeat
 Reſrenare licentiam,
 Clarus poſtgenitis: quatenus, heu nefas!
 Virtutem incolumem odimus, 30
 Sublatam ex oculis quærimus invidi.

4. *Mare Ponticum.*] *Bemb. Petr. pleriq; Oxen.*
mus Lamb. quinque Cruq. & tres Palm. Publicum.
1 Gal. tres Torr. & Cruq. Punicum.] *U-*
nus Cruq. & Palm.

Quid tristes querimoniz,
 Si non supplicio culpa reciditur?
 Quid leges sine moribus 35
 Vanæ proficiunt? si neque fervidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec Boreæ finitimum latus,
 Duratæque solo nives
 Mercatorem abigunt; horrida callidi 40
 Vincunt æquora navitæ;
 Magnum pauperies opprobrium, jubet
 Quidvis & facere & pati,
 Virtutisque viam deserit arduæ.
 Vel nos in Capitolium, 45
 Quò clamor vocat & turba faventium;
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, & lapides, aurum & inutile,
 Summi materiam mali,
 Mittamus. scelerum si bene pœnitet, 50
 Eradenda Cupidinis
 Pravi sunt elementa, & teneræ nimis
 Mentis asperioribus
 Formandæ studiis. nescit equo rudis
 Herere ingenuus puer, 55
 Venarique timet; ludere doctior,
 Seu Græco jubeas trocho,
 Seu malis vetitâ legibus alcâ:
 Cùm perjura patris fides
 Consortem socium fallat & hospitem, 60
 Indignoque pecuniam
 Heredi properet. scilicet improbæ
 Crescunt divitiæ: tamen
 Curtæ nescio quid semper abest rei.

A D B A C C H U M.

O D E XXV.

Q U O me, Bacche, rapis tui (in specus,
 Plenum? quæ in nemora, aut quos agor

30. *Carns.* *Antiquus Gul. Cantarice lex.*

E

Velox

Velox mente novâ ? quibus
 Antris, egregii Cæsaris audiar
 Æternum meditans decus
 Stellis inferere, & concilio Jovis ?
 Dicam insigne, recens, adhuc
 Indictum ore alio, non secus in jugis
 Exsomnis stupet Evias,
 Hebrum prospiciens, & nive candidam 10
 Thracen, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen. ut mihi devio
 Ripas & vacuum nemus
 Mirari liber ! ô Naiadum potens,
 Baccharumque valentium 15
 Proceras manibus vertere fraxinos ;
 Nil parvum, aut humili modo,
 Nil mortale loquar. dulce periculum est,
 O Lenæ, sequi Deum
 Cingentem viridi tempora pampino. 20

Ad VENEREM.

ODE XXVI.

VIXI puellis nuper idoneus,
 Et militavi non sine gloriâ :
 Nunc arma defunctumque bello
 Barbiton hic paries habebit,
 Lævum marinæ qui Veneris latus 5
 Custodit, hîc, hîc ponite lucida
 Funalia, & vestes, & arcus
 Oppontis foribus minaces.
 O, quæ beatam Diva tenes Cyprum, &
 Memphis carentem Sithonia nive, 10
 Regina, sublimi flagello
 Tange Chloen semel arrogantem.

13. *Royes.*] *Revenstieres plerique vulgati edices.*

Ad GALATEAM Navigaturam.

O D E XXVII.

Impios parrae recinentis omen
Ducat, & pragnans canis, aut ab agro
Rava decurrens lupa Lanuvino

Fetaque vulpes :

Rumpat & serpens iter institutum,
Si per obliquum similis sagittae
Terruit mannos. ego cui timebo

Providus auspex,

Antequam stantes repetat paludes
Imbrium divina avis imminetum,
Oscinem corvum prece fuscitabo

Solis ab ortu.

Sis licet felix ubicunque mavis,
Et memor nostri, Galatea, vivas:

Teque nec laevus vetet ire picus,

Nec vaga cornix.

Sed vides quanto trepider tumultu

Pronus Orion. ego quid fit ater

Adriae, novi, sinus, & quid albus

Peccet Iapix.

Hostium uxores puerique caecos

Sentiant motus orientis Austri, &

Aequoris nigri fremitum, & trementes

Verbere ripas.

Sic & Europe niveum dolofo

Credidit tauro latus, & scatentem

Belluis pontum, mediasque fraudes

Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, &

Debitae Nymphis opifex coronae,

Nocte sublustri nihil astra praeter

Vidit & undas.

7. *Quid timebo.*] Oxon. & Cantab. omnes. 4.
Lam. & Pulm. 8. *Cruq.* Cur timebo.] 1. *Cruq.*
22. *Orientis* Hard.] *Muretus.*

Quæ simul centum tetigit potentem
Oppidis Creten, Pater ô relictum
Filix nomen, pietasque ! dixit 35
Victa furore.

Unde ? quò veni ? levis una mors est
Virginum culpæ. vigilansne ploro
Turpe commissum ? an vitiis carentem
Ludit imago 40

Vana, quæ portâ fugiens eburnâ
Somnium ducit ? meliusne fluctus
Ire per longos fuit, an recentes
Carpere flores ?

Si quis infamem mihi nunc juvenum
Dedat iratæ, lacerare ferro, &
Frangere enitar modo multum amati
Cornua monstri. 45

Impudens liqui patrios penates :
Impudens Orcum moror. ô Deorum 50
Si quis hæc audis, utinam inter errem
Nuda leones.

Antequam turpis macies decentes
Occupet malas, teneræque succus
Defluat prædæ, speciosa quæro 55
Pascere tigres.

Vilis Europe, pater urget absens :
Quid mori cessas ? potes hac ab orno
Pendulum zonâ bene te secutâ
Ladere collum. 60

Sive te rupes, & acuta letho
Saxa delectant ; age, te procellæ
Crede veloci : nisi herile mavis
Carpere pensum,

Regius sanguis, dominæque tradi
Barbaræ pellex. Aderat querenti
Perhdum ridens Venus, & remisso
Filius arcu. 65

Mox ubi lussit satis ; Abstineto,
Dixit, iratum, calidæque rixæ ; 70

Cum tibi invisus laceranda reddet

Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis esse nescis ?

Mitte singultus ; bene ferre magnam

Disce fortunam : tua sectus orbis

Nomina ducet.

75

Ad LYDEN.

O D E XXVIII.

Festo quid potius die

Neptuni faciam ? prome reconditum,

Lyde strenua, Cæcubum,

Munitæque adhibe vim sapientiæ.

Inclinare meridiem

5

Sentis ; ac, veluti stet volucris dies,

Parcis deripere horreo

Cessantem Bibuli consulis amphoram.

Nos cantabimus invicem

Neptunum, & virides Nereidum comas : 10

Tu curvâ recines lyrâ

Latonam, & celeris spicula Cynthiæ ;

Summo carmine, quæ Cnidon

Fulgentesque tenet Cycladas, & Paphon

Junctis visit oloribus.

15

Dicetur meritâ Nox quoque naniâ.

Ad MÆCENATEM.

O D E XXIX.

TYrrhena regum progenies, tibi,

Non antè verso lene merum cado,

Cum flore, Mæcenas, rosarum, &

Pressa tuis balanus capillis

Jamdudum apud me est. eripe te moræ : 5

Ne semper udum Tibur & Æsulæ

Declive contempleris arvum, &

Telegoni juga parricidæ.

Fastidiosam desere copiam, &

Molem propinquam nubibus arduis : 10

E 3

Omitte

Omitte mirari beatæ

Fumum & opes strepitumque Romæ.
Plerumque gratæ divitibus vices,

Mundæque parvo sub lare pauperum

Cœnæ, sine aulæis & ostro,

15

Solicitam explicuere frontem.

Jam clarus occultum Andromedes pater

Ostendit ignem; jam Procyon furit,

Et stella vesani Leonis,

Sole dies referente siccos.

20

Jam pastor umbras cum grege languido

Rivumque fessus quærit, & horridi

Dumeta Silvani: caretque

Ripa vagis taciturna ventis.

Tu civitatem quis deceat status

25

Curas, & Urbis sollicitus times,

Quid Seres & regnata Cyro

Bactra parent, Tanaisque discors.

Prudens futuri temporis exitum

Caliginosâ nocte premit Deus;

30

Ridetque, si mortalis ultra

Fas trepidat. quod adest, memento

Componere æquus: cætera fluminis

Ritu feruntur, nunc medio alveo

Cum pace delabentis Etruscum

35

In mare, nunc lapides adesos,

Stirpesque raptas, & pecus, & domos

Volventis una, non sine montium

Clamore, vicinæque silvæ;

Cum fera diluvies quietos

40

Irritat amnes. ille potens sui

Lætusque deget, cui licet in diem

Dixisse, Vixi: cras vel atrâ

Nube polum Pater occupato,

Vel sole puro: non tamen irritum,

45

Quodcunque retro est, efficiet; neque

Distinget, infectumque reddet,

Quod fugiens semel hora vexit.

Fortuna sævo læta negotio, &

Ludum intolentem ludere pertinax,

50

Transmutat

Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc alii benigna.
 Laudo manentem: si celeres quatit
 Pennas, resigno quæ dedit, & meâ
 Virtute me involvo probamque 55
 Pauperiem sine dote quæro.
 Non est meum, si mugiat Aricis
 Malus procellis, ad miseras preces
 Decurrere, & votis pacisci,
 Ne Cypriæ Tyriæque merces 60
 Addant avaro divitias mari.
 Tunc me biremis præsidio scaphæ
 Tutum per Ægeos tumultus
 Aura feret, geminusque Pollux.

O D E XXX.

EXegi monumentum ære perennius,
 Regalique situ pyramidum altius;
 Quod non imber edax, non Aquilo impotens
 Possit diruere, aut innumerabilis
 Annorum series, & fuga temporum. 15
 Non omnis moriar, multaue pars mei
 Vitabit Libitinam. usque ego postera
 Crescam laude recens; dum Capitolium
 Scandet cum tacitâ virgine pontifex.
 Dicar, qua violens obstrepit Auhdus, 10
 Et quâ pauper aquæ Daunus ægrestium
 Regnavit populorum, ex humili potens,
 Princeps Æolium carmen ad Italos
 Deduxisse modos. tunc superbiam
 Quæticam meritis, & mihi Delphicâ 15
 Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

12. *Regnator populorum.*] *Plerique codices tum*
MSS. tum impressi.

QUINTI
HORATII FLACCI
CARMINUM

LIBER IV.

Ad VENEREM.

ODE I.

Intermiffa Venus diu, (cor.
Rurfus bella moves? parce precor, pre-
Non fum qualis eram bonæ
Sub regno Cynaræ. define, dulcium
Mater fæva Cupidinum, 5
Circa luftra decem flectere mollibus
Jam durum imperiis: abi
Quò blandæ juvenum te revocant preces.
Tempeftivius in domo
Pauli, purpurei ales oloribus, 10
Comeffabere Maximi;
Si torrere jecur quæris idoneum:
Namque & nobilis, & decens,
Et pro folicitis non tacitus reis,
Et centum puer artium, 15
Latè figna feret militiæ: æ:
Et, quandoque potentior
Largis muneribus riferit æmuli;
Albanos prope te lacus
Ponet marmoream fub trabe citreâ. 20

20. Cypriâ.] Nonnulli Pulm. & Torr. plerique
Cruq. quidam Bland. & Lamb. omnes utriusque
Academia.

Illic plurima naribus
 Duces thura, lyræque & Berecynthiæ
 Delectabere tibiæ
 Mistis carminibus, non sine fistulâ.
 Illic bis pueri die 25
 Numen cum teneris virginibus tuum
 Laudantes, pede candido
 In morem Saliûm ter quatient humum.
 Me nec femina, nec puer
 Jam, nec spes animi credula mutui, 30
 Nec certare juvat mero,
 Nec vincere novis tempora floribus.
 Sed cur, heu, Ligurine, cur
 Manat rara meas lacryma per genas?
 Cur facunda parum decoro 35
 Inter verba cadit lingua silentio?
 Nocturnis te ego somniis
 Jam captum teneo, jam volucrem sequor
 Te per gramina Martii
 Campi, te per aquas, dure, volubiles. 40

Ad ANTONIUM IULUM.

ODE II.

Pindarum quisquis studet æmulari, I-
 ule, ceratis ope Dædaleâ
 Nititur pennis, vitreo daturus
 Nomina ponto.
 Monte decurrens velur amnis, imbres 5
 Quem super notas aluere ripas,
 Fervet, immensusque ruit profundo
 Pindarus ore;
 Laureâ donandus Apollinari,
 Seu per audaces nova dithyrambos 10
 Verba devolvit, numerisque fertur
 Lege solutis:

22, 23. *Lyræque & Berecynthiâ tibiâ.*] Unus
 Bodl. quidam Lamb. & Blandin. & antiqui.
Cruqui.

- Seu Deos, regesque canit, Deorum
Sanguinem; per quos cecidere iustâ
Morte Centauri, cecidit tremendæ 15
Flamma Chimæreæ:
Sive quos Elea domum reducit
Palma cælestes; pugilemve equumve
Dicit, & centum potiore signis
Munere donat: 20
Flebili sponsæ juvenemve raptum
Plorat; & vires, animumque, moresque
Aureos educit in astra, nigroque
Invidet Orco.
Multa Diræum levat aura cyncum, 25
Tendit, Antoni, quoties in altos
Nubium tractus: ego, apud Matinæ
More modoque,
Grata carpentis thyma per laborem
Plurimum, circa nemus, uvidique 30
Tiburis ripas, operosa parvus
Carmina fingo.
Concines majore poeta plectro
Cæsarem, quandoque trahet feroces
Per sacrum clivum, meritâ decorus 35
Fronde, Sicambros:
Quo nihil majus meliusve terris
Fata donavere, bonique Divi,
Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
Tempora priscum. 40
Concines latoque dies, & Urbis
Publicum ludum, super impetrato
Fortis Augusti reditu, forumque
Litibus orbem.
Tum inæa (n quid loquar audiendum) 45
Vocis accedet bona pars; & ô sçl
Pulcher, ô laudande, canam, recepto
Cæsare felix.

22. Reducit.] *Plerique Creg. & Pulm. quidam*
Canialr. nonnulli Lamb. arg. & sc.
Doctac.] Vulgati plurimi.

Tuque

Tuque dum procedis, Io triumphe
 Non semel dicemus, Io triumphe, 50
 Civitas omnis ; dabimusque Divis
 Thura benignis.
 Te decem tauri, totidemque vaccæ ;
 Me tener solvet vitulus, relicta
 Matre, qui largis juvenescit herbis 55
 In mea vota,
 Fronte curvatos imitatus ignes
 Tertium lunæ referentis ortum,
 Quâ notam duxit, niveus videri,
 Cætera fulvus. 60

Ad MELPOMENEN.

O D E III.

QUEM tu, Melpomene, semel
 Nascens placido lumine videris,
 Illam non labor Isthmius
 Clarabit pugilem ; non equus impiger
 Curru ducet Achaico 5
 Victorem ; neque res bellica Deliis
 Ornatum foliis ducem,
 Quoddam regum tumidas contuderit minas,
 Ostendet Capitolio :
 Sed quæ Tibur aquæ fertile præfluunt, 10
 Et spissæ nemorum comæ,
 Fingent Æolio carmine nobilem.
 Romæ principis urbium
 Dignatur soboles inter amabiles
 Vatum ponere me choros ; 15
 Et jam dente minùs mordeor invido.
 O testudinis auræ
 Dulcem quæ strepitum, Pieri, temperas ;
 G mutis quoque piscibus

49. Teque.] 2. Gal. quidam Lamb. Craquii
 duo. unus Torr. & Pulm. Arg. & Asc.

10. Persuunt.] Quidam Lamb. Pulm. & Torr.
 unus Fabri, Bemb. duo Bodl. & vulgari.

Donatu-

Donatura cynci, si libeat, sonum : 20
 Totum muneris hoc tui est,
 Quòd monstror digito prætereuntium
 Romanæ fidicen lyrae :
 Quòd spiro, & placeo, si placeo, tuum est.

DRUSI Laudes.

ODE IV.

QUalem ministrum fulminis alitem
 (Cui rex Deorum regnum in aves vagas
 Permisit, expertus fidelem
 Jupiter in Ganymede flavo)
 Olim juvenas, & patrius vigor 5
 Nido laborum propulit inscium ;
 Vernique, jam nimbis remotis,
 Insolitos docuere nifus
 Venti paventem ; mox in ovilia
 Demisit hostem vividus impetus ; 10
 Nunc in reluctantes dracones
 Egit amor dapis atque pugnae :
 Qualemve lætis caprea pascuis
 Intenta, fulvæ matris ab ubere
 Jam lacte depulsum leonem, 15
 Dente novo peritura, vidit :
 Videre Rheti bella sub Alpibus
 Drusum gerentem & Vindelici ; quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazoniâ securi 20
 Dextras obarmet, quærere distuli :
 Nec scire fas est omnia. sed diu
 Latæque victrices catervæ
 Consiliis juvenis revictæ,
 Sensere quid mens rite, quid indoles 25
 Nutrita faustis sub penetralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Neronis.

6. *Præstitit.*] *Peir.* 2. *B. M* 1. *M B.* *quidam*
Lamb. *plures Torr. & duo Pulm.*

Fortes

Fortes creantur fortibus & bonis:
 Est in juvenis, est in equis patrum
 Virtus; nec imbellem feroces
 Progenerant aquilæ columbam.
 Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant:
 Utcunque defecere mores,
 Dedecorant bene nata culpæ.
 Quid debeas, ô Roma, Neronibus,
 Testis Metaurum flumen, & Asdrubal
 Devictus, & pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris,
 Qui primus almâ risit adoræ;
 Dirus per urbes Afer ut Italas,
 Ceu flamma per tædas, vel Eurus
 Per Siculas equitavit undas.
 Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, & impio
 Vastata Pœnorum tumultu
 Fana Deos habuere rectos:
 Dixitque tandem perfidus Annibal;
 Cervi, luporum præda rapacium,
 Sectamur ultro, quos opimus
 Fallere & effugere est triumphus.
 Gens, quæ cremato fortis ab Illo,
 Jactata Tuscis æquoribus sacra,
 Natosque, maturosque patres
 Pertulit Aufonias ad urbes;
 Duris ut ilex tonsa bipennibus
 Nigræ feraci frondis in Algido,
 Per damna, per cædes, ab ipso
 Ducit opes animumque ferro.
 Non Hydra secto corpore firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem,

30

35

40

45

50

55

60

29.] *Henr. Stephanus aliter distinguendum
 censet. habes enim colon post fortibus: & refert
 bonis ad versum sequentem.*

36. *Indecorant.*] 1 Gal. 2 B. tres Lamb. &
 minus Palm.

60. *Animæque.*] 2 B. M. 1,

Mon-

Monstrumve summisere Colchi
 Majus, Echioniæve Thebæ.
 Merses profundo, pulchrior evenit : 65
 Luctere, multâ proruet integrum
 Cum laude victorem ; geretque
 Prælia conjugibus loquenda.
 Carthagini jam non ego nuncios
 Mittam superbos : occidit, occidit 70
 Spes omnis, & fortuna nostri
 Nominis, Asdrubale interemto.
 Nil Claudię non perficient manus ;
 Quas & benigno numine Jupiter
 Defendit, & curæ sagaces 75
 Expediunt per acuta belli.

Ad AUGUSTUM.

ODE V.

DIvis orte bonis, optime Romulæ
 Custos gentis, abes jam nimium diu :
 Maturum reditum pollicitus Patrum
 Sancto concilio, redi.
 Lucem redde tuæ, dux bone, patriæ : 5
 Instar veris enim, vultus ubi tuus
 Atfulsit populo, gratior it dies,
 Et soles melius nitent.
 Ut mater juvenem, quem Notus invido
 Flatu Carpathii trans maris æquora 10
 Cunctantem spatio longius annuo
 Dulci distinet à domo,
 Votis, ominibusque & precibus vocat ;
 Curvo nec faciem litore demovet :
 Sic desiderijs icta fidelibus 15
 Quærit patria Cæsarem.
 Tutus bos etenim rura perambulat :
 Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas :

73. *Perficiunt.*] Unus Palm. nonnulli Crug. & Torr. Efficient] Plerique post Murem vulgati.

14. *Dimovet.*] Omnes Oxon. & Cantab. & alii MSS. Pacatum

Pacatum volitant per mare navitæ:

Culpari metuit fides:

20

Nullis polluitur casta domus stupris:

Mos & lex maculosum edomuit nefas:

Laudantur simili prole puerperæ:

Culpam pœna premit comes.

Quis Parthum paveat? quis gelidum Scythen?

Quis, Germania quos horrida parturit

26

Fetus, incolumi Cæsare? quis feræ

Bellum curet Iberiæ?

Condit quisque diem collibus in suis,

Et vitem viduas ducit ad arbores:

30

Hinc ad vina redit lætus, & alteris

Te mensis adhibet Deum:

Te multâ prece, te prosequitur mero

Defuso pateris; & Laribus tuum

Miscet numen, uti Græcia Castoris

36

Et magni memor Herculis.

Longas ô utinam, dux bone, ferias

Præites Hesperiae, dicimus integro

Sicci mane die, dicimus uvidi,

Cum sol Oceano subest.

40

Ad APOLLINEM.

O D E VI.

Dive, quem proles Niobea magnæ
Vindicem linguæ, Tityosque raptor
Scnat, & Trojæ prope victor altæ

Phthius Achilles,

Cæteris major, tibi miles impar;

4

Filius quamvis Thetidos marinæ

Dardanas turres quateret tremendâ

Culpide pugnax.

Ille, mordaci velut icta ferro

Pinus, aut impulsâ cupressus Euro,

10

Irocidit latè, posuitque collum in

Pulvere Teucro.

Ille non inclusus equo Minervæ

Sæpæ merito, malè feriatos

Troas,

Troas, & lætam Priami choreis 15
 Falleret aulam ;
 Sed palam captis gravis, heu nefas, heu !
 Nefrios fari pueros Achivis
 Ureret flammis, etiam latentes
 Matris in alvo: 20
 Ni, tuis victus Venerisque gratæ
 Vocibus, Divûm pater annuisset
 Rebus Æneæ potiore ductos
 Alite muros.
 Doctor argutæ fidicen Thaliæ, 25
 Phœbe, qui Xantho lavis amne crines,
 Dauniæ defende decus Camenæ,
 Levis Agyieû.
 Spiritum Phœbus mihi, Phœbus artem
 Carminis, nomenque dedit poetæ. 30
 Virginum primæ, puerique claris
 Patribus orti,
 Deliæ tutela Deæ, fugaces
 Lynceus & cervos cohibentis arcu,
 Lesbium servate pedem, meique 35
 Pollicis ictum ;
 Rite Latonæ puerum canentes,
 Rite crescentem face Noctilucam,
 Prosperam frugum, celeremque pronos
 Volvere menses. 40
 Nupta jam dices, Ego Dîs amicum,
 Seculo festas referente luces,
 Reddidi carmen, docilis modorum
 Vatis Horatî.

17. Captos.] Petr. in interstitio, & Asc.
 Raptor.] 1 Gal. Victor.] Duo Bodl. M 1. qui-
 dam Lamb. unus Torr.

19. Latentem.] MSS. Cantab. M 1. tres Palm.
 omnes Torr. demso uno. Jacentem.] Unus Torr.
 & Palm. 38. Noctilucâ.] Bem. 1 Gal. duo
 Bodl. P. M 1.

Ad TORQUATUM.

ODE VII.

Diffugere nives: redeunt jam gramina cam-
 Arboribusque comæ: (pis,
 Mutat terra vices, & decrefcentia ripas
 Flumina prætereunt:
 Gratia cum Nymphis geminisq; fororibus audet
 Ducere nuda choros.
 Immortalia ne fperes, monet annus, & alnum
 Quæ rapit hora diem.
 Frigora mitefcunt Zephyris: ver proterit æftas,
 Interitura, fimul 10
 Pomifer autumnus fruges effuderit: & mox
 Bruma recurrit iners.
 Damna tamen celeres reparant cœleftia lunæ:
 Nos ubi decidimus
 Quò pius Æneas, quò Tullus dives, & Ancus,
 Pulvis & umbra fumus. 16
 Quis fcit an adjiciant hodiernæ craffina summæ
 Tempora Dî superi?
 Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
 Quæ dederis animo. 20
 Cùm femel occideris, & de te fplendida Minos
 Fecerit arbitria;
 Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
 Restituet pietas.
 Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hippolytum: 26
 Nec Lethæa valet Thefeus abrumpere caro
 Vincula Pirithoo.

Ad MARCIUM CENSORINUM.

ODE VIII.

Donarem pateras, grataque commodus,
 Cenforine, meis æra fodalibus:

15. Pater Æneas.] 1 Gal. 2 Bodl. R. M 1. qui-
 dam Lamb. antiquiff. Blandin. Cruq. & unus Torr.

17. Craffina vita.] Bemb. 1 Gal. omn. Oxon. fex
 Lamb. quat. Pulm. plur. Torr. Arg. & Afc. Do-

Donarem tripodas, præmia fortium
 Graiorum : neque tu pessima munerum
 Ferres, divite me scilicet artium 9
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas,
 Hic saxo, liquidis ille coloribus
 Solers nunc hominem ponere, nunc Deum.
 Sed non hæc mihi vis, non tibi talium
 Res est aut animus deliciarum egens. 10
 Gaudes carminibus : carmina possumus
 Donare, & precium dicere muneri.
 Non incisa notis marmora publicis,
 Per quæ spiritus & vita redit bonis
 Post mortem ducibus ; non celeres fugæ, 15
 Rejectæque retrorsum Annibalis minæ,
 Non incendia Carthaginis impiæ,
 Ejus, qui domitâ nomen ab Africâ
 Lucratus rediit, clariùs indicant
 Laudes, quàm Calabræ Pierides : neque 20
 Si chartæ sileant quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. quid foret Iliæ
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli?
 Ereptum Stygiis fluctibus Æacum 25
 Virtus, & favor, & lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum Musa vetat mori;
 Cælo Musa beat. sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules : 30
 Clarum Tyndaridæ sidus ab infimis
 Quassas eripiunt æquoribus rates :
 Ornatus viridi tempora pampino
 Liber vota bonos ducit ad exitus.

Ad LOLLIUM.

ODE IX.

NE fortè credas interitura, quæ
 Longè sonantem natus ad Aufidum,
 Non antè vulgatas per artes
 Verba loquor socianda chordis.

Non,

Non,
Sedes
Cea

Nec,
Delev
Viv

Non f
Crines
Mir

Primu
Direxi
Vex

Dicend
Hector
Exc

Vixere
Multi
Urg

Paulum
Celata
Chas

Impun
Oblivi
Reru

Vindex
Ducen
Consul

30.
Pulm.
Canteri

Non, si priores Mæonius tenet
 Sedes Homerus, Pindaricæ latent,
 Cæque, & Alcæi minaces,
 Stesichorique graves Camenæ:
 Nec, si quid olim luit Anacreon,
 Delevit ætas: spirat adhuc amor,
 Vivuntque commissi calores
 Æoliæ fidibus puellæ.
 Non sola comtos arsit adulteri
 Crines, & aurum vestibis illitum
 Mirata, regalesque cultus,
 Et comites, Helene Lacæna:
 Primusve Teucer tela Cydonio
 Direxit artu: non semel Ilios
 Vexata: non pugnavit ingens
 Idomeneus Schenelutve solus
 Dicenda Musis prælia: non ferox
 Hector, vel acer Deiphobus graves
 Excepit ictus pro pudicis
 Conjugibus puerisque primus.
 Vixere fortes ante Agamemnona
 Multi; sed omnes illacrymabiles
 Urgentur, ignotique longâ
 Nocte, carent quia vate sacro.
 Paulum sepultæ distat inertiae
 Celata virtus. non ego te meis
 Chartis inornatum fileri,
 Torve tuos patiar labores
 Impune, Lolli, carpere lividas
 Obliviones. est animus tibi
 Rerumque prudens, & secundis
 Temporibus dubiisque rectus;
 Vindex avaræ fraudis, & abstinens
 Ducentis ad se cuncta pecuniæ;
 Consulque non unius anni,
 Sed quoties bonus atque fidus

1

10

15

20

25

30

35

40

30. *Silebo.*] *Plerique Lamb. & Cruq. unus*
Pulm. quibus assentiunt duo vetustissimi Gul.
Cantieri Libri,

Judex

Judex honestum prætulit utili, &
Rejecit alto dona nocentium

Vultu, & per obstantes catervas

Explicuit sua victor arma.

Non possidentem multa vocaveris

45

Rectè beatum : rectius occupat

Nomen beati, qui Deorum

Muneribus sapienter uti,

Duramque callet pauperiem pati,

Pejusque letho flagitium timet :

50

Non ille pro caris amicis

Aut patriâ timidus perire.

Ad LIGURINUM.

ODE X.

O Crudelis adhuc, & Veneris muneribus
potens,

Insuperata tuæ cum veniet pluma superbiæ, (mæ;

Et, quæ nunc humeris involitant, deciderint co-

Nunc & qui color est puniceæ flore prior rosæ,

Mutatus Ligurinum in faciem verterit hispi-

dam ;

5

Dices, Heu, (quoties te speculo videris alterum)

Quæ mens est hodie, cur eadem non puero fuit?

Vel cur his animis incolumes non redeunt genæ?

Ad PHYLLIDEM.

ODE XL.

EST mihi nonum superantis annum
Plenus Albani cadus ; est in horto,

Phylli, nectendis apium coronis,

Est ederæ vis

Multa, quæ crines religata fulges :

5

Ridet argento domus : ara castis

Vincta verbenis avert immolato

Spargier agno :

41. *Adest copula Et MSS. Torventii & Pulm.*
ut etiam omnibus Oxon. & Cantabr. Cui-

Cuncta festinat manus : huc & illuc
 Curfant mistæ pueris puellæ : 10
 Sordidum flammæ trepidant rotantes
 Vertice fumum.

Ut tamen noris quibus advoceris
 Gaudiis ; Idus tibi sunt agendæ ,
 Qui dies mensem Veneris marinæ 15
 Findit Aprilem,
 Jure solennis mihi, sanctiorque
 Penè natali proprio ; quod ex hac
 Luce Mæcenas meus affluentes
 Ordinât annos. 20

Telephum, quem tu petis, occupavit,
 Non tuæ sortis juvenem, puella
 Dives & lasciva ; tenerque gratâ
 Compede victum.

Terret ambustus Phaethon avaras 25
 Spes : & exemplum grave præbet ales
 Pegasus, terrenum equitem gravatus
 Bellerophonem,

Semper ut te digna sequare ; &, ultra
 Quàm licet sperare, nefas putando, 30
 Disparem vites. age, jam meorum
 Finis amorum,

(Non enim posthac aliâ calebo
 Feminâ) condisce modos, amandâ
 Voce quos reddas : minuentur atræ 35
 Carmine curæ.

Ad VIRGILIUM.

O D E XII.

JAM veris comites, quæ mare temperant,
 Impellunt animæ lintea Thraciæ :
 Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
 Hibernâ nive turgidi :
 Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens, 5
 Infelix avis, & Cecropiæ domus
 Æternum opprobrium ; quod malè barbaras
 Regum est ulta libidines :

Dicunt

Dicunt in tenero gramine pinguium
 Custodes ovium carmina fistulâ ;
 Delectantque Deum, cui pecus & nigri
 Colles Arcadiæ placent.
 Adduxere sitim tempora, Virgili :
 Sed pressum Calibus ducere Liberum
 Si gestis, juvenum nobilium cliens,
 Nardo vina merebere :
 Nardi parvus onyx eliciet cadum,
 Qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
 Spes donare novas largus, amaraque
 Curarum eluere efficac.
 Ad quæ si properas gaudia, cum tuâ
 Velox merce veni : non ego te meis
 Immunem meditor tingere poculis,
 Plenâ dives ut in domo.
 Verum pone moras & studium lucri ;
 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
 Misce stultitiam consiliis brevem :
 Dulce est desipere in loco.

IN LYCEN.

ODE XIII.

AUdivere, Lyce, Di mea vota, Di
 Audivere, Lyce : sis anus, & tamen
 Vis formosa videri ;
 Ludisque & bibis impudens ;
 Et cantu tremulo pora Cupidinem
 Lentum sollicitas, ille virentis &
 Doctæ psallere Chiæ
 Pulchris excubat in genis.
 Importunus enim transvolat aridas
 Quercus, & refugit te, quia luridi
 Dentes, te quia rugæ
 Turpant, & capitis nives.
 Nec Coæ referunt jam tibi purpuræ,

XII. 11. Delectante,] Bemb. tres Bodd.

Nec cl
 Nor
 I
 Quò fi
 Quò n
 Quæ
 C
 Felix
 Gratar
 Ann
 S
 Cornici
 Possent
 Mult
 D

QUÆ
 Ple
 Augu
 P
 Æterne
 Illustrat
 Quem
 V
 Quid M
 Drusus C
 Breun
 A
 Dejecit
 Major N
 Comm
 A

Ode XI
 3 Palm.
 Cœquii.
 XIV.
 Brennos,

Nec clari lapides tempora, quæ semel
 Notis condita fastis 15
 Inclusit volucris dies,
 Quò fugit Venus? heu! quòve color decens?
 Quò motus? quid habes illius, illius,
 Quæ spirabat amores,
 Quæ me surpuerat mihi, 20
 Felix post Cynaram, notaque, & artium
 Gratarum facies? sed Cynaræ breves
 Annos fata dederunt,
 Servatura diu parem
 Cornicis vetulæ temporibus Lycen: 25
 Possent ut juvenes visere fervidi,
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

Ad AUGUSTUM.

ODE XIV.

QUÆ cura Patrum, quæve Quiritium,
 Plenis honorum muneribus tuas,
 Auguste, virtutes in ævum
 Per titulos memoresque fastos
 Æternet? ô, quâ sol habitabiles 1
 Illustrat oras, maxime principum,
 Quem legis expertes Latinæ
 Vindelici didicere nuper
 Quid Marte posses. milite nam tuo
 Drusus Genaunos, implacidum genus, 10
 Breunosque veloces, & arces
 Alpibus impositas tremendis
 Dejecit acer plus vice simplici.
 Major Neronum mox grave prælium
 Commisit, immanesque Rhætos 15
 Auspiciis pepulit secundis,

Ode XIII. 14. *Cari.*] *Petr.* 3. *B. P.* *sex Lam.*
 3 *Pulm.* duo optimi *Torr.* item *codex antiquiss.*
Cræquii.

XIV. II. *Brencos.*] *Nonnulli MSS. habent.*
Brennos, alii. Breucos, alii. Spectan-

Spectandus in certamine Martio,
Devota morti pectora liberæ

Quantis fatigaret ruinis:

Indomitas prope qualis undas
Exercet Auster, Pleiadum choro
Scindente nubes; impiger hostium
Vexare turmas, & frementem

29

Mittere equum medios per ignes.
Sic tauriformis volvitur Aufidus

29

Qui regna Dauni præfuit Appuli,
Cum sævit, horrendamque cultis

Diluvium meditatatur agris;
Ut barbarorum Claudius agmina
Ferrata vasto diruit impetu,

30

Primosque & extremos metendo,
Stravit humum, sine clade victor;

Te copias, te consilium, & tuos
Præbente Divos. nam tibi, quo die
Portus Alexandria supplex

31

Et vacuum patefecit aviam,
Fortuna lustrò prospera tertio
Belli secundos reddidit exitus,

Laudemque & optatum peractis
Imperiis decus arrogavit.

40

Te Cantaber non ante domabilis
Medusque, & Indus, te profugus Scythes
Miratur, ô tutela præsens

Italix, dominæque Romæ.

Te, fontium qui celat origines
Nilusque, & Ister, te rapidus Tigris,

45

Te belluosus qui remotis
Obstrepat Oceanus Britannis,

Te non paventis funera Gallix,
Duræque tellus audit Iberix:

50

Te cæde gaudentes Sicambri
Compositis venerantur armis.

28. Minitatur.] Quidam Torr. & Pulm. plorique Lamb. omnes Cruquii, Oxon. & Cantabr. ut & libri ante Lambinum editi.

AUGUST!

A U G U S T I Laudes.

O D E XV.

I Habus volentem praelia me loqui,
 Vistas & urbes, increpuit lyra;
 Ne parva Tyrrhenum per æquor
 Vela darem, tua, Cæsar, ætas
 Fruges & agris rettulit uberes;
 Etigna nostro restituit Jovi,
 Derepta Parthorum superbis
 Postibus, & vacuum duellis
 Janum Quirini clausit; & ordinem
 Rectum evaganti frena licentiæ
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit artes;
 Per quas Latinum nomen & Italæ
 Crevere vires, famaue, & imperi
 Porrecta majestas ad ortum
 Solis ab Hesperio cubili.
 Custode rerum Cæsare, non furor
 Civilis, aut vis exiget otium,
 Non ira, quæ procudit enses,
 Et miseras inimicat urbes.
 Non qui profundum Danubium bibunt,
 Edicta rumpent Julia; non Getæ,
 Non Seres, infidive Persæ,
 Non Tanaim prope flumen orti.
 Nosque & profectis lucibus & sacris
 Inter jocosæ munera Liberi,
 Cum prole matronisque nostris,
 Rite Deos prius apprecati,
 Virtute functos, more patrum, duces,
 Lydis remisto carmine tibiis,
 Trojamque, & Anchisen, & almæ
 Progeniem Veneris canemus.

5

10

15

20

25

30

10. Rectum & vaganti.] Quidam Lamb. Bland,
 & Cruq. plerique; Pulm. Torr. Oxen. & Caantab.

11. Amovite.] Arg. & Asc. item plerique; impi

12. Eximet.] Nonnulli Lamb. plerique Cruquii
 & Oxen. Torr. Palm. Caantab. & Oxen.

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
E P O D O N L I B E R .

Ad MÆCENATEM.

O D E I.

I B I S Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Cæsaris periculum
Subire, Mæcenas, tuo.
Quid nos? quibus te vita sit superstita 5
Jucunda, si contra, gravis:
Utrúmne jussi persequemur otium
Non dulce, ni tecum simul?
An hunc laborem mente laturo, decet
1. Quâ ferre non molles viros? 10
Feremus; & te, vel per Alpium juga,
Inhospitalem & Caucasum,
Vel occidentis usque ad ultimum sinum
Forti sequemur pectore.
Roges, tuum labore quid juvem meo, 15
Imbellis ac firmus parum.
Comes minore, sum futurus in metu,
Qui major absentes habet:
Ut assidens implumibus pullis avis
Serpentium allapsus timet

9. *Si superstita.*] MSS. Cantab. omnes. 3 B. F.
M. I. unus Palm. & Torr.

10. *Viros.*] Omittunt vulgati libri interrogan-
di notam.

Magis

Magis relictis ; non, ut adsit, auxili
 Latura plus præsentibus.
 Libenter hoc & omne militabitur
 Bellum in tuæ spem gratiæ :
 Non ut juvencis illigata pluribus 25
 Aratra nitantur meis ;
 Pecusve Calabris ante fidus fervidum
 Lucana mutet pascua :
 Nec ut superni villa candens Tusculi
 Circæa tangat mœnia. 30
 Satis superque me benignitas tua
 Ditavit : haud paravero,
 Quod aut, avarus ut Chremes, terrâ premam ;
 Discinctus aut perdam ut nepos.

Vitæ Rusticæ Laudes.

ODE II.

Beatus ille, qui procul negotiis,
 Ut prisca gens mortalium,
 Paterna rura bobus exercet suis,
 Solutus omni fenore ;
 Nec excitatur classico miles truci, 5
 Nec horret iratum mare ;
 Forumque vitat, & superba civium
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adultâ vitium propagine
 Altas maritat populos ; 10
 Aut in reductâ valle mugientium
 Prospectat errantes greges ;
 Inutileque falce ramos amputans,
 Feliciores inserit :
 Aut pressa puris mella condit amphoris ; 15
 Aut tondet infirmas oves.

25. *Alligata.*] 26. *Nestantur.*] *Quidam Tor.*
 & *vetus codex Gul. Canteri.*

28. *Pascuis.*] *Nemnulli Crug. plerique Lambin.*
Oxon. & Cantabr. ferè omnes. omnes etiam Palm.
deinjto uno.

Vel, cùm decorum mitibus pomis caput
 Autumnus arvis extulit,
 Ut gaudet institiva decerpens pyra,
 Certantem & uvam purpuræ, 20
 Quâ muneretur te, Priape, & te, pater
 Silvane, tutor finium!
 Libet jacere modò sub antiquâ ilice,
 Modò in tenaci gramine:
 Labuntur altis interim rivis aquæ; 25
 Queruntur in silvis aves;
 Fontetique lymphis obstreperunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At cùm tonantis annus hibernus Jovis
 Imbres nivesque comparat; 30
 Aut trudit acres hinc & hinc multâ cane
 Apros in obstantes plagas:
 Aut amite levi rara tendit retia,
 Turdis edacibus dolos;
 Pavidumq; leporem, & advenam laqueo gruem,
 Jucunda captat præmia, 35
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
 Hæc inter obliviscitur?
 Quòd si pudica mulier in partem juret
 Domum atque dulces liberos, 40
 (Sabina qualis, aut perusta solibus
 Pernicis uxor Appuli)
 Sacrum vetustis exstruat lignis focum,
 Lassi sub adventum viri;
 Claudensque textis cratibus lætum pecus, 45
 Distenta siccet ubera;
 Et horna dulci vina promens dolio,
 Dapes inemptas apparet;
 Non me Lucrîna juverint conchyliâ,
 Magisve rhombus, aut scari, 50
 Si quos Eois intonata fluctibus
 Hiems ad hoc vertat mare:

25. *Ripis.*] *Plerique Cruq. nonnulli Lamb. & Torr. Exemplaria fere omnia vulgata.*

39. *Quid si.*] *Bemb. M. 1. & quidam Lamb. Non*

Non Afra avis descendet in ventrem meum,
 Non attagen Ionicus.
 Jucundior, quàm lecta de pinguiſſimis 55
 Oliva ramis arborum,
 Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
 Mſlvæ ſalubres corpori,
 Vel agna feſtis cæſa Terminalibus,
 Vel hædus ereptus lupo. 60
 Has inter epulas, ut juvat paſtas oves
 Videre properantes domum!
 Videre feſſos vomerem inverſum boves
 Collo trahentes languido;
 Poſitoſque vernas, ditis examen domûs, 65
 Circùm renidentes Lares?
 Hæc ubi locutus fenerator Alphius,
 Jam jam futurus ruſticus,
 Omnem relegit Idibus pecuniam;
 Quærit Calendis ponere.

Ad MÆCENATEM.

O D E III.

PARENTIS olim ſi quis impiâ manu
 Senile guttur fregerit;
 Edit cicutis allium nocentius.
 O dura meſſorum ilia!
 Quid hoc veneni ſævit in præcordiis? 5
 Num viperinus his cruor
 Incoctus herbis me feſellit? an malas
 Canidia tractavit dapes?
 Ut Argonautas præter omnes candidum
 Medea mirata eſt ducem, 10
 Ignota tauris illigaturum juga,
 Perunxit hoc Iaſonem:

69. Redegit.] Nonnulli Lamb. & Pulm. qua
 luttio etiam Torrentio & Cruquio placet.

3. Edat.] Libri ſerè omnes impreſi.

5. Quæis hoc.] Matth. Bonfinis, Scaliger &
 Ruſgerſius.

Hoc delibutis ulta donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam fiderum infedit vapor 15
 Siticulose Apuliæ:
 Nec munus humeris efficacis Herculis
 Inarfit æstuosius.
 At, si quid unquam tale concupiveris,
 Jocosæ Mæcenas; precor 20
 Manum puella suavio opponat tuo,
 Extremâ & in spondâ cubet.

In SEX. MÆNAM Pompeii Libertum.

O D E IV.

L Upis & agnis quanta sortitò obtigit,
 Tecum mihi discordia est,
 Ibericis peruste funibus latus,
 Et crura durâ compeде.
 Licet superbus ambules pecuniâ, 5
 Fortuna non mutat genus.
 Videsne, sacram metiente te viam
 Cum bis ter ulnarum togâ,
 Ut ora vertat huc & huc euntium
 Liberrima indignatio? 10
 Sectus flagellis hic triumphalibus
 Præconis ad fastidium,
 Arat Falerni mille fundi jugera,
 Et Appiam mannis terit;
 Sedilibusque magnus in primis eques, 15
 Othone contento sedet.
 Quid attinet tot ora navium gravi
 Rostrata duci pondere
 Contra latrones atque fervilem manum,
 Hoc, hoc tribuno militum?

IN CANIDIAM VENIFICAM.

ODE V.

AT ô Deorum quidquid in cœlo regit
 Terras & humanum genus,
 Quid iste fert tumultus? & quid omnium
 Vultus in unum me truces?
 Per liberos te, si vocata partibus 5
 Lucina veris adfuit,
 Per hoc inane purpuræ decus precor,
 Per improbaturum hæc Jovem;
 Quid ut noverca me intueris, aut uti
 Petita ferro bellua? 10
 Ut hæc trementi questus ore, constitit
 Insignibus raptis puer,
 Impube corpus, quale posset impia
 Mollire Thracum pectora:
 Canidia brevibus implicata viperis 15
 Crines & incommutatum caput,
 Jubet sepulcris caprificos erutas,
 Jubet cupressus funebres,
 Et uncta turpis ova ranæ sanguine,
 Plumamque nocturnæ strigis, 20
 Herbasque, quas Iolchos, atque Iberia
 Mittit venenorum ferax,
 Et ossa ab ore rapta jejunæ canis,
 Flammis aduri Colchicis.
 At expedita Sagana per totam domum 25
 Spargens Avernales aquas,
 Horret capillis, ut marinus, asperis,
 Echinus, aut currens aper.
 Abacta nullâ Veia conscientia,
 Ligonibus duris humum 30
 Exhaustiebar, ingemens laboribus:
 Quò posset infossus puer

1. Regis.] Petr. duo Bodl. R. MB. quidam
 Lamb. Cruq. & Torr. duo Pulm. Arg. & Asc.

21. Quas & Colchos.] Pleriq; Lamb. Cruq. qui-
 dam Bland. Arg. Asc. Acron & libri pleriq; vulg.

Longo die bis terve mutatae dapis
 Inemori spectaculo ; 34
 Cum promineret ore, quantum exstant aqua
 Suspensa mento corpora,
 Exsucta uti medulla, & aridum jecur
 Amoris esset poculum ;
 Interminato cum semel fixae cibo
 Intrabuissent pupulae. 40
 Non defuisse masculae libidinis
 Ariminensem Foliam,
 Et oriosa credidit Neapolis,
 Et omne vicinum oppidum :
 Quae sidera excantata voce Thessala, 45
 Luctantque caelo deripit.
 Hinc insectum saeva dente livido
 Canalicula rodens pollicem,
 Quid agitur? aut quid tacuit? O rebus meis
 Non infideles arbitrae, 50
 Nox, & Diina, quae silentium regis,
 Arguit cum nunt sacra ;
 Nunc, nunc adeste : nunc in hostiles domos
 Iram atque numen vertite.
 Formidolos dum latent silvis ferae, 55
 Dulci sopore languidae,
 Senem, quod omnes rideant, adulterum
 Latrent Suburanæ canes,
 Nardo perunctum, quale non perfectius
 Meae laborarint manus. 60
 Quid accidit? cur dira barbaræ minus
 Venena Medæ valent,
 Quibus superbam fugit ulta pellicem
 Magni Creontis filiam,
 Cum palla, tabo munus imbutum, novam 65

37. *Exsecta vel excella.*] Omnes MSS, præter nonnullos Lamb. & unam Cruquii. *Exsecta*, Ruz.
 60. *Laborarunt.*] MSS. omnes, exceptis uno Cruq. octo Torr. & duobus Palm.

63. *Superba.*] Bemb. i Gal. R. M i. quidam Lamb. sex Cruq. unus Pulman. plures Torr. & multi è vulgatis. Incendio

Incendio nuptam abstulit?
 Atqui nec herba, nec latens in asperis
 Radix fefellit me locis.
 Indormit unctis omnium cubilibus
 Oblivione pellicum. 70
 Ah, ah, solutus ambulat veneficæ
 Scientioris carmine.
 Non usitatis, Vare, portionibus
 (O multa fleturum caput!)
 Ad me recurre: nec vocata mens tua 75
 Marlis redibit vocibus.
 Majus parabo, majus infundam tibi
 Fastidienti poculum.
 Priusque cælum fidet inferius mari,
 Tellure porrectâ super, 80
 Quàm non amore sic meo flagres, uti
 Bitumen atris ignibus.
 Sub hæc puer, jam non, ut ante, mollibus
 Lenire verbis impias;
 Sed dubius unde rumperet silentium, 85
 Misit Thyesteas preces.
 Venena, magnum fas nefasque, non valent
 Convertere humanam vicem.
 Diris agam vos: dira detestatio
 Nulla expiatur victimâ. 90
 Quin, ubi perire jussus expiravero,
 Nocturnus occurram furor;
 Petamque vultus umbra curvis unguibus;
 (Quæ vis Decorum est Manium)
 Et inquietis assidens præcordiis, 95
 Pavore somnos auferam.
 Vos turba vicatim, hinc & hinc saxi petens,
 Contundet obscenas anus.
 Post, intepulta membra different lupi
 Et Esquilinæ alites. 100
 Neque hoc parentes (heu, mihi superstites,)
 Esagerit spectaculum.

In CASSIUM SEVERUM.

ODE VI.

QUID immerentes hospites vexas, canis,
 Ignavus adversum lupos ?
 Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
 Et me remortuum petis ?
 Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
 Amica vis pastoribus. 6
 Agam per altas aure sublatâ nives,
 Quæcunque præcedet fera.
 Tu, cum timendâ voce complesti nemus,
 Projectum odoraris cibum. 10
 Cave, cave: namque in malos asperrimus
 Parata tollo cornua ;
 Qualis Lycambæ ipretus infido gener,
 Aut acer hostis Bupalò.
 An, si quis atro dente me petiverit, 15
 Inulius ut flebo-puer ?

Ad POPULUM ROMANUM.

ODE VII.

QUO, quò scelesti ruitis ? aut cur dexteris
 Aptantur entes conditi ?
 Parumne campis atque Neptuno super
 Fusum est Latini sanguinis ?
 Non ut superbas invidæ Carthaginis 5
 Romanus arces ureret ;
 Intactus aut Britannus ut descenderet
 Sacrà catenatus viâ :
 Sed ut, secundum vota Parthorum, suâ
 Urbs hæc periret dextera. 10
 Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
 Unquam, nisi in dispar, feris.

3. Verte.] 4. Pete.] Quatuor Fabricii, Petr.
 1 Gal. 1 B. R. ad 1. duo Cruq. sex Torr. Editiones
 item Arg. Asc. & Cruq.

Ode VII. 12. Dissar genus.] Plures Lamb.

Fu-

Furorne cæcus, an rapit vis acrior,
 An culpa ? responsum date.
 Tacent : & ora pallor albus inficit ;
 Mentefque percussæ stupent.
 Sic est : acerba fata Romanos agunt,
 Scelusque fraternæ necis ;
 Ut immerentis fluxit in terram Rami
 Sacer nepotibus cruor.

115

In ANUM LIBIDINOSAM.

ODE VIII.

Rogare longo putidam te seculo,
 Vires quid enervet meas ?
 Cum sit tibi dens ater, & rugis vetus
 Frontem senectus exaret ;
 Hietque turpis inter aridas nates
 Podex, velut crudæ bovis.
 Sed incitat me pectus, & mammæ putres,
 Equina quales ubera ;
 Venterque mollis, & femur tumentibus
 Exile furis additum.
 Esto beata : funus atque imagines
 Ducant triumphales tuum :
 Nec sit marita quæ rotundioribus
 Onusta baccis ambulet.
 Quid, quodd libelli Stoici inter sericos
 Jacere pulvillos amant ?
 Illiterati num minùs nervi rigent ?
 Minùsve languet fascinum ?
 Quod ut superbo provoces ab inguine,
 Ore allaborandum est tibi.

5

10

15

20

Ad MÆCENATEM.

ODE IX.

Quando repostum Cæcubum ad rēstas dapes,
 Victore lætus Cælare,

13. Cacos.] Duo MSS. Torr.

VIII. Quo d.] Quatuor Codd. Torr. & Porphy-
 rionis Scholion. F 6 Tecum

Tecum sub alta (sic Jovi gratum) domo,
 Beate Mæcenas, bibam,
 Sonante mistum tibiis cæmen lyrâ, 5
 Hac Dorium, illis Barbarum ?
 Ut nuper, actus cum freto Neptunius
 Dux fugit uestis navibus,
 Minatus urbi vincla, quæ detraxerat
 Servis amicus perfidis. 10
 Romanus (cheu, posteri negabitis)
 Emancipatus feminæ
 Fert vallum & arma miles, & spadonibus
 Servire rugosis potest :
 Interque signa turpe militaria 15
 Sol aspicit conopeum.
 Ad hunc frementes verterant bis mille equos
 Galli, caneptes Cæsarem :
 Hostiliumque navium portu latent
 Puppes sinistrorsum citæ. 20
 Io triumphæ ; tu moraris aureos
 Currus, & intactas boves.
 Io triumphæ ; nec Jug arthino parem
 Bello reportasti ductum ;
 Neque Africano, cui super Carthaginem 25
 Virtus sepulchrum condidit.
 Terrâ marique victus hostis, Punito
 Lugubre mutavit sagum.
 Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
 Ventis iturus non suis, 30
 Exercitatus aut petit Syrces Notos
 Aut fertur incerto mari.
 Capacionis adest hac, puer, scyphos,
 Et Chia vira aut Lesbia ;
 Vel, quod silentem nauseam coerceat, 35
 Merire nobis Cæcubum.
 Curam metumque Cæsaris rerum juvat
 Dulci Lyæo solvere.

17. At huc.] Duo MSS. Cruquii, tres Bland.
 duo Cod. Palm. Adhuc.] MS. Bomb.

20. Sita.] Nennulli MSS. Lamb. duo Crus.
 Edusio Gryphiana, ut & plures vulgati. 40

In MÆVIUM.

ODE X.

MAla soluta navis exit alite
 Ferens olentem Mævium.
 Ut horridis utrumque verberes latus,
 Auster, memento fluctibus.
 Niger rudentes Euris, inverso mari, §
 Fractosque remos differat.
 Infurgit Aquilo, quantus altis montibus
 Frangit trementes ilices.
 Nec fidus atrâ nocte amicum appareat,
 Quâ tristis Orion cadit: 10
 Quietiore nec feratur æquore
 Quàm Graia victorum manus;
 Cum Pallas uestro vertit iram ab Illo
 In impiam Ajacis ratem.
 O quantus instat navitis sudor tuis, 15
 Tibique pallor lutens,
 Et illa non virilis ejulatio,
 Preces & aversum ad Jovem;
 Ionius udo cum remugiens sinus
 Noto carinam ruperit! 20
 Opima quod si præda curvo litore
 Porrecta mergos juveris;
 Libidinofus immolabitur caper,
 Et agna Tempestatibus.

Ad PETTIUM.

ODE XI.

Petti, nihil me, sicut antea, juvat
 Scribere versiculos,
 Amore perculsum gravi;

19. Sinu.] 20. Notus.] Bemb. quatuor Bland.
 Crug. totidem Torr. & quidam Fabricii.

22. Juverit.] MSS. omnes præter 2 B. M 1.
 26. Lamb. unum & alterum Torr.

Amore,

Amore, qui me, præter omnes, expetit
 Mollibus in pueris 5
 Aut in puellis urere.
 Hic tertius December, ex quo destiti
 Inachiâ furere,
 Silvis honorem decutit. 9
 Heu me, per Urbem (nam pudet tanti mali)
 Fabula quanta fui!
 Conviviorum & pœniter,
 In queis amantem & languor & silentium
 Arguit, & latere
 Petitus imo spiritus. 15
 Contrane lucrum nil valere candidum
 Pauperis ingenium?
 Querebar, applorans tibi;
 Simul calentis inverecundus Deus
 Fervidiore mero 20
 Arcana promorat loco.
 Quodd si meis inæstuet præcordiis
 Libera bilis, ut hæc
 Ingrata ventis dividat
 Fomenta, vulnus nil malum levantia; 25
 Desinet imparibus
 Certare summotus pudor.
 Ubi hæc severus te palam laudaveram,
 Jussus abire domum,
 Ferebar incerto pede 30
 Ad non amicos, heu, mihi postes, & heu,
 Limina dura; quibus
 Lumbos & infregi latus.
 Nunc, glorientis quamlibet mulierculam
 Vincere mollitia, 35
 Amor Lycisci me tenet:
 Unde expedire non amicorum queant
 Libera consilia,
 Nec contumeliæ graves;
 Sed alius ardor, aut puellæ candidæ, 40

16. Contraque.] Omnes impressi, ut & MSS.
 præter Cantab. P. R. quatuor Blandin. Crug. &
 quem Terr. Aut

Aut teretis pueri,
Longam renodantis comam.

ODE XII.

Quid tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
Munera cur mihi, quidve tabellas
Mittis, nec firmo juveni, neque naris obese?
Namque sagacius unus odoror,
Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
Quàm canis acer, ubi lateat sus. 6
Quis sudor vietis, & quam malus undiq; mem-
Crescit odor! cum pene soluto (bris
Indomitam properat rabiem sedare; nec illi
Jam manet humida creta, colorque 10
Stercore fucatus crocodili; jamque subando
Tenta, cubilia, tectaque rumpit:
Vel mea cum sævis agitat fastidia verbis:
Inachiâ langues minùs ac me:
Inachiam ter nocte potes; mihi semper ad unum
Mollis opus. pereat malè, quæ te 16
Lesbia, quærenti taurum, monstravit inertem:
Cum mihi Cous adesset Amyntas;
Cujus in indomito constantior inguine nervus,
Quàm nova collibus arbor inhæret. 20
Muricibus Tyriis iteratæ vellera lanæ
Cui properabantur? tibi nempe:
Ne foret æquales inter conviva, magis quem
Diligeret mulier sua, quàm te.
O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acres
Agnæ lupos, capræque leones. 26

Ad AMICOS.

ODE XIII.

Horrida tempestas cælum contraxit; & im-
Nivesque deducunt Jovem: (bres
Nunc mare, nunc silvæ

25. *O ego infelix.* J M B. I. B. duo Torr. &
unus Canteri. Threicio

Threicio Aquilone sonant. rapiamus, amici,
 Occasionem de die: 5
 Dumque virent genua,
 Et decet, obductâ solvatur fronte senectus.
 Tu vina Torquato move
 Consule pressa meo.
 Cætera mitte loqui: Deus hæc fortasse benignâ
 Reducet in sedem vice. 11
 Nunc & Achæmeniâ
 Perfundi nardo juvat, & fide Cylleneâ
 Levare diris pectora
 Solitudinibus: 15
 Nobilis ut grandi cecinit Centaurus alumino:
 Inviçte mortalis, Deâ
 Nate puer Thetide,
 Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi
 Findunt Scamandri flumina, 20
 Lubricus & Simois:
 Unde tibi reditum certo subtemine Parcæ
 Rupere; nec mater domum
 Cærule te revehet.
 Illic omne malum vino cantuque levato, 25
 Deformis ægrimoniæ
 Dulcibus alloquitis.

Ad MECÆNATEM.

O D E XIV.

Mollis inertia cur tantam diffuderit imis
 Oblivionem sensibus;
 Pocula Lethæos ut si ducentia somnos
 Arente fauce traxerim,
 Candide Mæcenas, occidis sæpe rogando. 5
 Deus, Deus nam me vetat,
 Inceptos, olim promissum carmen, iambos
 Ad umbilicum adducere.
 Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
 Anacreonta Teium; 10
 Qui persæpe cavâ testudine flevit amorem
 Non elaboratum ad pedem.

Ureris ipse miser : quòd si non pulchrior ignis
 Accendit obsessam Ilion,
 Gaude sorte tuâ. me libertina, neque uno 15
 Contenta, Phryne macerat.

Ad NEÆRAM.

ODE XV.

NOX erat, & cælo fulgebat luna sereno
 Inter minora fidera ;
 Cum tu magnorum numen læsara Deorum
 In verba jurabas mea,
 Arctius atque ederâ procera astringitur ilex, 5
 Lentis adhærens brachiis ;
 Dum pecori lupus, & nautis infestus Orion
 Turbaret hibernum mare,
 Intonsofque agitaret Apollinis aura capillos,
 Fore hunc amorem mutuum. 10
 O dolitura meâ multum virtute, Neæra :
 Nam si quid in Flacco viri est,
 Non feret assiduas potiori te dare noctes ;
 Et quæret iratus parem :
 Nec semel offensæ ceder constantia formæ, 15
 Si certus intrarit dolor.
 At tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
 Superbus incedis malo ;
 Sis pecore & multâ dives tellure licebit,
 Tibique Pactolus fluat, 20
 Nec te Pythagoræ fallant arcana renati,
 Formæque vincas Nireæ ;
 Eheu, translatos aliò morerebis amores :
 Ast ego vicissim risero.

In AVAROS.

ODE XXVI.

Altera jam teritur bellis civilibus ætas ;
 Suis & ipsa Roma viribus ruit.

*Ode XV. 23. Heu heu.] Cod. Cantab. 2 Bodl.
 3 Cruq. & Pulm. & plures Torr. Quam*

Quam neque finitimi valuerunt perdere Marſi,
 Minacis aut Etruſca Poſenæ manus,
 Æmula nec virtus Capuæ, nec Spartacus acer,
 Noſiſque rebus infidelis Allobrox, 6
 Nec fera cæruleâ domuit Germania pube,
 Parentibuſque abominatus Annibal;
 Impia perdemus devoti ſanguinis ætas:
 Feriſque ruſus occupabitur ſolum. 10
 Barbarus, heu, cineres inſiſtet victor, & Urbem
 Eques ſonante verberabit ungulâ;
 Quæque carent ventis & ſolibus oſſa Quirini
 (Nefas videre) diſſipabit inſolens. (pars,
 Fortè quid expediât, communiter, aut melior
 Malis carere quæritis laboribus. 16
 Nulla ſit hoc potior ſententia: (Phocæorum
 Velut profugit exſecrata civitas
 Agros atque lares patrios, habitandaque ſana
 Apris reliquit & rapacibus lupis) 20
 Ire, pedes quocunq; ferent, quocunq; per undas
 Notus vocabit, aut protervus Africus.
 Sic placet? an melius quis habet ſuadere? ſecundâ
 Ratem occupare quid moramur alite?
 Sed juremus in hæc: Simul imis ſaxa renarint
 Vadis levata, ne redire ſit nefas: 26
 Neu converſa domum pigeat dare lintea, quando
 Padus Matina laverit cacumina;
 In mare ſeu celſus procurrerit Apenninus,
 Novâque monſtra junxerit libidine 30
 Mirus amor; juvet ut tigres ſubſidere cerviſ,
 Adulteretur & columba milio;
 Credula nec flavos timeant armenta leones;
 Ametque falſa levis hircus æquora.

14. *Videri.*] MSS. omnes exceptis tribus Bodl. R. quatuor Cruq. & uno Pulm.

15. *Rutgerſius* hæc verba (quod expediât) intra Parentheſin includenda judicat.

19. *Lares proprios.*] *Muretus* plerique *impreſſi*.

33. *Nec fulvos.*] *Lamb.* Sævos, quidam *Lamb.* & *M. 1.* Ravos, Quatuor *Blandin.* Cruq. & totidem *Pulm.* Hæc,

Hæc, & quæ poterunt reditus abscindere dulces
 Eamus omnis execrata civitas, 36
 Aut pars indocili melior grege: mollis & exspes
 Inominata perprimat cubilia.
 Vos quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
 Etrusca præter & volate litora. 40
 Nos manet Oceanus circumvagus: arva, beata
 Petamus arva, divites & insulas,
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
 Et imputata floret usque vinea;
 Germinat & nunquam fallentis termes olivæ, 45
 Suamque pulla ficus ornat arborem;
 Mella cavâ manant ex ilice; montibus altis
 Levis crepante lympa defilit pede.
 Illic injussæ veniunt ad mulctra capellæ,
 Refertque tenta grex amicus ubera, 50
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
 Nec intumescit alta viperis humus:
 Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
 Aquosus Eurus arva radat imbribus,
 Pinguis nec siccis urantur semina glebis; 55
 Utrumque rege temperante cœlitum.
 Non huc Argoo contendit remige pinus;
 Neque impudica Colchis intulit pedem:
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautæ,
 Laboriosa nec cohors Ulyssæi. 60
 Nulla nocent pecori contagia: nullius astri
 Gregem æstuosa torret impotentia.
 Jupiter illa piæ secrevit litora genti;
 Ut inquinavit ære tempus aureum:
 Ære, dehinc ferro duravit sæcula; quorum 65
 Pius secunda, vate me, datur fuga.

Ad C A N I D I A M.

O D E XVII.

JAM jam efficaci do manus scientiæ;
 Supplex & oro regna per Proserpinæ,

Per & Dianæ non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentium
 Refixa cælo devocare sidera, 5
 Canidia, parce vocibus tandem sacris,
 Citumque retro solve, solve turbinein.
 Movit nepotem Telephus Nereium,
 In quem superbus ordinarat agmina
 Myſorum, & in quem tela acuta torſerat. 10
 Unxere matres Iliæ addictum ſeris
 Alitibus atque canibus homicidam Hectorem;
 Poſtquam relictis mœnibus rex procidit,
 Heu, pervicacis ad pedes Achillei.
 Setoſa duris exuère pellibus 15
 Laborioſi remiges Ulyſſei,
 Volente Circe, membra: tunc mens & ſonus
 Relatus, atque notus in vultus honor.
 Dedi ſatis ſuperque pœnarum tibi,
 Amata nautis multùm & inſtitoribus. 20
 Fugit juvenas, & verecundus color
 Reliquit oſſa pelle amiſta luridâ:
 Tuis capillus albus eſt odoribus.
 Nullum à labore me reclinat otium:
 Urget diem nox, & dies noctem: neque eſt
 Levare tenta ſpiritu præcordia. 26
 Ergo negatum vincor ut credam miſer,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marſâ diſſilire næniâ.
 Quid ampliùs vis? ô mare & terra! ardeo, 30
 Quantùm neque atro delibatus Hercules
 Neſſi cruore, nec Sicana ſervidâ
 Virens in Ætnâ flamma. tu, donec cinis
 Injuſiſ ſ aridus ventis ferar,

5. *Defixa.*] 1 Torr. omnes MSS. præter Bomb.
 3 B. Lamb. Cruq. 2 Pulm. pleriq; etiam vulgati.

11. *Luxere.*] Omnes MSS. exceptis Oxen. qui-
 buſd. Lam. Pe. r. 5 Cruq. 2 Pulm. & pleriq; Torr.

17. *Relapſus.*] Plures Pulm. Cruq. Lam. Arg.
 & Aſc. Kuig.

32. *Furens.*] Quidam Torr. 1 Pulm. & pleriq;
 vulgati. Cales

Cales venenis officina Colchicis 35
 Quæ finis ? aut quod me manet stipendium ?
 Effare : iussas cum fide pœnas luam ;
 Paratus expiare, seu poposceris
 Centum iuvenços, sive mendaci lyrâ
 Voles sonari : tu pudica, tu proba 40
 Perambulabis astra sidus aureum.
 Infamis Helenæ Castor offensus vice,
 Fraterque magni Castoris, victi prece,
 Adempta vati reddidere lumina.
 Et tu (potes nam) solve me dementiâ, 45
 O nec paternis obsoleta fordibus,
 Nec in sepulcris pauperum prudens anus
 Novendiales dissipare pulveres.
 Tibi hospitale pectus, & puræ manus ;
 Tnusque venter partumeius ; & tuo 50
 Cruore rubros obtetrix pannos lavit,
 Utcunque fortis exilis puerpera.

CANIDIÆ Responsio.

Quid obferatis auribus fundis preces ?
 Non saxa nudis sordiora navitis
 Neptunus alto tundit hibernus salo. 55
 Inultus ut tu riseris Cotyttia
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis ?
 Et Equilini pontifex venefici
 Impânè ut Urbem nomine implêris meo ?
 Quid proderit ditasse Pelignas anus 60
 Velocitve miscuisse toxicum,
 Si tardiora fata te votis manent ?

50. *Partumeius.*] Codices fere omnes & veteres interpretes.

55. *Cotytia.*] Libri omnes MSS. & ante Lam. *in. re. i.*

57. *Saxa.*] Petr. duo Badl. R.

62. *Sed tardiora - - - - manent :*] Omissi interrogandi particula. Bernb. unus Pulm. & libri antiquissimi Torr.

Ingrata

Ingrata misero vita ducenda est, in hoc
 Novis ut usque suppetas doloribus.
 Optat quietem Pelopis infidus pater, 65
 Egens benignæ Tantalus semper dapis ;
 Optat Prometheus obligatus aliti :
 Optat supremo collocare Sisyphus
 In monte saxum : sed vetant leges Jovis.
 Voles modo altis desilire turribus, 70
 Modò ense pectus Norico recludere ;
 Frustraque vincla gutturi innectes tuo,
 Fastidiosâ tristis ægrimoniâ.
 Vectabor humeris tunc ego inimicis eques ;
 Mæque terra cedit intolentiæ. 75
 An quæ movere cereas imagines,
 (Ut ipse nosti curiosus) & polo
 Deripere lunam vocibus possum meis,
 Possum crematos excitare mortuos,
 Desiderique temperare poculum ; 80
 Florem artis in te nil agentis exitum ?

64. *Laboribus.*] *M. 1. & quidam Lamb.*

65. *Infidi.*] *Omnes præter Lamb. & Torr. unum Pulm. & Asc.*

72. *Nectes.*] *Codices Cantab. M. B. quinque Lamb. duo Cruq. & Pulm.*

81. *Nil valentis.*] *Nonnulli Lamb. & Torr. & duo Cruq. Habentis, Alii illorum & Fabricius.*

CARMEN SECULARE.

PHæbe, silvarumque potens Diana,
 Lucidum cæli decus, ô colendi
 Semper, & culti, date quæ precamur
 Tempore sacro ;
 Quo Sibyllini monuere versus, 5
 Virgines lectas puerosque castos,
 Dis, quibus septem placuere colles,
 Dicere carmen.

CARMEN SECULARE 119

Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis & celas, aliusque & idem 10
Nasceris, possis nihil urbe Româ
Visere majus.

Rite maturos aperire partus
Lenis Ilithyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari, 15
Seu Genitalis.

Diva, producas sobolem; Patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis, prolisque novæ feraci
Lege maritâ: 20

Certus undenos decies per annos
Orbis ut cantus referatque ludos
Ter die claro, totiesque gratâ
Nocte frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parcæ, 25
Quod semel dictum est, stabilisque rerum
Terminus servet, bona jam peractis
Jungite fata.

Fertilis frugum pecorisque tellus
Spiceâ donet Cererem coronâ: 30
Nutriant fetus & aquæ salubres,
Et Jovis auræ.

Condito mitis placidusque telo
Supplices audi pueros, Apollo:
Siderum regina bicornis audi, 35
Luna, puellas.

Roma si vestrum est opus, Iliæque
Litus Etruscum tenuere turmæ,
Jussa pars mutare lares & urbem
Sospite cursu: 40

Cui per ardentem sine fraude Trojam
Cæstus Æneas patriæ superstes
Liberum munivit iter, daturus
Plura relictis:

21. Ut denos.] Nonnulli MSS. Lamb. Lud.
Vires & Editio Aldi & Mureti.

27. Servat.] plerique impressi.

Dî probos morēs docili iuventæ,
 Dî senectuti placidæ quietem,
 Romulæ genti date remque, prolemque,
 Et decus omne.

Quique vos bobus veneratur albis
 Clarus Anchisæ Venerisque sanguis,
 Imperet bellante prior, jacentem
 Lenis in hostem.

Jam mari terræque manus potentes
 Medus, Albanasque timet secures :
 Jam Scythæ responsa petunt, superbi
 Nuper & Indi.

Jam fides, & pax, & honor, pudorque
 Priscus, & neglecta redire virtus
 Audet ; apparetque beata pleno
 Copia cornu.

Augur, & fulgente decorus arcu
 Phæbus, acceptusque novem Camenis,
 Qui salutari levat arte fessos
 Corporis artus ;

Si Palatinas videt æquus arces,
 Remque Romanam, Latiumque felix,
 Alterum in lustrum, meliusque semper
 Proroget ævum.

Quæque Aventinum tenet Algidumque,
 Quindecim Diana preces virorum
 Curet ; & votis puerorum amicas
 Applicet aures.

Hæc Jovum sentire, Deosque cunctos,
 Spem bonam certamque domum reporto,
 Doctus & Phæbi chorus & Dianæ
 Dicere laudes.

49. Quæque.] Unus Pulm. quidam Torr. & Editio Arg.

51. Impetret.] Nonnulli Torr. & Cod. Petr.

65. Aras.] Quidam MSS. Lamb. & Crug. 3 Pulm. & 5 Torr.

74. Reportet.] MS. H. Stephani.

Q U I N T I H O R A T I I F L A C C I S A T Y R A R U M

L I B E R I.

S A T. I.

QUI fit, Mæcenas, ut nemo, quam sibi
 fortem
 Seu ratio dederit, seu fors objecerit, illâ
 Contentus vivat, laudet diversa sequen-
 tibus fortunati mercatores, gravis annis (tes ?
 Miles ait, multo jam fractus membra labore. 5
 Contrâ mercator, navim jactantibus Austris,
 Militia est potior. quid enim? concurritur: horæ
 Momento cita mors venit, aut victoria læta.
 Agricolam laudat juris legumque peritus,
 Sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat. 10
 Ille, datis vadibus, qui rure extractus in urbem est,
 Solos felices viventes clamat in urbe.

Cætera de genere hoc (adde sunt multa) loquacem
 Delassare valent Fabium. ne te morer, audi
 Quod rem deducam. si quis Deus, En ego, dicat, 15
 Jam faciam quod vultis: eris tu, qui modò miles,
 Mercator, tu consultus modò, rusticus: hinc vos,
 Vos hinc mutatis discedite partibus. eia,
 Quid statis? Nolint: atqui licet esse beatis.
 Quid causæ est, meritò quin illis Jupiter ambus
 Iratus buccas inflet, neque se fore posthac 21
 Tam facilem dicat, votis ut præbeat aurem?

Præterea, ne sic, ut qui jocularia, ridens

Percurram : (quanquam ridentem dicere verum
Quid vetat ? ut pueris olim dant crustula blandi
Doctores, elementa velint ut discere prima. 26
Sed tamen amoto quæramus seria ludo.)

Ille gravem duro terram qui venit aratro,
Perfidus hic caupo, miles, nautæque, per omne
Audaces mare qui currunt, hac mente laborem 30
Sise ferre, senes ut in otia tuta recedant,

Aiunt, cum sibi sint congesta cibaria : sicut
Parvula (nam exemplo est) magni formica laboris
Ore trahit quodcumque potest, atq; addit acervo
Quem fruit, haud ignara ac non incauta futuri. 35

Quæ, simul inversum contristat Aquarius annum,
Non usquam prorepat, & illis utitur antè

Quæsitis patiens : cum te neque fervidus æstus
Demoveat lucro, neq; hiems, ignis, mare, ferrum ;
Nil obstat tibi, dum ne sit te ditior alter. 40

Quid juvat immensum te argenti pondus & auræ
Furtim defossâ timidum deponere terrâ ?

Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.

At, ni id sit, quid habet pulchri constructæ acervæ ?

Millia frumenti tua triverit area centum ; 45

Non tuus hoc capiet venter plus quàm meus : ut si

Reticulum panis venales inter onusto

Fortè vehas humero ; nihilo plus accipias quàm

Qui nil portarit. vel dic, quid referat intra

Naturæ fines viventi, jugera centum, an 50.

Mille aret ? At suave est ex magno tollere acervo.

Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquis,

Cur tua plus laudes cumeris granaria nostris ?

Ut, tibi si sit opus liquidi non ampliùs urnâ, 54

Vel cyatho ; & dicas, Magno de flumine mallet

Quàm ex hoc fonticulo tantundem sumere. Eo fit,

Plenior ut si quos delectet copia iusto,

Cum ripâ simul avulsos ferat Ausidus acer.

At qui tantuli eget, quanto est opus, is neq; limo

38. *Quæsitis sapiens.*] Libri plerique impressi. MSS
iam omnes præter Bem. M. 1. M. 2. plures Torr.
[ex Pulm. Arg. & Asc.

Turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in
undis. 60

At bona pars hominum decepta Cupidine falso,
Nil fatis est, inquit: quia tanti, quantum habeas, sis.
Quid facias illi? jubeas miserum esse libenter
Quatinus id facit. ut quidam memoratur Athenis
Sordidus ac dives, populi contemnere voces 65
Sic solitus: Populus me sibilat; at mihi plaudo
Ipse domi, simul ac nummos contemplor in arcu.
Tantalus à labris sitiens fugientia captat
Flumina — quid rides? mutato nomine, de te
Fabula narratur. congestis undique saccis 70
Indormis inhians, & tanquam parcere sacris
Cogeris, aut pictis tanquam gaudere tabellis.
Nescis quò valeat nummus, quem præbeat usum?
Panis ematur, olus, vini sextarius; adde,
Queis humana sibi doleat natura negatis. 75
An vigilare metu exanimem, noctesque, diesque
Formidare malos fures, incendia, servos,
Ne te compilent fugientes; hoc juvat? horum
Semper ego optarim pauperrimus esse bonorum.
At si condoluit tentatum frigore corpus, 80
Aut alius casus lecto te affixit; habes qui
Assideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
Suscitet, ac reddat gnatis carisque propinquis.
Non uxor saluum te vult, non filius; omnes
Vicini oderunt, noti, pueri, atque puellæ. 85
Miraris, cum tu argento post omnia ponas,
Si nemo præstat, quem non merearis, amorem?
At si cognatos nullo natura labore
Quos tibi dat, retinere velis, servareque amicos;
Infelix operam perdas: ut si quis ancillam 90
In campo doceat parentem currere frenis.
Denique fit finis quaerendi: cumque habeas plus,

81. *Affixit.*] Editiones vulgare. MSS. codices
exceptis M. 1. uno Cruq. duobus Palm. Arg. & Asc.

88. *An si.*] Bomb. duo Cruq. quatuor Palm. &
quidam Torr.

92. *Quoque haurit.*] Mur. & plerique post eum
diti.

Q. HOR. FLACCI

Paup̄eriem metuas minùs ; & finire laborem
Incipi is, parto quod avebas : nec facias quod
Umidius quidam (non longa est fabula) dives 95
Ut metiretur nummos, ita sordidus, ut se
Non unquam servo meliùs vestiret ; ad usque
Supremum tempus, ne se penuria victùs
Opprimeret, metuebat : at hunc liberta securi
Divisit medium, fortissima Tyndaridarum. 100

Quid mi igitur suades ? ut vivam Mænius ? aut
Ut Nomentanus ? Pergis pugnantia secum (sic
Frontibus adversis componere. non ego avarum
Cum veto te fieri, vappam jubeo ac nebulonem.
Est inter Tanaim quiddam, focerumq; Viselli : 105
Est modus in rebus ; sunt certi denique fines,
Quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Illuc, unde abii, redeo. nemon' ut avarus
Se probeat, ac potius laudet diversa sequentes ?
Quòdque aliena capella gerat distentius uber, 110
Tabescat ? neque se majori pauperiorum
Turbæ comparet ? hunc atq; hunc superare laboret ?
Sic festinanti semper locupletior obstat :
Ut cum carceribus missos rapit ungula currus ;
In stat equis auriga suos vincentibus, illum 115
Præteritum temnens extremos inter euntem.
Inde fit, ut rarò, qui se vixisse beatum
Dicat, & exacto contentus tempore, vità
Cedat, uti conviva satur, reperire queamus.

Jam satis est ! ne me Crispini scrinia Lippi 120
Compilasse putes, verbum non amplius addam.

94. *No facias.*] Omnes Oxon. & Cantab. Cruq.
Pulm. & Terr.

101. *Navius.*] Libri veteres plerique omnes, non-
nulli ex vulgatis Acron & Porphyrio. Mevius, 1
Gal. & sc.

108. *Qui nemo ut.*] Antiquissimus Bland. &
Cruq.

118. *Vita.*] Unus Cruq. plerique Pulm. & omnes
Terr. demptis duobus. Oxon. etiam omnes.

SATYRA II.

Ambubaiarum collegia, pharmacopola;
 Mendici, mimæ, balatrones: hoc genus omne
 Mœstum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli:
 Quippe benignus erat. contrà hic, ne prodigus esse
 Dicatur, metuens, inopi dare nolit amico, 5
 Frigus quo duramque famem depellere possit.
 Hunc si perconteris, avi cur atque parentis;
 Præclaram ingrata stringat malus ingluvies rem;
 Omnia conductis coemens obsonia nummis;
 Sordidus, atque animi quoddam parvi nolit haberi,
 Respondet: laudatur ab his, culpatur ab illis. 10
 Fufidius vappæ famam timet ac nebulonis,
 Dive is, dives positus in fœnore nummis.
 Quinas capiti mercedes exsecat, atque
 Quanto periclitior quisque est, tanto acrius urget:
 Nomina sectatur, modò sumtâ veste virili, 16
 Sub patribus duris tironum. Maxime, quis non,
 Jupiter, exclamat, simul atque audivit? At ita se
 Pro quæstu sumtum facit. Hic? vix credere possis
 Quàm sibi non sit amicus: ita ut paterille, Terenti
 Fabula quem miserum gnato vixisse fugato 21
 Inducit, non se pejùs cruciaverit atque hic.
 Si quis nunc quærat, Quò res hæc pertinet? Illuc,
 Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.
 Malthinus tunicis demissis ambulat, est qui 29
 Inguen ad obscœnum subductis usque facetus:
 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum.
 Nil medium est. sunt qui nolint tetigisse, nisi illas,
 Quarum subfurâ talos tegat instita veste: 29
 Contrà, alius nullam, nisi olenti in fornice stantem.
 Quidam notus homo cùm exiret fornice; Macte
 Virtute esto, inquit sententia dia Catonis,
 Nam simul ac venas inflavit tetra libido,

14. Exigit.] Porphyrio, Petr. M I. R. unus Pulm.
 & plerique vulgati.

28. At ipse.] Bemb. Petr. duo Pulm. Ille, Asc.

Huc juvenes æquum est descendere, non alienas
 Perniolere uxores. Nolim laudari, inquit, 35
 Sic me, mirator cunni Cupiennius albi.

Audire est operæ precium, procedere rectè
 Qui mœchis non vultis, ut omni parte laborent;
 Utque illis multo corrupta dolore voluptas,
 Atque hæc rara, cadat dura inter sæpe pericla. 40
 Hic se præcipitem tecto dedit: ille flagellis
 Ad mortem cæsus: fugiens hic decidit acrem
 Prædonū in turbā: dedit hic pro corpore nummos:
 Hunc perminxerunt calones: quin etiam illud
 Accidit, ut cuidam testes caudamque salacem 45
 Deineteret ferrum. jure omnes: Galba negabat.

Tutior at quanto merx est in classe secundā:
 Libertinarum dico: Sallustius in quas
 Non minùs insanit quàm qui mœchatur. at hic si,
 Quà res, quà ratio suaderet, quaque modestè 50
 Munifico esse licet, vellet bonus atque benignus
 Esse; daret quantum satis esset, nec sibi damno
 Dedecoriq; foret. verùm hoc se amplectitur uno;
 Hoc amat, & laudat: Matronam nullam ego tango.
 Ut quondam Marfæus amator Originis; ille, 55
 Qui patrium mimæ donat fundumque laremque,
 Nil fuerit mi, inquit, cum uxorib⁹ unquam alienis.
 Verùm est cum mimis, est cum meretricibus: unde
 Fama malum gravius, quàm res, trahit. an tibi
 abundè

Personam satis est, non illud, quidquid ubique 60
 Officit, evitare? bonam deperdere famam,
 Rem patris oblimare, malū est ubicunq;, quid inter-
 est in matronā, ancillā, peccesse togatā?

Villius in Faustā Sullæ gener (hoc miser uno
 Nomine deceptus) penas dedit usq; superque 65
 Quàm satis est, pugnis cæsus, ferroque petitus,
 Exclusus fore, cum Longareus foret intus.
 Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
 Diceret hæc animus: Quid vis tibi? nunquid
 ego à te

Magno progenerum deponco consule cunnum, 70
 Quid responderet? magno patre nata puella est.

At

At quanto meliora monet, pugnantiæque istis
 Dives opis natura suæ! tu si modò rectè
 Dispensare velis, ac non fugienda petendis 75
 Immiscere. tuo vitio, rerumne labores,
 Nil referre putas? quare, ne pœnitèat te,
 Define matronas sectarier: unde laboris
 Plus haurire mali est, quàm ex re decerpere fructus.
 Nec magis huic inter niveos viridesq; lapillos 80
 (Sit licet hoc, Cerinthe, tuum) tenerum est femur,
 aut crus

Rectius; atque etiam melius persæpe togatæ.
 Adde huc, quòd mercem sine fucis gestat; apertè
 Quod venale habet, ostendit; nec, si quid hone-
 sti est,

Jactat, habetq; palàm, quærit quo turpia celet. 85
 Regibus hic mos est; ubi equos mercantur, opertos
 Inspiciunt: ne, si facies (ut sæpe) decora
 Molli fulta pede est, emtorem inducat hiantem,
 Quod pulchræ clunes, breve quod caput, arduæ
 cervix.

Hoc illi rectè. ne corporis optima lynceis 90
 Contemplere oculis, Hypsæâ cæcior, illa
 Quæ mala sunt, spectes. O crus, ô brachia! Verum
 Depygis, nasuta, brevi latere, ac pede longo est.
 Matronæ, præter faciem nil cernere possis,
 Cætera, ni Catiâ est, demissâ veste tegentis. 95
 Si interdicta petes, vallo circumdata, (nam te
 Hoc facit insanum) multæ tibi tum officient res;
 Custodes, lectica, cinisfones, parasitæ,
 Ad talos stola demissa, & circumdata pallâ;
 Plurima, quæ invideant purè apparere tibi rem.
 Altera nil obstat: Cois tibi penè videre est 101
 Ut nudam; ne crure malo, ne sit pede turpi:
 Metiri possis oculo latus. an tibi mavis
 Insidias fieri, preciumque avellier, antè
 Quàm mercem ostendi? Leporem venator ut altâ
 In nive sectatur, positum sic tangere nolit: 106

86. *Apertos.*] *Codex Petr. quidam Lamb. unus*
& alter Torr. & Editio Mureti.

(Cantat, & apponit) meus est amor huic similis;
nam

Transvolat in medio posita, & fugientia captat.
Hiscene versiculis speras tibi posse dolores,

Atque æstus, curaſq; graves è pectore pelli? 110

Nonne cupidinibus statuit natura modum, quem,

Quid latura sibi, quid sit dolitura negatum,

Quærere plus prodest, & inane abscindere soldo?

Num, tibi cùm fauces urit sitis, aurea quæris

Pocula? num efuriens fastidis omnia præter 115

Pavonem rhombumque? tument tibi cùm ingui-
na, num, si (quem

Ancilla, aut verna est præstò puer, impetus in
Continuò fiat, malis tentigine rumpi? (lemq;

Non ego: namq; parabilem amo venerem, faci-

Illam, Pòst paulò; sed pluris, si exierit vir: 120

Gallis hanc, Philodemus ait: sibi, quæ neq; magno

Stet precio, neq; cunctetur, cùm est iussa, venire.

Candida rectaq; sit, munda hæc, ut neq; longa,

Nec magis alba velit, quàm det natura videri.

Hæc ubi supposuit dextro corpus mihi lævum;

Ilia & Egeria est: do nomen quodlibet illi. 126

Nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurat;

Janua frangatur; latret canis; undique magno

Pulsa domus strepitu resonet; vepallida lecto

Defiliat mulier; miseram se conscia clamet; 130

Cruribus hæc metuat, doti deprensa, egomet mi.

Discinctâ tunicâ fugiendum est, ac pede nudo;

Ne nummi pereant, aut pyga, aut denique fama.

Deprendi miserum est: Fabio vel iudice vincam.

107. Captat & apponit.] Lambinus, qua lectio
Cruq. & Torrentio placet & vulgatis quibusdam re-
cipitur.

129. Va pallida.] Bemb. omnes Torr. & Ase. Ut
pallida, quidam MSS. Lamb. Ne, Petr. Vel,
I Gal. & I Pulm.

SATYRA III.

Omnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos

Ut nunquam inducant animum cantare rogati;
 Injussi nunquam desistant. Sardus habebat
 Ille Tigellius hoc. Cæsar, qui cogere posset, 4
 Si peteret per amicitiam patris, atque suam; non
 Quidquam proficeret: si collibuisse, ab ovo
 Usque ad mala citaret, Io Bacchæ, modò summâ
 Voce, modò hæc, resonat quæ chordis quattuor ima;
 Nil æquale homini fuit illi: sæpe velut qui
 Currebat fugiens hostem; persæpe velut qui 10
 Junonis sacra ferret: habebat sæpe ducentos,
 Sæpe decem servos: modò reges atque tetrarchas,
 Omnia magna loquens; modò, Sit mihi mensa tri-
 pes, &

Concha salis puri, & toga, quæ defendere frigus;
 Quamvis crassa, queat. Decies centena dedisses 15
 Huic parco, paucis contento; quinque diebus
 Nil erat in oculis. noctes vigilabat ad ipsum
 Manè; diem totum sternebat. nil fuit unquam
 Sic impar sibi. nunc aliquis dicat mihi, Quid tu?
 Nullane habes vitia? Imò alia, haud fortasse mi-
 nora. 20

Mænius absentem Novium cùm carperet: Heus tu,
 (Quidam ait) ignoras te? an ut ignotum dare nobis
 Verba putas? Egomet mi ignosco, Mænius inquit.
 Stultus & improbus hic amor est, dignusq; notari.
 Cùm tua prævideas oculis mala lippus inunctis;
 Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum, 26
 Quàm aut aquila, aut serpens Epidaurius? at tibi
 contra

7. Bacche.] Codd. fere omnes cum MSS. tum impress.

8. Resonans qua.] Unus cod. Gul. Canteri.

20. Et fortasse.] Omnes MSS. utriusque Academiae & Cruquii, octo Lamb. & quinque vulg.

25. Pervideas.] Omnes MSS. & plerique impressi.

Evenit, inquirant vitia ut tua rursus & illi.
 Iracundior est paulò, minùs aptus acutis
 Naribus horum hominum: rideri possit, eò quòd
 Rusticiùs tonsò toga defluit, & malè laxus 31
 In pede calceus hæret. at est bonus, ut melior vir
 Non alius quisquam; at tibi amicus: at ingenium
 ingens

Inculco latet hoc sub corpore. denique teipsum
 Concute, num qua tibi vitiorum insciverit olim
 Natura, aut etiam consuetudo mala. namque 36
 Neglectis urenda filix innascitur agris.

Illic prævertamur, amatorem quòd amicæ
 Turpia decipiunt cæcum vitia, aut etiam ipsa hæc
 Delectant; veluti Balbinum polypus Agnæ. 40
 Vellem in amicitia sic erraremus, & isti
 Errori nomen virtus posuisset honestum.
 At, pater ut gnati, sic nos debemus amici,
 Si quod sit vitium, non fastidire. strabonem
 Appellat pærum pater; & pullum, malè parvus
 Si cui filius est; ut abortivus fuit olim 46
 Sityphus: hunc varum, distortis cruribus; illum
 Baloutit scaurum, pravis sultum malè talis.
 Parcius hic vivit? trugi dicatur: ineptus
 Et jactantior hic paulò est? concinnus amicis 50
 Postulat ut videatur; at est truculentior atque
 Plus æquo liber? simplex fortisque habeatur:
 Caldior est? acres inter numeretur. opinor,
 Hæc res & jungit, junctos & servat amicos.
 At nos virtutes ipsas invertimus, atque 55
 Sincerum cupimus vas incrustare. probus quis
 Nobiscum vivit? multum demissus homo: illi
 Tardo, cognomen pingui damus: hic fugit omnes
 Infidias, nullique malo latus obdit apertum?
 (Cum genus hoc inter vitæ versetur, ubi acris 60
 Invidia, atque vigent ubi crimina) pro bene sano
 Ac non incauto, nectum astutumque vocamus.

58. *Pinguis damus.*] 1 Gal. R. *quidam Lamb. u-*
nis Cyno. Torr. & plarique vulgati.

Sim-

Simplicior quis & est; (qualem me sæpe libenter-
 Obtulerim tibi, Mæcenas) ut fortè legentem
 Aut tacitum impellat, quovis sermone moleſtus?
 Communi ſenſu planè caret, inquitur. cheu 66
 Quàm temere in noſmet legem ſancimus iniquam!
 Nam vitiiſ nemo ſine naſcitur: optimus ille eſt,
 Qui minimis urgetur. amicus dulcis, ut æquū eſt,
 Cum mea compenſet vitiiſ bona; pluribus hiſce
 (Si modò plura mihi bona ſunt) inclinet, amari
 Si volet: hac lege, in trutinā ponetur eādē.
 Quī ne tuberibus propriis offēdat amicum 73
 Poſtulat; ignoſcat verrucis illius. æquum eſt
 Peccatiſ veniam poſcentem, reddere rurfus. 75

Denique, quatinuſ excidi penituſ vitium iræ,
 Cætera item nequeunt ſtultis hærentia; cur non
 Ponderibuſ modulique ſuiſ ratio utitur? ac, reſ
 Ut quæque eſt, ita ſuppliciiſ delicta coerceat?
 Si quiſ eum ſervum, patinam qui tollere juſſuſ, 80
 Semefoſ piſceſ tepidumque ligurrierit juſ,
 In cruce ſuffigat; Labeone inſanior inter
 Saſoſ dicatur. quanto hoc furioſiſ atque
 Majuſ peccatuſ eſt? paulū deliquit amicuſ;
 Quod niſi concedaſ, habere inſuaviſ, acerbuſ:
 Odiſti, & fugiſ, ut Drufonem debitor æriſ; 86
 Qui, niſi cū trifteſ miſero venere Calende,
 Mercedem aut nummoſ unde unde extricat, a-
 maraſ,

Porrecto jugulo, hiſtorias, captivus ut, audit.
 Comminxit lectuſ potuſ, menſavē catilluſ 90
 Evandri manibuſ trituſ dejecit: ob hanc rem,
 Aut poſituſ antè meā quia pulluſ in parte catini
 Suſtulit eſuriens, minuſ hoc jucunduſ amicuſ
 Sit mihi? quid faciā, ſi furtuſ fecerit, aut ſi
 Prodidērit commiſſa fide, ſponſumve negarit? 95
 Queiſ paria eſſe fere placuit peccata, laborant.

63. *Quis at eſt.*] Nonnulli Lamb. & Editio Torr.
 Si quiſ.] *Valgati ſere omneſ.*

65. *Appellet.*] Unuſ Lamb. & Acroniſ Com-
 mentariuſ.

70. *Flavibuſ hiſ ſe.*] Editio Aſc.

Cum

Cum ventum ad verum est: sensus moresque re-
pugnant,

Atque ipsa utilitas, iusti prope mater & æqui.

Cum prorepserunt primis animalia terris, 99
Mutum & turpe pecus, glandem atque cubilia
propter

Unguibus & pugnis, dein fustibus, atq; ita porro
Pugnabant armis, quæ post fabricaverat usus:
Donec verba, quibus voces sensusque notarent,
Nominaque invenere: dehinc absistere bello,
Oppida cæperunt munire, & ponere leges, 105
Ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
Nam fuit ante Helenam cunus terribilissima belli
Causa: sed ignotis perierunt mortibus illi,
Quos, venerem incertam rapientes, more ferarum,
Viribus editior cædebat, ut in grege taurus. 110
Jura inventa metu iniusti fateare necesse est,
Tempora si fastosque velis evolvere mundi.
Nec natura potest iusto secernere iniquum,
Dividit ut bona diversis, fugienda petendis: 114
Nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet, idemq;
Qui teneros caules alieni fregerit horti,
Et qui nocturnus Divûm sacra legerit, adsit
Regula, peccatis quæ pœnas irroget æquas:
Ne scuticâ dignum horribili sectere flagello.
Nam ut ferula cædas meritum majora subire 120
Verbera, non vereor; cum dicas esse pares res
Furta latrociniiis, & magnis parva mineris
Falce recisurum simili re, si tibi regnum
Permittant homines. si dives, qui sapiens est,
Et sutor bonus, & solus formosus, & est rex; 125
Cur optas quod habes? Non nosti quid pater (in-
quit)

Chrylippus dicat: Sapiens crepidas sibi nunquam
Nec soleas fecit: sutor tamen est sapiens. Quò?
Ut, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen atq;
Optimus est modulator: ut Alfenus vaser, omni
Abiecto instrumento artis, clausâque tabernâ,
Sutor erat: sapiens operis sic optimus omnis
Est opifex, sic rex solus. Vellunt tibi barbam

Lascivi

Lascivi pueri, quos tu nisi fuisse coerces,
 Urgeris turbâ circum te stante, miserque 135
 Rumperis, & latras, magnorum maxime regum.
 Ne longum faciam: dum tu quadrante lavatum
 Rex ibis, neque te quisquam stipator, ineptum
 Præter Crispinum, sectabitur; & mihi dulces
 Ignoscent, si quid peccavero stultus, amici, 140
 Inque vicem illorum patiar delicta libenter;
 Privatusque magis vivam te rege beatus.

SATYRA IV.

EUpolis, atque Cratinus, Aristophanesque
 poetæ,
 Atque alii, quorum comœdia prisca virorum est,
 Si quis erat dignus describi, quod malus, aut fur,
 Quod mœchus foret, aut ficarius, aut alioqui
 Famossus; multa cum libertate notabant. 5
 Hinc omnis pendet Lucilius, hosce securus,
 Mutatis tantum pedibus numerisque; facetus,
 Emunctæ naris, durus componere versus:
 Nam fuit hoc vitiosus, in horâ sæpe ducentos,
 Ut magnum, versus dictabat stans pede in uno. 10
 Cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles:
 Garrulus, atque piger scribendi ferre laborem;
 Scribendi rectè: nam ut multum, nil moror. ecce
 Crispinus minimo me provocat: Accipe, si vis,
 Accipiam tabulas: detur nobis locus, hora, 15
 Custodes: videamus uter plus scribere possit.
 Dî bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
 Finxerunt animi, raro & perpauca loquentis:
 At tu conclusas hircinis follibus auras,
 Usque laborantes dum ferrum molliat ignis, 20

140. Si quid peccâro.] Bemb. P. R. & duo Pulm.
 Peccabo.] Petr. 1 Gal. M 2. quidam Lamb. quin-
 que Torr. & duo Pulm.

15. Accipe jam tabulas.] Plerique Pulm. quidam
 Cruq. & Torr. omnes Lamb. Arg. Asc. & Muret.

15. Dentur nobis.] Bemb. 1 Gal. M 1. R. qui-
 dam Lamb. & Torr. U5

Ut mavis, imitare. beatus Fannius, ultro
 Delatis capsis & imagine : cum mea nemo
 Scripta legat, vulgo recitare timentis, ob hanc rem,
 Quod sunt quos genus hoc minimè juvat ; ut-
 pote plures

Culpari dignos. quem vis mediâ erue turbâ ; 25
 Aut ob avaritiam, aut miserâ ambitione laborat.
 Hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum :
 Hunc capit argenti splendor : stupet Albius ære :
 Hic mutat merces surgente à sole, ad eum quo
 Vespertina tepet regio : quin per mala præceps 30
 Fertur, uti pulvis collectus turbine ; ne quid
 Summâ deperdat metuens, aut ampliet ut rem.
 Omnes hi metuunt versus, odere poetas. (sum
 Fornum habet in cornu ; longè fuge : dummodo ri-
 Excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico : 35
 Et quodcunque semel chartis illeverit, omnes
 Gestiet à furno redeunt scire, lacuque,
 Et pueros & anus. Agedum, pauca accipe contrâ.

Primum ego me illorum, dederim quibus esse
 poetas,

Excerptam numero: neq; enim concludere versum
 Dixeris esse satis ; neq; si quis scribat, uti nos, 41
 Sermoni propiora, putes hunc esse poetam.
 Ingenium cui sit, cui mens diviniore, atque os
 Magna sonaturum, des nominis hujus honorem.
 Idcirco quidam comædia, necne, poema 45
 Effet, quæ vivere : quod acer spiritus ac vis
 Nec verbis nec rebus inest ; nisi quod pede certo
 Differt sermoni, sermo merus. At pater ardens
 Sævit, quod meretrice nepos insanus amicâ
 Filius, uxorem grandi cum dote recuset ; 50
 Ebrius & (magnum quod dedecus) ambulet ante

25. *Eripe turba.*] *Tres Cruq. & unus Pulm. Elige.*] *Plerique MSS. & omnes ante Lambinum impressi.*

26. *Aut ab avaritia.*] *Donsa & Dan. Heinsias.*

26. *Miser ambitione.*] *MS. Petr. P. & plerique Torr.*

46. *Insanit amicâ.*] *Bemb. Petr. M 1. M 2. qua-*
Est Pulm. Muretus & prima Edit. Lamb.

Noctem

Noctem cum facibus. Numquid Pomponius istis
 Audiret leviora, pater si viveret? ergo
 Non satis est puris versum perscribere verbis;
 Quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem 55
 Quo personatus pacto pater. his, ego quæ nunc,
 Olim quæ scripsit Lucilius, eripias si
 Tempora certa, modosque, &c, quod prius ordine
 verbum est,

Posterius facias, præponens ultima primis;
 Non, ut si solvas, *Postquam discordia tetra* 60
Belli ferratos postes portasque refregit;
 Invenias etiam disjecti membra poetæ.

Hactenus hæc: aliàs, justum sit necne poema;
 Nunc illud tantum quæram, meritone tibi sit
 Suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer 65
 Ambulat, & Caprius, rauci malè, cumq; libellis;
 Magnus uterque timor latronibus: at bene si quis
 Et puris vivat manibus; contemnat utrumque.
 Ut sis tu similis Cœli Byrrhique latronum;
 Non ego sum Capri neque Sulci: cur metuas me?
 Nulla taberna meos habeat neq; pila libellos, 71
 Queis manus infudet vulgi, Hermogenisq; Tigelli.
 Non recito cuiquam, nisi amicis, idque coactus;
 Non ubivis, coramve quibuscumlibet. in medio qui
 Scripta foro recitent, sunt multi; quiq; lavantes:
 Suave locus voci resonat conclusus. inanes 76
 Hoc juvat, haud illud quærentes, num sine sensu,
 Tempore num faciant alieno. Lædere gaudes,
 (Inquis) & hoc studio pravus facis. Unde petitur
 Hoc in me jactas? est auctor quis denique eorum
 Vixi cum quibus? absentem qui rodit amicum;
 Qui non defendit, alio culpante; solutos 82
 Qui captat risus hominum, famamque dicacis;
 Fingere qui non visa potest; commissa tacere (to.
 Qui nequit; hic niger est: hunc tu, Romane, cave-
 Sæpe tribus lectis videas cœnare quaternos; 86
 E quibus unus avet quavis aspergere cunctos,
 Præter eum qui præbet aquam; post, hunc quo-
 que potus,

Condita cùm verax aperit præcordia Liber.
 Hic tibi comis, & urbanus, liberque videtur, 90
 In festo nigris : ego, si risi, quod ineptus
 Pastillos Rufillus olet, Gorgonius hircum,
 Lividus & mordax videor tibi. mentio si qua
 De Capitolini furtis injecta Petilli
 Te coram fuerit ; defendas, ut tuus est mos : 95
 Me Capitolinus convictore usus amicoque
 A puero est, causâque meâ permulta rogatus
 Fecit ; & incolumis lætor quod vivit in Urbe :
 Sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 Fugerit. Hic nigræ succus loliginis, hæc est 100
 Ærugo mera : quod vitium procul abfore chartis,
 Atque animo prius, ut si quid promittere de me
 Possum aliud, verè promitto. liberius si
 Dixero quid, si fortè jocosius, hoc mihi juris
 Cum veniâ dabis. insuevit pater optimus hoc me,
 Ut fugerem exemplis vitiorum quæq; notando.
 Cùm me hortaretur, parcè, frugaliter atque 107
 Viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset :
 Nonne vides, Albî ut male vivat filius ? utque
 Barrus inops ? magnum documentum, ne patriam
 rem

Perdere quis velit. A turpi meretricis amore 111
 Cùm deterreret : Sectani dissimilis sis.
 Ne sequerer mœchas, concessâ cùm venire uti
 Possem : Deprensi non bella est fama Treboni,
 (Aiebat.) sapiens, vitatu quidque petitu 115
 Sit melius, causas reddet tibi : mi satis est, si
 Traditum ab antiquis morem servare, tuamque,
 Dum custodis eges, vitam famamque tueri
 Incolumem possum : simul ac duraverit ætas
 Membra animumque tuum, nabis sine cortice.
 Sic me

Formabat puerum dictis : & sive jubebat 121
 Ut facerem quid, Habes auctorem, quo facias hoc ;
 Unum ex iudicibus selectis objiciebat :

105. Hoc mi.] Lambinus, reclamantibus omnibus
 MSS.

Sive

Sive vetabat, an hoc inhonestum & inutile factu;
 Necne sit, addubites, flagret rumore malo cū
 Hic atque ille? Avidos vicinum funus ut ægros
 Exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit: 127
 Sic teneros animos aliena opprobria sæpe
 Absterrent vitiis. ex hoc ego sanus ab illis,
 Perniciem quæcūq; ferunt: mediocribus, & queis
 Ignoscas, vitiis teneor. fortassis & istinc 131
 Largiter abstulerit longa ætas, liber amicus, (me
 Consilium proprium. neq; enim, cū lectulus, aut
 Porticus exceptit, desum mihi: Rectius hoc est:
 Hoc faciens vivam melius: sic dulcis amicis 136
 Occurram: hoc quidā non bellè: numquid ego illi
 Imprudens olim faciam simile? Hæc ego mecum
 Compressus agito labris. ubi quid datur otī,
 Illudo chartis. hoc est mediocribus illis
 Ex vitiis unum: cui si concedere nolis, 140
 Multa poetarum veniat manus, auxilio quæ
 Sit mihi: (nam multo plures sumus) ac veluti te
 Judæi, cogemus in hanc concedere turbam.

SATYRA V.

EGressum magnā me exceptit Aricia Romā
 Hospitio modico: rhetor comes Heliodorus,
 Græcorum longè doctissimus: inde Forum Appi,
 Distertum nautis, cauponibus atque malignis.
 Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
 Præcinctis unum: minùs est gravis Appia tardis.
 Hic ego, propter aquam, quod erat deterrima, ven-
 Indico bellum, cœnantes haud animo æquo (tri
 Expectans comites. jam nox inducere terris
 Umbras, & cœlo diffundere signa parabat. 10

126. *Vides vicinum.*] 1 Gal. nonnulli Lamb. & unus Pulm.

141. *Auxilioque.*] Tres Cantabr. unus Gul. Canteri, quatuor Pulm. Arg. & Asc.

3. *Græcorum lingua.*] Petr. 1 Gal. R.P. M 1. M 2. nonnulli Lamb. quinque Cruq. & Torr. unus Pulm. & Editio Aldina. Tum

Tum pueri nautis, pueris convicia nautæ
 Ingerere. Huc appelle. trecentos inferis: ohe
 Jam satis est. Dum æs exigitur, dum mula ligatur,
 Tota abit hora. mali culices, ranæque palustres
 Avertunt somnos. absentem cantat amicam 15
 Multâ prolutus vappâ nauta, atque viator
 Certatim. tandem fessus dormire viator
 Incipit; ac missæ pastum retinacula mulæ
 Nautæ piger saxo religat, stertitque supinus.
 Jamque dies aderat, cum nil procedere lintrem 20
 Sentimus: donec cerebrosus profilit unus,
 Ac mulæ nautæque caput lumbosque saligno
 Fuste dolat. quartâ vix demum exponimur horâ.
 Ora manusque tuâ lavimus, Feronia, lymphâ.
 Millia tum pransi tria repimus; atq; subimus 25
 Impositum faxis latè candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Mæcenas optimus, atque
 Cocceius, missi magnis de rebus uterque
 Legati; aversos soliti componere amicos.
 Hic oculis ego nigra meis collyria lippus 30
 Illinere. interea Mæcenas advenit, atque
 Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
 Factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Aufidio Lusco prætore libenter
 Linquimus, infâni ridentes præmia scribæ, 35
 Prætextam, & latum clavum, prunæque batillum.
 In Mamurrarum lassî deinde urbe manemus,
 Murenâ præbente domum, Capitone culinam.
 Postea lux oritur multo gratissima: namque
 Plotius & Varius Sinuessæ, Virgiliusque 40
 Occurrunt; animæ, quales neque candidiores
 Terra tulit, neque queis me sit devinctior alter.
 O qui complexus, & gaudia quanta fuerunt!
 Nil ego contulerim jucundo sanus amico.
 Proxima Campano ponti quæ villula, tectum 45
 Præbuit; & parochi, quæ debent, ligna salemq;
 Hinc muli Capuæ clitellas tempore ponunt.

36. *Vatium.*] Omnes MSS. præter 1 Gal. duos
Cruq. & unum Pulm.

Lusum

Lulum it Mæcenas, dormitum ego Virgiliusque :
Namque pilâ lippis inimicum & ludere crudis.

Hinc nos Cocceii recipit plenissima villa, 50
Quæ super est Caudi cauponas. nunc mihi paucis
Sarmenti scurræ pugnam Messique Cicerri,
Musa, velim memores, & quo patre natus uterq;
Contulerit lites. Messî clarum genus Osci:
Sarmenti domina exstat. ab his majoribus orti 55
Ad pugnam venire. prior Sarmentus; Equi te
Esse feri similem dico. Ridemus: & ipse
Messius, Accipio: caput & movet. O, tua cornu
Ni foret exsecto frons, inquit, quid faceres? cùm
Sic mutilus minitaris: At illi fœda cicatrix 60
Setosam lævi frontem turpaverat oris. (tus,
Campanum in morbum, in faciem permulta joca:
Pastorem saltaret uti Cyclopa, rogabat:
Nil illi larvâ aut tragicis opus esse cothurnis.
Multa Cicerrus ad hæc: Donasset jamne catenam
Ex voto Laribus, quærebat: scribe quodd esset, 66
Deterius nihilo dominæ jus esse. rogabat
Denique, cur unquam fugisset; cui satis una
Farris libra foret, gracili sic, tamque pusillo.
Prorsus jucundè cœnam produximus illam. 70

Tendimus hinc rectâ Beneventum; ubi sedu-
lus hospes

Penè arsit, macros dum turdos versat in igne:
Nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
Vulcano, summum properabat lambere tectum.
Convivas avidos cœnam, servosq; timentes (res!
Tum rapere, atq; omnes restinguere velle vide-

Incipit ex illo montes Appulia notos 77
Ostentare mihi, quos torret Atabulus: & quos
Nunquam erepsimus, nisi nos vicina Trivici
Villa recepisset, lacrimoso non sine fumo, 80
Udos cum foliis ramos urente camino.

Hic ego mendacem stultissimus usq; puellam (fert
Ad mediam noctem exspecto; somnus tamen au-

51. *Caudi cauponas.*] Omnes præter unum Pulm.
& alterum Torr.

Intentum

Intentum veneri: tum immundo somnia visu 84
Nocturnam vestem maculant, ventremq; supinum.

Quattuor hinc rapimur viginti & millia rhedis,
Mansuri oppidulo, quod versu dicere non est,
Signis perfacile est. venit vilissima rerum
Hic aqua; sed panis longè pulcherrimus, ultra
Callidus ut soleat humeris portare viator, 90
Nam Canusì lapidosus: aquæ non ditior urna:
Qui locus à forti Diomede est conditus olim.
Flentibus hinc Varius discedit mœstus amicis.

Inde Rubos fessi pervenimus, utpote longum
Carpentes iter, & factum corruptius imbri. 95
Postera tempestas melior, via pejor, ad usque
Bari mœnia piscosi. dehinc Gnatia lymphis
Iratu exstructa dedit risusque jocosque;
Dum flammâ sine, thura liquefcere limine sacro
Persuadere cupit. credat Judæus apella, 100
Non ego. namq; Deos didici securum agere ævum;
Nec, si quid miri faciat natura, Deos id
Tristes ex alto cœli demittere tecto.

Brundisium longæ finis chartæque viæque est;

SATYRA VI.

NON, quia, Mæcenas, Lydorum quidquid
Etruscos

Incoluit fines, nemo generosior est te,
Nec quod avus tibi maternus fuit atq; paternus,
Olim qui magnis legionibus imperitarint;
Ut plerique solent, naso suspendis adunco 5
Ignotos, ut me libertino patre natum:
Cum referre negas, quali sit quisque parente
Natus, dum ingenuus. persuades hoc tibi verè,
Ante potestatem Tulli, atque ignobile regnum,
Multos sæpe viros nullis majoribus ortos 10

89. *Utro.*] Exemplar Aldinum Mureti, H. Steph.
& Tan. Faber.

91. *Dulcior.*] Tres MSS. Torr. unus Crug. &
nonnulli ex vulgatis.

Et

Et vixisse probos, ampliis & honoribus auctos:
 Contrà, Lævinum Valeri genus, unde Superbus
 Tarquinius regno pulsus fuit, unius assis
 Non unquam precio pluris licuisse, notante
 Iudice, quem nosti, populo; qui stultus honores
 Sæpe dat indignis, & famæ servit ineptus; 16
 Qui stupet in titulis & imaginibus. quid oportet
 Nos facere, à vulgo longè latèque remotos?
 Namque esto; populus Lævino mallet honorem
 Quàm Decio mandare novo; censorque moveret
 Appius, ingenuo si non essem patre natus; 21
 Vel meritò, quoniâ in propriâ non pelle quiessem,
 Sed fulgente trahit constrictos gloria curru
 Non minùs ignotos generosis. quò tibi, Tulli,
 Sumere depositum clavum, fierique tribuno? 25
 Invidia accrevit, privato quæ minor esset.
 Nam ut quisq; insanus, nigris mediis impediit crus
 Pellibus, & larum demisit pectore clavum; (tus?
 Audit continuò; Quis homo hic est? quo patre na-
 Ut si qui ægrotet quo morbo Barrus, haberi 30
 Et cupiat formosus; eat quacunque, puellis
 Injiciat curam quærendi singula; quali
 Sit facie, surâ quali, pede, dente, capillo:
 Sic qui promittit cives, Urbem sibi curæ, 34
 Imperium fore, & Italiam, & delubra Deorum;
 Quo patre sit natus, num ignotâ matre inhonestus;
 Omnes mortales curare & quærere cogit.
 Tune Syri, Damæ, aut Dionysi filius, audes
 Dejicere è saxo cives, aut tradere Cadmo?

11. *Multis & honoribus.*] M. 1. M. 2. R. & quidam Lamb.

13. *Pulsus fugit.*] Petr. M. 1. M. 2. P. nonnulli Lamb. & quatuor Blandin. Cruq.

18. *Longè longèque.*] Plures & meliores codices.

25. *Tribunum.*] Omnes MSS. præter Cantabr. quosdam Lamb. & quinque Pulm.

29. *Hic & quo.*] 1 Gal. P. MSS. Torr. Aut, R. Asc. & Ald. & Murer.

30. *Ut cupiat.*] Plerique tum MSS. tum impressi.

At

At Novius collega gradu post me sedet uno: 40
Namq; est ille, pater quod erat meus. Hoc tibi
Paulus,

Et Messala videris? at hic, si plostra ducenta,
Concurrentque foro tria funera, magna sonabit
Cornua quod vincatq; tubas: saltem tenet hoc nos.

Nunc ad me redeo libertino patre natum; 45
Quem rodunt omnes libertino patre natum,
Nunc, quia, Mæcenas, tibi sim convictor; at olim,
Quod mihi pareret legio Romana tribuno.

Diffimile hoc illi est: quia non, ut forsit honorem
Jure mihi invidet quivis, ita te quoq; amicum;
Præsertim cautum dignos assumere, pravâ 51
Ambitione procul, felicem dicere non hoc

Me possum, casu quod te sortitus amicum:
Nulla etenim mihi te fors obtulit, optimus olim
Virgilius, post hunc Varius, dixere quid essem. 55

Ut veni coram, singultim pauca locutus,
(Infans namq; pudor prohibebat plura profari)
Non ego me claro natum patre, non ego circum
Me Satureiano vectari rura caballo, 59
Sed, quod eram, narro: respondes (ut tuus est mos)
Pauca: abeo: & revocas nono post mense, jubesq;
Esse in amicorum numero. magnum hoc ego duco,
Quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,
Non patre præclaro, sed vitâ & pectore paro.

Atqui si vitiis mediocribus ac mea paucis 65
Mendosa est natura, alioqui recta; (velut si
Egregio insperios reprehendas corpore nævos)
Si neque avaritiam, neque sordes, ac mala lustra
Objiciet verè quisquam mihi; purus & insons,
(Ut me collaudem) si & vivo carus amicis; 70
Causa fuit pater his: qui macro pauper agello
Noluit in Flavi ludum me mittere; magni
Quod pueri magnis è centurionibus orti,

54. Sors obtulit.] Codex Petr. plures Terr. & unus
Palm.

57. Multa profari.] M. 1.

70. Si vivo &.] Mnr. & Edit. vulgata.

Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto,
 Ibant octonis referentes Idibus æra ; 75
 Sed puerum est ausus Romam portare, docendum
 Artes, quas doceat quivis eques atque senator
 Semet prognatos: vestem, servosque sequentes
 In magno ut populo si quis vidisset ; avitâ
 Ex re præberi sumtus mihi crederet illos. 80
 Ipse mihi custos incorruptissimus omnes
 Circum doctores aderat. quid multa ? pudicum
 (Qui primus virtutis honos) servavit ab omni
 Non solum factu, verum opprobrio quoq; turpi :
 Nec timuit sibi ne vitio quis verteret, olim 85
 Si præcoparvas, aut (ut fuit ipse) coactor
 Mercedes sequeretur ; neq; ego essem questus. ob
 hoc nunc

Laus illi debetur, & à me gratia major.
 Nil me pœniteat sanum patris hujus : eoque
 Non, ut magna dolo factum negat esse suo pars, 90
 Quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
 Sic me defendam. longè mea discrepat istis
 Et vox & ratio. nam si natura juberet
 A certis annis ævum remeare peractum,
 Atq; alios legere ad fastum quoscunq; parentes 95
 Optaret sibi quisque : meis contentus honestos
 Fascibus & sellis nollem mihi sumere ; demens
 Judicio vulgi, sanus fortasse tuo ; quod (stum.
 Nollem onus, haud unquam solitus, portare mole-
 Nam mihi continuò major quærenda foret res, 100
 Atque salutandi plures ; ducendus & unus
 Et comes alter, uti ne solus rursus peregre
 Exirem ; plures calones atque caballi
 Pascendi ; ducenda petorrita. nunc mihi curto
 Ire licet mulo, vel, si libet, usq; Tarentum ; 105
 Mantica cui lumbos onere ulceret, atque eques ar-
 Objiciet nemo sordes mihi, quas tibi, Tulli, (mos.
 Cùm Tiburte viâ prætorem quinque sequuntur
 Te pueri, lasanum portantes ænophorumque.

96. Contentus, onustus.] Quatuor Lamb. Codices
 Bemh. & M. B. Honustus, Peir.

Hoc ego commodius, quàm tu, præclare senator;
 Millibus atq; aliis vivo. quacunq; libido est, 111
 Incedo solus: percontor quanti olus, ac far:
 Fallacem Circum, vespertinumque pererro
 Sæpe forum: assisto divinis: inde domum me
 Ad porri & ciceris refero laganiq; catinum. 115
 Cœna ministratur pueris tribus: & lapis albus
 Pocula cum cyatho duo sustinet: adstat echinus
 Vilis, cum paterâ guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitum; non solicius, mihi quod cras
 Surgendum sit manè, obeundus Marſya, qui se 120
 Vultum ferre negat Noviorum posse minoris.
 Ad quartam jaceo: post hanc vagor, aut ego lecto,
 Aut scripto quod me tacitum juvet. ungor olivo,
 Non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 Ast ubi me fessum sol acrior ire lavatum 125
 Admonuit, fugio rabiosi tempora signi.
 Præsum non avidè, quantum interpellat inani
 Ventre diem durare, domesticus otior. hæc est
 Vita solutorum miserâ ambitione gravique.
 His me consolor, victurum suavius, ac si 130
 Quæstor avus, pater atq; meus patruusq; fuissent.

S A T Y R A VII.

Proscripti Regis Rupili pus atq; venenum
 Hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 Omnibus & lippis notum & tonsoribus esse.
 Persius hic permagna negotia dives habebat
 Clazomenis, etiam lites cum Rege molestas; 3
 Durus homo, atq; odio qui posset vincere Regem;
 Confidens, tumidus, aded sermonis amari,
 Sisennas, Barros ut equis præcurreret albis.

111. *Multis atque.*] *Lamb. & post eum plerique vulgati.*

115. *Lachanique.*] *Unus Lambini MS.*

130. *Victurus.*] *Tres MSS. Lamb. & unus Pulm.*

7. *Tumidusque.*] *Plerique MSS. & impressi.*

Ad regem redeo. postquam nihil inter utrumq;
 Convenit; (hoc etenim sunt omnes jure molesti,
 Quo fortes, quibus adversum bellum incidit. inter
 HecTORa Priamiden, animosum atq; inter Achillem
 Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors;
 Non aliam ob causam, nisi quod virtus in utroq;
 Summa fuit. duo si discordia vexet inertes; 15
 Aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedii
 Cum Lycio Glaucio; discedat pigrior, ultro
 Muneribus missis) Bruto prætorē tenente
 Ditem Asiā, Rupili & Persi par pugnat; uti non
 Compositus melius cum Bitho Bacchius. in jus 20
 Acres procurrunt; magnum spectaculum uterq;.

Perſius exponit causam; ridetur ab omni
 Conventu; laudat Brutum, laudatque cohortem;
 Solem Asiæ Brutum appellat, stellatque salubres
 Appellat comites, excepto Rege: Canem illum,
 Invisum agricolis fidus, venisse: ruebat 26
 Flumen ut hibernum, fertur quod rara securis.

Tum Prænestinus falso multumque fluenti
 Expressa arbuſto regerit convicia durus
 Vindemiator, & invictus, cui sæpe viator 30
 Cessisset, magnā compellans voce cucullum.

At Græcus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Perſius, exclamat: Per magnos, Brute, Deos te
 Oro, qui reges consueſtis tollere, cur non
 Hunc Regem jugulas? operum hoc, mihi crede,
 tuorum est. 39

15. *Verſet inertes.*] Nonnulli MSS. Lambin.

17. *Pulchrior ulivo.*] Bemb. Petr. R. P. *quatuor*
Cruq. unis Palm. & quinque Torr.

21. *Concurrant.*] Bemb. Petr. M. 1. M. 2. *sex*
Cruq. quinque Palm. & Torr. & tres Gul. Canteri.

28. *Ami. oque fluenti.*] Cantabr. omnes & melio-
res Torr. Musto-que fluenti, Dan. Heinſius.

SATYRA VIII.

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum :
 Cùm faber incertus scamnũ faceretne Priapũ,
 Maluit esse Deum. Deus inde ego, furum aviumq;
 Maxima formido : nam fures dextra coerct,
 Obscenoq; ruber porrectus ab inguine palus :
 Ast importunas volucres in vertice arundo
 Terret fixa, vetatque novis confidere in hortis.
 Huc prius angustis ejecta cadavera cellis
 Conservus vili portanda locabat in arcã.
 Hoc miseræ plebi stabat commune sepulcrum, 10
 Pantolabo scurræ, Nomentanoque nepoti.
 Mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 Hic dabat; heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquiliis habitare salubribus, atque
 Aggere in aprico spatium, quo modò tristes 15
 Albis informem spectabant ossibus agrum :
 Cùm mihi non tantum furesque feræque suetæ
 Hunc vexare locum, curæ sunt atque labori,
 Quantum carminibus quæ versant atque venenis
 Humanos animos. has nullo perdere possum 20
 Nec prohibere modo, simul ac vaga luna decorant
 Protulit os, quin ossa legant, herbasq; nocentes.
 Vidi egomet nigrâ succinctam vadere pallã
 Canidiam, pedibus nudis, passoque capillo,
 Cum Saganã majore ululantem. pallor utraq; 25
 Fecerat horrendas aspectu. scalpere terram
 Unguibus, & pullam divellere mordicus agnam
 Coeperunt. cruor in fossam confusus, ut inde
 Manes elicerent, animas responsa daturas.
 Lanea & effigies erat, altera cerea : major 30
 Lanea, quæ poenis compesceret inferiorem.
 Cerea suppliciter stabat, servilibus, atque
 Jam peritura, modis. Hecaten vocat altera, sævam

28. Diffusus ut inde.] Dno MSS. Torr.

32. Servilibus ut qua.] Petr. 1, Gal. 1res Palm.
 & dno Torr,

Altera Tifiphonen. serpentes atque videres
Infernas errare canes; lunamque rubentem 35
Ne foret his testis, post magna latere sepulcra.
Mentior at si quid, merdis caput inquinat albis
Corvorum; atque in me veniant mictum atque
cacatum

Julius, & fragilis Pediatia, furque Voranus. 39
Singula quid memor? quo pacto alterna loquentes
Umbrae cum Saganâ resonarent triste & acutum?
Utque lupi barbam variâ cum dente colubrae
Abdiderint furtim terris, & imagine cereâ
Largior arserit ignis? & ut non testis inultus
Horruerim voces Furiarum & facta duarum? 45
Nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
Diffusâ nate ficus. at illae currere in Urbem:
Canidae dentes, altum Saganæ caliendrum
Excidere, atque herbas, atque incantata lacertis
Vincula, cum magno risuque jocoque videres.

SATYRA IX.

I Bam fortè viâ Sacrà, sicut meus est mos,
Nescio quid meditans nugarû, & totus in illis.
Accurrit quidam notus mihi nomine tantum;
Arreptaque manu, Quid agis, dulcissime rerum?
Suaviter, ut nunc est, inquam, & cupio omnia
quæ vis. 5
Cum affectaretur; Numquid vis? occupo. at ille,
Noris nos, inquit: docti sumus. Hic ego, Pluris
Hoc, inquam, mihi eris. Misere discedere querens,
Ire modò ocius, interdum consiliter, in aurem
Dicere nescio quid puero. cum sudor ad imos 10
Manaret talos; O te, Bollane, cerebri
Felicem, aiebam tacitus. cum quidlibet ille
Garriret, vicos, urbem laudaret; ut illi
Nil respondebam; Misere cupis, inquit, abire:
Jamdudum video: sed nil agis: usq; tenebo: 15
Persequar. hinc quò nunc iter est tibi? Nil onus
est te

Circumagi: quendam volo visere non tibi notum:
Trans Tiberim longè cubat is, prope Cæsaris
hortos. (quar te.

Nil habeo quod agam, & non sum piger; usq; se-
Demitto auriculas, ut iniquæ mentis asellus, 20
Cum gravius dorso subiit onus. incipit ille:
Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
Non Varium facies: nam quis me scribere plures
Aut citius possit versus? quis membra movere
Mollius? invidet quod & Hermogenes, ego canto.

Interpellandi locus hic erat: Est tibi mater, 26
Cognati, queis te salvo est opus? Haud mihi quis-
Omnes composui. Felices! nunc ego resto. (quam:
Confice: namq; instat fatum mihi triste, Sabella
Quod puero cecinit divinâ mota anus urnâ: 30
Hunc neq; dira venena, nec hosticus auferet ensis,
Nec laterum dolor, aut tussis, nec tarda podagra;
Garrulus hunc quando consumet cunq;: loquaces,
Si sapiat, vitet, simul atque adoleverit ætas.

Ventum erat ad Vestæ, quarta jam parte diei
Præteritâ: & casu tunc respondere vadato 36
Debebat; quod ni fecisset, perdere litem.
Si me amas, inquit, paulum hic ades. Inteream, si
Aut valeo stare, aut novi civilia jura: 39
Et propero quod scis. Dubi sum, quid faciâ, inquit;
Tene relinquâ, an rem. Me sodes. Non faciâ, ille;
Et præcedere cæpit. ego (ut contendere durum est
Cum victore) sequor. Mæcnas quomodo tecum?
Hinc repetit. Paucorum hominum, & mentis be-
ne sanæ.

Nemo dexterius fortunâ est usus. haberes 45
Magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,
Hunc hominem velles si tradere: dispeream, ni
Summosles omnes. non isto vivimus illic,
Quo tu rere modo: domus hac nec purior ulla est,
Nec magis his aliena malis. nil mi officit unquâ,

o. Officit inquam.] 1 Gal. M. 1. R. quidam Lam.
sex Pulm. Nil officit, amissio mi, Petr. 5.

Ditior hic, aut est quia doctior: est locus uni-
 cuiq; suus. Magnum narras, vix credibile. Atqui
 Sic habet. Accendis quare cupiam magis illi
 Proximus esse. Velistantummodo: quæ tua virtus,
 Expugnabis: & est qui vinci possit; eoque
 Difficiles aditus primos habet. Haud mihi deero:
 Muneribus servos corruptipam; non, hodie si
 Exclusus fuero, desistam; tempora quæram;
 Occurram in triviis; deducam, nil sine magno
 Vita labore dedit mortalibus. Hæc dum agit, ecce
 Fuscus Aristius occurrit, mihi carus, & illum
 Qui pulchre nosset, consistimus. Unde venis? &
 Quò tendis? rogat, & responder, vellere cæpi,
 Et prensare manu lentissima brachja, nutans,
 Distorquens oculos, ut me eriperet. malè falsus
 Ridens dissimulare: meum jecur urere bilis. 66
 Certè nescio quid secretò velle loqui te
 Aiebas mecum. Memini bene; sed meliori
 Tempore dicam: hodie tricesima sabbata. vin' tu
 Curtis Judæis oppedere? Nulla mihi, inquam, 70
 Religio est. At mi: sum paulo infirmior, unus
 Multorū. ignosces; aliàs loquar. Huncine solem
 Tam nigrum surrexe mihi? Fugit improbus, ac
 Sub cultro linquit. casu venit obvius illi (me
 Adversarius: &, Quò tu, turpissime? magnà 75
 Exclamat voce; &, Licet antestari? Ego vero
 Oppono auriculam. rapit in jus: clamor utrinq;,
 Undique concursus. sic me servavit Apollo.

SATYRA X.

NEmpe incompósito dixi pede currere versus
 Lucili. quis tam Lucili fautor ineptè est,
 Ut non hoc fateatur? at idem, quodd' sale multo
 Urbem defricuit, charta laudatur eadem. (nam sic
 Nec tamen hoc tribuens, dederim quoq; cætera:
 Et Laberì mimos, ut pulchra poemata, mirer. 6
 Ergo non satis est risu diducere rictum

64. Et pressare.] Unus Pulm. quidam Tor. omnes
 Cantab. & Editio Lambini.

Auditoris: (& est quædam tamen hic quoq; virt⁹.)
 Est brevitæ opus, ut currat sententia, neu se
 Impediat verbis lassas onerantibus aures: 10
 Et sermone opus est, modò tristi, sæpe jocosò,
 Defendente vicem modò rhetoris atque poetæ,
 Interdum urbani parentis viribus, atque
 Extenuantis eas consultò, ridiculum acri
 Fortius & melius magnas plerumque secat res.
 Illi, scripta quibus comœdia prisca viris est, 16
 Hoc stabant, hoc sent imitandi: quos neq; pulcher
 Hermogenes unquam legit, neque sumius iste,
 Nil præter Calvum & doctus cantare Catullum.

At magnum fœcit, quòd verbis Græca Latinis
 Miscuit. O serî studiorum! quine putetis 21
 Difficile & mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 Contigit. At sermo linguâ concinnus utraque
 Suavior, ut Chio nota si commista Falerni est.
 Cùm versus facias, te ipsum percontor, an, & cùm
 Dura tibi peragenda rei sit causâ Petilli, 26
 Scilicet oblitus patriæque patrisque, Latine
 Cùm Pedius causas exsudet Poplicola, atque
 Corvinus; patriis intermiscere petita
 Verba foris malis, Canusini more bilinguis? 30
 Atqui ego cùm Græcos facerem, natus mare citra,
 Versiculos, vetuit me tali voce Quirinus
 Post mediam noctem visus, cùm somnia vera:
 In silvam non ligna feras infanius, ac si
 Magnas Græcorum malis implere catervas. 35
 Turgidus Alpinus jugulat dum Memnona, dumq;
 Dissingit Rheni luteum caput, hæc ego ludo,
 Quæ nec in æde sonent certantia, iudice Tarpâ,
 Nec redeant iterum atq; iterum spectanda theatris.
 Argutâ meretrice potes, Davoque Chremeta 40
 Eludente senem, comis garrere libellos,
 Unus vivorum, Fundani: Pollio regum
 Facta canit pede ter percusso: fortè epos acer,

27. Latini.] Omnes MSS. demptis duobus Lamb.
 & pleraque e vulgatis exemplaria.

41. Comes.] Duo MSS. Cruquii.

Ut nemo, Varius ducit: molle atque facetum
 Virgilio annuerunt gaudentes rure Camenæ. 45
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino, (sem;
 Atque quibusdam aliis, melius quod scribere pos-
 Inventore minor: neque ego illi detrudere ausim
 Hærentem capiti multâ cum laude coronam. 49

At dixi fluere hunc lutulentum, sæpe ferentem
 Plura quidem tollenda relinquendis. age, quæso,
 Tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
 Nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
 Non ridet versus Ennî gravitate minores,
 Cùm de se loquitur, non ut majore reprensus? 55
 Quid vetat & nosmet Lucili scripta legentes,
 Quærere num illius, num rerum dura negarit
 Versiculos natura magis factos, & euntes
 Mollius? ac si quis pedibus quid claudere senis
 Hoc tantum contentus, amet scripssisse ducentos 60
 Ante cibum versus, totidem cœnatus; (Etrusci
 Quale fuit Cassi rapido ferventius amni
 Ingenium; capsis quem fama est esse librisque
 Ambustum propriis) fuerit Lucilius, inquam,
 Comis & urbanus; fuerit limatior idem, 65
 Quàm rudis, & Græcis intacti carminis auctor,
 Quàmque poetarum seniorum turba: sed ille,
 Si foret hoc nostrum fato dilatus in ævum;
 Detereret sibi multa; recideret omne, quod ultra
 Perfectum traheretur; & in versu faciendo 70
 Sæpe caput scaberet, vivos & roderet ungues.

Sæpe stylum veritas, iterum quæ digna legi sint
 Scripturus: neque te ut miretur turba, labores,
 Contentus paucis lectoribus. an tua demens

44. *Varius dictu.*] Petr. P. & duo Pulm. Ductu]
 Ex MSS. pler. que. & codices quidam imprejfi.

45. *Capuo de rure.*] Unus Pulm. & nonnulli Torr.

49. *Cum multâ laude.*] Tres Cantab. tot Pulm. &
 quidam Torr. Cumulatâ] Unus Pulm. & Torr.

68. *Fato delatus.*] Unus Lamb. quatuor Crug. &
 quidam Torr. Delapsus] Unus Pulm. & Asc.
 Dilapsus] Plerique MSS. & Arg.

74. *Contemptus.*] M 2.

H 4

Vili-

Vilibus in ludis dictari carmina malis? 75
 Non ego. nam satis est equitem mihi plaudere :
 ut audax,

Contentis aliis, explosa Arbuscula dixit.
 Men' moveat cimex Pantilius? aut crucier, quòd
 Vellicet absentem Demetrius? aut quòd ineptus
 Fannius Hermogenis lædat conviva Tigelli? 80
 Plotius, & Varius, Mæcenas, Virgiliusque,
 Valgius, & probet hæc Octavius optimus, atque
 Rufus; & hæc utinam Viscorum laudet uterque :
 Ambitione relegatâ, te dicere possum,
 Poëto; te, Messala, tuo cum fratre; simulque 85
 Vos Bibuli, & Servi; simul his te, candide Furni,
 Complures alios, doctos ego quos & amicos
 Fruens prætereo: quibus hæc, sint qualiacunq;
 Arridere velim; doliturus, si placeant spe
 Deterius nostrâ. Demetri, teque, Tigelli, 90
 Discipularum inter jubeo plorare cathedras.
 I puer, atque meo citus hæc subscribe libello.

78. *Aut cruciet.] Omnes Oxon. & Cantab. Palm.
 & Torr. & nonnulli Lambini,*

QUINTI

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
S A T Y R A R U M

L I B E R I I.

S A T Y R A I.

SUNT quibus in satyra videar nimis acer,
& ultra
Legem tendere opus : sine nervis altera,
quidquid

Composui, pars esse putar, similesque meorum
Mille die versus deduci posse. Trebati, (quis,
Quid faciam, præscribe. Quiescas. Ne faciam, in-
Omnino versus? Aio. Peream malè, si non 6
Optimum erat : verùm nequeo dormire. Ter uncti
Transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
Irriguumque mero sub noctem corpus habento.
Aut si tantus amor scribendi te rapit, aude 10
Cæsaris invicti res dicere, multa laborum
Præmia laturus. Cupidum, pater optime, vires
Deficiunt : neque enim quivis horrentia pilis
Agmina, nec fracta pereuntes cuspide Gallos,
Aut labentis equo describat vulnera Parthi. 15
Attamen & justum poteras & scribere fortem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius. Haud mihi deero,
Cum res ipsa feret : nisi dextro tempore, Flacci
Verba per attentam non ibunt Cæsaris aurem ;
Cui malè si palpere, recalcitrat undique tutus. 20

20. *Qui male.*] Petr. 1 Gal. tres Palm.

H 5

Quan-

Quanto rectius hoc, quàm tristi lædere versu
 Pantolabum scurram, Nomentanumque nepotem?
 Cùm sibi quisque timet, quanquam est intactus &
 Quid faciam? saltat Milonius, ut semel ictò (odit.
 Accessit fervor capiti, numerusque lucernis. 25
 Castor gaudet equis; ovo prognatus eodem,
 Pugnis, quot capitum vivunt, totidem studiorum
 Millia. me pedibus delectat claudere verba,
 Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
 Ille velut fidis arcana sodalibus olim 30
 Credebat libris; neque, si malè gesserat usquam,
 Decurrens aliò, neque si bene: quo fit ut omnis
 Votivâ pateat veluti descriptâ tabellâ (ceps:
 Vita senis. sequor hunc, Lucanus an Appulus, an-
 Nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
 Missus ad hoc, pulsus (vetus est ut fama) Sabellis,
 Quò ne per vacuum Romano incurreret hostis:
 Sive quòd Appula gens, seu quòd Lucania bellum
 Incuteret violenta. sed hic stylus haud peret ultro
 Quemquam animantem, & me veluti custodiet
 ensis 40

Vaginâ tectus: quem cur distringere coner,
 Tutus ab infectis latronibus? ô pater & rex
 Japiter, ut pereat positum rubigine telum,
 Nec quisquam noceat cupido mihi pacis! at ille,
 Qui me commòrit, (melius non tangere, clamo)
 Flebit, & in ignis totâ cantabitur Urbe. 45

Cervius iratus leges minitatur & urnam;
 Canidia Albuti, quibus est inimica, venenum;
 Grande malum Turius, si quis se iudice certet.
 Ut, quo quisque valet, suspectos terreat, utque 50
 Imperet hoc natura potens, sic collige mecum.
 Dente lupus, cornu taurus petit. unde, nisi intus
 Monstratum? Scævæ vivacem crede nepoti
 Matrem; nil faciet sceleris pia dextera: (mirum!
 Ut neq; calce lupus quemquam, neq; dente petit
 Sed mala tollit anum vitiato melle cicuta. [bos]

31. Male cesserat.] Lambinus & pleriq; post eum
 impressi. Unquam] Petr. 1 Gal. nonnulli Lamb. duo
 Cruq. & sres Palm.
 Ne

Ne longam faciam, seu me tranquilla senectus^s
 Exspectat, seu mors atris circumvolat alis;
 Dives, inops, Romæ, seu fors ita jusserit, exsul;
 Quisquis erit vitæ, scribam, color. O puer, ut sis
 Vitalis metuo; & majorum ne quis amicus 61
 Frigore te feriat. Quid? cum est Lucilius ausus
 Primus in hunc operis componere carmina morem,
 Detrahere & pellem, nitidus quâ quisque per ora
 Cederet, introrsum turpis; num Lælius aut qui 65
 Duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen,
 Ingenio offensi? aut læso doliere Metello,
 Famosisque Lupo cooperto versibus? atqui
 Primores populi arripuit populumque tributum;
 Scilicet uni æquus virtuti atque ejus amicis. 70
 Quin, ubi se à vulgo & scenâ, in secreta remorant
 Virtus Scipiadæ & mitis sapientia Læli;
 Nugari cum illo, & discincti ludere, donec (vis^h
 Decoqueretur olus, soliti. quidquid sum ego, quam-
 Infra Lucili censum ingeniumque; tamen me 75
 Cum magnis vixisse invita fatebitur usque
 Invidia; & fragili quærens illidere dentem,
 Offendet solido: nisi quid tu, docte Trebati,
 Dissentis. Equidem nihil hic diffindere possum.
 Sed tamen ut monitus caveas, ne fortè negoti 80
 Incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum:
 Si mala condiderit in quem quis carmina, jus est
 Judiciumque. Esto, si quis mala: sed bona si quis
 Judice condiderit laudatur Cæsare. Si quis
 Opprobriis dignum latraverit, integer ipse, 85
 Solventur risu tabulæ: tu missus abibis.

69. *Tributum.*] *Lambinus & Turnebus.*

79. *Dissidere.*] *Nonnulli Torr. Distingere.*] *Ceteri omnes MSS. præter Bemb. & Gal. Patr. 1735 Lamb. Cruq. & Pulm. & quosdam Torr.*

85. *Laceraverit.*] *Nonnulli MSS. Lamb.]*

SATYRA II.

QUÆ virtus & quanta, boni, sit vivere parvo,
(Nec meus hic sermo est; sed quem præcepit Ofellus,

Rusticus, abnormis sapiens, crassaque Minervâ)
Discite, non inter lances mensasque nitentes,
Cum stupet insanis acies fulgoribus, & cum 5
Acclinis falsis animus meliora recusat;
Verum hic impransî mecum disquirite. Cur hoc?
Dicam, si potero. malè verum examinat omnis
Corruptus iudex. leporem sectatus, equove
Lassus ab indomito; vel si Romana fatigat 10
Militia assuetum græcari; seu pila velox,
Molliter austerum studio fallente laborem;
Seu te discus agit, petè cedentem aera disco:
Cum labor extruderit fastidia, ficcus, inanis 14
Sperne cibum vilem; nisi Hymettia mella Falerno
Ne biberis diluta. foris est promus, & atrum
Defendens pisces hiemat mare: cum sale panis
Latrantem stomachum bene leniet, unde putas? aut
Quî partum? non in caro nidore voluptas
Summa, sed in teipso est. tu pulmentaria quære
Sudando. pinguem vitiis albumq;, nec ostrea, 21
Nec scarus, aut poterit peregrina juvare lagois.
Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
Hoc potiùs quam gallinâ tergere palatum,
Corruptus vanis rerum? quia veneat auro 25
Rara avis, & pictâ pandat spectacula caudâ:
Tanquã ad rem attineat quicquã. num vesceris istâ,
Quam laudas, plumâ? cocto num adest honor idem?

1. *Quanta, bonis.*] *Bemb. R. M 1, unus Torr. Editio Aldina. Asc. & Fabricius.*

3. *Abnormi.*] 1 *Gal. literâ, S, erasâ. Petr. quidam Lamb. tres vetustissimi Bland. Cruq. totidem Pulm. quatuor Torr. & unus Fabr.*

28. *Cocto nec.*] 1 *Gal. Ald. Coctove num.*] *Editio Gryphiana, Mureti & nonnulli recentiores.*

28. *Color idem.*] *M 2, unus Cruq. duo Torr. & tres Pulm.*

Carne tamen quamvis distat nihil, hac magis illa;
Imparibus formis deceptum te patet. æsto. 30

Unde datum sentis, lupus hic, Tiberinus, an alto
Captus hiet? pontesne inter jactatus, an amnis
Ostia sub Tusci? laudas, insane, trilibrem (est,
Mullum; in singula quem minuas pulmenta necesse
Ducit te species, video. quod pertinet ergo 35
Proceros odisse lupos? quia scilicet illis
Majorem natura modum dedit, his breve pondus.
Jejunus raro stomachus vulgaria temnit.
Porrectum magno magnum spectare catino
Vellem, ait Harpyiis gula digna rapacibus. at vos
Præsentem Austri, coquite horum obsonia: quan-
quam

Puter aper rhombusque recens, mala copia quando
Ægrum sollicitat stomachum; cum rapula plenus
Atque acidas mavult inulas. necdum omnis abacta
Pauperies epulis regum: nam vilibus ovis, 47
Nigrisque est oleis hodie locus. haud ita pridem
Galloni præconis erat acipensere mensa
Infamis. quid? tum rhombos minùs æquor alebat?
Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido;
Donec vos auctor docuit prætorius. ergo 50
Si quis nunc mergos suaves edixerit aspos;
Parebit pravi docilis Romana juvenus.

Sordidus à tenui victu distabit, Ofello
Iudice. nam frustra vitium vitaveris illud;
Si te aliò pravum detorseris. Avidienus, 55
Cui Canis ex vero ductum cognomen adhæret,
Quinquennes oleas est, & silvestria corna;
Ac, nisi mutatum, parcat defundere vinum, &
Cujus odorem olei nequeas perferre: (licebit
Ille repotia, natales, alioſve dierum 60
Festos albarus celebret) cornu ipse bilibri
Caulibus instillar, veteris non parcus aceti.

38. Stomachus raro.] Editio Aldina & Mureti,
plures etiam ex recentioribus.

53. Distabat.] Bemb. Petr. omnes Pulm. & Cruq.
præter unum.

Quali igitur victu sapiens utetur, & horum
Utrum imitabitur? hæc urget lupus, hæc canis aiunt.
Mundus erit, qui non offendet fordibus, atq; 65
In neutram partem cultus miser. hic neque servis,
Albuti senis exemplo, dum munia didit,
Sævus erit; nec sic ut simplex Nævius, unctam
Convivis præbebit aquam: vitium hoc quoque
magnum.

Accipe nunc, victus tenuis quæ quantaq; secum
Afferat, in primis valeas bene: nam variae res 71
Ut noceant homini, credas, memor illius escæ,
Quæ simplex olim tibi federit, at simul assis
Miscueris elixa, simul conchylia turdis; 74
Dulcia se in bilem vertent, stomachoq; tumultum
Lenta feret pituita, vides, ut pallidus omnis
Cœnâ desurgat dubiâ? quin corpus onustum
Hæsternis vitiis animum quoque prægravat unâ,
Arque affigit humo divinæ particulam auræ. 79
Alter, ubi dicto citius curata sopori (git.
Membra dedit, vegetus præscripta ad munia sur-
Hic tamen ad melius poterit transcurrere quon-
Sive diem festum rediens advexerit annus, (dam;
Seu recreare volet tenuatum corpus; ubique
Accedent anni, & tractari mollius ætas 85
Imbecilla volet. tibi quidnam accedet ad istam,
Quam puer & validus præsumis, mollietiem; seu
Dura valetudo inciderit, seu tarda senectus? (lus

Rancidum aprum antiqui laudabant; non quia na-
illis nullus erat, sed, credo, hac mente, quod hospes
Tardius adveniens, vitiatum commodius, quam
Integrum edax dominus consumeret. hos utinam
Heroas natum tellus me prima tulisset. (inter

Das aliquid famæ, quæ carmine gratior aurem
Occupat humanam? grandes rhombi, patinæq; 95

64. Hæc canis angit.] Pleriq; ex MSS. & impressis.

79. Atq; affligit.] Lamb. H. Stephan. ex fide XII.
MSS. & plerique recentiores.

83. Adduxerit.] Duo MSS. Crug. unus & alt. Torr.

95. Occupet.] Unus Crug. plures Pulm. meliores
Torr. & omnes Lambini. Grande

Grande ferunt unà cum damno dedecus. adde
 Iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum,
 Et frustra mortis cupidum, cum deerit egenti
 As, laquei precium. Jure (inquis) Trasius istis
 Jurgatur verbis: ego vectigalia magna, 100
 Divitiasque habeo tribus amplas regibus. Ergo
 Quod superat, non est melius quo insumere possis?
 Cur eget indignus quisquam, te divite? quare
 Tempa ruunt antiqua Deum? cur, improbe, caræ
 Non aliquid patriæ tanto emetiris acervo? 105
 Uni nimirum rectè tibi semper erunt res?
 O magnus posthac inimicis risus! uterne
 Ad casus dubios fides tibi certius? hic, qui
 Pluribus assuerit mentem corpusque superbum;
 An qui contentus parvo, metuensque futuri, 110
 In pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?

Quò magis his credas: puer hunc ego parvus O-
 fellum

Integris opibus novi non latius usum,
 Quàm nunc accisis. videas metato in agello, 114
 Cum pecore & gnatis, fortem mercede colonum,
 Non ego, narrantem, temere edi luce professâ
 Quidquam, præter olus, fumosæ cum pede pernæ.
 Ac mihi, cum longum post tempus venerat hospes,
 Sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
 Vicinus, bene erat, non piscibus urbe petitis, 120
 Sed pullo, atque hædo: tum pensilis uva secundas
 Et nux ornabat mensas, cum duplici ficu.
 Post hoc ludus erat coppâ potare magistrâ:
 Ac venerata Ceres, ut culmo surgeret alto,
 Explicuit vino contractæ seria frontis. 125
 Sæviat, atque novos moveat fortuna tumultus;

98. Egenti *Æs.*] *Pleriq; Cruq. Pulm. nonnulli
 Canteri. Omnes Torr. & plurimi ex vulgatis.*

106. Recta.] *Bemb. M 2. quidam Lamb. & u-
 nus Cruq.*

113. Lantius.] *Henr. Stephanus.*

123. Culpa.] *Omnes MSS. [vater Cod.R. & Petr.
 & omnes fere impressi.*

Quantum

Quantum hinc imminuet? quanto aut ego parcius
aut vos,

O pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
Nam propriæ telluris herum natura, neque illum,
Nec me, nec quemquam statuit. nos expulit ille:
Illum aut nequities aut vâfri inscitia juris, 131
Postremò expellet certè vivacior heres.
Nunc ager Umbreni sub nomine, nuper Ofelli
Dictus, erit nulli proprius; sed cedit in usum
Nunc mihi, nunc alii. quocirca vivite fortes;
Fortiaque adversis opponite pectora rebus. 136

S A T Y R A III.

SIC rarò scribis, ut toto non quater anno (xens,
Membranam poscas, scriptorum quæque rete-
Iratus tibi, quòd vini somnique benignus
Nil dignum sermone canas. quid fiet? ab ipsis
Saturnalibus huc fugisti. sobrius ergo 5
Dic aliquid dignum promissis: incipe. nil est.
Culpantur frustra calami, immeritusque laborat
Iratis natus paries Dis atque poetis.
Atqui vultus erat multa & præclara minantis,
Si vacuum tepido cepisset villula tecto.
Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro?
Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
Invidiam placare paras, virtute relicta?
Contemnere, miser. vitanda est improba Siren
Desidia; aut quidquid vitâ meliore parasti 15
Ponendum æquo animo. Dî te, Damasippe, Deæq;
Verum ob consilium donet tonsore. sed unde
Tam bene me nosti? Postquam omnis res mea ja-
Ad medium fracta est, aliena negotia curo, (num
Excussus propriis. olim nam quærere amabam, 20
Quò vaser ille pedes lavisset Sisyphus ære;
Quid sculptum infabre, quid fûum durius esset:
Callidus huic signo ponebam millia centum:
Hortos, egregiasque domos mercarier unus
Cum lucro noram: unde frequentia Mercuriale
Imposuere mihi cognomen compita. Novi, 26
Et

Et morbi miror purgatum te illius. Atqui
 Emovit veterem mirè novus, ut solet, in cor
 Trajecto lateris miseri, capitisque dolore:
 Ut lethargicus hic cùm sit pugil, & medicum urget,
 Dum nequid simile huic, esto ut libet. O bone,
 ne te

31

Frustrare: insanis & tu, stultique prope omnes,
 Si quid Stertinius veri crepat, unde ego mira
 Descripti docilis præcepta hæc, tempore quo me
 Solatus jussit sapientem pascere barbam,

35

Atque à Fabricio non tristem ponte reverti.
 Nam, malè re gestà, cùm vellem mittere operto
 Me capite in flumen, dexter stetit: & Cave faxis
 Te quidquam indignum. pudor, inquit, te malus
 Insanus qui inter vereare insanus haberi. surget,
 Primùm nam inquiram, quid sit furere: hoc si erit
 Solo, nil verbi, pereas quin fortiter, addam. In te

Quem mala stultitia, & quemcunq; inscitia veri
 Cæcum agit, insanum Chrysippi porticus & grex
 Autumat. hæc populos, hæc magnos formula reges,
 Excepto sapiente, tenet. nunc accipe quare

46

Desipiant omnes, æquè ac tu, qui tibi nomen
 Insano posuere. velut silvis, ubi passim
 Palantes error certo de tramite pellit;
 Ille sinistrorsum, hic dextrorsum abiit; unus utriq;
 Error, sed variis illudit partibus: hoc te
 Crede modo insanum; nihilo ut sapientior ille,
 Qui te deridet, caudam trahat. est genus unum
 Stultitiæ, nihilum metuenda timentis; ut ignes,
 Ut rupes, fluviosq; in campo obstare queratur: 55
 Alterum & huic varium, & nihilo sapientius, ignes
 Per medios, fluviosque ruentis. clamet amica
 Mater, honesta soror, cum cognatis, pater, uxor;
 Hic fossa est ingens, hic rupes maxima: serva:
 Non magis audierit, quàm Fusius ebrius olim, 60
 Cùm Ilionam edormit, Catienis mille ducentis,

39. *Malus angit.*] *Septem Crug. & Torr. & quinq.*
Pulm.

43. *Quacumque.*] *Editio Arg. Mureti & Dacerii.*
Mater,

*Mater, te appello, clamantibus. huic ego vulgum
Errori similem cunctum insanire docebo.*

Insanit veteres statuas Damasippus emendo :
Integer est mentis Damasippi creditor ? esto : 65
Accipe, quod nunquam reddas mihi, si tibi dicam:
Tunc insanus eris, si acceperis ? an magis excors
Rejecta praeda, quam praesens Mercurius fert ?
Scribe decem à Nerio : non est satis : adde Cicutæ
Nodosi tabulas centum : mille adde catenas : 70
Effugiet tamen hæc sceleratus vincula Proteus.
Cum rapies in jus malis ridentem alienis ;
Fiet aper, modò avis, modò saxum, & cum vo-
let, arbor.

Si malè rem gerere insani est ; contrà, bene sani :
Putidius multo cerebrum est (mihi crede) Perilli
Distantis, quod tu nunquam rescribere possis. 76

Audire, atq; togam jubeo componere quisquis
Ambitione malâ, aut argenti pallet amore ;
Quisquis luxuriâ, tristive superstitione,
Aut alio mentis morbo calet : huc propius me,
Dum doceo insanire omnes, vos ordine adite.

Danda est ellebori multo pars maxima avaris :
Nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
Heredes Staberî summam incidere sepulcro ;
Ni sic fecissent, gladiatorum dare centum 85
Damnati populo paria, atq; epulum, arbitrio Arri,
Frumenti quantum metit Africa. Sive ego pravè,
Seu rectè hoc volui, ne sis patruus mihi. Credo
Hoc Staberî prudentem animû vidisse—Quid ergo
Sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
Heredes voluit ? Quoad vixit, credidit ingens 91
Pauperiem vitium ; & cavit nihil acrius : ut, si
Fortè minus locuples uno quadrante periret,
Ipse videretur sibi nequior. omnis enim res,
Virtus, fama, decus, divina humanaq;, pulchris 95

72. *Jura malis.*] MSS. plerique, at ex recentiori-
bus & libri aliquot impressi.

89. *Animum jussisse.*] Lambin. contra omnium
MSS. fidem.

Divitiis parent ; quas qui construxerit, ille
 Clarus erit, fortis, iustus — Sapiensne ? Etiam,
 & rex,

Et quidquid volet. hoc, veluti virtute paratum,
 Speravit magnæ laudi fore. quid simile isti 99
 Græcus Aristippus ? qui servos projicere aurum
 In mediâ iussit Libyâ ; quia tardiùs irent
 Propter onus segnes. uter est insanior horum ?
 Nil agit exemplum litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emtas comportet in unum,
 Nec studio citharæ, nec Musæ deditus ulli ; 105
 Si scalptra & formas non futor ; nautica vela
 Averfus mercaturis ; delirus & amens
 Undique dicatur meritò. quid discrepat istis,
 Qui nummos aurumque recondit, nescius uti 109
 Compositis, metuensque velut contingere sacrum ?
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 Porrectus vigilet cum longo fuste ; neque illinc
 Audeat esuriens dominus contingere granum ;
 Ac potiùs foliis parcus vescatur amaris :
 Si positis intus Chii veterisque Falerni 115
 Mille cadis ; (nihil est, tercentum millibus) acre
 Poteracetum ; age ; si & stramentis incubet, unde-
 octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 Blattarum ac tinearum epulæ, putrescat in arcâ :
 Nimirum insanus paucis videatur ; eò quòd 120
 Maxima pars hominum morbo jactatur eodem.

Filius, aut etiam hæc libertus ut ebibat heres,
 Dis inimice senex, custodis, ne tibi desit ?
 Quantulum enim summæ curtabit quisq; dierum,
 Ungere si caules oleo meliore, caputque 125
 Coeperis impexâ fœdum porrigine ? quare,
 Si quidvis satis est, perjuras, surripis, aufers
 Undique ? tun' sanus ? populum si cædere saxis

96. Contraxerit.] Petr. I Gal. R. P. M 1. *pluras*
Cruq. & duo Pulm.

97. Sapiens, etiam.] *Plerique impressi & MSS.*
exceptis omnibus Lambini, quibusdam Cruq. Torr.
& tribus Pulm. R. P. M 1. & Bomb.

Incipias.

Incipias, servosve tuos, quos ære parâris;
 Infanum te omnes pueri, clamentq; puellæ. 130
 Cùm laqueo uxorem interimis, matremq; veneno,
 Incolumi capite es? Quid enim? Neque tu hoc
 facis Argis,

Nec ferro, ut demens genitricem occidit Orestes.
 An tu reris eum occiso insanisse parente,
 Ac non antè malis dementem actum Furiis, quàm
 In matris jugulo ferrum tepefecit acutum? 136
 Quin, ex quo est habitus malè tutæ mentis Orestes,
 Nil sanè fecit quod tu reprehendere possis:
 Non Pyladen ferro violare, aususve sororem
 Electram: tantùm maledixit utriq;, vocando 140
 Hanc furiam, hunc aliud, jussit quod splendida
 bilis.

Pauper Optimus argenti positi intus & auri,
 Qui Veientanum festis potare diebus
 Campanâ solitus trullâ, vappamque profectis,
 Quondam lethargo grandi est oppressus; ut heres
 Jam circùm loculos & claves lætus ovanisque 146
 Curreret. hunc medicus multùm celer atq; fidelis
 Excitat hoc pacto: mensam poni jubet, atque
 Effundi saccos nummorum, accedere plures (lud;
 Ad numerandum: hominem sic erigit. addit & il-
 Ni tua custodis, avidus jam hæc auferet heres. 151
 Men' vivo? Ut vivas igitur, vigila: hoc age.

Quid vis?

Deficient inopem venæ te, ni cibus atque
 Ingens accedat stomacho fultura ruenti.
 Tu cessas? agendum; sume hoc ptisanarium oryzæ.
 Quanti emtæ? Parvo. Quanti ergo? Octo assi-
 bus. Eheu! 156

Quid refert, morbo, an furtis, pereamq; rapinis?
 Quisnam igitur sanus? Qui non stultus. Quid
 avarus?

Stultus & insanus. Quid? si quis non sit avarus;
 Continud sanus? Minimè. Cur Stoice? Dicam.

155. *Quid cessas?* Muretus reclamantibus; MSS.
 at servantibus Lambino & plerisque vulgaris.

Non

Non est cardiacus (Craterum dixisse putato) 161
 Hic æger. Rectè est igitur, surgetque? Negabit:
 Quòd latus, aut renes morbo tententur acuto.
 Non est perjurus, neque sordidus. Immolet æquis
 Hic porcum Laribus. Verùm ambitiosus & audax.
 Naviget Anticyram, quid enim differt, barathrone
 Dones quidquid habes, an nunquam utare paratis?

Servius Oppidius Canusi duo prædia dives
 Antiquo censu gnatis divisisse duobus 169
 Fertur, & hoc moriens pueris dixisse vocatis
 Ad lectum: Postquam te talos, Aule, nuceſque
 Ferre sinu laxo, donare, & ludere vidi,
 Te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem,
 Extimui, ne vos ageret vesania discors;
 Tu Nomentanum, tu ne sequerere Cicutam. 173
 Quare per Divos oratus uterque Penates,
 Tu cave ne minuas; tu ne majus facias id
 Quod satis esse putat pater, & natura coerces.
 Præterea ne vos titillet gloria, jure-
 jurando obstringam ambo: uter ædilis, fueritve
 Vestrum prætor, is intestabilis & sacer esto. 181
 In cicere atque fabâ bona tu, perdasque lupinis,
 Latus ut in circo spariere, aut æneus ut stes;
 Nudus agris, nudus nummis, infane, paternis?
 Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu,
 Astuta ingenuum vulpes imitata leonem? 186

Ne quis numasse velit Ajacem, Attrida, vetas cur?
 Rex sum. Nil ultra quæro plebeius. Et æquam
 Rem imperito: at si cui videor non justus, inulto
 Dicere, quæ sentit, permitto. Maxime regum, 190
 Dî tibi dent captâ classẽ redducere Trojã:
 Ergo consulere, & mox respondere licebit?
 Consule. Cur Ajax heros ab Achille secundus
 Putrescit, toties servatis clarus Achivis; 194
 Gaudeat ut populus Priami Priamũsq; inhumato,
 Per quem tot juvenes patrio caruere sepulcro?

188. *Quare plebeius.*] Unus Cruq. & Canterus.

189. *Ac si cui.*] Omnes MSS. exceptis antiquiss.
 Blaudin, & uno Cruq.

Mille ovium insanus morti dedit, inclytū Ulyſſem
 Et Menelaum unā mecum ſe occidere clamans.
 Tu cū pro vitulā ſtatuis dulcem Aulide gnatam
 Ante aras, ſpargiſque molā caput, improbe, falſā;
 Rectum animi ſervas? Quorſum? Inſanus quid
 enim Ajax 201

Fecit, cū ſtravit ferro pecus? abſtinuit vim
 Uxore & gnato, mala multa precatus Atridis:
 Non ille aut Teucrum, aut ipſum violavit Ulyſſem.
 Verū ego, ut hærentes adverſo litore naves 205
 Eriperem, prudens placavi ſanguine Divos.
 Nempe tuo, furioſe. Meo, ſed non furioſus.
 Qui ſpecies alias veris, ſclerisſque tumultu
 Permiſtas capiet, commotus habebitur: atque
 Stultitiāne erret, nihilum diſtabit, an irā. 210
 Ajax immeritos dum occidit, deſipit, agnoſ?
 Cū prudens ſcelus ob titulos admittis inanes,
 Stas animo? & purum eſt vitio tibi, cū tumi-
 dum eſt cor?

Si quis lecticā nitidam geſtare amet agnam;
 Huic veſtem, ut gnatae, parer, ancillas parer, aurum;
 Puſam, aut puſillam appellet, fortiq; marito 216
 Deſtinet uxorem, interdicto huic omne adimar jus
 Prætor, & ad ſanos abeat tutela propinquos.
 Quid? ſi quis gnatam pro murā devover agnā,
 Integer eſt animi? ne dixeris, ergo ubi prava 220
 Stultitia, hic ſumma eſt inſania: qui ſcleratus,
 Et furioſus erit: quem cepit vitrea fama,
 Hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.

Nunc, age, luxuriam & Nomentanum arripe
 mecum:

Vincet enim ſtultos ratio inſanire nepotes. 225
 Hic ſimul accepit patrimoni mille talenta,
 Edicit, piſcator uti, pomarius, auceps,
 Unguentarius, ac Tuſci turba impia vici,

208. *Vero.*] *Unus Cruq.* Veri, cateri omnium
 præter codicem R. & vetuſtiſſ. MS. *Cruq.*

216. *Puſam aut puſillam.*] MS. *quidam.* Pupam
 aut puſillam, alii.

Cum

Cum scurris factor, cum Velabro omne macellum
Manè domum veniant. Quid tum? Venere fre-
quentes. 230

Verba facit leno: Quidquid mihi, quidquid &
horum (vel cras.

Cuique domi est, id crede tuum; & vel nunc pete
Accipe, quid contrà juvenis responderit æquus.
In nive Lucanà dormis ocreatus, ut aprum 234
Cœnem ego: tu pisces hiberno ex æquore verris:
Segnis ego, indignus qui tantum possideam. aufer:
Sume tibi decies, tibi tantundem; tibi triplex,
Unde uxor mediâ currat de nocte vocata.

Filius Æsopi detractam ex aure Metellæ
(Scilicet ut decies solidum exsorberet) aceto 240
Diluit insignem baccam: qui sanior, ac si
Illud idem in rapidum flumen jaceretve cloacam?
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
Nequitia & nugis, pravorum & amore gemellum,
Luscinias soliti impenso prandere coemtas, 245
Quorsum abeant sani? cretâ an carbone notandi?

Ædificare casâs, plostello adjungere mures,
Ludere par impar, equitare in arundine longâ,
Si quem delectet barbatum; amentia verset.
Si puerilius his ratio esse evincet amare; 250
Nec quicquam differre, utrumne in pulvere, trimus
Quale prius, ludas opus, an meretricis amore
Solicitus plores: quæro, faciasne quod olim
Mutatus Polemon? ponas insignia morbi,
Fasciolas, cubital, focalia; potus ut ille 255
Dicitur ex collo furtim carphisse coronas,

235. *Æquore vellis.*] Bemb. 1 Gal. M. 2. unus
Cruq. quatuor Pulm. & tres Torr.

238. *Media currit.*] Omnes Cantab. M. 2. omnes
Cruq. & Torr. & quatuor Pulm.

Ibid. Decurrit nocte.] M. 1. & duo Torr.

246. *Cretâ ut carbone notati.*] Quidam Lamb.
Cruq. Torr. & Pulm. Bemb. & Peir.

255. *Cubital.*] Omnes utriusque Academia, Cruq.
Bemb. & optimi Torr.

Postquam

Postquam est impransū correptus voce magistri ?
 Porrigis irato puero cū poma, recusat :
 Sume cælle ; negat : si non des, opiat. amator
 Exclusus qui distat ? agit ubi secum, eat, an non,
 Quò rediturus erat non arcessitus ; & hæret 261
 Invisis foribus, Nec nunc, cū me vocet ultro,
 Accedam ? an potius mediter finire dolores ?
 Excluit ; revocat : redeam ? non, si obsecret. Ecce
 Servus non paulo sapientior : O here, quæ res 265
 Nec modum habet, neq, consilium, ratione modoq,
 Tractari non vult. in amore hæc sunt mala : bellū,
 Pax rursū. hæc si quis tempestatis prope ritu
 Mobilia, & cæcā fluitantia sorte, laboret
 Reddere certa sibi ; nihilo plus explicet, ac si
 Insanire paret certā ratione modoque. 271
 Quid ? cū Picens exerceps semina pomis,
 Gaudes, si cameram percussit fortè, penes te es ?
 Quid ? cū balba seris annoso verba palato,
 Ædificante casus qui sanior ? adde cruorem 275
 Stultitiæ, atque ignem gladio scrutare. modò,
 inquam,
 Hellade percussā, Marius cū præcipitat se,
 Cerritus fuit ? an commotæ crimine mentis
 Absolves hominem, & sceleris damnabis eundē,
 Ex more imponens cognata vocabula rebus ? 280
 Libertinus erat, qui circum compita siccus
 Lauris manè senex manibus currebat, & unum,
 (Quid tam magnum ? addens) unum me surpice
 morti,
 Dis etenim facile est, orabat ; sanus utrisque
 Auribus atq, oculis : mentem, nisi litigiosus, 285
 Exciperet dominus, cū venderet hoc quoque
 vulgus
 Chrysippus ponit secundā in gente Meneni.
 Jupiter, ingentes qui das adimisque dolores,
 (Mater ait pueri menses jam quinque cubantis)
 Frigida si puerum quartani reliquerit, illo 290

283. *Quiddam.*] *Quidam* Crug. *plures* Torr. &
Pulcr. Lamb. & *vulgasi* plarique,

Manè

Manè die, quo tu indicis jejunia, nudus
In Tiberi stabit. Casus medicusve levarit
Ægrum ex præcipiti; mater delira necabit
In gelidâ fixum ripâ, febrimque reducet. 294

Quomodo malo mentem concussa? timore Deorum.

Hæc mihi Stertinius, sapientum octavus, amico
Arma dedit, posthac ne compellarer inultus.
Dixerit insanum qui me, totidem audiet; atque
Respicere ignoto discet pendentia tergo. 299

Stoice, post damnum sic vendas omnia pluris:
Quâ me stultitiâ (quoniam non est genus unum)
Insanire putas? ego nam videor mihi sanus.

Quid? caput abscissum demens cum portat Agave
Gnati infelicitis, sibi tum furiosa videtur?

Stultum me fateor (liceat concedere veris) 305

Atque etiam insanum: tantum hoc ediffere, quo me

Ægrotare putes animi vitio. Accipe: primum

Ædificas; hoc est, longos imitaris, ab imo

Ad summum totus moduli bipedalis: & idem

Corpore majorem rides Turbonis in armis 310

Spiritum & incessum: quid ridiculus minus illo?

An quodcumque facit Mæcenas, te quoque, verum est,

Tanto dissimilem, & tanto certare minorem?

Absentis ranae pullis vituli pede pressis,

Unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens 315

Bellua cognatos eliserit. illa rogare, (fuisse.

Quantane? num tandem, se inflans, sic magna

Major dimidio. Num tanto? Cum magis atque

Se magis inflaret; Non, si te ruperis, inquit,

Par eris. Hæc à te non multum abludit imago. 320

Adde poemata nunc; (hoc est, oleum adde camino)

Quæ si quis sanus fecit, sanus facis & tu.

Non dico horrendam rabiem—Jam desine—Cultum

Majorem censu—Teneas, Damasippe, tuis te—

301. *Quam me stultitiam.*] Unus Cruq.

317. *Tandem sufflans.*] Omnes dempto uno, plerique
Cruq. & alii. Tantum, sufflans se, Duo Cruq.

322. *Facit, & sanus facies tu.*] Petr. 1 Gal. R. P.
6 Lamb. 4 Cruq. & 3 Palm. Facias tu, 1 Cruq.

Mille puellarum, puerorum mille furores— 323
O major tandem parcas insane minori.

SATYRA IV.

(veni

UNde, & quò Catius? Non est mihi tempus a-
Ponere signa novis præceptis; qualia vincunt
Pythagoran, Anytique reum, doctumque Platona.
Peccatum fateor, cùm te sic tempore lævo 4
Interpellarim: sed des veniam bonus, oro. (mox:
Quòd si interciderit tibi nunc aliquid, repetes
Sive est naturæ hoc, five artis, mirus utroque.
Quin id erat curæ, quo pacto cuncta tenerem;
Utpote res tenues, tenui sermone peractas. (spes.
Ede hominis nomen; simul, an Romanus, an ho-
Ipsa memor præcepta canam: celabitur auctor. 11
Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
Ut succi melioris, & ut magis alba rotundis,
Ponere: namq; marem cohibent callosa vitellum.
Caule suburbano, qui siccis crevit in agris, 15
Dulcior: irriguo nihil est elutius horto.
Si vespertinus subitò te oppresserit hospes,
Ne gallina malùm responderet dura palato.
Doctus eris vivam misto mersare Falerno;
Hoc teneram faciet. pratensibus optima fungis
Natura est: aliis malè creditur. ille salubres 21
Æstates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem quæ legerit arbore solem.
Aufidius forti miscebat mella Falerno,
Mendosè: quoniam vacuis committere venis:
Nil nisi lene decet: leni præcordia mulso
Prolueris meliùs. si dura morabitur alvus,
Mitulus & viles pellent obstantia conchæ,
Et lapathi brevis herba, sed albo non sine Cox
Lubrica nascentes implent conchyliis lunæ. 30
Sed non omne mare est generosæ fertile testæ.
Murice Baianâ melior Lucrina peloris:

2. Vincent.] Bemb. 5 Lamb. 1 Cruq. & Palm.
Vibcant. M. 1. M. 2. sex Lamb. & unus Cruq.

Ques

Ostrea Circaeis, Miseno oriuntur echini:
 Pectinibus patulis jactat se molle Tarentum.
 Nec sibi cœnarum quivis temere arroget artem,
 Non prius exactâ tenui ratione saporum. 36
 Nec satis est carâ pisces avertere mensâ,
 Ignarum quibus est jus aptius, & quibus assis
 Languidus in cubitum jam se conviva reponet.
 UMBER, & ilignâ nutritus glande, rotundas 40
 Curvat aper lances carnem vitantis inertem:
 Nam Laurens malus est, ulvis & arundine pinguis.
 Vineâ summittit capreas non semper edules.
 Fecundi leporis sapiens sectabitur armos.
 Piscibus, atq; avibus, quæ natura, & foret ætas,
 Ante meum nulli patuit quæsitâ palatum. 46
 Sunt quorû ingeniû nova tantum crustula promit.
 Nequaquam satis in re unâ consumere curam:
 Ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret;
 Quali perfundat pisces securus olivo. 50
 Massica si cœlo supponas vina sereno;
 Nocturnâ, si quid crassi est, tenuabitur aurâ,
 Et decedet odor nervis inimicus: at illa
 Integrum perdunt lino vitata saporem.
 Surrentina vaser qui miscet fœce Falernâ 55
 Vina, columbino limum bene colligit ovo:
 Quatinus ima petit volvens aliena vitellus.
 Tostis marcentem squillis recreabis & Afrâ
 Potorem cochleâ: nam lactuca innatat acri
 Post vinum stomacho: perna magis, ac magis hillis
 Flagitat in morsus refici: quin omnia malit, 61
 Quæcunque immundis fervent allata popinis.
 Est operæ precium duplicis pernoscere juris
 Naturam. simplex è dulci constat olivo;
 Quod pingui miscere mero muriaque decebit, 65

41. Curvet.] Unus Palm. plures Torr. Editio Muresi, & multi è recentioribus.

44. Fecunda.] Duo codices Crug.

46. Palato.] M. 1. -

Non aliâ quam quâ Byzantia putruit orca.
 Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis,
 Corycioque croco sparsum stetit, insuper addes
 Pressa Venafrae quod bacca remisit olivæ.
 Picens cedunt pomis Tiburtia succo: 70
 Nam facie præstant. Venucula convenit ollis.
 Rectius Albanam fumo duraveris uvam.
 Hanc ego cum malis, ego facem primus, & alec,
 Primus & invenior piper album cum sale nigro
 Incretum, puris circumposuisse catillis. 75
 Immane est vitium, dare millia terna macello,
 Angustoque vagos pisces urgere catino.
 Magna movent stomacho fastidia; seu puer unctis
 Tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit:
 Sive gravis veteri crateræ limus adhæsit. 80
 Vilibus in scopis, in mappis, in scobe, quantus
 Consistit sumtus? neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapides varios lutulentâ radere palma,
 Et Tyrias dare circum illota toralia vestes;
 Oblitum, quanto curam sumtumq; minorem 85
 Hæc habeant, tanto reprimi iustius illis,
 Quæ nisi divitibus nequeunt contingere mensis?
 Docte Cati, per amicitiam Divosque rogatus,
 Ducere me auditum, perges quocunque, memento.
 Nâ quamvis referas memori mihi pectore cuncta;
 Non tamen interpret tantundem juveris. adde 91
 Vultum habitumque hominis; quem tu vidisse
 beatus
 Non magni pendis, quia contigit: at mihi cura
 Non mediocris inest, fontes ut adire remotos,
 Atque haurire queam vitæ præcepta beatæ. 95

66. Putruit orca.] Petr. 1 Gal. P. M. M. 2. omnes
 Crug. 5 Palm. 1 Fabr. & plerique omnes Torr.

74. Inveni.] Omnes Torr. & Palm. dempto uno,
 plerique Crug. Nonius Marcellus, Editio Asc. &
 prima Lamb.

79. Dum frusta.] M. 1. Petr. quidam Lamb. &
 unus Crug. Ligurrit, cum duplici r MSS. fers
 omnia

SATYRA V.

HOC quoque, Tiresia, præter narrata, petenti
 Responde: quibus amissas reparare quæ res
 Artibus atque modis—quid rides? Jamne doloso,
 Non satis est Ithacam revehi, patriosque penates
 Aspicere? O nulli quidquam mentite, vides, ut
 Nudus inopsq; domum redeam, te vate: neq; illic
 Aut apotheca procis intacta est, aut pecus. atquæ
 Et genus, & virtus, nisi cum re, vilior algæ est.

Quando pauperiem (missis ambagibus) horres;
 Accipe quæ ratione queas ditescere. turdus, 10
 Sive aliud privum dabitur tibi; devolet illuc,
 Res ubi magna nitet, domino sene: dulcia poma,
 Et quosunque feret cultus tibi fundus honores,
 Ante Larem gustet venerabilior Lare dives:
 Qui quamvis perjurus erit, sine gente, cruentus
 Sanguine fraterno, fugitivus; ne tamen illi 16
 Tu comes exterior, si postulet, ire recuses.
 Utne tegam spurco Damæ latus? haud ita Trojæ
 Me gessi, certans semper melioribus. Ergo
 Pauper eris. Fortem hoc animum tolerare jubebo,
 Et quondam majora tuli. tu protinus, unde 21
 Divitias, ærisque ruam, dic, augur, acervos.
 Dixi equidem, & dico. captes astutus ubique
 Testamenta senum: neu, si vaser unus & alter
 Infidiatorem præroso fugerit hamo, 25
 Aut spem deponas, aut artem illusum omittas.
 Magna minorve foro si res certabitur olim;
 Vivet uter locuples sine gnatis, improbus ultro
 Qui meliorem audax vocet in jus, illius esto
 Defensor: famâ civem causâque priorem 30
 Sperne, domi si gnatus erit, fecundave conjux.
 Quinte, puta, aut Publi, (gaudent prænomine mol-
 Auriculæ) tibi me virtus tua fecit amicum. (les
 Jus anceps novi; causas defendere possum.
 Eripiet quivis oculos citiùs mihi, quàm te 35

II. Aliud primum.] R.

I 3

Con-

Contentum cassâ nuce pauperet. hæc mea cura est;
 Ne quid tu perdas, neu sis jocus. ire domum, atq;
 Pelliculam curare jube. si cognitor ipse:
 Bersta, atque obdura: seu rubra Canicula findet
 Infantes statuas; seu pingui tentus omafo 40
 Furius hibernas canâ nive conspuet Alpes.
 Nonne vides (aliquis cubito stantē prope tangens
 Inquiet) ut patiens, ut amicis aptus, ut acer?
 Plures annabunt thynni, & cetaria crescent.

Si cui præterea validus malè filius in re 45
 Præclarâ sublatuſ aletur; ne manifestum
 Colibis obsequium nudet te, leniter in spem
 Arrepe officiosus, ut & scribare secundus
 Heres; &, si quis casus puerum egerit Orco,
 In vacuum venias: perrarò hæc alea fallit. 50
 Qui testamentum tradet tibi cunque legendum,
 Abnuere, & tabulas à te removere memento:
 Sic tamen, ut limis rapias quid prima secundo
 Cera velit versu: solus, multisine coheres
 Veloci percurrere oculo. plerumque recoctus 55
 Scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem;
 Captatorque dabit risus Nafica Corano. (nendo?

Num furis? an prudens ludis me, obscura ca-
 O Laertiade, quidquid dicam, aut erit, aut non:
 Divinare etenim magnus mihi donat Apollo. 60
 Quid tamen, ista velit tibi fabula, si licet, ede.

Tempore quo juvenis Parthis horrendus, ab alto
 Demissum genus Æneâ, tellure marique
 Magnus erit; forti nubet procera Corano
 Filia Naficæ metuentis reddere soldum. 65
 Tum gener hoc faciet: tabulas socero dabit, atq;
 Ut legat, orabit: multum Nafica negatas
 Accipiet tandem, & tacitus leget; invenietque
 Nil sibi legatum, præter plorare, suisque.

36. *Quassâ nuce.*] MSS. fere omnes præter M. 2.
 Lamb. Cræg. & Torr.

44. *Annabunt cygni.*] 1 Gal. Vivaria crescunt,
 Fair.

Illud ad hæc jubeo : mulier si fortè dolosa, 70
 Libertusve senem delirum temperet ; illis
 Accedas socius : laudes, lauderis ut absens.
 Adjuvat hoc quoq; sed vincit longè priùs ipsam
 Expugnare caput. scribet mala carmina vecors ?
 Laudato. scortator erit ? cave te, roget : ultro 75
 Penelopen facilis potiori trade. Putasne,
 Perduci poterit tam frugi, tamque pudica,
 Quam nequiere proci recto depellere cursu ?
 Venit enim magnum donandi parca juvenus,
 Nec tantum veneris, quantum studiosa culinæ. 80
 Sic tibi Penelope frugi est : quæ si semel uno
 De sene gustarit, tecum partita lucellum,
 Ut canis, à corio nunquam absterrebitur uncto.

Me sene, quod dicam, factum est : anus im-
 proba Thebis

Ex testamento sic est elata : cadaver 85
 Unctum oleo largo nudis humeris tulit heres ;
 Scilicet elabi si posset mortua : credo,
 Quod nimium institerat viventi. cautus adito :
 Neu desis operæ, neve immoderatus abundes.
 Difficilem & morosum offendet garrulus ultro. 90
 Non etiam fileas. Davus sis comicus, atque
 Stes capite obstipo, multum similis metuenti.
 Obsequio grassare : mone, si increbruit aura,
 Cautus uti velet carum caput : extrahe turbam
 Oppositis humeris : aurem substringe loquaci. 95
 Importunus amat laudari ? donec, ohe jam
 Ad cælum manibus sublatis dixerit, urge ; &
 Crescentem tumidis infla sermonibus urem.
 Cum te servitio longo curaque levarit,
 Et certum vigilans, Quartæ sit partis Ulysses, 100
 Audieris heres : Ergo nunc Dama sodalis
 Nusquam est ? unde mihi tam fortem, tamque
 fidelem ?

Sparge subinde : &, si paulum potes, illacryma-
 re. est

Gaudia prodentem vultum celare. sepulcrum

84. Quod factum est dicam.] Bamb. i Gal.

Permissum arbitrio, sine sordibus exstrue. funus
 Egregiè factum laudet vicinia. si quis 106
 Fortè coheredum senior malè tussiet; huic tu
 Dic, ex parte tuâ, seu fundi, sive domûs sit
 Emor, gaudentem nummo te addicere. sed me
 Imperiosa trahit Proserpina. vive, valeque. 110

SATYRA VI.

HOC erat in votis: modus agri non ita magnus;
 Hortus ubi, & tecto vicinus jugis aquæ fons
 Et paulum silvæ super his foret. auctius, atque
 Dî melius fecere. bene est: nihil amplius oro,
 Maiâ nate, nisi ut propria hæc mihi munera faxis.
 Si neque majorem feci ratione malâ rem, 6
 Nec sum facturus vitio culpâve minorem:
 Si veneror stultus nihil horum; O si angulus ille
 Proximus accedat, qui nunc denormat agellum!
 O si urnam argenti fors quâ mihi monstret! ut
 illi, 10

Thesauro invento qui mercenarius agrum
 Illum ipsum mercatus aravit, dives amico
 Hercule: si, quod adest, gratum juvat: hæc prece
 te oro;

Pingue pecus domino facias, & cætera, præter
 Ingenium: utque soles, custos mihi maximus ad sis.
 Ergo ubi me in montes & in arcem ex Urbe re-
 movi, 16

Quid prius illustrem Satyris Musâque pedestri?
 Nec mala me ambitio perdit, nec plumbeus Auster,
 Autumnusque gravis, Libitinæ quæstus acerbæ.

Matutine pater, seu Jane libentiùs audis, 20
 Unde homines operum primos vitæque labores
 Instituunt, (sic Dis placitum) tu carminis esto
 Principium. Romæ sponforem me rapis: Eia,
 Ne prior officio quisquam respondeat, urge:

105. *Commissum arbitrio.*] *Muretus repugnantibus MSS. minus, & post eum plerique vulgari.*

24. *Respondeat, urges:*] *Quidam antiqui libb. Lamb. & Turn. & codex unus Palm. Sive*

Sive Aquilo radit terras, seu bruma nivalem 25
 Interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
 Postmodò, quod mi obfit, clarè certúmque locuto,
 Luctandum in turbâ, facienda injuria tardis.
 Quid vis, infane, & quas res agis? (improbis urget
 Iratis precibus) tu pulses omne quod obstat, 30
 Ad Mæcenatem memori si mente recurras.
 Hoc juvat, & melli est; non mentiar. at simul atras
 Ventum est Esquilias; aliena negotia centum
 Per caput, & circa salient latus. Ante secundam
 Roscius orabat sibi adestes ad Puteal cras. 35
 De re communi scribæ magnâ atque novâ te
 Orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.
 Imprimat his cura Mæcenas signa tabellis.
 Dixeris, Experiar: Si vis, potes, addit; & instat.
 Septimus octavo propior jam fugerit annus, 40
 Ex quo Mæcenas me cepit habere suorum
 In numero; duntaxat ad hoc, quem tollere rhedâ
 Vellent, iter faciens, & cui concedere nugas
 Hoc genus: Hora quota est? Thrax est Gallinæ
 Syro par?

Matutina parum cautos jam frigora mordent; 45
 Et quæ rimosâ bene deponuntur in aure.
 Per totum hoc tempus, subjectior in diem & horam
 Invidiæ. Noster ludos spectaverat unâ,
 Luserat in campo, Fortunæ filius, omnes.
 Frigidus à Rostris manat per compita rumor; 50
 Quicumque, obvius est, me consulit: O bone, (nam te
 Scire, Deos quoniam propius contingis, oportet)
 Numquid de Dacis audisti? Nil equidem. Ut tu
 Semper eris derisor! At omnes Di exagitent me,
 Si quidquam. Quid? militibus promissa Tri-
 quetra 55
 Prædia Cæsar, an est Italâ tellure daturus?

29. *Quas res improbus.*] 1 Gal. & Asc. omisso
 agis.

44. *Thrax an.*] Plures Lamb. & unus MS. versus
 Gul. Canteri.

54. *Derisor ad omnes*] Omnes MSS. præter MB.

Jurantem me scire nihil, mirantur, ut finum
Scilicet egregii mortalem atque silenti.

Perditur hæc inter misero lux, non sine votis :
O rus, quando ego te aspiciam ? quandoq; licebit,
Nunc veterum libris, nunc somno & inertibus
horis, 61

Ducere sollicitæ jucunda oblivio vitæ ?
O quando tæba Pythagoræ cognata, simulque
Unctæ satius pingui ponentur oluscula lardo ?
O noctes, cœnæque Deûm ! quibus ipse, meiq; 63
Ante Larem proprium vescor ; vernasq; procaces
Pasco libatis dapibus. prout cuique libido est,
Siccæ inæquales calices conviva, solutus
Legibus infânis : seu quis capit acria fortis
Pocula ; seu modiciq; uvescit lætiûs. ergo 70
Sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
Nec malè necne Lepos saltet : sed quod magis
ad nos

Pertinet, & nescire malum est, agitamus : utrûmne
Divitiis homines, an sint virtute beati :
Quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos :
Et quæ sit natura boni, summumq; quid ejus. 76
Cervius hæc inter vicinus garrit aniles
Ex re fabellas. nam si quis laudat Arelli
Solicitas ignarus opes ; sic incipit : Olim
Rusticus urbanum murem mus paupere fertur 80
Accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum ;
Asper, & attentus quæsitis, ut tamen arcum
Solveret hospitii animum. quid multa ? neq; illi
Sepositi ciceris, nec longæ invidit avenæ ;
Aridum & ore ferens acinum, semesq; lardi 85
Frustra dedit, cupiens variâ fastidia cœnâ
Vincera tangentis malè singula dente superbo :
Cum pater ipse domûs palea porrectus in hornâ
Effret odor loliumque, dapis meliora relinquens.
Tandem urbanus ad hunc, Quid te juvat, inquit,
amice, 90

70. *Humescit latius.*] Plures MSS. Editio Asc.
Arg. Mures. Torr. & plerique vulgati,

Dea.

Prærupti nemoris patientem vivere dorso?
 Vin' tu homines urbemque feris præponere filvis?
 Carpe viam (mihi crede) comes: terrestria quando
 Mortales animas vivunt sortita, neque ulla est,
 Aut magno aut parvo, lethi fuga quo, bone, circa;
 Dum licet, in rebus jucundis vive beatus: 96
 Vive memor, quàm sis ævi brevis. Hæc ubi dicta
 Agrestem pepulere; domo levis exsilit: inde
 Ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 Mœnia nocturni subrepere, jamque tenebat 100
 Nox medium cœli spatium, cum ponit uterque
 In locuplete domo vestigia: rubro ubi cocco
 Tincta super lectos canderet vestis eburnos,
 Multaque de magnâ superessent fercula cœnâ,
 Quæ procul exstructis inerant hesternæ canistris;
 Ergo ubi purpureâ porrectum in veste locavit
 Agrestem; veluti succinctus cursitat hospes,
 Continuatque dapes, necnon vernaliter ipsis
 Fungitur officiis, prælambens omne quod affert.
 Ille cubans gaudet mutatâ sorte, bonisque 110
 Rebus agit lætum convivam: cum subitò ingens
 Valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave, magisque
 Exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 Personuit canibus, tum rusticus, Haud mihi vitâ
 Est opus hac, ait; & valeas: me silva, cavusq; 116
 Tutus ab infidiis tenui solabitur ervo.

S A T Y R A VII.

Jamdudum ausculto; & cupiens tibi dicere ser-
 vus
 Pauca, reformido. Davusne? Ita, Davus, amicum
 Mancipium domino, & fragi, quod sit satis: hoc est,
 Ut vitale putes. Age, libertate Decembri
 (Quando ita majores voluerunt) utere: narra 5

109. Prælibans omne. J M 2.

116. Et valeat. J Plerique codices Lambini. &
 fere omnes impressi

Pars hominum vitiis gaudet constanter, & urget
 Propositum: pars multa natat, modò recta capeſt
 Interdum pravis obnoxia. sæpe notatus (sens)
 Cum tribus annellis, modò lævâ Priscus inani,
 Vixit inæqualis, clavum ut mutaret in horas; 10
 Ædibus ex magnis subitò se conderet, unde
 Mundior exiret vix libertinus honestè;
 Jam mœchus Romæ, jam mallet doctus Athenis
 Vivere, Yertumnis, quotquot sunt, natus iniquis.
 Scurra Volanerius, postquam illi iusta chiragra 15
 Contudit articulos, qui pro se tolleret, atque
 Mitteret in phimum talos, mercede diurnâ
 Conductum pavit: quanto constantior idem
 In vitiis, tanto levius miser ac prior ille,
 Qui jam contento, jam laxo fune laborat. 20

Non dices hodie, quorsum hæc tam putida ten-
 dant, (Laudas
 Furfifer? Ad te, inquam. Quo pacto, pessime?
 Fortunam & mores antiquæ plebis; & idem,
 Si quis ad illa Deus subitò te agat, usque recuses:
 Aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse;
 Aut quia non firmus rectum defendis, & hæres,
 Nequicquam cœno cupiens evellere plantam.
 Romæ rus optas; absentem rusticus Urbem
 Tollis ad astra levis. si nusquam es fortè vocatus
 Ad cœnam, laudas securum olus, ac, velut usquam
 Vincit eas, ita te felicem dicis, amasque, 30
 Quòd nusquam tibi sit potandum: iusserit ad se
 Mæcenæ serum sub lumina prima venire

13. *Doctior Athenis.*] P. M 1. quinque Lamb. & Crug. tres Pulm. unus Turnebi. & codex Petr.

17. *In Pyrgum.*] Omnes MSS. exceptis quibusdam Lamb. sex Crug. duobus Pulm. totidem Torr. & Gul. Canteri.

18, 19.] Plerique MSS pro iisdem reponunt idem. quidam Lambin. pro acrior habent ac prior. quidam Lamb. Bemb. Petr. omnes Oxon. plures Crug. quinque Pulm. meliores Torr. ille pro illo.

20. *Tam contento quam.*] Petr. M 1. M 2. tres Pulm. & unus Pulm. Con-

Convivam; Nemon' oleum feret ocius? ecquis
 Audit? cum magno blateras clamore, fugisq; 35
 Milvius & scurræ, tibi non referenda precati,
 Discedunt. etenim fateor, me, dixerit ille,
 Duci ventre levem: nasum nidore supinor:
 Imbecillus, iners: si quid vis, adde, popino.
 Tu, cum sis quod ego, & fortassis nequior, ultro
 Insectere, velut melior? verbisque decoris 41
 Obvolvas vitium? quid, si me stultior ipso
 Quingentis empto drachmis deprenderis? aufer
 Me vultu terrere: manum stomachumque teneto,
 Dum, quæ Crispini docuit me janitor, edo. 45

Te conjux aliena capit, meretricula Davum:
 Peccat uter nostrum cruce dignius? acris ubi me
 Natura incendit; sub clarâ nuda lucernâ
 Quæcunque excepit turgentis verbera caudæ,
 Clunibus aut agitavit equum lasciva supinum, 50
 Dimittit, neque famosum, neque sollicitum ne
 Ditiore, aut formæ melioris meiat eodem.
 Tu, cum projectis insignibus, annulo equestri,
 Romanoque habitu, prodis, ex iudice, Dama
 Turpis, odoratum caput obscurante lacernâ; 55
 Non es quod simulas? metuens induceris, atque
 Altercante libidinibus tremis ossa pavore.
 Quid refert, uri virgis, ferroque necari
 Auctoratus eas; an turpi clausus in arcâ
 (Quod te demisit peccati conscia herilis) 60
 Contractum genibus tangas caput? estne marito
 Matronæ peccantis in ambos iusta potestas?
 In corruptorem vel iustior? illa tamen se
 Non habitu, mutæve loco, peccatæ supernæ,
 Cum te formidet mulier, neq; credat amanti. 65
 Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti

34. Fert.] Bemb. P. R. M 1. M 2. tres Cruq. duo
 Pulm. Et quidam Torr. Hac quis.] Petr. 1 Gal.
 M 2. & unus Pulm.

35. Furisque.] R. duo Lamb. sex Cruq. quatuor
 Pulm. quinque Torr. & plerique vulgati.

39. Sim quid vis.] Benediſti Philologi Editio.

Committes rem omnem, & vitam, & cum corpore famam.

Evasi? credo metues, doctusque cavebis.

Quæres quando iterum paveas, iterumque perire

Possis. ô toties servus! quæ bellua ruptis, 70

Cum semel effugit, reddit se prava catenis?

Non sum mœchus, ais. neq; ego, hercule, fur, ubi

Prætereo sapiens argentea. tolle periculum, (vasa

Jam vaga profiliet frenis natura remotis.

Tunc mihi dominus, rerum imperiis hominumque

Tot tantisq; minor? quem ter vindicta quaterq; 76

Imposita haud anquam miserâ formidine privet?

Adde supra dictis, quod non leviùs valeat: nam

Sive vicarius est, qui servo paret, (utî mos 79

Vester ait) seu conservus; tibi quid sum ego? nem-

Tu, mihi qui imperitas, aliis servis miser, atq; (pe

Duceri, ut nervis alienis mobile lignum.

Quisnam igitur liber? sapiens, sibiq; imperiosus:

Quem neque pauperies, neque mors, neque vincula terrent:

Responsare cupidinibus, contemnere honores 85

Fortis, & in seipso totus teres atque rotundus;

Externi ne quid valeat per lêve morari:

In quem manca ruit semper fortuna. potesne (ta

Ex his, ut proprium, quid noscere? quinq; talen-

Poscit te mulier, vexat, foribusque repulsum 90

Perfundit gelidâ, rursus vocat. eripe turpi

Colla jugo: liber, liber sum, dic age. non quis:

Urget enim dominus mentem non lenis, & acres

Subjectat lasso stimulos, versatque negantem.

Vel cum Pausiacâ torpes, insane, tabellâ; 95

Qui peccas minùs atque ego, cum Fulvi Rutubzq;

Aut Placideiani contento poplite miror

Prælia rubricâ picta aut carbone, velut si

Revera pugnent, seriant, virentque moventes

Arma viri? nequam & cessator Davus; at ipse

Subtilis veterum iudex, & callidus audis. 101

Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens

Virtus atque animus cœnis responsat opimis.

Obsequium ventris mihi perniciosius est: cur?

Tergo

Tergo plector enim : qui tu impunitior, illa, 105
 Quæ parvo sumi nequeunt, oblonia captas ?
 Nempe inamarefcunt epulæ fine fine petita ;
 Illiusque pedes vitiosum ferre recusant
 Corpus, an hic peccat, sub noctem qui puer uvæ
 Furtivam mutat strigilem ? qui prædia vendit,
 Nil servile, gulæ parens, habet ? adde, quodd idem
 Non horam tecum esse potes, non otia rectè
 Ponere ; teque ipsum vitas fugitivus & erro,
 Jam vino quærens, jam somno fallere curam : 114
 Frustra : nam comes atra premit, sequiturq; fugacem.

Unde mihi lapidem ? Quorsum est opus ? Unde
 sagittas ?

Aut insanit homo, aut versus facit. Ociùs hinc te
 Ni rapis, accedes opera agro nona Sabino.

SATYRA VIII.

UT Nasidieni juvit te cœna bear' ? (illio
 Nam mihi quærenti convivam, dictus herè
 De medio potare die. Sic, ut mihi nunquam
 In vitâ fuerit melius. Da (si grave non est)
 Quæ prima iratum ventrem placaverit esca. §

In primis Lucanus aper, leni fuit Austro
 Captus, ut aiebat cœnæ pater, acria circum
 Rapula, lactucæ, radices, qualia lassum
 Pervellunt stomachum, fiser, alec, sæcula Coa.
 His ubi sublati, puer altè cinctus acernam 10
 Gauſape purpureo mensam perterſit, & alter
 Sublegit quodcunque jaceret inutile, quodque
 Posset cœnantes offendere, ut Attica virgo
 Cum sacris Cereris, procedit fuscus Hydaspes,
 Cæcuba vina ferens, Alcon, Chium maris experts.
 Hic herus, Albanum, Mæcenæ, sive Falernum 14
 Te magis appositis delectat, habemus utrumque.

109. *Uvam furtivâ mutat strigili.*] Omnes
 MSS. exceptis IX. Lambini.

10. *Alsej cinctus.*] Bemb. i Gal. R. & duo
 Crug.

Divitias miseras! sed queis cœnantibus unâ,
 Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro. (fra,
 Summus ego, & prope me Viscus Turinus, & in-
 Si memini, Varius; cum Servilio Balatrone 21
 Vibidius, quos Mæcenâs adduxerat umbras.
 Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
 Ridiculus totas simul absorbere placentas.
 Nomentanus ad hoc, qui, si quid fortè lateret, 25
 Indice monstaret digito. nam cætera turba,
 Nos, inquam, cœnamus aves, conchylia, pisces,
 Longè dissimilem noto celantia succum:
 Ut vel continuò patuit, cùm passeris atque
 Inguistata mihi porrexerit ilia rhombi. 30
 Post hoc me docuit melimela rubere, minorem
 Ad lunam delecta. quid hoc interfit, ab ipso
 Audieris meliùs. tum Vibidius Balatrone;
 Nos, nisi damnosè bibimus, moriemur inulti.
 Eccecalices poscit majores. vertere pallor 35
 Tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acres
 Potores: vel quòd maledicunt liberiùs; vel
 Fervida quòd subtile exsurdant vina palatum.
 Invertunt Aliphanis vinaria tota
 Vibidius Balatroque, secutis omnibus: imi 40
 Convivæ lecti nihilum nocuere lagenis.
 Affertur squillas inter muræna natantes (quit,
 In patinâ porrecta. sub hoc herus, Hæc grvida, in-
 Capta est; deterior post partum carne futura.
 His mistum jus est; oleo, quod prima Venafri 45
 Pressit cella; garo de succis piscis Iberi;
 Vino quinquenni, verùm citra mare nato,
 Dum coquitur; (cocto Chium sic convenit, ut non
 Hoc magis ullum aliud) pipere albo, non sine a-
 ceto,
 Quod Methymnæam vitio mutaverit uvam. 50

24. Totas semel.] Bemb. tres Cruq. & unus Pulm.
 Absorbere.] R. quidam Lamb. unus Pulm. duo Torr.
 & nonnulli ex vulgatis.

40. Secutis omnibus imis.] MSS. omnium pleri-
 que, Arg. Lamb. Torr. Heip. & plures vulgati.

Erucas

Erucas virides, inulas ego primus amaras
 Monstravi incoquere; illutos Curtillus echinos,
 Ut melius muriâ, quam testa marina remittat.

Interea suspensâ graves aulae ruinas
 In patinam fecere, trahentia pulveris atrî 55
 Quantum non Aquilo Campanis excitat agris.
 Nos majus veriti, postquam nihil esse pericli
 Sensimus, erigimur. Rufus posito capite, ut si
 Filius impetaturus obisset, flere: quia esset
 Finis, ni scirens sic Nomentanus amicum 60
 Tolleret? Heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
 Te Deus? ut semper gaudes illudere rebus
 Humanis! Varius mappâ compescere risum
 Vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,
 Hæc est conditio vivendi, aiebat: eoque 65
 Responsura tuo nunquam est par fama labori.
 Tene, ut ego accipiar lautè, torquerier omni
 Sollicitudine districtum, ne panis adustus,
 Ne malè conditum jus apponatur, ut omnes
 Præcincti rectè pueri contique ministrent? 70
 Adde hos præterea casus; aulae ruant si,
 Ut modò; si patinam pede lapsus frangat agasus,
 Sed convivoris, uti ducis, ingenium res
 Adversæ nudare solent, celare secundæ.
 Nasidienus ad hæc: Tibi Dî, quæcunq; preceris,
 Commoda dent; ita vir bonus es, convivaq; comis:
 Et soleas poscit. tum in lecto quoque videres 77
 Stridere secretâ divisos aure susurros.

Nullos his mallet ludos spectasse. sed illa
 Redde, age, quæ deinceps risisti. Vibidius dum
 Quærit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 Quòd sibi poscenti non dentur pocula; dumque
 Ridetur fictis rerum, Balatrone secundo,
 Nasidiene, redis mutatæ frontis, ut arte
 Emendaturus fortunam. deinde secuti 85
 Mazonomo pueri magno discerpta ferentes
 Membra gruî sparsî sale multo, non sine farre,
 Pinguibus & ficis pastum jecur anseris albi,
 Et leporum avulsos, ut multo suavius, armos, 89
 Quàm si cum lumbis quis edit. tum pectore adusto
 Vidimus

Vidimus & merulas poni, & sine clune palumbes,
 Suaves res, si non causas narraret earum, &
 Naturas dominus: quem nos sic fugimus ulti,
 Ut nihil omnino gustaremus; velut illis
 Canidia afflasset peior serpentibus Afris.

Q U I N T I H O R A T I I F L A C C I E P I S T O L A R U M

L I B E R I.

Ad MÆCENATEM.

E P I S T. I.

Prima dicte mihi, summâ dicende camenâ,
 Spectatum satis, & donatum jam rude,
 quæris, (ludo.
 Mæcenas, iterum antiquo me includere
 Non eadem est ætas, non mens. Veianius, armis
 Herculis ad postem fixis, latet abditus agro, 5
 Ne populum extremâ toties exoret arenâ.
 Est mihi purgatam crebrò qui personet aurem,
 Solve senescentem maturè sanus equum, ne
 Pecoer ad extremum ridendus, & ilia ducat.
 Nunc itaque & versus & cætera ludicra pono; 10
 Quid verum atque decens, curo & rogo, & om-
 nis in hoc sum:
 Condo, & compono, quæ mox depromere possim.
 Ac ne fortè roges, quo me duce, quo lare tuter:
 Nullius addictus jurare in verba magistri,
 Quo me cunq; rapit tempestas, deferor hospes. 15
 Nunc

Nunc agilis fio, & merfor civilibus undis,
 Virtutis veræ custos, rigidusque satelles;
 Nunc in Aristippi furtim præcepta relabor,
 Et mihi res, non me rebus, subungere conor.
 Ut nox longa quibus mentitur amica, diesq; 26
 Longa videtur opus debentibus, ut piger annus
 Pupillis, quos dura premit custodia matrum:
 Sic mihi tarda fluunt ingrataq; tempora, quæ spem
 Consiliumque morantur agendi gnauiter id, quod
 Æquè pauperibus prodest, locupletibus æquè, 25
 Æquè neglectum pueris senibusque nocebit.
 Restat, ut his ego me ipse regam solerq; elementis:
 Non possis oculo quantum contendere Lynceus,
 Non tamen idcirco contemnas lippus inungi:
 Nec, quia desperes invicti membra Glyconis, 30
 Nodosâ corpus nolis prohibere chiragrâ.
 Est quodam prodire tenus, si non datur ultra.
 Fervet avaritiâ, miseroque Cupidine pectus?
 Sunt verba & voces, quibus hunc lenire dolorem
 Possis, & magnam morbi deponere partem. 35
 Laudis amore tumes? sunt certa piacula, quæ te
 Ter purè lecto poterunt recreare libello.
 Invidus, iracundus, iners, vinosus, amator;
 Nemo adeò ferus est, ut non mitescere possit,
 Si modò culturæ patientem commodet aurem. 40
 Virtus est, vitium fugere; & sapientia prima,
 Stultitiâ caruisse, vides, quæ maxima credis
 Esse mala, exiguum censum, turpemque repulsam,
 Quanto devites animi capitisque labore.
 Impiger extremos curris mercator ad Indos, 45
 Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes:
 Ne cures ea, quæ stultè miraris & optas,
 Discere, & audire, & meliori credere non vis?
 Quis circum pagos & circum compita pugnat?

16. *Verfor civilibus.*] Editio Ald. & Muret.

19. *Submittere conor.*] Arg. Asc. Muret. & plures è vulgatis.

32. *Est quadam.*] Duo MSS. Lamb. & Cruq.
 Est aliqua, Unus Cruq.

Magna coronari contemnat Olympia, cui spes, 50
Cui sit conditio dulcis sine pulvere palmæ?

Vilius argentum est auro, virtutibus aurum.

Ocives, cives, quærenda pecunia primum est;
Virtus post nummos: hæc Janus summus ab imo
Perdocet; hæc recinunt juvenes dictata senesq;
Lævo suspensi loculos tabulamque lacerto. 56

Si quadringentis sex septem millia defunt;
Est animus tibi, sunt mores, & lingua, fidesque;
Plebs eris. at pueri ludentes, Rex eris, aiunt,
Si rectè facies. Hic murus aheneus esto, 60
Nil conscire sibi, nullâ pallefcere culpâ.

Roscia, dic sodes, melior lex, an puerorum
Nænia, quæ regnum rectè facientibus offert,
Et maribus Curiis, & decantata Camillis?
Isne tibi melius suadet, qui rem facias, rem, 65
Si possis rectè; si non, quocunque modo rem;
Ut propius spectes lacrymosa poemata Puppi:
An qui fortunæ te responsare superbæ
Liberum & erectum præsens hortatur, & aptat?

Quod si me populus Romanus fortè roget, cur 70
Non, ut porticibus, sic judiciis fruar iisdem,
Nec sequar aut fugiam, quæ diligit ipse vel odit,
Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Respondit, referam: Quia me vestigia terrent,
Omnia te adversum spectantia, nulla retrorsum.
Bellua multorum es capitum. nam quid sequar
aut quem? 76

Pars hominum gestit conducere publica: sunt qui

55. *Prodocat;*] *Bemb. & duo Cruq.* Edocat,
Unus Cruq. Prodocat, *Ex cæteris MSS. longe*
plures.

57. *Sed quadringentis.*] *Bemb. P. R. quidam*
Lamb. plures & meliores Torr.

58. *Est lingua.*] *Quidam Lamb. & unus Pulm.*

69. *Et optat?*] *Quidam omnium MSS. &*
plures Libri excusi.

Crustis & pomis viduas venientur avaras,
 Excipiantque senes, quos in vivaria mittant :
 Multis occulto crescit res fenore, verum 86
 Esto aliis alios rebus studiisque teneri :
 Iidem eadem possunt horam durare probantes ?
 Nullus in orbe sinus Baiis prælucet amœnis,
 Si dixit dives ; lacus & mare sentit amorem
 Festinantis heri : cui si vitiosa libido 87
 Fecerit auspiciū ; cras ferramenta Teanum
 Tolletis fabri. lectus genialis in aulâ est ?
 Nil ait esse prius, melius nil cœlibe vitâ :
 Si non est, jurat bene solis esse maritis.
 Quo teneam vultus mutantem Protea nodo ? 90
 Quid pauper ? ride : mutat cœnacula, lectos,
 Balnea, tonsores ; conducto navigio æquè
 Nauseat ac locuples, quem ducit priva triremis :
 Si curtatus inæquali tonsore capillos
 Occurri ; rides : si fortè subucula pexæ 95
 Trita subest tunicæ, vel si toga diffidet impar ;
 Rides : quid, mea cùm pugnat sententia secum ?
 Quod petiit, spernit, repetit quod nuper omisit ?
 Æstuat, & vitæ disconvenit ordine toto ?
 Diruit, ædificat, mutat quadrata rotundis ? 100
 Insanire putas solennia me, neque rides,
 Nec medici credis, nec curatoris egere
 A prætore dati ; rerum tutela mearum
 Cùm sis, & pravè sectum stomacheris ob unguem
 De te pendentis, te respicientis amici. 105
 Ad summam, sapiens uno minor est Jove, dives,
 Liber, honoratus, pulcher, rex denique regum ;
 Præcipuè sanus, nisi cùm pituita molesta est.

78. *Fruſtis & Pomis.*] Duo Crug. Fruſtis, Omnes MSS. præter quosdam Lamb. & Crug. & unum aut alterum Torr.

94. *Si curatus.*] Omnes MSS. præter unum Crug.

Ad LOLLIVM.

EPIST. II.

Trojani belli scriptorem, maxime Lolli,
 Dum tu declamas Romæ, Prænestæ relege:
 Qui, quid sit pulchrum, quid turpe, quid utile,
 quid non,

Pleniùs ac meliùs Chrysippo & Crantore dicit.
 Cur ita crediderim, nisi quid te detinet, audi. 5

Fabula, quâ Paridis propter narratur amore
 Græcia Barbariæ lento collisa duello,
 Stultorum regum, & populorum continet æstus.
 Antenor censet belli præcidere causam.

Quid Paris? ut salvus regnet, vivatq; beatus, 10
 Cogi posse negat. Nestor componere lites
 Inter Peliden festinat & inter Atriden:

Hunc amor, ira quidem communiter urit utrumq;
 Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.
 Seditiõne, dolis, scelere, atq; libidine, & irâ, 15
 Iliacos intra muros peccatur, & extra.

Rursus quid virtus, & quid sapientia possit,
 Utile proposuit nobis exemplar Ulyssem:
 Qui domitor Trojæ, multorum providus urbes 19
 Et mores hominum inspexit, latumq; per æquor,
 Dum sibi, dum sociis reditum parat, æspersa multa
 Pertulit, adversis rerum immerfabilis undis.

Sirenũ voces, & Circes pocula nosti:
 Quæ si cum sociis stultus cupidusque bibisset;
 Sub dominâ meretrice fuisset turpis & excoors, 25
 Vixisset canis immundus, vel amica luto sus.

Nos numerus sumus, & fruges consumere nati,
 Sponsi Penelopes, nebulones, Alcinoique
 In cute curandâ plus æquo operata juvenus;
 Cui pulchrum fuit in medios dormire dies, & 30
 Ad strepitum citharæ cessatum ducere curam.
 Ut jugulent homines, surgant de nocte latrones:

10. *Quod Paris.* Codex Tr. omiſſa interrogatio-
 nis nota.

Ut tempus serves, non expergisceris? atqui
 Si noles sanus, curres hydropicus: & ni
 Posces ante diem librum cum lumine, si non 35
 Intendes animum studiis & rebus honestis;
 Invidia vel amore vigil torquebere. nam cur,
 Quæ lædunt oculos, festinas demere; si quid
 Est animum, differs curandi tempus in annum?
 Dimidium facti qui coepit habet. sapere aude: 40
 Incipe. vivendi rectè qui prorogat horam,
 Rusticus expectat dum defluat annis: at ille
 Labitur, & labetur in omne volubilis ævum.

Quæritur argentum, puerisque beata creandis
 Uxor; & incultæ pacantur vomere silvæ. 45
 Quod satis est, cui contingit, nihil ampliùs optet.
 Non domus, & fundus, non æris acervus & auri
 Ægroto domini deduxit corpore febres,
 Non animo curas. valeat possessor oportet,
 Si comportatis rebus bene cogitat uti. 50
 Qui cupit aut metuit; juvat illum sic domus, &
 Ut lippum pictæ tabulæ, fomenta podagram, (res,
 Auriculas citharæ collectâ sorde dolentes.
 Sincerum est nisi vas; quodcunq; infundis, acescit.
 Sperne voluptates: nocet emta dolore voluptas.
 Semper avarus eget: certum voto pete finem. 56
 Invidus alterius macrescit rebus opimis:
 Invidia Siculi non invenerunt tyranni
 Majus tormentum. qui non moderabitur iræ,
 Infectum volet esse, dolor quod suaserit & mens;
 Dum pœnas odio per vim festinat inulto. 61
 Ira furor brevis est. animum rege; qui nisi paret,
 Imperat: hunc frenis, hunc tu compesce catenâ.

34. Nolis.] Petr. Tr. quidam Lamb. & Cruq.
 item Cad. & Torr. Cures, Omnes, exceptis Bemb.
 Tr. Petr. 3 Lamb. 8 Cruq. 4 Pulm. & Torr.

46. Contigit hic nihil.] Tres Lamb. Cui satis
 est quod contingit, Tr. & Cad.

60. Exmens vel amens.] Scribendum putat H.
 Steph.

88. Impera & hunc.] Duo MSS. H. Steph.
 Fingit.

Fingit equum tenerâ docilem cervice magister
 Ire viam, quam monstrat eques: venaticus, ex quo
 Tempore cervinam pollem latravit in aulâ, 66
 Militat in silvis catulus. nunc adhibe puro
 Pectore verba, puer; nunc te melioribus offer.
 Quo semel est imbuta recens, servabit odorem
 Testa diu. quod si cessas, aut strenuus anteis; 70
 Nec tardum opperor, nec præcedentibus inilo.

Ad JULIUM FLORUM.

EPIST. III.

Juli Flore, quibus terrarum militet oris
 Claudius Augusti privignus, scire laboro.
 Thracane vos, Hebrusq; nivali compede victus;
 An freta vicinas inter currentia turres,
 An pingues Asiæ campi collesque morantur? 5
 Quid studiosa cohors operum struit? hæc quoq;
 Quis sibi res gestas Augusti scribere sumit? (curo,
 Bella quis & paces longum diffundit in ævum?
 Quid Titius, Romana brevi venturus in ora?
 Pindarici fontis qui non expalluit haustus, 10
 Fastidire lacus & rivos ausus apertos: -
 Ut valet? ut meminit nostri? fidibusne Latinis
 Thebanos aptare modos studet, auspice Musâ?
 An tragicâ desævît & ampullatur in arte?
 Quid mihi Celsus agit? monitus, multumque mo-
 nendus, 15

Privatas ut quærat opes, & tangere vitet
 Scripta, Palatinus quæcunque recepit Apollo:
 Ne, si fortè suas repetitum venerit olim
 Grex avium plumas, moveat cornicula risum
 Furtivis nudata coloribus. ipse quid audes? 20
 Quæ circumvolitas agilis thyma? non tibi parvum
 Ingenium, non incultum est, nec turpiter hirtum.
 Seu linguam causis acuis, seu civica jura
 Respondere paras: seu condis amabile carmen;
 Prima ferēs edere victricis præmia. quod si 25
 Frigida curarum fomenta relinquere posses,
 Quid te celestis sapientia duceret, iras.

Hoc opus, hoc studium parvi properemus & am-
Si patriæ volumus, si nobis vivere cari. (pli.

Debes hoc etiam rescribere, si tibi curæ, 30
Quantæ conveniat, Munatius. an malè facta
Gratia nequicquam coit, & rescinditur? at vos
Heu calidus sanguis, heu rerum inscitia vexat,
Indomitæ cervice feros. ubicunque locorum
Vivitis, indigni fraternum rumpere fœdus, 35
Pascitur in vestrum reditum votiua juvenca.

Ad ALBIUM TIBULLUM

EPISTOLA IV.

Albi, nostrorum sermonum candide iudex, §
Quid nunc te dicam facere in regione Pe-
dana?

Scribere quod Cassi Parmensis opuscula vincat, §
An tacitum silvas inter reptare salubres,
Curantem quidquid dignum sapiente bonoq; est?
Non tu corpus eras sine pectore. Dî tibi formam,
Dî tibi divitiis dederant, artemque fruendi.

Quid voveat dulci nutricula majus alumno,
Quàm sapere, & fari ut possit quæ sentiat, utq; te
Gratia, fama, valetudo contingat abundè, 10
Et mundus victus, non deficientè crumena?

Inter spem curamque, timores inter & iras,
Omnem crede diem tibi diluxisse supremum. §

30. Sit tibi cura.] Bemb. Petr. 1 Gal. R. M 1.
M 2. sex Lamb. omnes Cruq. & Pulm. plures Torr.
& Asc.

31. Numatius.] Quidam Codices. Numantius.]
Alii.

32. Ac vos.] Petr. 1 Gal. P. R. M 2.

33. Sen calidus sanguis sen.] Bemb. Cad. unus
Cruq. & Pulm. nonnulli Torr. & plerique vulgari.

7. Dederunt.] Omnes Cruq. præter unum, tres
antiquissimi Pulm. duo Torr. & Acron.

9. Qui sapere.] Quidam Codd. Quin.] Alii.
Quid sentiat.] Alii. Sentiat ut cui.] M 1.

11. Et modus & victus.] Petr. Cad. & quidam
Lamb. Grati

Grata superveniet quæ non sperabitur hora. 14
 Me pinguem & nitidum bene curatâ cute vîses,
 Cum ridere voles, Epicuri de grege porcum.

Ad TORQUATUM.

EPISTOLA V.

SI potes archaicis conviva recumbere lectis,
 Nec modicâ cœnare times olus omne patellâ,
 Supremo te sole domi, Torquate, manebo.
 Vinâ bibes iterum Tauro diffusa, palustres
 Inter Minturnas Sinuæstaniæque Petrinum. §
 Si melius quid habes, arcesse; vel imperium fer.
 Jamdudum splendet focus, & tibi munda supel-
 lex.

Mitte leves spes, & certamina divitiarum,
 Et Moschi causam. cras nato Cæsare festus
 Dat veniam somnumq; dies: impunè licebit 10
 Æstivam sermone benigno tendere noctem.
 Quò mihi fortuna, si non conceditur uti?
 Parcus ob heredis curam, nimiumque severus,
 Assidet insano. potare & spargere flores
 Incipiam, patiarque vel inconsultus haberi. 15
 Quid non ebrietas designat? operta recludit,
 Spes jubet esse ratas, ad prælia trudit inertem,
 Solicitis animis onus eximit, addocet artes.
 Fecundi calices quem non fecere disertum?
 Contractâ quem non in paupertate solutum? 20

Hæc ego procurare & idoneus imperor, & non
 Invitus; ne turpe toral, ne sordida mappa
 Corruget nares; ne non & cantharus, & lanx
 Ostendat tibi te; ne fidos inter amicos
 Sit, qui dicta foras eliminet; ut coeat par, 25

6. *Accersere.*] Tr. M2. Cod. Asc. & Turneb.

12. *Fortunam.*] *Quidam Lamb. & duo Cruq.*
Fortuna est.] *Alii utriusque, & Cad. Fortunas.*]
Muretus, Lambinus & Cruq. adversantibus MSS.

17. *In prælia trudit inertem.*] *Plerique MSS.*
& fere omnes impressi.

Jungaturque

Jungaturque pari. Brutum tibi, Septimiumque,
Et, nisi cœna prior, potiorque puella Sabinum
Detinet, assumam. locus est & pluribus umbris:
Sed nimis arcta premunt olidæ convivia capræ.

Tu, quotus esse velis, rescribe; & rebus omittis
Atria servantem postico falle clientem.

Ad NUMICIUM.

EPIST. VI.

NIL admirari, prope res est una, Numici,
Solaq; quæ possit facere & servare beatum.
Hunc solem, & stellas, & decedentia certis
Tempora momentis, sunt qui formidine nullâ
Imbuti spectent. quid censes munera terræ? 5
Quid maris, extremos Arabas ditantis & Indos?
Ludicra quid, plausus, & amici dona Quiritis,
Quo spectanda modo, quo sensu credis, & ore?
Qui timet his adversa, fere miratur eodem
Quo cupiens pacto: pavor est utrobiq; molestus;
Improvisa simul species exterret utrumque: 10
Gaudeat, an doleat, cupiat, metuatne, quid ad
Si, quidquid vidit melius pejusse suâ spe, (rem;
Defixis oculis, animoque & corpore torpet?
Insani sapiens nomen ferat, æquus iniqui; 15
Ultra, quàm satis est, virtutem si petat ipsam.

I nunc, argentum, & marmor vetus, æraq; & ar-
Suspice: cum geminis Tyrios mirare colores: (tes
Gaude, quod spectant oculi te mille loquentem:
Gnavus manè forum, & vespertinus pete tectum,
Ne plus frumenti dotalibus emetat agris 20
Mucius: (indignum, quod sit pejoribus ortus,)
Hic tibi sit potius, quàm tu mirabilis illi.
Quidquid sub terrâ est, in aprium proferet ætas;
Defodiet, condetq; nitentia, cum bene notum 25

10. *Utrique.*] R. M 2. *Asc. Muret.* & plerique
vulga i.

16. *Ultra quod.*] Ferr.

22. *Mucius:* & *indignum.*] *Gmnes MSS. præter Tr.*

Porticus Agrippæ, & via te conspexerit Appi;
 Ire tamen restat Numa quò devenit & Ancus.
 Si latus aut renes morbo tentantur acuto,
 Quære fugam morbi. vis rectè vivere? quis non?
 Si virtus hoc una potest dare, fortis omiſſis 30
 Hoc age deliciis. virtutem verba putas, ut
 Lucum ligna? cave ne portus occupet alter,
 Ne Cibyrica, ne Bithyna negotia perdas:
 Mille talenta rotundentur, totidem altera; porro
 Tertia succedant, & quæ pars quadret acervum.
 Scilicet uxorem cum dote, fidemq;, & amicos, 36
 Et genus, & formam, regina pecunia donat;
 Ac bene nummatum decorat Suadela, Venusque.
 Mancipiis locuples, eget æris Cappadocum rex:
 Ne fueris hic tu. chlamydes Lucillus, ut aiunt, 40
 Si posset centum scenæ præbere rogatus,
 Qui possum tot? ait: tamen & quæram, & quot
 habebo,

Mittam: post paulò scribit, sibi millia quinque
 Esse domi chlamydum; partem, vel tolleret omnes.
 Exilis domus est, ubi non & multa supersunt, 45
 Et dominum fallunt, & profunt furibus. ergo
 Si res sola potest facere & servare beatum;
 Hoc primus repetas opus, hoc postremus omittas.
 Si fortunatum species, & gratia præstat;
 Merceamur servum, qui dicet nomina, lævum 50
 Qui fodiat latus, & cogat trans pondera dextram
 Porrigere. Hic multum in Fabiâ valet, ille Velinâ:
 Cuilibet hic fascēs dabit, eripietque curule,
 Cui volet, importunus ebur. frater, pater, adde:
 Ut cuique est ætas, ita quemq;, facetus adopta. 55
 Si bene qui cœnat, bene vivit: lucet; eamus,
 Quò ducit gula, piscemur, venemur: (ut olim
 Gargilius, qui manè plagas, venabula, servos,
 Differtum transire forum, populumque jubebat:

50. Nomina scævum.] P. Sævum.] Omnes MSS.
 exceptis quibusdam Lamb. duobus Cruq. & Pulm.
 Editiones Arg. Asc. Cad. & Muret.

51. Fodiet latus.] Quatuor Blandin. Cruq. 101
 Pulm. tres Torr. & H. Stephan.

Unus ut è multis populo spectante referret 60
 Emtum mulus aprum.) crudi tumidiq; lavemur,
 Quid deceat, quid non, obliti; Cærite cerâ
 Digni; remigium vitiosum Ithacensis Ulyssæi;
 Cui potior patriâ fuit interdicta voluptas.
 Si, Mimnermus uti censer, sine amore Jociſq; 65
 Nil est jucundum; vivas in amore jociſque.
 Vive: vale. si quid novisti rectius istis;
 Candidus imperti: si non, his utere mecum.

Ad MÆCENATEM.

EPIST. VII.

Q UINQUE dies tibi pollicitus me rure futurum;
 Sextilem totum mendax desideror. atqui,
 Si me vivere vis sanum rectèque valentem;
 Quam mihi das ægro, dabis ægrotare timenti,
 Mæcenas, veniam; dum ficus prima calorque 5
 Designatorem decorat lictoribus atris:
 Dum pueris omnis pater, & matercula paller:
 Officiosaque sedulitas, & opella forensis
 Adducit febres, & testamenta resignat.
 Quod si bruma nives Albanis illinet agris; 10
 Ad mare descendet vates tuus, & sibi parcer,
 Contractusque leget; te, dulcis amice, reviset
 Cum Zephyris, si concedes, & hirundine primâ.
 Non, quo more pyris vesci Calaber jubet hospes,
 Tu me fecisti locupletem. Vescere sodes. 15
 Jam satis est. At tu quantumvis tolle. Benignè.
 Non invisâ feres pueris munuscula parvis.
 Tam tencor dono, quàm si dimittar onustus.
 Ut liber: hæc porcis hodie comedenda relinques.
 Prodigus & stultus donat quæ spernit & odit: 20
 Hæc seges ingratos tulit, & feret omnibus annis.
 Vir bonus & sapiens, dignis ait esse paratum;
 Nec tamen ignorat quid distent æra lupinis.

3. Vis, recteque videre valentem.] Bemb. Petr.
 novem Lamb. & unus Torr.

22. Paratus.] R. quinque Cruq. & Carisius.

Dignum præstabo me etiam pro laude merentis.
 Quod si me noles usquam discedere; reddes 25
 Forte latus, nigros angustâ fronte capillos:
 Reddes dulce loqui: reddes ridere decorum, &
 Inter vina fugam Cynaræ mœrere protervæ.

Fortè per angustam tenuis vulpecula rimam
 Repserat in cumeram frumenti; pastaq; rursus 30
 Ire foras pleno tendebat corpore frustra.
 Cui mustela procul, Si vis, ait, effugere istinc,
 Macra cavum repetes arcum, quem macra subisti.
 Hac ego si compellor imagine, cuncta resigno;
 Nec somnum plebis laudo satur altitium, nec 35
 Otia divitiis Arabum liberrima muto.

Sæpe verecundum laudasti: rexque, paterque
 Audisti coram, nec verbo parcius absens.
 Inspice si possum donatâ reponere lætus. 39
 Haud malè Telemachus proles patientis Ulyssæi;
 Non est aptus equis Ithacæ locus, ut neque planis
 Porrectus spatiiis, neque multæ prodigus herbæ:
 Attride, magis apta tibi tua dona relinquam.
 Parvum parva decent. mihi jam non regia Roma,
 Sed vacuum Tibur placet, aut imbelles Tarentum.

Strenuus & fortis, causisque Philippus agendis
 Clarus, ab officiis octavam circiter horam
 Dum redit, atque foro nimium distare Carinas
 Jam grandis natu queritur; conspexit, ut aiunt,
 Abrafum quendam vacuâ tonsoris in umbrâ 50
 Cultello proprios purgantem leniter unguis.
 Demetri, (puer hic non lævè iussu Philippi
 Accipiebat) abi, quære, & refer, unde domo, quis,
 Cujus fortunæ, quo sit patre, quove patrone.
 It, redit, & narrat, Vulteium nomine Mænam, 55
 Præconem, tenui censu, sine crimine notum,
 Et properare loco, & cessare, & quærere, & uti
 Gaudentem parvisque sodalibus, & lare certo,
 Et ludis, & post decisa negotia, Campo.

40. Sapiensis Ulyssæi.] I Gal. & quidam Fabr.

57.] Plur. quæ vulgati habent distinctionem post
 uti.

Scitari libet ex ipso, quodcunque refers. dic 60
Ad cœnam veniat. Non sanè credere Mœna :
Mirari secum tacitus. quid multa ? Benignè,
Respondet. Negat ille mihi ? Negat impròbus,

& te

Negligit, aut horret. Vulteium manè Philippus
Vilia vendentem tunicato scruta popello 65
Occupat, & salvere jubet prior. ille Philippo
Excusare laborem & mercenaria vincla, (non
Quòd non manè domum venisset, denique quòd
Providisset eum. Sic ignovisse putato
Me tibi, sicœnas hodie mecum. Ut libet. Ergo 70
Post nonam venies : nunc i, rem strenuus auge.
Ut ventum ad cœnam est, dicenda, tacenda locu-
Tandem dormitum dimittitur, hìc ubi sæpe (tus,
Occultum visus decurrere piscis ad hamum,
Manè cliens, & jam certus conviva ; jubetur 75
Rura suburbana indictis comes ire Latinis.
Impositus mannis, arvum cœlumque Sabinum
Non cessat laudare. videt, ridetque Philippus :
Et sibi dum requiem, dum risus undique quærit,
Dum septem donat sestertia, mutua septem 80
Promittit ; persuadet uti mercetur agellum :
Mercatur. ne te longis ambagibus ultra
Quàm satis est morer ; ex nitido sit rusticus atque
Sulcos & vineta crepat mera, præparat ulmos,
Immoritur studiis, & amore senescit habendi. 85
Verum ubi oves furto, morbo periere capellæ,
Spem mentita seges, bos est enectus arando,
Offensus damnis, mediâ de nocte caballum
Arripit, iratusque Philippi tendit ad ædes.
Quem simul aspexit scabrum intonsumq, Philippus,
Durus, ait, Vultei, nimis attentusque videris 91
Esse mihi. Pol, me miserum, patrone, vocares,
Si velles, inquit, verum mihi ponere nomen.

75. Etiam certus.] Bemb. R. quidam Cruq. qua-
tuor Pulm. & codd. ante Lamb. ediri.

93. Dicere nomen.] Bemb. 2 Gal. Tr. quidam
Cruq. Cad. & plerique vulgati.

Quod te per Genium, dextramque, Deosque Penates,

Obsecro, & obtestor, vitæ me redde priori. 95

Qui simul aspexit, quantum dimissa petitis

Præstent, maturè redeat, repetatque relicta.

Metiri se quemq; suo modulo ac pede, verum est.

Ad CELSUM ALBINOVANUM.

EPIST. VIII.

CElso gaudere & bene rem gerere Albino-
vano,

Musa rogata, refer, comiti scribæque Neronis.

Si quæret, quid agam; dic, multa & pulchra mi-
nantem,

Vivere nec rectè, nec suaviter: haud quia grando

Contuderit vites, oleamque momorderit æstus; 5

Nec quia longinquis armentum ægroget in agris:

Sed quia mente minùs validus, quàm corpore
toto,

Nil audire velim, nil discere, quod levet ægrum;

Fidis offendar medicis, irascar amicis,

Cur me funesto properent arcere veterno; 10

Quæ nocuere sequar, fugiam quæ profore credam,

Romæ Tibur amem ventosus, Tibure Romam.

Post hæc, ut valeat, quo pacto rem gerat & se;

Ut placeat Juveni, percontare, utque cohorti.

Si dicet, rectè; primùm gaudere, subinde 15

Præceptum auriculis hoc instillare memento:

Ut tu fortunam, sic nos te, Celse, feremus.

6. Arvis.] Multi impressi.

Ad

Ad CLAUDIUM NERONEM.

EPIST. IX.

SEptimius, Claudii, nimirum intelligit unus,
Quanti me facias. nam cum rogar, & prece
cogit

Scilicet, ut tibi se laudare, & tradere coner,
Dignum mente domoq; legentis honesta Neronis,
Munere cum fungi propioris censet amici; 5
Quid possim videt ac novit me valdius ipso.
Multa quidem dixi, cur excusatus abirem:
Sed timui, mea ne finxisse minora putarer,
Dissimulator opis propriæ, mihi commodus uni.
Sic ego, majoris fugiens opprobria culpæ, 10
Frontis ad urbanæ descendi præmia. quod si
Depositem laudas ob amici iussu pudorem;
Scribe tui gregis hunc, & fortem crede bonumq;

Ad FUSCUM ARISTIUM.

EPIST. X.

URbis amatorem Fuscum salvere jubemus
Ruris amatores; hac in re scilicet unâ
Multum dissimiles, ad cætera penè gemelli:
Fraternis animis: quidquid negat alter, & alter:
Annuimus pariter, vetuli notique columbi. 5
Tu nidum servas: ego laudo ruris amœni
Rivos, & musco circumlita saxa, nemusque.
Quid quæris? vivo & regno, simul ista reliqui
Quæ vos ad cælum fertis rumore secundo.
Utque sacerdotis fugitivus, liba recuso, 10
Pane egeo, jam mellitis potiore placentis.

Vivere naturæ si convenienter oportet,
Ponendæque domo quærenda est area primùm;
Novistine locum potiore rure beato?

5. Vetulis notisque columbis.] Duo Codices Crug.

13. Ponendæque.] Quatuor Blandin. Crug. qui-
dam Fabr. & Asc.

Est ubi plūs tepeant hiemes ? ubi gratior aura
 Leniat & rabiem Canis & momenta Leonis, 16
 Cū semel accepit solem furibundus acutum ?
 Est ubi depellat somnos minūs invida cura ?
 Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis ?
 Purior in vicis aqua tendit rumpere plumbum, 20
 Quā quæ per pronum trepidat cum murmure
 rivum ?

Nempe inter varias nutritur silva columnas,
 Laudaturque domus, longos quæ prospicit agros.
 Naturam expellas furcā; tamen usque recurrer,
 Et mala perumpet furtim fastidia victrix. 25

Non, qui Sidonio contendere callidus ostro
 Nescit Aquinatē potantia vellera fucum,
 Certius accipiet damnum, propiusve medullis,
 Quā qui non poterit vero distinguere falsum.
 Quem res plūs nimio delectavere secundæ, 30
 Mutatæ quatiunt. si quid mirabere, pones
 Invitus. fuge magna: licet sub paupere tecto
 Reges & regum vitā præcurrere amicos.

Cervus equi pugnā melior communibus herbis
 Pellebat: donec minor in certamine longo 35
 Imploravit opes hominis, frenumquē recepit:
 Sed postquam victor violens discessit ab hoste,
 Non equitem dorso, non frenum depulit ore.
 Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
 Libertate caret; dominum vehet improbus, atq;
 Serviet æternū, quia parvo nesciet uti. 41
 Cui non conveniet sua res; ut calceus olim,
 Si pede major erit, subvertet; si minor, uret.

18. Ubi divellat.] Editiones Arg. Asc. Mur. Torr.
 & plerique impressi. MSS. item omnium quidam,

22. Inter parias.] Nonnulli codices Lamb.

24. Expelles.] Bemb. 1 Gal. M. 1. M. 2. 8 Lam.
 & Torr. plures Cruq. sex Pulm. & Cad.

25. Fastigia.] Bemb. 1 Gal. singuli Oxon. duo
 Cruq. tres Pulm. plerique omnes Torr. Cad. & Ald.
 Vestigia, Sex Cruq. & Asc.

27. Vellera succum.] Tr. Cad. Arg. & Asc.

Lætus forte tuâ vives sapienter, Aristi :
 Nec me dimittes incastigatum, ubi plura 45
 Cogere, quàm satis est, ac non cessare videbor.
 Imperat aut servit collecta pecunia cuique,
 Tortum digna sequi potiùs quàm ducere funem.
 Hæc tibi dictabam post fanum putre Vacunæ,
 Excepto, quòd non simul esses, cætera lætus.

Ad BULLATIUM.

EPIST. XI.

Quid tibi visa Chios, Bullati, notaq; Lesbos?
 Quid concinna Samos? quid Cræsi regia
 Sardis? (mâ?
 Smyrna quid, & Colophon? majora minorane fa-
 cunctane præ Campo & Tiberino flumine sordent?
 An venit in votum Attalicis ex urbibus una? 5
 An Lebedum laudas, odio maris atque viarum?
 Scis Lebedus quid sit? Gabiis desertior atque
 Fidenis vicus: tamen illic vivere vellem,
 Oblitusque meorum, obliviscendus & illis,
 Neptunum procul è terrâ spectare furem. 10
 Sed neque, qui Capuâ Romam petit imbre lutoq;
 Adpersus, volet in cauponâ vivere, nec, qui
 Frigus collegit, furnos & balnea laudar,
 Ut fortunatam plenè præstantia vitam:
 Nec si te validus jactaverit Auster in alto, 15
 Idcirco navem trans Ægæum mare vendas.
 Incolumi Rhodos & Mitylene pulchra facit, quod
 Pænula solstitio, campestre nivalibus auris,
 Per brumam Tiberis, Sextili mense caminus.
 Dum licet, ac vultum servat fortuna benignum, 20
 Romæ laudetur Samos, & Chios, & Rhodos ab-
 sens.

Tu, quameunque Deus tibi fortunaverit horam,

44. *Vivas.*] Tr.

45. *Dimittas.*] Tr. Petr. & Cad.

7. *Lebedus quam sit Gabiis.*] Lamb. *contentio*
 MSS. *omnibus*, & post eum libri vulgati.

Gratâ

Gratâ fume manu ; nec dulcia differ in annum :
 Ut, quocunque loco fueris, vixisse libenter
 Te dicas. nam si ratio & prudentia curas, 25
 Non locus effusi latè maris arbiter, aufert ; (runt,
 Cœlum, non animum mutant qui trans mare cur-
 Strenua nos exercet inertia : navibus atque
 Quadrigis petimus bene vivere. quod petis, hîc est,
 Est Ulubris ; animus si te non deficit æquus.

Ad I C C I U M.

E P I S T. XII.

FRUSTIBUS Agrippæ Siculis, quos colligis, Icci,
 Si rectè frueris ; non est ut copia major
 Ab Jove donari possit tibi. tolle querelas :
 Pauper enim non est, cui rerum suppetit usus.
 Si ventri bene, si lateri est, pedibusq; tuis ; nil ;
 Divitiæ poterunt regales addere majus.
 Si fortè in medio positorum abstemius herbis
 Vivis, & urticâ ; sic vives protinus, ut te
 Confestim liquidus fortunæ rivus inauret :
 Vel quia naturam mutare pecunia nescit, 10
 Vel quia cuncta putas una virtute minora.
 Miramur, si Democriti pecus edit agellos
 Cultaque, dum peregre est animus sine corpore
 velox ?

Cùm tu inter scabiem tantam & contagia lucri,
 Nil parvum sapias, & adhuc sublimia cures ; 15
 Quæ mare compescant causæ ; quid temperet
 annum ;

Stellæ sponte suâ, jussæne vagentur & errent ;
 Quid premat obscurum lunæ, quid proferat orbem,
 Quid velit & possit rerum concordia discors ;
 Empedocles, an Stertinium deliret acumen. 20

Verùm, seu pisces, seu porrum & capre trucidas,
 Utere Pompeio Grospho, & si quid peter, ultro
 Defer : nil Grosphus nisi verum orabit, & æquum.
 Vilis amicorum est annona, bonis ubi quid deest.

Ne tamen ignores quo sit Romana loco res : 25
 Cantaber Agrippæ, Claudi virtute Neronis

(Armenius)

Armenius cecidit, jus imperiumque Phraates
Cæsaris accepit genibus minor. aurea fruges
Italiæ pleno distudit copia cornu.

Ad VINNIUM ASELLAM.

EPIST. XIII.

UT proficiscentem docui te sæpe diuque,
Augusto reddes signata volumina, Vinni,
Si validus, si lætus erit, si denique poscet:
Ne studio nostri pecces, odiumque libellis
Sedulus importes operâ vehemente minister. 5
Si te fortè meæ gravis uret sarcina chartæ,
Abjicito potius, quàm quò perferre juberis
Clitellas ferus impingas, Asinæque paternum
Cognomen vertas in risum, & fabula fias.
Viribus uteris per clivos, flumina, lamas. 10
Victor propositi simul ac perveneris illuc,
Sic positum servabis onus, ne fortè sub alâ
Fasciculum portes librorum, ut rusticus agnum,
Ut vinosa glomos furtivæ Pyrrhia laniæ,
Ut cum pileolo soleas conviva tribulis. 15
Ne vulgo narres te sudavisse ferendo
Carmina, quæ possint oculos auresque morari
Cæsaris. oratus multa prece, nitere porro.
Vade, vale: cave ne titubes, mandataque fran-
gas.

XIII. 6. *Urget sarcina.*] *Unus Pulm. & Hen. Steph.*

12. *Seposuum servabis.*] *Heinsius,*

Ad Villicum suum.

EPIST. XIV.

Villice filvarum & mihi reddentis agelli,
 Quem tu fastidis, habitatum quinque focis, &
 Quinque bonos solitum Variam dimittere Patres;
 Certemus, spinas animone ego fortius, an tu
 Evellas agro; & melior sit Horatius, an res. 5

Me quamvis Lamiae pietas & cura moretur
 Fratrem mœrentis, raptō de fratre dolentis
 Insolabiliter; tamen istuc mens animusque
 Fert, & amat spatii obstantia rumpere claustra.
 Rure ego viventem, tu dicis in urbe beatum: 10
 Cui placet alterius, sua nimirum est odio fors.
 Stultus uterque locum immeritum causatur ini-
 quē;

In culpā est animus, qui se non effugit unquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas:
 Nunc urbem, & ludos, & balnea villicus optas.
 Me constare mihi scis, & discedere tristem, 16
 Quandocunque trahunt invisa negotia Romam.
 Non eadem miramur: eo disconvenit inter
 Meque & te. nam quæ deserta & inhospita resqua
 Credis, amœna vocat, mecum qui sentit; & odit
 Quæ tu pulchra putas. fornix tibi & uncta popina
 Incutiunt urbis desiderium, video; & quod
 Angulus iste feret piper & thus ociùs uvā;
 Nec vicina subest vinum præbere taberna
 Quæ possit tibi; nec meretrix tibicina, cujus 25
 Ad strepitum salias terræ gravis: & tamen urges
 Jampridem non tacta ligonibus arva, bovemque
 Disjunctum curas, & strictis frondibus explēs.
 Addit opus pigro rivus, si decidit imber,
 Multā mole docendus aprico parcere prato. 30

Nunc, age, quid nostrum concentum dividat,
 audi.

21. Pulchra vocas.] 1 Gal. M.^r 1. M. 2. Mures.
 Terr. & plures è vulgaris.

Quem

Quem tennes decuere togæ nitidique capilli,
 Quem scis immunem Cynaræ placuisse rapaci,
 Quem bibulum liquidum mediâ de luce Falerni,
 Cœna brevis juvat, & prope rivum somnis in
 herbâ : 35

Nec luisse pudet, sed non incidere ludum.
 Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
 Limat, non odio obscuro morsuque venenat :
 Rident vicini, glebas & saxa moventem.
 Cum servis urbana diaria rodere mavis : 40
 Horum tu in numerum voto ruis. invidet usum
 Lignorum & pecoris tibi calo argutus, & horti.
 Optat ephippia bos piger : optat arare caballus.
 Quam scit uterq;, libens, censebo, exerceat artem,

Ad C. NUMONIUM VALAM.

EPIST. XV.

QUÆ sit hiems Velix, quod cœlum, Vala, Sa-
 lerni, [Baia
 Quorum hominum regio, & qualis via : (nam mihi
 Musa supervacuas Antonius : & tamen illis
 Me facit invisum, gelidâ cum perluor undâ
 Per medium frigus. sanè myrteta relinqui, 5
 Dictaque cessantem nervis elidere morbum
 Sulfura contemni, vicus gemit, invidus ægris,
 Qui caput & stomachum supponere fontib; audent
 Clusinis, Gabiosque petunt, & frigida rura.
 Mutandus locus est, & diversoria nota 10
 Præteragendus equus. Quò tendis? non mihi Cu-
 Est iter, aut Baia, lævâ stomachosus habenâ [mas
 Dicet eques : sed equi frenato est auris in ore.)
 Major utrûm populum frumenti copia pascat ;
 Collectosne bibant imbres, puteosne perennes 15
 Dulcis aquæ : (nam vina nihil moror illius oris

34. Nocte Falerni.] Bemb. 1 Gal. Tr. & 2 Gal. in
 interstitio.

4. Quod perluor.] Libri vetustissimi Torr.

16. Fugis aqua.] Plures Lamb. Crug. [Palm. &
 Torr. Cad. Arg. & Murel.

Rure meo possum quidvis perferre patique :
 Ad mare cum veni, generosum & lene requiro,
 Quod curas abigar, quod cum spe divite manet
 In venas animumq; meum, quod verba ministrer,
 Quod me Lucanæ juvenem commendet amicæ.) 21
 Tractus uter plures lepores, uter educet apros :
 Utra magis pisces & echinos æquora celent,
 Pinguis ut inde domum possum Phæaxq; reverti ;
 Scribere te nobis, tibi nos accredere par est. 25

Mænius ut, rebus maternis atque paternis
 Fortiter absuntis, urbanus cœpit haberi ;
 Scurra vagus, non qui certum præsepe teneret ;
 Impransus non qui civem dignosceret hoste ;
 Quælibet in quemvis opprobria fingere sævus ; 30
 Pernicies, & tempestas, barathrumque macelli ;
 Quidquid quæsierat, ventri donabat avaro.
 Hic, ubi nequitie fautoribus & timidis nil
 Aut paulum abstulerat, patinas cœnabat omasi
 Vilis, & agninæ ; tribus urfis quod satis esset :
 Scilicet ut ventres lamnâ candente nepotum 36
 Diceret urendos correctus Bestius. idem,
 Quidquid erat nactus prædæ majoris, ubi omne
 Verterat in fumum & cinerem ; Non hercule miror,
 Aiebat, si qui comedunt bona : cùm sit obeso 40
 Nil melius turdo, nil vulvâ pulchrius amplâ.
 Nimirum hic ego sum : nam tuta & parvula laudo,
 Cùm res deficiunt, satis inter vilia fortis :
 Verùm, ubi quid melius contingit & unctius, idem
 Vos sapere, & solos aio bene vivere, quorum 45
 Conspicitur nitidis fundata pecunia villis.

35. Vilis & agnini.] MSS. quidam omnium. Editio H. Steph. & exemplaria pleraque vulgata.

37. Correctus Bestius.] Nonnulli ex MSS. Manius Idem, Muræus, & post eum plerique vulgati.

Ad QUINTIUM.

EPIST. XVI.

NE perconteris, fundus meus, optime Quinti,
Arvo pascat herum, an baccis opulentet o-
livæ,

Pomisne, & pratis, an amictâ vitibus ulmo;
Scribetur tibi forma loquaciter & situs agri.

Continui montes, ni dissocientur opacâ
Valle: sed ut veniens dextrum latus aspiciat Sol,
Lævum discedens curru fugiente vaporet.

Temperiem laudes. quid si rubicunda benignè
Corna vepres & pruna ferant? si quercus, & ilex
Multâ fruge pecus, multâ dominum juvet umbrâ?

Dicas adductum propiùs frondere Tarentum. 11
Fons etiam rivo dare nomen idoneus, ut nec
Frigidior Thracam nec purior ambiat Hebrus,
Infirmo capiti fluit utilis, utilis alvo.

Hæ latebræ dulces, etiam (si credis) amœnæ, 15
Incolumem tibi me præstant Septembribus horis.

Tu rectè vivis, si curas esse quod audis.
Jactamus jampridem omnis te Roma beatum:
Sed vereor ne cui de te plùs quàm tibi credas;
Neve putes alium sapiente bonoque beatum; 20
Neu, si te populus sanum rectèque valentem
Dicitur, occultam febrem sub tempus edendi
Dissimules, donec manibus tremor incidat unctis.
Stultorum incurata pudor malus ulcera celat.

Si quis bella tibi terrâ pugnata marique 25
Dicat, & his verbis vacuas permulceat aures;
Tene magis salvum populus velit, an populum tu,
Servet in ambiguo, qui consulit & tibi & Urbi,
Jupiter: Augusti laudes agnoscere possis:

8. Quod si.] Multi ex MSS. omissa interrogandi
notâ. Benigni, P. tres Cruq. & unus Palm.

14. Aptus & utilis.] Petr. duo Gal. R. M. 1. duo
Palm. plures Torr. Cad Arg. & Asc. Utilis arvo,
M. 2.

Cùm pateris sapiens emendatusque vocari ; 36
 Respondeſne tuo, dic fodes, nomine ? nempe
 Vir bonus & prudens dici delector ego, ac tu.
 Qui dedit hoc hodie, cras, ſi volet, auferet : ut
 Detulerit faſces indigno, detrahet idem :
 Pone ; meum eſt, inquit : pono, triſtiſque reſedo.
 Idem ſi clamet furem, neget eſſe pudicum, 36
 Contendat laqueo collum preſſiſſe paternum ;
 Mordear opprobriis falſis, mutemque colores ?
 Falſus honor iuvat, & mendax infamia terret
 Quem, niſi mendosum & mendacem ? vir bonus
 eſt quis ? 40

Qui conſulta Patrum, qui leges juraque ſervat ;
 Quo multæ magnæque ſecantur iudice lites ;
 Quo reſponſore, & quo cauſæ teſte tenentur.
 Sed videt hunc omnis domus & vicina tota,
 Introrſum turpem, ſpecioſum pelle decorâ. 49
 Nec furtum feci, nec fugi, ſi mihi dicat
 Servus : habes precium ; loris non ureris, aio.
 Non hominem occidi : Non paſces in cruce corvos.
 Sum bonus, & frugi : Renuit negat atq; Sabellus.
 Cautus enim metuit foveam lupus, accipiterq; 50
 Suſpectos laqueos, & opertum milius hamum.
 Oderunt peccare boni virtutis amore :
 Tu nihil admittes in te formidine pœnæ.
 Sit ſpes fallendi, miſcebis ſacra profanis.
 Nam de mille fabæ modiis cùm ſurripis unum ; 55
 Damnum eſt, non facinus, mihi pacto lenius iſto.
 Vir bonus, omne forum quem ſpectat, & omne
 tribunal,

Quandocunque Deos vel porco vel bove placat ;
 Jâne pater, clarè, clarè cùm dixit, Apollo ; 59
 Labra movet metuens audiri : Pulchra Laverna,
 Da mihi fallere ; da juſtum ſanctumque videri :
 Noctem peccatis, & fraudibus objice nubem.

43. Quo res ſponſore.] Crug. ex antiquiſſimo MS.
 Blandin.

49. Negitatque Sabellus.] H. Steph.

56. Damnum eſt hoc levius mihi.] 1 Crug.

Quî melior servo, quî liberior sit avarus,
 In triviis fixum cum se demittit ob assem, 64
 Non video. nam qui cupiet, metuet quoq; : porro
 Qui metuens viver, liber mihi non erit unquam.
 Perdidit arma, locum virtutis deseruit, qui
 Semper in augendâ festinat & obruitur re.
 Vendere cum possis captivum, occidere noli :
 Serviet utiliter : sine pascat durus aretque, 70
 Naviget, ac mediis hiemet mercator in undis,
 Annonæ profit, portet frumenta penusque.
 Vir bonus & sapiens audebit dicere, Pentheu
 Rector Thebarum, quid me perferre patique
 Indignum coges ? Adimam bona : Nempe pe-
 cus, rem, 75
 Lectos, argentum : tollas licet. In manicis &
 Compedibus sævo te sub custode tenebo.
 Ipse Deus, simul atque volam, me solvet. Opinor;
 Hoc sentit; moriar. mors ultima linea rerum est.

Ad SCÆVAM.

EPIST. XVII.

Quamvis, Scæva, satis per te tibi consulis, & scis
 Quo tandem pacto deceat majoribus uti ;
 Disce, docendus adhuc quæ censet amicus : ut si
 Cæcus iter monstrare velit : tamen aspice, si quid
 Et nos, quod cures proprium fecisse, loquamur. 5
 Si te grata quies & primam somnus in horam
 Delectat : si te pulvis strepitusque rotarum,
 Si lædet caupona, Ferentinum ire jubebo.
 Nam neque divitibus contingunt gaudia solis :
 Nec vixit malè, qui natus morientique fefellit. 10
 Si prodesse tuis, pauloque benignius ipsum
 Te tractare voles, accedes ficcus ad unctum.
 Si pranderet olus patienter, regibus uti,
 Nollet Aristippus. Si sciret regibus uti
 Fastidiret olus, qui me notat. Utrius horum 15
 Verba probes & facta, doce : vel junior, audi
 Cur sit Aristippi potior sententia : namque
 Mordacem Cynicum sic eludebat, ut aiunt :

Scurro

Scurror ego ipse mihi, populo tu, rectius hoc &
 Splendidius multo est, equus ut me portet, alar rex.
 Officium facio: tu poscis vilia rerum, 21
 Dante minor, quamvis fers te nullius egentem.
 Omnis Aristippum decuit color, & status, & res,
 Tentantem majora, ferè præsentibus æquum:
 Contrà, quem duplici panno patientia velat, 25
 Mirabor, vitæ via si conversâ decebit.
 Alter purpureum non expectabit amictum,
 Quidlibet indutus celeberrima per loca vadet,
 Personamque feret non inconcinnus utramque:
 Alter Mileti textam cane pejus & angue 30
 Vitabit chlamydem, morietur frigore, si non
 Rettuleris pannum: refer, & sine vivat ineptus.
 Res gerere, & captos ostendere civibus hostes,
 Attingit solium Jovis, & cœlestia tentat.
 Principibus placuisse viris non ultima laus est. 35
 Non cuivis homini contingit adire Corinthum.
 Sedit, qui timuit ne non succederet: esto:
 Quid? qui pervenit, fecitne viriliter? atqui
 Hic est, aut nusquam, quod quærimus. hic onus
 horret,
 Ut parvis animis, & parvo corpore majus, 40
 Hic subit, & perfert. aut virtus nomen inane est,
 Aut decus & precium rectè petit experiens vir.
 Coram rege suo de paupertate tacentes,
 Plus poscente ferent, distat, sumasne pudenter,
 An rapias. atqui rerum caput hoc erat, hic fons.
 Indotata mihi soror est, paupercula mater, 46
 Et fundus nec vendibilis, nec pascere firmus,
 Qui dicit; clamat, Victum date: succinit alter,
 Et mihi dividuo findetur munere quadra.
 Sed tacitus pasci si posset corvus, haberet 50
 Plus dapis, & rixæ multo minus invidiæque.

21. *Vilia verum.] Omnes Torr. singuli Cruq. & Palm. demptis duobus illius & uno hujus. & alii.*

42. *Decus ut precium.] H. Steph.*

Brundisium comes, aut Surrentum ductus a-
maenum, (bres,
Qui queritur salebras, & acerbum frigus, & im-
Aut cistam effractam, & subducta viatica plorat;
Nota refert meretricis acumina, sæpe catellam, 55
Sæpe periscelidem raptam sibi flentis: uti mox
Nulla fides damnis verisque doloribus adsit.
Nec semel irrisus, triviis attollere curat
Fracto crure planum: licet illi plurima manet
Lacryma; per sanctum juratus dicat Osirim, 60
Credite; non ludo: crudeles tollite claudum.
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamationat.

Ad LOLLIUM.

EPIST. XVIII.

SI bene te novi, metues, liberrime Lolli, (cum-
Scurrantis speciem præbere professus ami-
Ut matrona meretrici dispar erit atque
Discolor, infido scurræ distabit amicus.
Est huic diversum vitio vitium prope majus; 5
Asperitas agrestis, & inconcinna, gravisque,
Quæ se commendat tonsâ cute, dentibus atris,
Dum vult libertas mera dici, veraque virtus.
Virtus est medium vitiorum, & utrinque reductum.
Alter in obsequium plus æquo pronus, & imi 10
Derisor lecti, sic nutum divitis horret,
Sic iterat voces, & verba cadentia tollit;
Ut puerum sævo credas dictata magistro
Reddere, vel partes mimum tractare secundas:
Alter rixatur de lanâ sæpe caprinâ, 15
Propugnat nugis armatus: Scilicet, ut non
Sit mihi prima fides; & verè quod placet, ut non
Acriter elatrem, precium ætas altera sordet.
Ambigitur quid enim? Castor sciat an Dotilis plus,
Brundisium Minuci meliùs via ducat, an Appi. 20

11. Sic vulturn.] Tr.

20. Minni.] Crug. quinque; Numici, Plerique
vulgati.

Quem

Quem damnosa Venus, quem præceptis alea nu-
 Gloria quem supra vires & vestit & ungit, (dar,
 Quem tenet argenti fitis importuna famelque,
 Quem paupertatis pudor & fuga; dives amicus,
 Sæpe decem vitiis instructior, odit, & horret; 25
 Aut si non odit, regit; ac, veluti pia mater,
 Plus quàm se sapere, & virtutibus esse priorem
 Vult: & ait prope vera; Mæ (contendere noli)
 Stultitiam patiuntur opes: tibi parvula res est:
 Arcta decet sanum comitem toga: desine mecum
 Certare. Eutrapelus, cuicumq; nocere volebat, 31
 Vestimenta dabat preciosa. beatus enim jam
 Cum pulchris tunicis sumet nova consilia & spes,
 Dormiet in lucem, scorto postponet honestum
 Officium, nummos alienos pascet; ad imum 35
 Thrax erit, aut olitoris ager mercede caballum.

Arcanum neque tu scrutaberis ullius unquam;
 Commissumque teges, & vino tortus & irâ.
 Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes:
 Nec, cum venari volet ille, poemata panges. 40
 Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque
 Zethi dissiluit; donec suspecta severo
 Conticuit lyra. fraternis cessisse putatur
 Moribus Amphion: tu cede potentis amici
 Lenibus imperiis: quotiesq; educet in agros 45
 Ætolis onerata plagis jumenta, canesque;
 Surge, & inhumanæ senium deponere Camænæ,
 Cœnes ut pariter pulmenta laboribus emta;
 Romanis solenne viris opus, utile famæ,
 Vitæque, & membris: præsertim cum valeas, &
 Vel cursu superare canem, vel viribus aprum
 Possis. adde, virilia quòd speciosius arma
 Non est qui tractet. scis quo clamore coronæ
 Prælia sustineas campestria: denique sævam
 Militiam puer & Cantabrica bella tulisti, 55
 Sub duce, qui templis Parthorum signa refixit,
 Nunc &, si quid abest, Italis adjudicat armis.
 Ac, ne te retrahas, & inexcusabilis absis;

Quamvis nil extra numerum fecisse modumque
Curas, interdum nugaris rure paterno. 60

Partitur lintres exercitus: Actia pugna,
Te duce, per pueros hostili more refertur:
Adversarius est frater, lacus, Adria, donec
Alterutrum velox victoria fronde coronet.
Consentire suis studiis qui crediderit te, 65
Fautor utroque tuum laudabit pollice ludum.

Protinus ut moneam, (si quid monitoris egestu)
Quid de quoque viro, & cui dicas, sæpe videto.
Percontatorem fugito: nam garrulus idem est;
Nec retinent patulæ commissa fideliter aures: 70
Et semel emissum volat irrevocabile verbum.

Non ancilla tuum jecur ulceret ulla, puerve,
Intra marmoreum venerandi limen amici:
Ne dominus pueri pulchri caræve puellæ
Munere te parvo beet, aut incommodus angat. 75

Qualem commendes, etiam atq; etiam aspice: ne
Incutiant aliena tibi peccata pudorem. (mon)
Fallimur, & quondam non dignum tradimus. ergo,
Quem sua culpa premet, deceptus omitte tueri;
Ut penitus notum, si tentent crimina, serves, 80
Tuterisque tuo fidentem præsidio: qui
Dente Theonino cum circumroditur, ecquid
Ad te post paulò ventura pericula sentis?
Nam tua res agitur, paries cum proximus ardet:
Et neglecta solent incendia sumere vires. 85

Dulcis inexpertis cultura potentis amici:
Expertus metuit. tu, dum tua navis in alto est,
Hoc age, ne mutata retrorsum te ferat aura.

Oderunt hilarem tristes, tristemque jocosum,
Sedatum celeres, agilem gnavumque remissi: 90
Potiores bibuli mediâ de nocte Falerni
Oderunt porrecta negantem pocula: quamvis
Nocturnos jures te formidare tepores.
Deme supercilio nubem: plerumque modestus
Occupat obscuri speciem, taciturnus acerbi. 95

93. Formidare vapores.] Muretus; faventibus nul-
lis MSS.

Inter cuncta leges & percontabere doctos,
 Quâ ratione queas traducere leniter ævum;
 Ne te semper inops agitet vexetque cupido,
 Ne pavor, & rerum mediocriter utilium spes:
 Virtutem doctrina paret, naturane donet: 100
 Quid minuat curas, quid te tibi reddat amicum:
 Quid purè tranquileret, honos, an dulce lucellum,
 An secretum iter, & fallentis semita vitæ.

Me quoties reficit gelidus Digentia rivus,
 Quem Mandela bibit, rugosus frigore pagus; 105
 Quid sentire putas, quid credis, amice, precari?
 Sit mihi, quod nunc est, etiam minus, ut mihi
 vivam

Quod superest ævi, si quid superesse volunt Di:
 Sit bona librorum & provise frugis in annum
 Copia: ne fluitem dubiæ spe pendulus horæ. 110
 Sed satis est orare Jovem quæ donat & aufert,
 Det vitam, det opes: æquum mi animum ipse
 parabo.

Ad MÆCENATEM

EPIST. XIX.

PRisco si credis, Mæcenas docte, Cratino,
 Nulla placere diu nec vivere carmina possunt,
 Quæ scribuntur aquæ potoribus. ut malè sanos
 Adscriptis Liber Satyris Faunisque poetas,
 Vina fere dulces oluerunt mæne Camenæ.
 Laudibus arguitur vini vinosus Homerus:
 Ennius ipse pater nunquam nisi potus ad arma
 Profluit dicenda. Forum, putealque Libonis
 Mandabo siccis, adimam cantare severis.

Hoc simul edixit; non cessavere poetas 115
 Nocturno certare mero, putere diurno.
 Quid? si quis vultu torvo ferus, & pede nudo,

104. Gelidis Digentia rivis.] Codex Petr.

111. Hac satis est orare Jovem qui.] Vulgati plerique omnes.

110. Edixi.] Unus Lamb. & antiquissimus Torr.
 Exiguæque

Exiguæque togæ simulet textore Catonem ;
 Virtutemne repræsentet moresque Catonis ?
 Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua, 15
 Dum studet urbanus, tenditque disertus haberi.
 Decipit exemplar vitiis imitabile. quod si
 Pallerem casu, biberent exsangue cuminum.
 O imitatores, servum pecus, ut mihi sæpe
 Bilem, sæpe jocum vestri movere tumultus! 20

Libera per vacuum posui vestigia princeps,]
 Non aliena meo pressa pede. qui sibi si lit
 Dux, regit examen. Parios ego primus iambos
 Ostendi Latio, numeros animosque secutus 24
 Archilochi, non res & agentia verba Lycamben.
 At ne me foliis ideo brevioribus ornes,
 Quod timui mutare modos & carminis artem :
 Temperat Archilochi Musam pede mascula Sappho,
 Temperat Alcæus : sed rebus & ordine dispar,
 Nec focerum quærit, quem versibus oblinat atris,
 Nec sponsæ laqueum famoso carmine nectit. 31
 Hunc ego, non alio dictum prius ore, Latinus
 Vulgavi fidicen. juvat immemorata ferentem
 Ingenuis oculisque legi, manibusque ten ri.

Scire velis, mea cur ingratus opusculi le tor
 Lauder ametq; domi, premat extra limen iniquus?
 Non ego ventosæ plebis suffragia venor
 Impensis cœnarum, & tritæ munere vestis:
 Non ego, nobilium scriptorum auditor & altor,
 Grammaticas ambire tribus & pulpita dignor. 40
 Hinc illæ lacrymæ. Spissis indigna theatris
 Scripta pudet recitare, & magis addere pondus,
 Si dixi; Rides, ait, & Jovis auribus ista
 Servas : fides enim manare poetica mella 44
 Tē solum, tibi pulcher. Ad hæc ego naribus uti

13. *Tesquore Catonem.*] *Lib. quidam amiqui Mureti.*

19. *Ut mihi bilem, ut mihi sæpe jocum.*] *Codex Tr.*

32. *Latinis.*] *Unus Cruq. plerique Palm. omnes Torr. & quidam alii. plures etiam e vulgatis.*

Formido ; & luctantis acuto ne fecer ungui,
 Displicet iste locus, clamo, & diludia posco.
 Ludus enim genuit trepidum certamen, & iram ;
 Ira truces inimicitias, & funebre bellum.

Ad LIBRUM suum.

EPIST. XX.

Vertumnum Janumque, liber, spectare videris :
 Scilicet ut prostes Sosiorum pumice mundus,
 Odisti claves, & grata sigilla pudico :
 Paucis ostendi gemis, & communia laudas ;
 Non ita nutritus. fuge quod discedere gestis : 5
 Non erit emisso reditus tibi. Quid miser egi ?
 Quid volui ? dices, ubi quis te læserit. & scis
 In breve te cogi, cum plenus languet amator.
 Quod si non odio peccantis desipit augur,
 Carus eris Romæ, donec te deserat ætas. 10
 Contrectatus ubi manibus sordescere vulgi
 Cœperis ; aut tineas pascas taciturnus inertes,
 Aut fugies Uticam, aut victus mitteris Ilerdam.
 Ridebit monitor non exauditus : ut ille,
 Qui malè parentem in rupes protrusit asellum 15
 Iratus. quis enim invitum servare laboret ?
 Hoc quoq; te manet, ut pueros elementa docentem
 Occupet extremis in vicis balba senectus.
 Cum tibi sol tepidus plures admoverit aures ;
 Me libertino natum patre, & in tenui re 20
 Majores pennas nido extendisse loqueris ;
 Ut quantum generi demas, virtutibus addas :
 Me primis Urbis belli placuisse domique ;
 Corporis exigui, præcanum, solibus aptum,
 Iraisci celerem, tamen ut placabilis essem. 25
 Fortè meum si quis te percontabitur ævum ;
 Me quater undenos sciat implevisse Decembres,
 Collegam Lepidum quo duxit Lollius anno.

§3. *Aut unus.*] *Plerique excusi.*

Q U I N T I
 H O R A T I I F L A C C I
 E P I S T O L A R U M
 L I B E R I I.

Ad AUGUSTUM.

E P I S T. I.

CUM tot sustineas & tanta negotia solus,
 Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
 Legibus emendes; in publica commoda
 peccem,

Si longo sermone morer tua tempora, Cæsar. (lux,
 Romulus, & Liber pater, & cum Castore Pol-
 Post ingentia facta, Deorum in templa recepti, &
 Dum terras hominumq; colunt genus, aspera bella
 Componunt, agros assignant, oppida condunt;
 Ploravere suis non respondere favorem
 Speratum meritis. diram qui contudit hydraem,
 Notaque fatali portenta labore subegit,
 Comperit invidiam supremo fine domari.
 Urit enim fulgore suo, qui prægravat artes
 Infra se positas: extinctus amabitur idem.
 Præsentī tibi maturos largimur honores, 15
 Jurandasque tuum per nomen ponimus aras,
 Nil oriturum aliàs, nil ortum tale fatentes.
 Sed tuus hic populus, sapiens & justus in uno,

16. *Per numen.*] *Vetustissimus MSS. Blandin.*
Græq. & Editio Cad.

Te nostris ducibus, te Graiis anteferendo,
 Cætera nequaquam simili ratione modoque 20
 Æstimat; & nisi quæ terris semota, suisque
 Temporibus defuncta videt, fastidit & odit;
 Sic fautor veterum, ut tabulas peccare vetantes,
 Quas bis quinque viri sanxerunt, fœdera regum,
 Vel Gabiis vel cum rigidis æquata Sabinis, 25
 Pontificum libros, annosâ volumina vatum,
 Dicitur Albano Musas in monte locutas.

Si, quia Græcorum sunt antiquissima quæque
 Scripta, vel optima; Romani pensantur eadem
 Scriptores trutinâ; non est quod multa loquamur:
 Nil intra est oleam, nil extra est in nuce duri. 31
 Venimus ad summum fortunæ: pingimus, atque
 Psallimus, & luctamur Achivis doctius unctis.
 Si meliora dies, ut vina, poemata reddit;
 Scire velim, chartis precium quotus arroget annus.
 Scriptor ab hinc annos centum qui decidit, inter 36
 Perfectos veteresque referri debet, an inter
 Viles atque novos? excludat iurgia finis.
 Est vetus atque probus centum qui perficit annos.
 Quid? qui deperiit minor uno mense, vel anno;
 Inter quos referendus erit? veteresne poetas, 41
 An quos & præsens & postera respuet ætas?
 Iste quidem veteres inter ponetur honestè,
 Qui vel mense brevi, vel toto est junior anno.
 Utor permissio, caudæque pilos ut equinæ, 45
 Paulatim vello, & demo unum, demo etiam unum;
 Dum cadat elusus ratione ruentis acervi,
 Qui redit ad fastos, & virtutem æstimat annis,
 Miraturque nihil, nisi quod Libitina sacrauit.

Ennius & sapiens, & fortis, & alter Homerus,
 Ut critici dicunt, leviter curare videtur,
 Quod promissa cadant, & somnia Pythagorea.
 Nævius in manibus non est, & mentibus hæret
 Penè recens: aded sanctum est vetus omne poema.
 Ambigitur quoties, uter utro sit prior; aufert 55
 Pacuvius docti famam senis, Accius alti:
 Dicitur Afrani roga convenisse Menandro;
 Plautus ad exemplar Siculi properare Epicharmi;
 Vincere

Vincere Cæcilius gravitate, Terentius arte.
 Hos ediscit, & hos arcto stipata theatro 60
 Spectat Roma potens; habet hos numeratq; poetas
 Ad nostrum tempus, Livî scriptoris ab ævo.
 Interdum vulgus rectum videt: est ubi peccat.
 Si veteres ita miratur laudatque poetas,
 Ut nihil anteferat, nihil illis comparet; errat:
 Si quædam nimis antiquè, si pleraque durè
 Dicere credit eos, ignavè multa fatetur;
 Et sapit, & mecum facit, & Jove judicat æquo.
 Non equidem insector, delendaque carmina Livî
 Esse reor, memini quæ plagosum mihi parvo 70
 Orbilius dictare; sed emendata videri,
 Pulchraque, & exactis minimùm distantia, miror:
 Inter quæ verbum emicuit si fortè decorum, &
 Si versus paulo concinnior unus & alter;
 Injustè totum ducit venditque poema. 75
 Indignor quidquam reprehendi, non quia crasse
 Compositum, illepidè putetur, sed quia nuper;
 Nec veniam antiquis, sed honorem & præmia posci.
 Rectè necne crocum floresque perambulet Attæ
 Fabula, si dubitem; clament periisse pudorem 80
 Cuncti penè patres, ea cum reprehendere coner,
 Quæ gravis Æsopus, quæ doctus Roscius egit:
 Vel quia nil rectum, nisi quod placuit sibi, ducunt;
 Vel quia turpe putant parere minoribus, &, quæ
 Imberbes didicere, senes perdenda fateri. 85
 Jam Saliare Numæ carmen qui laudat, & illud,
 Quod mecum ignorat, solus vult scire videri;
 Ingeniis non ille favet, plauditque sepultis,
 Nostra sed impugnat, nos nostraque lividus odit.
 Quòd si tam Græcis novitas invita fuisset, 90
 Quàm nobis; quid nunc esset vetus? aut quid habe-
 Quod legeret tereretq; viritim publicus usus? (ret,
 Ut primum positis nugari Græcia bellis
 Cœpit, & in vitium fortunà labier aqua;
 Nunc athletarum studiis, nunc arsit equorum; 95
 Marmoria, aut eboris fabros, aut æris amavit;
 Suspendit pictâ vultum mentemque tabellâ;
 Nunc tibicinibus, nunc est gavitâ tragædis:

Sub nutrice puella velut si luderet infans,
 Quod cupide petiit, maturè plena reliquit. 100
 Quid placet, aut odio est, quod non mutabile credas?
 Hoc paces habuere bonæ, ventique secundi.

Romæ dulce diu fuit & solenne, reclusâ
 Manè domo vigilare, clienti promere jura,
 Cautos nominibus certis expendere nummos, 105
 Majores audire, minori dicere, per quæ
 Crescere res posset, minui damnosa libido.
 Mutavit mentem populus levis, & calet uno
 Scribendi studio: pueri patresque severi 109
 Fronde comas vincti cœnant, & carmina dicant.
 Ipse ego, qui nullos me affirmo scribere versus,
 Invenior Parthis mendacior, & prius orto
 Sole, vigil calamus, & chartas, & scrinia posco.
 Navem agere ignarus navis timet: abrotorum
 ægro (est,

Non audet, nisi qui didicit, dare: quod medicorum
 Promittunt medici: tractant fabrilia fabri: 116
 Scribimus indocti doctique poemata passim.

Hic error tamen & levis hæc insania quantas
 Virtutes habeat, sic collige: vatis avarus (num,
 Non temere est animus: versus amat, hoc studet u-
 Detrimenta, fugas fervorum, incendia ridet; 121
 Non fraudem socio, puerove incogitat ullam
 Pupillo; vivit filiquis, & pane secundo;
 Militiæ quanquam piger & malus, utilis urbi.
 Si das hoc, parvis quoque rebus magna juvari,
 Ostenerum pueri balbumque poeta figurat, 126
 Torquet ab obscœnis jam nunc sermonibus aurem,
 Mox etiam pectus præceptis format amicis,
 Asperitatis & invidiæ corrector & iræ;
 Rectè facta refert; orientia tempora notis 130
 Instruit exemplis; inopem solatur & ægrum.
 Castis cum pueris ignara puella mariti
 Disceret unde preces, vatem ni Musa dedisset?

105. Rectis expendere. J Omnes MSS. præter Tr.
 M 1. quosdam Lamb. & Torr. unum Pulm. Arg. Mu-
 rat. & Petr.

Poscit opem chorus, & præsentia numina sentit ;
 Cœlestes implorat aquas doctâ prece blandus ;
 Avertit morbos, metuenda pericula pellit ;
 Impetrat & pacem, & locupletem frugibus annua.
 Carmine Dî superi placantur, carmine Manes.

Agricolæ prisci, fortes, parvoque beati, 139
 Condita post frumenta, levantes tempore festo
 Corpus & ipsum animum spe finis dura ferentem,
 Cum sociis operum pueris & conjuge fidî,
 Tellurem porco, Silvanum lacte piabant,
 Floribus & vino Genium memorem brevis ævi.
 Pescennina per hunc inventa licentia morem 145
 Versibus alternis opprobria rustica fudit ;
 Libertasque recurrentes accepta per annos
 Lufit amabiliter: donec jam sævus apertam
 In rabiem verti cœpit jocus, & per honestas
 Ire domos impunè minax. doluere cruento 150
 Dente laceffiti: fuit intactis quoque cura
 Conditione super communi: quin etiam lex
 Pœnaq; lata, malo quæ nollat carmine quemquam
 Describi. vertèrè modum, formidine fustis
 Ad bene dicendum delectandumque reducti. 155

Græcia capta, ferum victorem cepit, & artes
 Intulit agresti Latio. sic horridus ille
 Defluxit numerus Saturnius, & grave virus
 Munditiæ pepulere: sed in longum tamen ævum
 Manserunt, hodieque manent, vestigia ruris. 160
 Serus enim Græcis admovit acumina chartis ;
 Et post Punica bella quietus, quærere cœpit,
 Quid Sophocles & Thespis & Æschylus utile fer-
 Tentavit quoq; rem si dignè vertere posset; (rent:
 Et placuit sibi, naturâ sublimis, & acer: 165
 Nam spirat tragicum satis, & feliciter audet :
 Sed turpem putat in scriptis metuitque lituram.

Creditur, ex medio quia res arcessit, habere
 Sudoris minimum ; sed habet comœdia tanto

167. *Inscitâ metuitque.* J Petr. P. *quasuoq; Lamb.*
ves Blandin. Crug. unus Pulm. nonnulli Torr. In-
scitiæ. J *Quidam Torr. & aliorum.*

Plus oneris, quanto veniæ minus aspice, Plautus
Quo pacto partes tutetur amantis ephēbi, 171

Ut patris attenti, lenonis ut insidiosi;
Quantus sit Dossennus edacibus in parasitis;
Quam non astricto percurrat pulpita focco: (hoc
Gessit enim nummum in loculos demittere; post
Securus, cadat, an recto steter fabula talo. 176

Quem tulit ad scenam ventoso gloria curru,
Exanimat lentus spectator, sedulus inflat:
Sic leve, sic parvum est, animum quod laudis a-
varum

Subruit aut reficit. valeat res ludicra, si me 180
Palma negata macrum, donata reducit opimum.

Sæpe etiam audacem fugat hoc terretq; poetam;
Quod numero plures, virtute & honore minores,
Indocti, stolidique, & depugnare parati, 184
Si discordet eques, media inter carmina poscunt
Aut ursum aut pugiles: his nam plebecula gaudet.
Verum equitis quoq; jam migravit ab aure voluptas
Omnis, ad incertos oculos, & gaudia vana.

Quattuor aut plures aulae premuntur in horas;
Dum fugiunt equitum turmae, peditumq; catervæ:
Mox trahitur manibus regum fortuna retortis; 191

Effeda festinant, pilenta, petorrita, naves;
Captivum portatur ebur, captiva Corinthus.
Si foret in terris, rideret Democritus; seu
Diversum confusa genus panthera camelo, 195
Sive elephas albus vulgi converteret ora.

Spectaret populum ludis intentius ipsis,
Ut sibi præbentem mimo spectacula plura:
Scriptores autem narrare putaret a se
Fabellam furdo. nam quæ pervincere voces 200
Evaluerē sonum, referunt quem nostra theatra?
Garganum mugire putes nemus, aut mare Tuscum;
Tanto cum strepitu ludi spectantur, & artes,
Divitiæque peregrinæ: quibus oblitus actor
Cum stetit in scenâ, concurrat dextera lævæ. 205

186. *Plebecula plaudit.*] Petr. unus Crug. Plau-
det.] P. quinque Lamb. tres Blandin. & Crug.

Dixit

Dixit adhuc aliquid? Nil sanè. Quid placet ergo?
Lana Tarentino violas imitata veneno.

Ac ne fortè putes, me, quæ facere ipse recusem,
Cum rectè tractent alii, laudare malignè;
Ille per extensum funem mihi posse videtur 210
Ire poeta, meum qui pectus inaniter angit,
Irritat, mulcet, falsis terroribus implet,
Ut magus; & modò me Thebis, modoponit A-
thenis.

Verùm age, & his, qui se lectori credere malunt,
Quàm spectatoris fastidia ferre superbi, 215
Curam redde brevem, si munus Apolline dignum
Vis complere libris, & varibus addere calcar,
Ut studio majore perant Helicon virentem.

Multa quidem nobis facimus mala sæpe poetæ,
(Ut vineta egomet cædam mea) cum tibi librum
Solicito damus, aut fesso: cum lædimur, unum
Si quis amicorum est ausus reprehendere versum:
Cum loca jam recitata revolvimus irrevocati:
Cum lamentamur non apparere labores
Nostros, & tenui deducta poemata filo: 225
Cum speramus eò rem venturam, ut simul atque
Carmina rescieris nos fingere, commodus ultro
Arceffas, & egere vetes, & scribere cogas.
Sed tamen est operæ precium cognoscere, quales
Ædituos habeat belli spectata domique 230
Virtus, indigno non committenda poetæ.

Gratus Alexandro regi Magno fuit ille
Chærilus, incultis qui verbis & malè natis
Rettulit acceptos, regale numisma, Philippos.
Sed veluti tractata notam labeinque remittunt 235
Atramenta, fere scriptores carmine fædo
Splendida facta linunt. idem rex ille, poema
Qui tam ridiculum tam carè prodigus emit,
Edicto vetuit, ne quis se, præter Apellem,
Fingeret, aut alius Lysippo duceret æra 240
Fortis Alexandri vultum simulantia: quòd si
Judicium subtile videndis artibus illud
Ad libros, & ad hæc Musarum dona vocares;
Bæorum in crasso jurares aere natum.

At neque dedecorant tua de se judicia, atque 245
 Munera, quæ multâ dantis cum laude tulerunt,
 Dilecti tibi Virgilius Variusque poetæ;
 Nec magis expressi vultus per ahenea, signa,
 Quàm per vatis opus mores animique virorum
 Clarorum apparent: nec sermones ego mallem 255
 Repentes per humum, quam res componere gestas,
 Terrarumque situs, & flumina dicere, & arces
 Montibus impositas, & barbara regna tuisque
 Auspiciis totum confecta duella per orbem,
 Clausuraq; custodem pacis cohibentia Janum, 255
 Et formidatam Parthis, te principe, Romam;
 Si quantum cuperem, possem quoque. sed neque
 parvum

Carmen majestas recipit tua, nec meus audet
 Rem tentare pudor, quam vires ferre recusent.
 Sedulitas autem, stultè quem diligit, urget, 260
 Præcipuè cum se numeris commendat & arte.
 Discit enim citius, meminitq; libentius illud (tur.
 Quod quis deridet, quàm quod probat & venera-
 Nil moror officium quod me gravat: ac neq; ficto
 In pejus vultu proponi cereus usquam, 265
 Nec pravè factis decorari versibus opto:
 Ne rubeam pingui donatus munere, & unâ
 Cum scriptore meo, capsâ porrectus apertâ,
 Deferar in vicum vendentem thus & odores,
 Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis. 270

Ad JULIUM FLORUM.

EPIST. II.

FLore, bono claroque fidelis amice Neroni,
 Si quis fortè velit puerum tibi vendere natum
 Tibure vel Gabiis, & tecum sic agat: " Hic &
 " Candidus, & talos à vertice pulcher ad imos,
 " Fiet eritque tuus nummorum millibus octo; 5
 " Verna ministeriis ad nutus aptus heriles,
 " Literulis Græcis imbutus, idoneus arti

" Cuilibet: argillâ quidvis imitaberis udâ : 8

" Quin etiam canet indoctum, sed dulce bibenti.

" Multa fidem promissa levant, ubi plenius æquo

" Laudat venales, qui vult extrudere, merces.

" Res urget me nulla : meo sum pauper in ære.

" Nemo hoc mangonum faceret tibi: non temere
à me

" Quivis ferret idem. semel hic cessavit, & ut fit,

" In scalis latuit metuens pendentis habenæ. 15

" Des nummos, excepta nihil te si fuga ledat.

Ille ferat precium, pœnæ securus, opinor.

Prudens emisti viciosum: dicta tibi est lex.

Insequeris tamen hunc, & lite moraris iniquâ.

Dixi me pigrum proliciscenti tibi, dixi 20

Talibus officiis prope mancum: ne mea sævus

Jurgares ad te quòd epistola nulla veniret.

Quid tum profeci, mecum facientia jura

Si tamen attentas? quereris super hoc etiam, quòd

Expectata tibi non mittam carmina mendax. 25

Luculli miles collecta viatica, multis

Ærumnis lassus dum noctu stertit, ad assen (sti

Perdiderat: post hoc vehemens lupus, & sibi & ho-

Iratus pariter, jejunis dentibus acer,

Præsidium regale loco dejecit, ut aiunt, 30

Summè munito, & multarum divite rerum.

Clarus ob id factum, donis ornatur honestis,

Accipit & bis dena super sestertia nummum.

Fortè sub hoc tempus castellum evertere prætor

Nescio quod cupiens, hortari cœpit eundem 35

Verbis, quæ timido quoq; possent addere mentem:

I bone, quòd virtus tua te vocat: i pede fausto,

Grandia laturus meritorum præmia. quid stas?

Post hæc ille catus, quantumvis rusticus, Ibit,

Ibit ed, quòd vis, qui zonam perdidit, inquit. 40

Romæ nutrirî mihi contigit atque doceri,

Iratus Graiis quantum nocuisset Achilles.

8. *Imitabitur.*] Omnes MSS. exceptis M 1. qua-
tuor Læmbin. septem Cruq. sex Pulm. & tribus
Torr. Editiones etiam Arg. Asc. & Murer.

Adjo-

Adiecere bonæ paulo plus artis Athenæ:
 Scilicet ut possem curvo dignoscere rectum;
 Atque inter silvas Academi quærere verum. 45
 Dura sed exuere loco me tempora grato;
 Civilisque rudem belli tulit æstus in arma,
 Cæsaris Augusti non responsura lacertis.
 Unde simul primùm me dimisere Philippi,
 Decisis humilem pennis, inopemque paterni 50
 Et laris & fundi, paupertas impulit audax
 Ut versus facerem: sed, quod non desit, habentem,
 Quæ poterant unquam satis expurgare cicuta,
 Nihil melius dormire putem, quàm scribere versus?
 Singula de nobis anni prædantur euntes; 55
 Eripuere jocos, viderem, convivias, ludum;
 Tendunt extorquere poemata. quid faciam vis?
 Denique non omnes eadem mirantur amantque.
 Carmine tu gaudes: hic delectatur iambis;
 Ille Bioncis sermonibus, & sale nigro. 60
 Tres mihi convivæ prope dissentire videntur,
 Poscentes vario multùm diversa palato.
 Quid dem? quid non dem? renuis tu quod ju-
 bet alter:
 Quod petis, id sanè est invisum acidumq; duobus.
 Præter cætera, me Romane poemata censes 65
 Scribere posse, inter tot curas totque labores?
 Hic sponsum vocat, hic auditum scripta, relictis
 Omnibus officiis; cubat hic in colle Quirini,
 Hic extremo in Aventino; visendus uterque.
 Intervalla vides humanè commoda. Verùm 70
 Puræ sunt plateæ, nihil ut meditantibus obstat.
 Festinat calidus mulis gerulisq; redemptor; (num:
 Torquet nunc lapidem, nunc ingens machina tig-
 Tristia robustis luctantur funera plaustris:
 Hac rabiosa fugit canis, hac lutulenta ruit sus. 75
 I nunc, & versus tecum meditare canoros. (bes,
 Scriptorum chorus omnis amat nemus, & fugitur;
 Rite cliens Bacchi somno gaudentis & umbra.

62. *Nimium diversa.*] Tr.

71. *Flures sunt plateæ.*] Petr. 2 Gal. Arg. Ald.
 & Arg. Ty

Tu me inter strepitus nocturnos atque diurnos
 Vis canere, & contacta sequi vestigia vatum ? 80
 Ingenium, sibi quod vacuas defumit Athenas,
 Et studiis annos septem dedit, insenuitque
 Libris & curis, statuâ taciturnius exit
 Plerumque, & risu populum quatit : hic ego rerum
 Fluctibus in mediis, & tempestatibus Urbis, 85
 Verba lyrae motura sonum connectere digner ?

Frater erat Romæ consulti rhetor, ut alter
 Alterius sermone meros audiret honores :
 Gracchus ut hic illi foret, hic ut Mucius illi.
 Quî minûs argutos vexat furor iste poetas ? 90
 Carmina compono, hic elegos ; mirabile visu,
 Caelatumque novem Musis opus. aspice primûm,
 Quanto cum fastu, quanto molimine circum-
 spectemus vacuum Romanis vatibus ædem. 94
 Mox etiam (si fortè vacas) sequere, & procul audi,
 Quid ferar, & quare sibi nectat uterque coronam.
 Cædimur, & totidem plagis consumimus hostem,
 Lento Samnites ad lumina prima duello.
 Discedo Alcæus puncto illius ; ille meo quis ?
 Quis, nisi Callimachus ? si plus adposcere visus,
 Fit Mimnermus, & optivo cognomine crescit.
 Multa fero, ut placem genus irritabile vatum,
 Cùm scribo, & supplex populi suffragia capto :
 Idem, finitis studiis, & mente receptâ,
 Obturem patulas impunè legentibus aures. 105

Ridentur mala qui componunt carmina : verûm
 Gaudent scribentès, & se venerantur, & ultro,
 Si taceas, laudant quidquid scripsere, beati.
 At qui legitimum cupiet fecisse poema,
 Cum tabulis animum censoris sumet honesti : 110
 Audebit quæcunque parum splendoris habebunt,
 Et sine pondere erunt, & honore indigna ferentur,
 Verba movere loco ; quamvis invita recedant,
 Et versentur adhuc intra penetralia Vestæ :

80. *Contracta sequi.* Nannulli Orug. & Torr. plures
 Lamb. & Palm. Arg. Asc. & Muret.

89. *Hic ut Mucius ille.* Lambin.

Obscurata diu populo bonus eruet, atque 113
 Proferet in lucem speciosa vocabula rerum,
 Quæ priscis memorata Catonibus atque Cethegis,
 Nunc situs informis premit & deserta vetustas:
 Adsciscet nova, quæ genitor produxerit usus:
 Vehemens & liquidus, puroque simillimus amni,
 Fundet opes, Latiumq; beabit divite lingua: 121
 Luxuriantia compefcet: nimis aspera sano
 Levabit cultu, virtute carentia tollet:
 Ludentis speciem dabit, & torquebitur, ut qui
 Nunc Satyrum, nunc agrestem Cyclopa moveretur.

Prætulerim scriptor delirus inersque videri,
 Dum mea delectent mala me, vel denique fallant,
 Quam sapere, & ringi. fuit haud ignobilis Argis,
 Qui se credebat miros audire tragædos,
 In vacuo lætus sessor plausorque theatro: 130

Cætera qui vitæ servaret munia recto
 More; bonus sanè vicinus, amabilis hospes,
 Comis in uxorem, posset qui ignoscere servis,
 Et signo læso non insanire lagenæ:
 Posset qui rupem, & puteum vitare patentem. 135
 Hic ubi cognatorum opibus curisque relictus,
 Expulit elleboro morbum bilemque meraco,
 Et redit ad sese: Pol me occidistis, amici,
 Non servastis, ait, cui sic extorta voluptas,
 Et demtus per vim mentis gratissimus error. 140

Nimirum sapere est abjectis utile nugis,
 Et tempestivum pueris concedere ludum;
 Ac non verba sequi fidibus modulanda Latinis,
 Sed veræ numerosque modosque ediscere vitæ.
 Quocirca mecum loquor hæc, tacitusque recorder:
 Si tibi nulla sitim finiret copia lymphæ,
 Narrares medicis: quod quanto plura parasti,
 Tanto plura cupis, nulline faterier audes?
 Si vulnus tibi monstrata radice vel herbâ
 Non fieret levius, fugeres radice vel herbâ 150
 Proficiente nihil curarier: audieras, cui
 Rem Di donarent, illi decedere pravam

Stultitiam ; & cùm sis nihilo sapientior, ex quo
Plenior es, tamen uteris monitoribus iisdem ?

At si divitiæ prudentem reddere possent, 155

Si cupidum timidumq; minùs te ; nempe ruberes,
Viveret in terris te si quis avarior uno.

Si proprium est, quod quis librâ mercatus &
ære est,

Quædam (si credis consultis) mancipat usus :

Qui te pascit ager, tuus est ; & villicus Orbì, 160

Cùm segetes occat, tibi mox frumenta daturus,

Te dominum sentit. das nummos ; accipis uvam,

Pullos, ova, cadum temeti : nempe modo isto

Paulatim mercaris agrum, fortasse trecentis,

Aut etiam supra, nummorum millibus emtum. 165

Quid refert, vivas numerato nuper, an olim ?

Emtor Aricini quondam, Veientis & arvi,

Emtum cœnat olus, quamvis aliter putat ; emtis

Sub noctem gelidam lignis calefactat ahenum.

Sed vocat usque suum, quâ populus adlita certis

Limitibus vicina refugit jurgia : tanquam 170

Sit proprium quidquam, puncto quod mobilis
horæ, (supremâ,

Nunc prece, nunc precio, nunc vi, nunc sorte
Permutet dominos, & cedat in altera jura.

Sic, quia perpetuus nulli datur usus, & heres 175

Heredem alterius, velut unda supervenit undam ;

Quid vici profunt, aut horrea ? quidve Calabria

Saltibus adjecti Lucani ; si metit Orcus

Grandia cum parvis, non exorabilis auro ?

154. *Rationibus iisdem.] Bem. P. 3 Lam. & unus
Pulm.*

158. *Mercatur & ære.] Petr. 2 Gal. Tr. M 2. 2
Pulm. 6 Cruq. Cad. Arg. Asc. Mur. & vulg. pleriq;*

161. *Daturus.] R. 6 Cruq. 1 & alter Torr.*

167. *Quoniam Veientis.] Bem. duo Gal. omnes
Cruq. præter unum. & libri veteres Torr.*

171. *Refugit jurgia.] P. & quidam Lambin.*

173. *Morte suprema.] Omnia vetusta & ante
Muretum edita exemplaria,*

Gemma,

Gemmas, marmor, ebur, Tyrrhena sigilla, tabellas, 180

Argentum, vestes Gætulo murice tinctas,
Sunt qui non habeant; est qui non curet habere.
Cur alter fratrum cessare, & ludere, & ungi
Præferat Herodis palmetis pinguibus; alter
Dives & importunus, ad umbram lucis ab ortu
Silvestrem flammis & ferro mitiget agrum, 186
Scit Genius, natale comes qui temperat astrum,
Naturæ deus humanæ, mortalis in unum-
quodque caput, vultu mutabilis, albus & ater.

Utar, & ex modico. quantum res poscet, a-
cervo 190

Tollam: nec metuam, quid de me judicet heres,
Quod non plura datis invenerit. & tamen idem
Scire volam, quantum simplex hilarisque nepoti
Discrepet, & quantum discordet parcus avaro,
Distat enim, spargas tua prodigus, an neque
sumtum 195

Invitus facias, neque plura parare labores;
Ac potius, puer ut festis Quinquatribus olim,
Exiguo gratoque fruaris tempore raptim.

Pauperies immunda domûs procul absit. ego,
utrum 199

Nave ferar magnâ an parvâ; ferar unus & idem.
Non agimur tumidis velis Aquilone secundo:
Non tamen adversis ætatem ducimus Austris.
Viribus, ingenio, specie, virtute, loco, re,
Extremi primorum, extremis usque priores.

Non es avarus: abi. quid? cætera jam simul
isto 205

Cum vitio fugere? caret tibi pectus inani
Ambitione? caret mortis formidine & irâ?
Somnia, terrores magicos, miracula, sagas,
Nocturnos lemures, portentaque Thestala rides?
Natales gratè numeras? ignoscis amicis? 210

206. Cum vitio fuga: rite caret.] Bemb. duo
Gal. Tr. R. M. 1. M. 2. octo Crug. antiquissimi Torr.
Arg. Ald. & Asc.

Lenior

Lenior & melior sis accedente senectâ ?
 Quid te exempta juvat spinis de pluribus una ?
 Vivere si rectè nescis, decede peritis.
 Lulisti satis, edisti satis, atque bibisti:
 Tempus abire tibi est: ne potum largiùs æquo
 Rideat & pulset lasciva decentiùs ætas. 216

QUINTI

Q U I N T I
H O R A T I I F L A C C I
D e A R T E P O E T I C A
L I B E R .

Ad P I S O N E S .

HUmano capiti cervicem pictor equinam
Jungere si velit, & varias inducere plumas,
Undiq; collatis membris, ut turpiter atrum
Definat in piscem mulier formosa superne,

Spectatum admissi risum teneatis amici ? 5

Credite, Pisones, isti tabulæ fore librum
Persimilem, cujus, velut ægri somnia, vanæ
Fingentur species: ut nec pes, nec caput uni
Beddatur formæ. Pictoribus atque poetis

Quidlibet audendi semper fuit æqua potestas. 10
Scimus, & hanc veniam petimusque damusque
micissim:

Sed non ut placidis coeant immitia, non ut
Serpentes avibus gementur, tigribus agni.

Inceptis gravibus plerumq; & magna professis,
Purpureus, latè qui splendeat, unus & alter 15

Assluitur pannus, cum lucus & ara Dianæ,
Et properantis aquæ per amœnos ambitus agros,
Aut flumen Rhenum, aut pluvius describitur arcus.
Sed nunc non erat his locus: & fortasse cupressum
Scis simulare: quid hoc, si fractis enatat ex spes 20
Navibus, ære dato qui pingitur? amphora cœpit
Institui: currente rotâ cur urceus exit?

Denique sit quod vis simplex duntaxat & unum.

Maxima pars vaturn (pater, & juvenes patre
digni) Decipimur

Decipimur specie recti. brevis esse laboro, 25
 Obscurus fio: sectantem lævia, nervi
 Deficiunt animique: professus grandia, turgēt:
 Serpit humi, tutus nimium, timidusque procellæ:
 Qui variare cupit rem prodigialiter unam,
 Delphinum silvis appingit, fluctibus aprum. 30
 In vitium ducit culpæ fuga, si caret arte.

Æmiliam circa ludum faber imus & unguēs
 Exprimer, & molles imitabitur ære capillos:
 Infelix operis summâ, quia ponere totum 34
 Nesciet. hunc ego me, si quid componere curem,
 Non magis esse velim, quàm pravo vivere naso,
 Spectandum nigris oculis, nigroque capillo.

Sumite materiam vestris, qui scribitis, æquam
 Viribus; & veritate diu, quid ferre recusent,
 Quid valeant humeri. cui lecta potenter erit res,
 Nec facundia deseret hunc, nec lucidus ordo. 41

Ordinis hæc virtus erit, & venus, aut ego fallor,
 Ut jam nunc dicat, jam nunc debentia dici
 Pleraque differat, & præsens in tempus omittat,
 Hoc amet, hoc spernat promissi carminis auctor.

In verbis etiam tenuis cautusque serendis,
 Dixeris egregiè, notum si callida verbum
 Reddiderit junctura novum. si fortè necesse est
 Indiciis monstrare recentibus abdita rerum,
 Fingere cinctutis non exaudita Cethegis 50
 Continget, dabiturque licentia sumta pudenter:
 Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem, si
 Græco fonte cadent, parcè detorta. quid autem
 Cæcilio Plautoque dabit Romanus, ademptum
 Virgilio Varioque? ego cur, acquirere pauca 55
 Si possum, invideor, cum lingua Catonis & Ennæ
 Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
 Nomina protulerit? licuit, semperque licebit
 Signatum præsentē notâ producere nomen.
 Ut silvæ foliis pronos mutantur in annos, 60
 Prima cadunt: ita verborum verus interit ætas,

59. *Procedere.*] *Quidam MSS. Lamb. vetus codex*
Achillis Statii & Bonamici,

Et juvenum ritu florent modò nata, vigentque.
 Debemur morti nos nostraque : sive receptus
 Terrâ Neptunus classes Aquilonibus arcet, 64
 Regis opus : sterilisque diu palus, aptaque remis
 Vicinas urbes alit, & grave sentit aratrum :
 Seu cursum mutavit iniquum frugibus amnis,
 Doctus iter melius. mortalia facta peribunt :
 Nedum sermonum steter honos, & gratia vivax.
 Multa renascentur, quæ jam cecidere, cadentque,
 Quæ nunc sunt in honore vocabula, si volet usus,
 Quem penes arbitrium est, & jus, & norma lo-
 quendi. 72

Res gestæ regumque ducumque, & tristia bella,
 Quo scribi possent numero monstravit Homerus.
 Versibus impariter junctis querimonia primum,
 Post etiam inclusa est voti sententia compos.

Quis tamen exiguos elegos emisit auctor,
 Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est.

Archilochum proprio rabies armavit iambo.
 Hunc focci cepere pedem grandesque cothurni, 80
 Alternis aptum sermonibus, & populares
 Vincentem strepitus, & natum rebus agendis.

Musa dedit fidibus Divos, puerosque Deorum,
 Et pugilem victorem, & equum certamine primum,
 Et juvenum curas, & libera vina referre. 85

Descriptas servare vices operumque colores,
 Cur ego, si nequeo ignoroque, poeta salutor ?
 Cur nescire, pudens pravè, quàm discere malo ?

Versibus exponi tragicis res comica non vult :
 Indignatur item privatis ac prope focco 90
 Dignis carminibus narrari cœna Thyestæ.
 Singula quæque locum teneant sortita decenter.
 Interdum tamen & vocem comœdia tollit,
 Iratusque Chremes tumido delitigat ore :
 Et tragicus plerumque dolet sermone pedestri. 95
 Telephus & Peleus, cùm pauper & exsul uterque,
 Projicit ampullas & sesquipedalia verba ;

63. Debemus morti.] Achilles Statius ex MSS.
 Prisciani.

Si

Si curat cor spectantis tetigisse querelâ.
 Non satis est pulchra esse poemata ; dulcia sunto ;
 Et quocunq; volent, animum auditoris agunto. 100
 Ut ridentibus arrident, ita flentibus adsunt
 Humani vultus. si vis me flere, dolendum est
 Primum ipsi tibi ; tunc tua me infortunia lædent,
 Telephe, vel Peleu : malè si mandata loqueris,
 Aut dormitabo, aut ridebo. tristitia mortuum 105
 Vultum verba decent ; iratum, plena minarum ;
 Ludentem, lasciva ; severum, seria dictu.
 Format enim natura prius nos intus ad omnem
 Fortunarum habitum ; juvat, aut impellit ad iram,
 Aut ad humum mœrore gravi deducit, & angit :
 Pòst effert animi motus interprete linguâ. 111
 Si dicentis erunt fortunis abscondita dicta,
 Romani tollent equites peditesque cachinnum.
 Intererit multum, Divusne loquatur, an heros ;
 Maturusne senex, an adhuc florente juventâ 115
 Fervidus ; an matrona potens, an sedula nutrix ;
 Mercatorne vagus, cultorne virentis agelli ;
 Colchus, an Assyrius ; Thebis nutritus an Argis.
 Aut famam sequere, aut sibi convenientia finge
 Scriptor. honoratum si fortè reponis Achillem ;
 Impiger, iracundus, inexorabilis, acer,
 Jura neget sibi nata, nihil non arroget armis.
 Sit Medea ferox invictaque, flebilis Ino,
 Perfidus Ixion, Io vaga, tristis Orestes. 124
 Siquid inexpertum scenæ committis, & audes
 Personam formare novam ; servetur ad imum
 Qualis ab incœpto processerit, & sibi constet.
 Difficile est propriè communia dicere : tuque
 Rectius Iliacum carmen deducis in actus,

101. *Flentibus adsunt.* Tan. *Faber contra omnium MSS. fidem.*

114. *Divusne.* Duo Crug. Davusne—An hæres,
 unus Fabric. Crug. duo Pulm. & Editio Aldina.
 An herus, reliqui ferè omnes MSS. & plerique
 impressi. Erōne, Lambin. Divusne—An Irus,
 Erasmus.

Quam

Quàm si proferres ignota indictaque primus. 130
 Publica materies privati juris erit, si
 Non circa vilem patulumque moraberis orbem;
 Nec verbum verbo curabis reddere fidus
 Interpres; nec desilies imitator in arctum,
 Unde pedem proferre pudor vetet, aut operis lex.

Nec sic incipies, ut scriptor cyclicus olim: 136
Fortunam Priami cantabo & nobile bellum.

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu?

Parturiunt montes: nascetur ridiculus mus.

Quanto rectius hic, qui nil molitur ineptè: 140

*Dic mihi, Musa, virum, capta post tempora Troja,
 Qui mores hominum multorum vidit, & urbes.*

Non fumum ex fulgore, sed ex fumo dare lucem
 Cogitat, ut speciosa dehinc miracula promat,
 Antiphaten, Scyllamque, & cum Cyclope Cha-
 rybdim. 149

Nec reditum Diomedis ab interitu Meleagri,
 Nec gemino bellum Trojanum orditur ab ovo:
 Semper ad eventum festinat; & in medias res,
 Non secus ac notas, auditorem rapit: & quæ
 Desperat tractata nitescere posse, relinquit: 150
 Atque ita mentitur, sic veris falsa remiscet,
 Primo ne medium, medio ne discrepet imum.

Tu, quid ego & populus mecum desideret, audi.
 Si plausoris eges aulae manentis, & usque
 Sessuri, donec cantor, Vos plaudite, dicat; 155
 Ætatis cujusque notandi sunt tibi mores,
 Mobilibusque decor naturis dandus, & annis.
 Reddere qui voces jam scit puer, & pede certo
 Signat humum; gestit paribus colludere, & iram
 Colligit ac ponit temere, & mutatur in horas.
 Imberbis juvenis, tandem custode remoto, 161
 Gaudet equis, canibusque, & aprici gramine
 campi;

Cereus in vitium flecti, monitoribus asper,
 Utilem tardus provisor, prodigus æris,
 Sublimis, cupidusque, & amata relinquere pernix.
 Conversis studiis, ætas animusque virilis 166
 Querit opes & amicitias, inservit honori,

Commisisse

Commisſiſſo cavet quod mox mutare laborez.
 Multa ſenem circumveniunt incommoda, vel
 quod 169

Querit, & inventis miſer abſtinet, ac timet uti,
 Vel quod res omnes timidè gelidèque miniſtrat,
 Dilator, ſpe longus, iners, aviduſque fururi,
 Difficilis, querulus, laudator temporis acti
 Se puero, caſtigato cenſorque minorum.

Multa ferunt anni venientes comoda ſecum, 175

Multa recedentes adimunt. ne fortè ſeniles

Mandentur juveni partes, pueroque viriles,

Semper in adiunctis, ævoque morabimur aptis.

Aut agitur res in ſcenis, aut acta refertur.

Segniùs irritant animos demiffa per aurem, 180

Quàm quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus, & quæ

Ipfè ſibi tradit ſpectator. non tamen intus

Digna geri, promes in ſcenam: multaue tolles

Ex oculis, quæ mox narret ſacundia præſens.

Nec pueros coram populo Medea trucidet, 185

Aut humana palàm coquat exta nefarius Atreus,

Aut in avem Progne vertatur, Cadmus in anguem,

Quodcunque oſtendis mihi ſic, incredulus odi.

Neve minor, neu ſit quinto productior actu

Fabula, quæ poſci vult, & ſpectata reponi. 190

Nec Deus interſit, niſi dignus vindice nodus

Inciderit: nec quarta loqui perſona laboret.

Actoris partes chorus, officiumque virile

Defendat: neu quid medios intercinat actus,

Quod non propoſito conducatur, & hæreat aptè.

Ille bonis ſaveatque & conſilietur amicè, 196

Et regat iratos, & amet peccare timentes:

Ille dapès laudet menſæ brevis, ille ſalubrem

Juſtitiam, legesque, & apertis otia portis:

174. Cenſor caſtigatoꝝque.] Libri vulgati.

193. Auctoris partes.] Duo Lamb. & Palm. & Turnebus.

196. Concilietur.] Quidam Lamb. & Gal. Conſi-
 lietur amicus, Alii Lamb. Concilietur amicis,
 Libri quidam poſt Muræum vulgati.

He

Ille tegat commissa, Deosque precetur, & oret;
Ut redeat miseris, abeat fortuna superbis. 200

Tibia non, ut nunc, orichalco vineta, tubæq;
Æmula; sed tenuis, simplexque foramine paucō
Aspirare, & adesse choris erat utilis, atque
Nondum spissa nimis complere sedilia flatu: 205
Quō sanē populus numerabilis, utpote parvus,
Et frugi, castusque, verecundusque coibat.

Postquam cœpit agros extendere victor, & urbem
Latior amplecti murus, vinoque diurno
Placari Genius festis impune diebus; 210

Accessit numerisque modisque licentia major.
Indoctus quid enim sciret liberque laborum
Rusticus urbano confusus, turpis honesto?
Sic priscae motumque & luxuriam addidit arti
Tibicen, traxitque vagus per pulpita vestem:
Sic etiam fidibus voces crevere feveris, 216
Et tulit eloquium insolitum facundia præceps:
Utiliumque sagax rerum, & divina futuri,
Sortilegis non discrepuit sententia Delphis.

Carminē qui tragico vilem certavit ob hircum,
Mox etiam agrestes Satyros nudavit, & asper 220
Incolumi gravitate jocum tentavit: eō quōd
Illecebris erat & gratā novitate morandus
Spectator, functusque sacris, & potus, & exlex.
Verū ita risores, ita commendare dicaces 225
Conyeniet Satyros, ita vertere seria ludo,
Ne, quicumque Deus, quicumque adhibebitur heros,
Regali conspectus in auro nuper & ostro,
Migret in obscuras humili sermone tabernas,
Aut, dum vitat humum, nubes & inania captet.
Effutire leves indigna tragoedia versus: 231
Ut festis matrona moveri iussa diebus,
Intererit Satyris paulū pudibunda protervis.
Non ego inornata, & dominantia nomina solum,
Verbaque, risones, Satyrorum scriptor amabo:

202. *Juncta, tubæque.*] *Bemb. 3 B. novem Lamb. & septem Palm.*

208. *Et urbes.*] *Omnes Oxon. Cantab. & Palm.*

Nec sic enitar tragico differre colori,
 Ut nihil interfit, Davusne loquatur, & audax
 Pythias, emuncto lucrata Simone talentum,
 An custos famulusque Dei Silenus alumni. 239
 Ex noto fictum carmen sequar: ut sibi quivis
 Speret idem, sudet multum, frustra, labore
 Ausus idem. tantum series juncturaque pollet:
 Tantum de medio sumtis accedit honoris.
 Silvis deducti caveant, me iudice, Fauni,
 Ne velut innati triviis, ac penè forenses, 245
 Aut nimium teneris juvenentur versibus unquam,
 Aut immunda crepent, ignominiosaque dicta.
 Offenduntur enim, quibus est equus, & pater, & res:
 Nec, si quid fricti ciceris probat & nucis emptor,
 Æquis accipiunt animis, donantve coronâ. 250
 Syllaba longa brevi subjecta, vocatur iambus,
 Pes citus: unde etiam trimetris accrescere jussit
 Nomen iambeis, cum senos redderet ictus,
 Primus ad extremum similis sibi. non ita pridem,
 Tardior ut paulò graviorq; veniret ad aures, 255
 Spondeos stabiles in jura paterna recepit
 Commodus & patiens, non ut de sede secundâ
 Cederet aut quartâ socialiter. hic & in Acci
 Nobilibus trimetris apparet rarus, & Enni:
 In scenam missos magno cum pondere versus, 260
 Aut operæ celeris nimium, curæque carentis,
 Aut ignoratæ premit artis crimine turpi.
 Non quivis videt immodulata poemata iudex:
 Et data Romanis venia est indigna poetis.
 Idcircone vager, scribamq; licenter? an omnes
 Visuros peccata putem mea, tutus, & intra 265
 Spem veniæ cautus? vitavi depique culpam,
 Non laudem merui. vos exemplaria Græca
 Nocturnâ versate manu, versate diurnâ.
 At nostri proavi Plautinos & numeros & 270
 Laudavere sales; nimium patienter utrumque,
 Ne dicam stultè, mirati; si modò ego & vos

266. Tatus & extra.] Lamb. reclamantibus
 MSS. omnibus, & è vulgaris nonnulli.

M

Scimus

Scimus inurbanum lepido seponere dicto,
 Legitimumque sonum digitis callemus, & aure.
 Ignotum tragicæ genus invenisse Camenæ 275
 Dicitur, & plaustris vexisse poemata Thespis,
 Quæ canerent agerentque peruncti sæcibus ora.
 Post hunc personæ pallæque repertor honestæ
 Æschylus, & modicis instravit pulpita tignis,
 Et docuit magnumque loqui, nitique cothurno. 280
 Successit vetus his comœdia, non sine multâ
 Laude: sed in vitium libertas excidit, & vim
 Dignam lege regi: lex est accepta, chorusque
 Turpiter obtulit, sublato jure nocendi.

Nil intentatum nostri liquere poetæ, 285
 Nec minimum meruere decus, vestigia Græca
 Ausi deferere, & celebrare domestica facta,
 Vel qui prætextas, vel qui docuere togatas.
 Nec virtute foret clarisve potentius armis,
 Quàm linguâ, Latium, si non offenderet unum-
 quemque poetarum limæ labor, & mora. vos, ô
 Pompilius sanguis, carmen reprehendite, quod non
 Multa dies & multa litura coercuit, atque
 Perfectum decies non castigavit ad unguem.

Ingenium miserâ quia fortunatius arte 295
 Credit, & excludit sanos Helicone poetas
 Democritus; bona pars non unguis ponere curat,
 Non barbam: secreta petit loca, balnea vitat.
 Nanciscetur enim precium nomenque poetæ,
 Si tribus Anticyris caput insanabile, nunquam 300
 Tonfori Licino commiserit. ô ego lævus,
 Qui purgor bilem sub verni temporis horam!
 Non alius faceret meliora poemata: verum
 Nil tanti est. ergo fungar vice cotis, acutum
 Reddere quæ ferrum valet, exfors ipsa secandi:
 Munus & officium, nil scribens ipse, docebo, 306
 Unde parentur opes, quid alet formetque poetam
 Quid deceat, quid non, quod virtus, quod ferat error.
 Scribendi rectè, sapere est & principium & fons,
 Rem tibi Socraticæ poterunt ostendere chartæ:
 Verbaque, provisam rem non invita sequentur. 311
 Qui didicit patriæ quid debeat, & quid amicis,

Quo

Quo fit amore parens, quo frater amandus, & hos-
 Quod fit conscripti, quod iudicis officium, quæ (pes,
 Partes in bellum missi ducis; ille profectò 315
 Reddere personæ scit convenientia cuique.

Respicere exemplar vitæ morumque jubebo
 Doctum imitatore, & veras hinc ducere voces.
 Interdum speciosa locis, morataque rectè
 Fabula, nullius veneris, sine pondere & arte, 320
 Valdiùs oblectat populum, meliùsque moratur,
 Quàm versus inopes rerum nugæque canoræ.

Gratis ingenium, Gratiis dedit ore rotundo
 Musa loqui, præter laudem nullius avaris.
 Romani pueri longis rationibus affem 325
 Discunt in partes centum diducere. dicat
 Filius Albini, si de quincunce remota est
 Uncia, quid superat? poteras dixisse—Triens. Eu!
 Rem poteris servare tuam. redit uncia: quid sit?
 Semis. Ad hæc animos ærugo & cura peculi 330
 Cùm semel imbuerit, speramus carmina fingi
 Possè linenda cedro, & lèvi servanda cupresso?

Aut prodesse volunt, aut delectare poetæ;
 Aut simul & jucunda & idonea dicere vitæ.
 Quidquid præcipies, esto brevis: ut citò dicta
 Percipiant animi dociles, teneantq; fideles. 336
 Omne supervacuum pleno de pectore manat.
 Ficta voluptatis causà, sint proxima veris:
 Nec quodcunque volet, poscat sibi fabula credi:
 Neu pransæ Lamix vivum puerum extrahat alvo.
 Centuriæ seniorum agitant expertia frugis: 340
 Celsi prætereunt austerâ poemata Rhamnes.
 Omne tulit punctum, qui miscuit utile dulci,
 Lectorem delectando, pariterque monendo.
 Hic meret æra liber Sotii, hic & mare transit,
 Et longum noto scriptori prorogat ævum. 346

318. *Et vivas hinc.*] Omnes MSS. præter M 1.
 M 2. 3 B. & quosdam Lamb.

328. *Triens Hen, vel Hem, vel En.*] Quidam ex
 MSS.

330. *An hac animos.*] Unus Cruq. At hæc.]
 Duo Cruq. & vulgati plerique. M 2 Sunt

Sunt delicta tamen, quibus ignovisse velimus:
Nam neque chorda sonum reddit quem vult manus & mens,

Poscentique gravem persæpe remittit acutum;
Nec semper feriet quodcumq; minabitur arcus. 350
Verum ubi plura nitent in carmine, non ego paucis
Offendar maculis, quas aut incuria fudit,
Aut humana parum cavit natura. quid ergo?
Ut scriptor si peccat idem librarius usque,
Quamvis est monitus, veniã caret; & citharædus
Ridetur, chordâ qui semper oberrat eadem:
Sic mihi qui multum cessat, fit Chærilus ille,
Quem bis terque bonum, cum risu miror; & idem
Idignor, quandoque bonus dormitat Homerus.
Verum opere in longo fas est obrepere somnum.

Ut pictura, poësis: erit, quæ, si propius stes, 361
Te capiat magis; & quædam, si longius abstes:
Hæc amat obscurum; volet hæc sub luce videri,
Judicis argutum quæ non formidat acumen: 364
Hæc placuit semel; hæc decies repetita placebit.

O major juvenum, quamvis & voce paternâ
Fingeris ad rectum, & per te sapis; hoc tibi dictum

Tolle memor: certis medium & tolerabile rebus
Rectè concedi: consultus juris, & actor
Causarum mediocris, abest virtute disertis 370
Messalæ, nec sit quantum Cassellius Aulus;
Sed tamen in precio est: mediocribus esse Poëtis
Non homines, non Dî, non concessere columnæ.
Ut gratas inter mensas symphonia discors, 375
Et crassum unguentum, & Sardo cum melle papaver
Offendunt; poterat duci quia cœna sine istis:
Sic animis natum inventumque poema juvandis,
Si paulum summo decessit, vergit ad imum.

360. *Verum operi longo.*] Omnes MSS. præter
Bemb. R. Lamb. & duos Pulm.

378. *Discessit.*] Plerique Lamb. Blandin. Crug.
& Pulm. omnes Torr. & alii. A summo discessit,
Plerique vulgati.

Ludere

Ludere qui nescit, campestribus abstinet armis:
Indoctusque pilæ, discive, trochive, quiescit 380
Ne spissæ risum tollant impunè coronæ :

Qui nescit, versus tamen audet fingere. Quid ni?
Liber & ingenuus, præsertim census equestrem
Summam nummorum, vitioque remotus ab omni.
Tu nihil invitâ dices faciesve Minervâ: 385

Id tibi iudicium est, ea mens. si quid tamen olim
Scripseris, in Meti descendat iudicis aures,
Et patris, & nostras, nonumq; prematur in annum.
Membranis intus positis, delere licebit
Quod non edideris: nescit vox missa reverti. 390

Silvestres homines sacer interpresque Deorum
Cædibus & victu fædo deterruit Orpheus;
Dictus ob hoc lenire tigres rabidosque leones:
Dictus & Amphion, Thebææ conditor arcis,
Saxa movere sono testudinis, & prece blandâ 395
Ducere quò vellet. fuit hæc sapientia quondam,
Publica privatis secernere, sacra profanis;
Concubitu prohibere vago; dare jura maritis;
Oppida moliri; leges incidere ligno.

Sic honor & nomen divinis vatibus atque 400
Carminibus venit. post hos insignis Homerus,
Tyrtaeusque mares animos in Martia bella
Versibus exacuit. dictæ per carmina sortes,
Et vitæ monstrata via est, & gratia regum
Pieriis tentata modis, ludusque repertus, 405
Et longorum operum finis: ne fortè pudori
Sit tibi Musa lyræ solers, & cantor Apollo.

Naturâ fieret laudabile carmen, an arte,
Quæsitum est. ego nec studium sine divite venâ;
Nec rude quid prolit video ingenium: alterius sic
Altera poscit opem res, & conjurat amicè.
Qui studet optatam cursu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer, sudavit & alfit,
Abstinit venere & vino: qui Pythia cantat 414
Tibicen, didicit prius, extimuitque magistrum.
Nunc satis est dixisse, Ego mira poemata pango:
Occupet extremum scabies: mihi turpe relinqui
Et, quod non didici, sanè nescire fateri. (est,

Ut præco, ad merces turbam qui cogit emendas;
Assentatores jubet ad lucrum ire poeta 420

Dives agris, dives positis in fenore nummis.

Si verò est unctum qui rectè ponere possit,

Et spondere levi pro paupere, & eripere atris

Litibus implicitum; mirabor, si sciet inter-
noscere mendacem verumque beatus amicum. 425

Tu seu donâris, seu quid donare voles cui;

Nolito ad versus tibi factos ducere plenum

Lætitiæ: clamabit enim, Pulchre, bene, rectè;

Pallescet super his; etiam stillabit amicis

Ex oculis rorem; saliet; tundet pede terram. 430

Ut qui conducti plorant in funere, dicunt

Et faciunt prope plura dolentibus ex animo: sic

Derisor vero plùs laudatore movetur.

Reges dicuntur multis urgere culullis,

Et torquere mero, quem perspexisse laborent. 435

An scit amicitia dignus. si carmina condes,

Nunquam te fallant animi sub vulpe latentes.

Quintilio si quid recitares, Corrige, sodes,

Hoc, aiebat, & hoc: meliùs te posse negares,

Bis terque expertum frustra delere jubebat, 440

Et malè tornatos incudi reddere versus:

Si defendere delictum, quàm vertere, mallet;

Nullum ultra verbum, aut operam insumebat
inanem,

Quin sine rivali teque & tua solus amares.

Vir bonus & prudens versus reprehendet inertes,

Culpabit duos, incomtis allinet atrum 446

Transverso calamo signum; ambitiosa recidet

Ornamenta; parum claris lucem dare coget;

Arguet ambigüe dictum; mutanda notabit;

Fiet Aristarchus: nec dicet, Cur ego amicum 450

Offendam in nugis? hæ nugæ seria ducent

In mala derisum semel, exceptumque sinistre.

Ut mala quem scabies aut morbus regius urget,

Aut fanaticus error, & iracunda Diana;

Vesantum tetigisse timent fugiuntque poetam, 455

Qui sapiunt: agitant pueri, incautique sequuntur.

Hic dum sublimes versus ructatur, & errat,

Si

Si veluti merulis intentus decidit auceps
 In puteum, foveamve, licet, Succurrite, longum
 Clamet, io cives, non sit qui tollere curet. 460
 Si quis curet opem ferre & demittere funem,
 Qui scis, an prudens huc se dejecerit, atque
 Servari nolit? dicam, Siculique poetæ
 Narrabo interitum. Deus immortalis haberi
 Dum cupit Empedocles, ardentem frigidus Ætnam
 Infiluit. sit jus, liceatque perire poetis. 466
 Invitum qui servat, idem facit occidenri.
 Nec semel hoc fecit, nec si retractus erit, jam
 Fiet homo, & ponet famosæ mortis amorem. 470
 Nec satis apparet, cur versus factitet, utrùm
 Minxerit in patrios cineres, an triste bidental
 Moverit incestus: certe fuit, ac velut urfus,
 Objectos cavæ valuit si frangere clathros,
 Indoctum doctumque fugat recitator acerbus. 474
 Quem verò arripuit, tenet, occiditque legendo,
 Non missura cutem, nisi plena cruoris, hirudo.

F I N I S.

Syllabus Carminum Horatii.

ODARUM Lib. I.

M <i>Ecenas atavis</i>	Ode 1
<i>Jam satis terris</i>	2
<i>Sic te Diva potens Cyprî</i>	3
<i>Solvitur aeris hiems</i>	4
<i>Quis multa gracilis,</i>	5
<i>Scriberis Vario</i>	6
<i>Laudabunt alii clavam Rhodon</i>	7
<i>Lydia dic per omnes</i>	8
<i>Vides ut altâ stet nive</i>	9
<i>Mercuri sacunde</i>	10
<i>Tu ne quâseris</i>	11
<i>Quem virum aut heros</i>	12
<i>Quem tu Lydia</i>	13
<i>O navis referent</i>	14
<i>Pastor cum traheret</i>	15
<i>O matre pulchrâ</i>	16
<i>Velox amaranthum</i>	17
<i>Nullam Vare sacrâ vite</i>	18
<i>Mater sava cupidinum</i>	19
<i>Vile potabis</i>	20
<i>Dianam tenera</i>	21
<i>Integer vita</i>	22
<i>Vitas binucleo</i>	23
<i>Quis desiderio sit pudor</i>	24
<i>Parcius junctas</i>	25
<i>Musis amicus</i>	26
<i>Natis in usum latinitia</i>	27
<i>Te maris & terra</i>	28
<i>Icci beatiss</i>	29
<i>O Venus regina Gnidi</i>	30
<i>Quid dedicatum</i>	31
<i>Poscimus si quid vatni</i>	32
	Albi

<i>Albi ne doleas</i>	33
<i>Parcus deorum cultor</i>	34
<i>O diva gratum</i>	35
<i>Et thure, & fidibus</i>	36
<i>Nunc est bibendum</i>	37
<i>Persicos odi puer</i>	38

ODARUM Lib. II.

M otum ex Metello	I
Nullus argento color est	2
Aquam memento	3
Ne sit ancilla	4
Nondum subacta	5
Septimi Gades	6
O sapè mecum	7
Ulla si juris tibi	8
Non semper imbres	9
Rectius vires Licini	10
Quid bellicosus Cantaber	11
Nolis longa fera bella	12
Ille & nefasto te posuit	13
Eheu fugaces Posthume	14
Jam pauca aratro	15
Otium dives rogat	16
Cur me querelis exanimas	17
Non ebur, neque aureum	18
Bacchum in remotis	19
Non usitata nec tenui	20

ODARUM Lib. III.

O DI profanum vulgus	Ode I
Angustam amice pauperiem	2
Iustum & inacem	3
Descende celo, & dic ago	4
Celo tonantem	5
Delicta majorum	6
Quid fies, Asteris,	7
Martii coles	8

Denec

Donec gratus eram	9
Extremum Tanain	10
Mercuri, nam te docilis	11
Miserarum est	12
O spons Blandusia	13
Herculis ritu modo dictus	14
Uxor pauperis Ibici	15
Inclusam Danaen	16
Æli vetusto nobilis ab Lamo	17
Faune Nympharum	18
Quantum distet ab Inacho	19
Non vides quanto	20
O nata mecum	21
Montium custos	22
Cælo supinas si tuleris	23
Intactis opulentior	24
Quo me Bacche rapis	25
Vixi puellis nuper	26
Impios parra recinentis	27
Festo quid potius die	28
Tyrrhena regum progenies	29
Exegi monumentum	30

ODARUM Lib. IV,

I Ntermissa Venus	1
Pindarum quisquis	2
Quem tu Melpomene,	3
Qualem Ministrum	4
Divis orte bonis	5
Dive quem proles	6
Diffugere nives	7
Donarem pateras	8
Ne fortè credas	9
O crudelis adhuc	10
Est mihi nonum	11
Jam veris comites	12
Audire Lyce	13
Qua cura patrum	14
Phæbus volentem	15

LIBER EPODON.

9	I <i>Bit Liburnis</i>	1
10	<i>Beatus ille</i>	2
11	<i>Parentis olim</i>	3
12	<i>Lupis & agnis</i>	4
13	<i>At ô Deorum</i>	5
14	<i>Quid immerentes</i>	6
15	<i>Quò, quò, scelesti, vixisti?</i>	7
16	<i>Rogare longo</i>	8
17	<i>Quando repostum Cacubum</i>	9
18	<i>Malâ soluta navis exit</i>	10
19	<i>Petri, nihil me</i>	11
20	<i>Quid tibi vis, mulier</i>	12
21	<i>Horrida tempestas</i>	13
22	<i>Mollis inertia</i>	14
23	<i>Nox erat, & cælo fulgebat</i>	15
24	<i>Altera jam bellis</i>	16
25	<i>Jam jam efficaci do manus</i>	17
26	<i>Quid obseratis auribus</i>	18
27	<i>Carmen Seculare</i>	
28		
29		
30		

SATYRARUM Lib. I.

1	Q UI sit, Macenas	1
2	<i>Ambubaiarum</i>	2
3	<i>Omnibus hoc vitium est</i>	3
4	<i>Eupolis atque Cratinus</i>	4
5	<i>Egressum magnâ</i>	5
6	<i>Non quia Macenas</i>	6
7	<i>Proscripti Regis Rupili</i>	7
8	<i>Olim truncus eram</i>	8
9	<i>Ibam fortè viâ sacrâ</i>	9
10	<i>Nempe incomposito</i>	10

SATYRARUM Lib. II.

11	S UNT quibus in Satyrâ	1
12	<i>Qua virtus & quantâ</i>	2
13	<i>Sic raro scribis</i>	3

Unde

Unde & quo Catius	4
Hec quoque Tiresia	5
Hec erat in vatis	6
Jamdudum ausculto	7
Ut Nasidieni iuvit te	8

EPISTOLARUM Lib. I.

P rima dicte mihi,	1
Trojani belli scriptorem	2
Julii Flore	3
Alti nostrorum	4
Si potes Archaicis	5
Nil admirari	6
Quinque dies tibi sum pollicitus	7
Celso gaudere	8
Septimius Claudi	9
Urbis amatorem Fuscum	10
Quid tibi visa Chios	11
Fructibus Agrippa	12
Ut proficiscentem	13
Villice sylvarum	14
Qua sit hyems Velia	15
Ne perconteris	16
Quamvis Scarva, satis	17
Si bene te novi	18
Prisco si credis	19
Vertumnum, Janumque	20

EPISTOLARUM Lib. II.

C UM tot sustineas	1
Flore, bono claroque fidelis	2

De Arte Poetica.

8 DE 63

FINIS

6
7
8
9
0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
0

1
2

2